

Ханде Алтайлъ

*Не*верни
кафяви очи

*„Отдавна беше научила, че живее в свят, където
всичко е възможно.“*

ХАНДЕ АЛТАЙЛЪ НЕВЕРНИ КАФЯВИ ОЧИ

Превод: Диана Николова

chitanka.info

Сред бурния светски живот, весели компании, нощни барове и перспективна кариера, Нарин среща детската си първа любов. Времето я връхлита с цялата безпощадност на преживяното някога. Наранената ѝ душа неволно връща картините от света на оцеляване, където страхът и силата определят целия живот напред и днешните ѝ решения...

Дълъг и невероятен е пътят от малкото анадолско градче до бляскавите истанбулски нощи. Преосмислянето на стъпките по този път, срещите, разделите, приятелството, загубите, мястото на любовта, на предаността, предателства ли са предателствата... Въпроси, които си задава всеки от нас, но отговорите невинаги са еднозначни. Какво ще се случи, дали Нарин с решението си ще ни даде отговор за стойностните неща в пътя през живота?

Едно вълнуващо и искрено произведение на Ханде Алтайлъ, чиито романи „Дяволът се намесва в любовта“ и „Покрусата“ не слизат с месеци от класацията на най-продаваните.

ПЪРВА ГЛАВА

*... Две яребици пеят на скалата.
Не пейте, яребици, стигат ми и моите
грижи...*

Истанбул, 2006 г.

Досадно беше, че въпреки гърмящата часове наред електронна музика, не можеше да се отърве от песента, която ѝ беше влязла в главата. Умът ѝ си сътворяваше своя собствена музика и променяше в бумтене, тропане, стържене, бръмчене и жужене всеки звук, идващ отвън. Ритъмът се лееше от мощните високоговорители, постоянно се повтаряше, не спираше да пулсира в стомаха, върху ръцете ѝ, в нещастните ѝ бели дробове и черния ѝ дроб, но не успяваше да завладее ушите ѝ. Причината да се чувства така беше или крайната умора, или литрите алкохол, течащ във вените ѝ. Не знаеше кое време на нощта е. Колко часа бе прекарала в тази къща, колко чаши беше изпила, каква бе тази гърмяща музика, за какво говореха тълпите от хора около нея, кога бе облякла тази къса червена рокля, кой с кого си лягаше, деня, месеца, годината... Умът ѝ беше под блокадата на неразличими звуци и загадъчни образи. Блуждаещите ѝ очи гледаха и не виждаха; ушите ѝ не чуваха, а устата ѝ от доста време не беше проговорила. Сенките на около четиридесет души обикаляха голямата дневна с висок таван. Четиридесет уста, които викаха, за да заглушат звука на музиката, и хора, които все още имаха какво да кажат по това време на нощта... Тъй като блясъкът на грима отдавна се беше изтрил, единствено приглушените светлини и цигареният дим, увиснал като облак във въздуха, прикриваха дефектите на изморените лица. Очите, които вече не се фокусираха и неуместният смях не носеха друго значение, освен зов за съвкупление.

Гайе, Мемо, Йонджа и Бурак пушеха на отворената врата, която извеждаше към дългия, тесен балкон на дневната. Те от години бяха

неизменните приятели на домакинята, Дениз, и постоянни гости на тези партита. Точно пред тях танцуваха две момичета. Когато едното от тях разпусна събраните високо на главата и коси и да започна да ги размята в такт с музиката, на Нарин ѝ се стори, че целият свят е влязъл в тези коси и се люлее, и тя отклони поглед. Сервитьори, опитващи се да съберат празните чаши и пълните пепелници, пияници, избутващи настрани диджея и пробващи се да пуснат своя музика, хора, проснати от изтощение върху дивани и фотьойли, но нямащи никакво намерение да се прибират вкъщи, тълпа от познати и непознати... В един ъгъл, близо до входа, известен телевизионер страстно целуваше момиче, за което само преди минута твърдеше, че е най-близката му приятелка, а ръцете му изглеждаха отлично запознати с гърдите на неговата най-добра приятелка. Нарин се оглеждаше неразбиращо и без смущение. В крайна сметка, ако беше в състояние да се изненада, би упражнила това си право спрямо двойката рекламни агенти, които само преди година се бяха развели скандално, а сега седяха прегърнати точно срещу нея. Отдавна беше научила, че живее в свят, където всичко е възможно.

Очите ѝ потърсиха Дениз, но не можаха да я открият. Дениз, най-близката приятелка на Нарин и домакиня на партито, не се виждаше наоколо. Разбира се, причина за това можеше да е, че на Нарин ѝ бе трудно да види дори върха на собствения си нос. Наля си в чашата още малко водка и с олюляване се отдалечи от дългата маса, превърнатата в бар. Може би щеше да се разстрои, ако беше забелязала на какво е заприличала от разлети напитки масата, за която Дениз плати цяло състояние само преди две седмици, но сега използваше цялата си концентрация да върви, без да падне. В края на краищата ако една маса щеше да е маса на Дениз, трябваше да свиква с всичко това. Същото правило беше в сила за всички мебели и предмети, които имаха щастieto или нещастieto да влязат в тази къща. Не им беше писано да участват във весели семейни закуски, спокойни вечери или приятни разговори, завършващи в прилични часове. Те споделяха съдбата на стол в бар. Безкрайни купони, постоянна музика, пиене, цигари и така нататък... Даже баровете, след забраната на пушенето в заведенията, можеше да се смятат за санаториуми в сравнение с тази къща.

Два големи дивана бяха избутани до стените и в освободеното по този начин пространство бяха поставени три малки бар маси за

улеснение на гостите да пият и разговарят. Нарин седна на дивана, от който бе станала малко по-рано и решавайки, че бе дошъл моментът да наруши дисциплината на партито, свали високите си обувки и опъна крака върху малката масичка. Знаеше, че Дениз няма да има нищо против, дори нямаше да забележи. Опря пулсиращата си глава на дивана и затвори очи, без да обръща внимание на това, колко високо се бе вдигнала късата ѝ червена рокля. Движението на не по-трезви от нея хора и музиката караха стомаха ѝ да се обръща. Опита се да диша дълбоко, но сега на стомаха ѝ стана още по-лошо заради цигарения дим, изпълнил дробовете ѝ. Да отиде до тоалетната и да повърне — това можеше да е решение, но се чувстваше прекалено слаба, за да го направи. Ще трябва да стане, да се придвижи до тоалетната, да повърне, да си измие лицето и ръцете... Какво усилие! Облегна се назад, опита да успокои стомаха си, но не успя. Веднъж като му прилошее на човек, не преминава лесно. Точно когато щеше да изгуби съзнание, мозъкът ѝ като по чудо заработи отново, пое контрола и нареди строго: „Стани! Стани и веднага отиди в тоалетната! Иначе скоро ще оплескаш навсякъде!“

Полагайки забележителни усилия за човек в нейното състояние, тя свали тънките си крака от масичката и извика на къдрокосия млад мъж, който се канеше да седне до нея:

— Вдигни ме!

Мъжът, който не чуваше нищо заради шума, се наведе към нея и изкрещя в ухото ѝ:

— Какво каза?

Нарин се опита да се изправи, опирайки се на страничната облегалка на дивана — чак тогава Къдрокоско разбра положението, хвана я под ръка и ѝ помогна да се изправи. Щом се увери, че може да пази равновесие, Нарин се опита да си обуе обувките, които бяха долу до масичката, но по никакъв начин не можеше да улучи с крака правилното място и да успее да ги напъха в обувките. Къдрокоско извика в ухото ѝ:

— Зарежи! — и Нарин осъзна, че има право. Всъщност, дори и да успееше да ги сложи, не беше сигурна, че ще може да запази равновесие на тези високи токчета.

Лъкатушеше боса с несигурни крачки в посока към тоалетната, не забеляза, че входната врата се беше отворила и бяха влезли двама

души. Видя само един човек. Просто застана и зяпна мъжа. Не знаеше откъде, но беше сигурна, че го познава. Видът на мъжа обърка мозъка ѝ, замъглен от пиенето, болката прониза сърцето и стомаха ѝ. „Кой беше? Кой беше? Кой беше?“ Въпросът не преставаше да се удря в стените на черепа ѝ. Не знаеше. Не знаеше и защо, когато го видя, очите ѝ се насълзиха, защо скри уста с ръка, сякаш искаше да сподави писък. Дениз неочаквано се появи зад нея и започна да я дърпа към вратата, искаше да протестира, но тъй като нямаше сили да се съпротивлява, остави приятелката ѝ да я влачи като клонка, уловена от течението. Дениз вървеше към новодошлите, силно развълнувана, от друга страна с полурадостен, полусърдит глас викаше:

— Най-после успяхте да дойдете! Наясно ли сте колко е часът? Идвате, когато всички си тръгват.

Избутвайки настрана неколцина пияни отпред, те си отвориха път да минат и стигнаха до вратата. До този момент Нарин не беше забелязала, че мъжът държеше за ръката едно момиче, и това момиче беше Ърмак. Докато Дениз прегръщаше сестра си, мъжът гледаше Нарин. С открити, безизразни, чужди очи, които носеха хлад от улицата... В погледа му нямаше и намек, че познава младата жена, но за Нарин неговите кафяви очи, ъгловато лице и прави вежди, бяха така познати, както собственото ѝ лице.

Ърмак се измъкна от ръцете на сестра си, прегърна Нарин и започна да се оплаква:

— О, Нарин, моля те, накарай я да млъкне!

На Нарин ѝ се стори, че гласът ѝ е по-жизнерадостен от обикновено.

— Сякаш съм искала да закъснеем. Трябва да е благодарна, че дойдохме. Полетът се забави два часа, после куфарите ни не се появиха. Отидохме до къщи, преоблякохме се и хукнахме насам. Но сестра ми, вместо да е благодарна, че си дадохме труд да дойдем по това време, не спира да мърмори.

Видя, че Нарин стои без да реагира, обърна се към мъжа до нея и рече през смях:

— Това е Нарин! Най-близката приятелка на Дениз. Но сега е фиркана до козирката и не разбира за какво говорим.

— Не се дръж с приятелката ми като с пияна, тя разбира всичко, нали. Нар? — каза Дениз, като състрадателно оправи късата черна коса

на Нарин, паднала върху лицето ѝ. — Хей, нали искаше да видиш гаджето на Ърмак? Ето, той е тук.

Клатушкайки се, Нарин направи крачка към мъжа и протегна ръка:

— Здравсти, аз съм Нарин.

Каза го толкова неразбрано, че се наложи Дениз да повтори:

— Нарин!

— Аз съм Фърат — отговори мъжът и показва отлични рефлексии, като хвана Нарин, която щеше да се катурне настрани. — Добре, хванах те. Добре ли си?

— Добре съм... Добре съм... — измърмори Нарин и сякаш за доказателство се усмихна на Фърат, който я бе уловил здраво през кръста. След това, под изумените погледи на тълпата, повърна върху снежнобялата му риза.

Яслъхан, 1986 г.

Кварталът Муратели на прислонения в планината и с население от двайсет и пет хиляди жители Яслъхан, беше разделен от пращен, черен път. Докато не особено кротките жители на циганския Горен Муратели водеха весел, пълен с кавги, шумен живот в къщурките си до планината, обитателите на Долен Муратели живееха безметежно в онази част от района, която се намираще по-близо до града. Тъй като нито хората от електрическата компания, нито полицията дръзваха да стъпят в Горен Муратели, хората, които живееха там, не плащаха ток, и понеже хората от Долен Муратели смятаха, че са обременени с техните сметки, негодуваха остро. Точно поради тази причина двете страни на няколко пъти бяха имали истински дърпания, но нещата биваха уреждани преди да излязат от контрол. Всички знаеха, че добавянето на масло в огъня означава някой да си тръгне, а жителите на Муратели нямаше къде другаде да отидат. Ето защо всеки път се случваше едно и също нещо: викаха един срещу друг, крещяха си, а накрая казваха: „Всемогъщи боже...“ и продължаваха напред. Оттогава насетне, с изключение на младежи, които се счепкваха от време на време за някое момиче или деца за топката си, между тях нямаше прекомерна вражда, но не можеше да се каже и че бяха добри съседи. Според старите хора Муратели дължеше спокойствието си на това, че хората и от двете

страни се държаха на разстояние. Това беше най-бедният край на Яслъхан. Цигани, скитници, хора, затънали в тресавището, онези, които никога не бяха видели бял ден, безделници и нещастници, бяха разделени с тънка линия един от друг, и с дебела от останалите райони на Яслъхан. Едноетажни или двуетажни къщи с олющена мазилка, голи улици с някое дърво тук-там, недохранени мършави деца, които тичаха на тумби, а майките им — с неизменната цигара в уста — се надвесваха до кръста през прозорците и крещяха...

Апатията на хората, опитващи се просто да съществуват, отдавна отказали се от надеждата да бъдат някой, бе просмукала всеки камък в този край. Шум на бедност и крещяща мръсотия се смесваха по малките улички. Родените тук не въставаха срещу съдбата си, защото бяха сигурни, че за тях няма изгледи за нещо друго. Онези, които идваха по-късно, се кълнях, че възможно най-скоро ще се измъкнат от тази дупка, но не успяваха да изпълнят клетвите си. Примирението бавно се спускаше над тях, коварно проникваше до мозъка на костите им и не след дълго те се превръщаха в част от улиците на Муратели. Започваха да принадлежат на това място както камъкът на пътя или клонката на дървото.

Когато дъвчещата дъвка Нарин влезе в уличката, облечена в своята тъмносиня гимназиална туника, стигаща до глезените ѝ — изхвърлената стара туника на върлинестата дъщеря на съседката — тя превъртя дъвката два пъти в устата си, за да я изплюе във вратата на първата къща. Обичаше да прави това, понеже куцата собственичка на къщата преди две години жестоко беше била с пръчка Нарин по главата, че посегнала към клоните на мушмулата в нейния двор, които бяха надвиснали над улицата. От този инцидент насетне момичето никога не минаваше пред къщата на жената без да направи нещо. Хвърляше през прозореца трупове на дребни или едри животни, които бе открила, размазваше намерени на пътя конски фъшкии по вратата на куцата, плюеше срещу прозорците ѝ, а в дни, когато не бе намерила нищо, хвърляше дъвката си точно пред прага, за да се залепи за крака на жената.

В онзи ден, тъй като вниманието ѝ бе съвсем погълнато от мисълта за злините, които би сторила на жената, не забеляза веднага раздвижването пред тяхната къща. Ако не беше чула писъците откъм махалата, нямаше да вдигне глава и да погледне нататък по улицата.

Първото, което видя, беше баща ѝ — пушеше цигара, седнал на един стол пред тяхната врата. Всъщност, накъдето и да погледнеше, винаги първо виждаше баща си. И заради едрото му тяло, и защото не искаше да го вижда, винаги той се появяваше пред нея. Присъствието на Червенокосия Реджеп винаги беше знак за опасност, този мъж притежаваше уникалната способност да придава на мястото, където се намира, атмосфера на обреченост. Сестра ѝ Шадийе, която бе облегната на стената точно срещу тяхната къща, бършеше сълзите си, а брат ѝ Мехмет клечеше до нея и играеше с парче дърво в ръката си. Нарин присвиваше очи, като се опитваше да отгатне какво се бе случило, и забрави да изхвърли дъвката. Съседки се втурваха и изскачаха от къщата, някои от тях кълняха баща ѝ на минаване покрай него, но Червенокосия Реджеп не издаваше и звук. Дърпаше силно от цигарата си и гледаше в пространството. Когато Нарин влезе в къщата със смалени от страх стъпки, никой не обърна глава към нея и момичето се плъзна вътре като призрак.

В тесния им, дълъг и малък двор седем жени, все техни съседки, говореха пронизително, всичките едновременно. Юмюхан, която се опитваше да изтегли вода с изкривената помпа, първа видя Нарин. От нея се лееше пот. Кой знае колко пъти бе напомпила, за да извади вода.

— Не влизай, момиче! Върви навън и стой при брат си и сестра си! — извика тя и изтри потта с края на забрадката си.

Точно когато Нарин се колебаеше дали да се върне назад, една от жените скочи и я стисна здраво за ръката.

— Ела, момиче, ела и виж какво е направил оня кучи син, баща ти, с твоята майка! Ела да видиш как тоя сводник, това мръсно копеле, е смазало скъпата ти майка!

Устата на жените от Долен Муратели, които не даваха на децата си да играят с говорещите мръсотии хлапета от Горен Муратели, също не бяха много чисти. Веднъж провокирани, те изстрелваха най-силните си проклетия като куршуми. В сравнение с тях мъжете им бяха направо ангелчета. Юмюхан беше единствената, която Нарин не бе чувала да използва мръсни думи.

— Но къде е мама? — попита тя.

— Лежи там, ето, върви погледни. Върви да видиш! — каза жената и посочи навътре.

Имаха всичко на всичко две стаи — една малка и една още по-малка. Малката стая се ползваше за дневна, килерът в нея беше баня, а понеже през зимата имаше печка само в малката стая, и петимата се тъпчеха там. Тоалетната се намираше в края на двора, веднага до нея беше бараката за дърва. С настъпването на лятото децата отиваха да спят в още по-малката стая отзад и всички въздъхваха облекчено.

Нарин мушна глава вътре и веднага позна кафяво-черната бархетна рокля на майка си. Жената беше просната върху дивана в ъгъла и не спираше да стене. Главата ѝ беше станала колкото две глави, а лицето ѝ бе подуто до неузнаваемост. Нямаше зъб в устата, нито блясък в очите. Ако Нарин не беше видяла костеливата ѝ, мургава ръка, увиснала встрани, в никой случай не би повярвала, че това е майка ѝ; щеше да си помисли, че някой е облякъл нейната рокля и лежи там. Все още нямаше представа, че човешкото лице може да приема хиляди форми.

Мина между двете жени, застанали до майка ѝ, притисна се до дивана и прошепна уплашено:

— Мамо? Мамо, ще умреш ли?

Едната от жените удари момичето по главата и извика:

— Какви ги говориш, момиче? Затвори си нещастната уста!

Беше жената, пред чиято врата бе забравила да изплюе дъвката си и когато я видя, Нарин се ядоса, но преди да успее да отвори уста, куцата бабичка я стисна за ръката и я изхвърли на двора. Нарин стана от земята, отупа прахта от жилетката си, изстреля едно проклетие към куцата, задето бе изцапала училищната униформа, която щеше да носи бог знае колко години, излезе от двора и се сви в краката на баща си, който седеше пред портата.

Червенокосия Реджеп нито помръдна, нито погледна дъщеря си. Само угаси цигарата и запали нова.

— Татко, куцата те нарече сводник! — прошепна тя.

Баща ѝ дори не я чу.

— Куцата бабичка те нарече сводник — повтори Нарин, но резултатът беше същият и Реджеп продължи да седи като дишащ камък.

Нарин огледа скришом баща си. В последно време Червенокосия Реджеп беше по-весел от когато и да било. Потриваше ръце и чакаше наследство от тъста си, който се бе споминал преди няколко седмици.

Всяка вечер отваряше голямо шише в чест на парите, които щяха да дойдат и канеше вкъщи приятели от махалата. Нарин не можеше да разбере защо сега баща ѝ седеше мълчаливо и защо в погледа му се виждаха признаци на лудост.

И все пак тревогата на Реджеп беше по-голяма от целия свят. Онова животно, тъстът, още преди години бил разделил имота си между двамата си синове. В кафенето научи, че от всичките пари, имущество и земя, за него не е останало и зрънце и веднага щом разбра това, на един дъх взе разстоянието до мандрата на своите шуреи, а когато не ги откри там, хукна към къщи. Как само бягаше! Беше се втурнал вътре, беше сграбчил за черната коса Черната Хатидже, чиято грозота бе легендарна и която на времето бе взел заради богатството ѝ, и започна да я блъска във всички посоки. Докато ритници, шамари, юмруци, земя и небе се смесваха, бедната жена не беше издала нито един вик. Всъщност хората бяха чули и дошли заради животинските викове на Червенокосия Реджеп, а не заради гласа на Хатидже. Жените първи се втурнаха в къщата, но на нито една не ѝ беше достигнала смелост да застане на пътя на Червенокосия Реджеп. Изскочиха обратно със същата скорост, с която бяха пристигнали и като подбраха пред себе си младите махленски безделници, се върнаха. Силата на четири едри момчета бе достатъчна, за да спре вилнеещия Реджеп. Жените бяха гневни и отнесоха на дивана превърнатото на кайма тяло на Черната Хатидже. Младежите много трудно изкараха навън мъжа.

— Ей ти, дай ми една цигара! — беше казал Реджеп и повече не продума.

След това се отпусна на стола пред портата и заби очи в далечина, която никой не можеше да види. Откъм предната страна на една синя порта гледаше към далечната си съдба. Гледаше към пикапа, който никога нямаше да бъде негов, към къщата в селото на хълма, която никога нямаше да построи. Нямаше да може да стане сутрин, да се протегне в градината и да пафка цигара, докато оглежда необятното море от маслини. Нямаше да може да сложи пари в джоба си и да си изкара щастливо в големия град. Съдбата се изплю в лицето ти, разбра ли! Като всички останали и той нямаше да може да се измъкне от тази дупка. Дошъл беше на този свят като ратай и щеше да си отиде като ратай. Щеше да умре до Черната Хатидже, без да е видял щастлив

живот. „Ако да умреш, е краят на всичко, то аз съм умрял“, мислеше си той. „Умрял съм, само не съм погребан“.

Младежите даваха на Реджеп цигари и стояха да го пазят да не се нахвърли пак върху Хатидже, а Юмюхан измъкна сгушените Шадийе и Мехмет от края на двора, където стояха като приковани, и наплиска лицата им с вода, за да ги свести. Когато лицата на децата започнаха да стават от бели розови, тя ги изтика навън от портата и им каза:

— Хайде сега, вървете навън да подишате малко въздух!

Като не знаеха къде да отидат, Мехмет и Шадийе бяха клекнали до стената точно срещу баща си. След това Шадийе се беше разплакала. Сълзите ѝ капеха безшумно и хлипаше тихичко, за да не я чуе баща ѝ и да се разгневи. Ако беше отишла сутринта на училище, щеше сега да се връща от там като Нарин и нямаше да е видяла как баща ѝ пребива майка им, и нямаше да е чула звуците, идващи от тялото на жената.

Клечащата до баща си Нарин се изправи, отиде до брат си и сестра си, седна долу и като снижи глас възможно най-много, попита Мехмет:

— Батко, мама ще умре ли?

— От къде да знам, бе, ще оживее или ще умре... — сопна се Мехмет, но Нарин не се предаваше и попита:

— Какво стана? Татко защо я би толкова много?

— Защо ли? Вуйчовците ни наследили всичките пари и ни изхвърлиха на бунището. Вече няма да имаме нищо.

— Какви пари?

— Как какви пари, бе, наследството! Наследството от дядо ми. Вуйчовците са го взели цялото, за нас не е останала и пукната пара!

Нарин беше шокирана. Очите на всички бяха обърнати към онова наследство. На баща ѝ, на майка ѝ, на Мехмет, Нарин, Шадийе... Всички се бяха уморили да чакат тези пари. Кой знае колко зими, колко лета, колко пролети, колко есени, колко дни и ноци бяха чакали.

— Тате знае как да ги вземе от вуйчовците! — каза Нарин. Очите ѝ се напълниха със сълзи.

— Не е могъл да ги вземе, затова се опита да убие мама!

— Ще ги вземе, ще ги вземе, татко ще вземе нашите пари от вуйчовците. Ще умре, но пак няма да ги остави на тях — настоя Нарин и изтри с мръсни ръце сълзите, които се търкаляха по бузите ѝ.

Мехмет си играеше с парчето дърво, Шадийе подсмръкна пет пъти едно след друго.

Имотен мъж беше бащата на Черната Хатидже. Най-голямата мандра в Яслъхан беше негова. Имаше земя, купена, когато парите бяха пари, и маслинови градини. Благодарение на това беше дал дъщеря си, която никой не би погледнал, на Червенокосия Реджеп. Всъщност, по онова време обичаше друго момиче Реджеп. Ако не беше заради парите, би ли се оженил за тази грозна Черна Хатидже? Сърцето му все още тъгуваше, когато виждаше старата си любов, но не можеше да направи нищо.

Омъжвайки дъщеря си, бащата на Черната Хатидже им даде къща на хубаво място в Яслъхан и добра сума пари. Освен това беше взел на работа в мандрата си безделника Реджеп. Стискайки зъби, Реджеп бе издържал работата там само шест месеца. С мотива, че шуреите му го тормозят, той предизвика скандал и напусна, затръшвайки голямата дървена врата на мандрата. Нямахше да позволи на никого да се отнася зле с него, особено на онези негодници братята на жена му... Когато се прибра къщи в онзи ден, за първи път преби Хатидже и тя не каза и дума. Нито в онзи ден, нито по-късно... Толкова беше щастлива, че си е намерила съпруг, особено, че се е омъжила за красавец като Реджеп, та дори бе готова да умре.

През втората година от брака им Червенокосия Реджеп беше привършил всичките им пари, а по средата на третата направи всичко възможно и бе продал къщата, която тъстът му беше дал заради Хатидже. Най-напред наеха къща близо до първия им дом, но не след дълго се озоваха в този бордей. Хатидже беше много разстроена, но уста не отвори и дума не каза на мъжа си. На Реджеп не му достигаха пари за пиене, хазарт, публични домове и положението им от ден на ден ставаше по-лошо. Бащата на Черната Хатидже все още им помагаше, но им даваше колкото да не умрат от глад.

Всъщност можеше и да не им дава нищо, но знаеше, че ако затегне докрай кесията си, Червенокосия Реджеп ще изхвърли от къщи Хатидже заедно с децата. Пък и отлично разбираше, че на Реджеп парите никога няма да са му достатъчни. Вероятно по тази причина преди да умре беше приписал всичкото си имущество на двамата си сина, на Реджеп не остави дори петак да помирише.

— Вие ще се грижите за сестра си — беше казал на синовете си и те бяха кимнали.

Черната Хатидже вероятно също си беше мислила, че ще го направят, защото веднага щом се свести след побоя, бе казала:

— Повикайте братята ми!

Беше вярвала, че братята ѝ ще дойдат и когато видят в какво положение е сестра им, щяха да застанат срещу Реджеп и да го сплашат. Но те не дойдоха. И двамата знаеха, че Реджеп си търси повод да им хързулне Хатидже и децата. Ако съзнателно застанат пред Реджеп и му кажат: „Ще вземем сестра си!“, щяха ли да го уплашат? Щеше да отвърне: „Моля, вземете я!“ и на всичкото отгоре щеше да подскача от радост. Ако кажеха: „Ще ти разбием физиономията!“, Реджеп щеше да строши техните физиономии, и в допълнение и ръцете и краката им. Ето защо те си затвориха очите и се наложи съседите да отведат незнаещата как да прекрати болката Черна Хатидже в болницата.

Докторът прие Хатидже в болницата, тълпата в къщата им се пръсна, стъмни се, Реджеп влезе вътре и затръшна вратата пред лицата на децата си. Трите пясъчноруси, синеоки деца се сгушиха едно в друго като кученца и останаха така до основите на стената на отсрещната къща. Ако Юмюхан не бе дошла да ги прибере, те нямаше да се сетят дори да станат. Жената ги взе и ги заведе в своята мръсно розова къща до тяхната, сложи пред тях печен боб и пилаф. Докато тримата нагъваха храната като гладни вълчета, Юмюхан, съпругът ѝ и малките им синове си приказваха, шегуваха се и се смееха. Виждайки, че толкова щастливи хора живеят само на една крачка вдясно от техния дом, Нарин се разстрои и изгуби апетит. Запита се какво ли прави майка ѝ сама в болницата. Дали още плаче и стене или болката ѝ бе преминала? Когато и да дойдеше Нарин в дома на Юмюхан, винаги се чувстваше зле — и сега беше така. Понякога от собствения си двор чуваше гласовете им. Изблиците смях на Юмюхан, обичта ѝ, наричайки на висок глас сина си „агънцето ми“, веселието, съвременните и народни песни, които преливаха от тази къща, но никога не влизаха в тяхната... Бог сякаш беше поставил двете сгради една до друга като рая и ада. Така още от най-ранна възраст Нарин беше видяла и рая, и ада. Каквото и да говореха, тя знаеше, че и двете съществуват на този свят. Едно до друго, рамо до рамо.

Погледна сестра си Шадийе, в чиито очи никога не липсваха сълзи. Шадийе беше най-малката, беше в четвърти клас в началното училище, но всеки, който я видеше, смяташе, че е най-много във втори. Бедното момиченце плачеше неизтощимо, едновременно с това тъпчеше напълнената си уста с огромни зальци хляб — един след друг. От всичко се плашеше Шадийе. От котки, кучета, мравки, птици, от тъмнина, светлина, шум, тишина, от караконджули, вода, от майка си, баща си, брат си... Най-малко се страхуваше от Нарин, но дори и тя само да завърташе очите си, веднага търсеше място да се скрие. Мехмет, една година по-голям от Нарин, бе пълна противоположност на Шадийе. Беше безстрашен и неблагодарен. Реджеп го беше изпратил да работи в деня, в който завърши началното училище, без дори да го изчака да свали училищната си униформа. Бяха се надявали, че Мехмет ще възмъжее и ще се укроти, от една страна, и че ще носи къщи малко пари, от друга, но стана ясно, че Мехмет нямаше да се укроти толкова лесно.

Беше грубо момче и не пропускаше да се забърква в неприятности. Изпитваше страх от едно-единствено нещо в живота: Реджеп! В крайна сметка човек трябваше да е камък, за да не се бои от Реджеп. Този човек сякаш търсеше да се бие. Беше сърдит на целия свят и най-малкото нещо го обиждаше. Още първите дни от заселването им в махалата бяха минали с вълнения и се бяха случили много инциденти, та хората разбраха какъв бе нравът на Реджеп и се научиха да не го закачат. Червенокосия Реджеп беше единственият жител на Муратели, който не бе приел съдбата си.

Онази нощ трите деца легнаха на дюшека, който Юмюхан бе постлала на пода. Шадийе веднага заспа от изтощение. Мехмет сънува как двамата с баща си пребиват вуйчовците. Колкото до Нарин, тя се взира с часове в тъмния таван и не спираше да мисли за майка си в болницата, за баща си, задъхан от ярост, за куцата жена, на която не успя да направи никакво зло през този ден, за наследството, което не беше дошло и за бъдещето, което не знаеше как да си представи.

ВТОРА ГЛАВА

— Хайде, ставай вече, стана дванайсет.

Дениз дръпна пердетата и с нахалните слънчеви лъчи прогони черния мрак от стаята.

— О, махни се! Ще поспя още малко! — изстена Нарин. Осъзнаваше, че е останала у Дениз, защото снощи беше прекалено пияна, за да се върне вкъщи, но не си спомняше как се бе озовала в това легло.

— Не, няма да спиш! Достатъчно спа. Умирам от скука тук.

Нарин направи опит да отвори клепачите си, които тежаха сякаш отгоре им имаше камъни, но ѝ трябваше още време, за да дойде на себе си. Искаше да спи в продължение на много минути, часове, даже дни. Докато Дениз не спираше да бърбори, че трябва да става, че времето е чудесно, че иска да излязат навън и да си устроят една хубава неделна закуска, снощната музика не спираше да звучи в пъхнатата под възглавницата глава на Нарин. Този път бе пила достатъчно, за да съсипе целия си организъм, който и без това не носеше на алкохол. Въпреки намерението си да изпие само едно, две, три или четири питиета, в даден момент беше спряла да ги брои. Изправи се и седна в леглото. В тялото ѝ стана революция, органите ѝ с къркорене си сменяха местата. Защо, по дяволите, пи толкова много! Вярно, беше част от това да си приятелка на Дениз. Щом си близо до нея, само въпрос на време е да преминеш всички граници. Пресегна се към бутилката с вода, поставена до леглото, и я довърши на един дъх.

— Хайде сега, ставай от това легло. Вземи си душ, стегни се и да излизаме. При такова хубаво време стоим затворени вкъщи заради тебе. Хайде, размърдай си задните части!

Дениз я гледаше с такъв жизнерадостен израз, сякаш не тя, а някой друг бе правил парти предишната нощ и бе забавлявал толкова много хора. Беше взела душ и беше облякла памучна лилава рокля, която стигаше до земята, а над нея бе сложила дълга зелена жилетка. Червеникавата ѝ коса се спускаше на вълни до раменете, а почти

прозрачната бяла кожа светеше като огряна отвътре от светлина. Беше жива и изпълнена с енергия, сякаш току-що се завръщаше от почивка.

— Дениз, честно, не съм в състояние да ходя никъде. Ти върви, където искаш!

— За бога, недей така, къде ще ходя сама? В такъв случай да си стоим у дома и да умираме от глад. Вкъщи няма нищо за ядене, скъпа. Хайде, раздвижи се, ще ти дам хапче и ще се оправяш.

Нарин събра всичките си сили, мърморейки недоволно стана от леглото и отиде в банята. Отчаяно разгледа в огледалото разрошената, къса черна коса и подутите, кървясали, изморени сини очи. Не е възможно с това лице да се появи пред хора. Пусна душа, седна във ваната и стоя там неподвижно в продължение на дълги минути, докато топлата вода, която пръскаше отгоре, отмиваше просмукалата се в косата ѝ миризма на цигари и умората от дългата нощ. Когато се увери, че дъното на ваната се е затоплило напълно, се протегна и легна, и няколко минути дряма под дъжда от капки, който валеше отгоре. Беше сигурна, че пиенето усилва ефекта на гравитацията. Доколкото можеше да си спомни, гравитацията беше по-силна при полюсите и край морето, а намаляваше на екватора и в планините, но хората, които пишеха учебниците в училище, не знаеха нищо за връзката между алкохола и гравитацията.

Уви се в халата си и излезе от банята, чувстваше се малко по-добре, но само малко по-добре, и леглото продължаваше да ѝ изглежда красиво като райска градина. Намери анцуга, който беше взела със себе си, защото на излизане за партито знаеше, че няма да се прибере вкъщи, и започна да се облича с бавни движения. Даже и да искаше, не можеше да се движи по-бързо.

— Ама как само повърна върху човека! — засмя се Дениз. В същото време ревизираще външния си вид в огледалото.

— Кой повърна? — слисано попита Нарин.

— Ами ти... върху гаджето на Ърмак.

— Какви ги говориш? Не си измисляй!

Дениз се завъртя чевръсто към Нарин.

— Каква измислица, моето момиче? Не си ли спомняш? Човекът ти каза здравей и ти веднага повърна върху него. Бяхме точно пред вратата, тъкмо бяха пристигнали...

Дениз изреждаше подробностите и същевременно наблюдаваше реакцията на Нарин. Нарин поклати глава, цялото ѝ тяло гореше, сякаш я бяха полели с вряла вода от главата до петите. Опита се да отгатне дали Дениз се шегува, преценявайки изражението ѝ.

— Виж какво, ако се правиш на интересна, много ще се разсърдя. Наистина ще се ядосам — повиши глас. Дениз обичаше да си прави шеги, които zlepоставяха хората, и често вбесяваше Нарин.

Дениз я гледаше със същото недоверие:

— Не мога да повярвам, че не помниш! Кълна се, че повърна, Нар. Съсипа дрехите на човека.

— Престани!

— Можеш да си сигурна, не се шегувам. Беше ужасно. Само си помисли, горката Ърмак... Намира си гадже, хваща го за ръка и го завежда на парти у сестра си, и точно ти от всичките онези хора...

— Добре, стига! — извика Нарин. — Във всеки случай заради тебе се напих толкова много, не спираше да ме наливаш. Знаеш, че не ми понася смесването на различни питиета, и въпреки че го знаеш, всеки път правиш едно и също!

Дениз изглежда никак не се впечатли от всичките тези обвинения.

— Наистина ли не помниш нищо? Е, толкова по-зле за теб!

Нарин затвори очи. Последното, което помнеше от партито беше известният телевизионер, който се целуваше с някаква жена. За случилото се след това в съзнанието ѝ нямаше и грам следа. Не помнеше нито пристигането на Ърмак, нито запознаването с нейния приятел, нито повръщането, нито как е дошла до леглото... Кога беше свършило партито? Кога си бяха отишли всичките тези хора? Нищо не помнеше.

— Добре, какво направи онзи мъж? — попита с неудобство. — Имам предвид, когато повърнах...

— Какво да направи, миличка? Нищо не направи. Каза, че такива неща се случват, дадох му да облече една тениска и му избърсахме панталона. Даже и обувките на човека бяха оплескани. Както и да е, тръгнаха си веднага. В това състояние нямаше как да останат повече...

Нарин скри лице с ръка и закри из стаята засрамена:

— Дявол да го вземе, направо скандално!

— О, а той каза...

— Какво каза?

— Каза: „Какво толкова е яла тази жена?“

Дениз се изсмя като луда за думите му, а Нарин се задоволи само да я изгледа кръвнишки.

— Човекът сигурно си е помислил, че съм някаква вманиачена алкохоличка. Не се смей като идиотка! Понеже си ми най-близката приятелка, сигурно си е помислил, че и ти си такава, и то всъщност си е така. Затова няма да се изненадам, ако скоро избяга и изостави Ърмак. Никой не иска да излиза със сестрата на алкохоличка.

— Заради теб сестра ми ще си остане сама!

Нарин се направи, че не чува Дениз. Това беше единственият начин да се спаси от подигравките ѝ.

— Ърмак каза ли нещо?

— Не, и тя не каза нищо.

Нарин някак си не повярва на това. За разлика от Дениз, не беше в характера на Ърмак да не се обижда на хората.

— Най-добре е да се обадя на Ърмак.

— Защо?

— Защо ли? За да се извиня. Тя се е изложила заради мен. Ама ми кажи направо, ако ми е много ядосана, не искам точно сега да слушам куп обидни думи напразно.

— Казах ти, не се ядоса!

— Тогава ще ѝ се обадя — отвърна Нарин, хвана мобилния си телефон като оръжие и го опря до главата си.

— Добре, но по-кратко!

Незнайно как, но Ърмак или наистина не се сърдеше, или беше в един от добрите си дни.

— Миличка Нарин, моля те, не преувеличавай. Няма за какво чак да се драматизира случилото се — каза и набързо приключи темата, като не даде възможност на Нарин да се чувства още по-неловко.

Обаче Нарин знаеше много добре, че понякога най-неочаквано тя можеше да става рязка и хаплива. Изобщо не можеше да схване основанията за реакциите на Ърмак, затова беше избрала да стои колкото може по-далече от нея. Заминаването на Ърмак в чужбина преди около шест месеца беше улеснило нещата. Точно когато Нарин се канеше да затвори, Ърмак каза:

— Ще ходим на закуска в Йеникьой, хайде елате и вие!

— Ти полудя ли, за нищо на света няма да дойда. Нямам никакво намерение да се срещна с мъжа, върху когото съм повърнала. Особено днес.

— О, не говори глупости! В сряда отново заминавам за Женева, изчезвам за десет дни. Моля ви, елате!

— Да отидем ли в Йеникьой на закуска? — Нарин попита Дениз, и същевременно ѝ даваше знак с глава да каже „не“.

— О, страхотно! Разбира се, ще отидем, защо не? — отвърна Дениз. Постара се гласът ѝ да е достатъчно силен, за да я чуе Ърмак. Изхили се самодоволно и отскочи две крачки назад, за да се запази от евентуални удари от Нарин, която я гледаше, сякаш ще я убие.

Нарин затвори и изкрещя:

— Малоумница!

Яслъхан, 1986 г.

Черната Хатидже остана в болницата цяла седмица. В деня, когато се прибра вкъщи със счупена ръка, спукани ребра, с тяло, покрито със синини и три избити зъба, които нямаше да бъдат възстановени до края на живота ѝ, мъжът ѝ дори не стана от мястото под навеса, където се беше изтегнал. Шадийе и Мехмет не можеха да отидат близо до майка си, защото се страхуваха от баща си. Само Нарин сякаш излетя от мястото си, отиде при нея, взе чантата от ръката на жената и обви ръце около кръста на майка си. Черната Хатидже извика:

— Стига, дъще, стига, боли ме!

Нарин изплашено пусна жената и отскочи назад.

Тази вечер ядоха храната, донесена от комшиите, и изобщо не разговаряха. По принцип не бяха семейство, в което се разговаря, но този път къщата беше толкова тиха, сякаш светът щеше да се срути върху тях, ако проронеха и една дума — поне докато Ердоган, съпругът на Юмюхан, не дръпна връвта на резето на портата, за да влезе.

— Надявам се, че си по-добре, сестро, добре дошла. И Юмюхан щеше да дойде да те види, но каза, че вече е късно и ще се отбие утре.

— Благодаря — отвърна Хатидже и понечи да стане, за да направи място на Ердоган.

— Сядай, сестро, сядай. Ял съм. Само ще приседна ей тук.

Ердоган се разположи на миндера до масата. Изглеждаше щастлив.

— Ах ти, приятелю Реджеп, пак си стъпи на краката — рече с усмивка, която показва всичките му трийсет и два зъба.

Реджеп погледна подозрително приятеля си и попита:

— Какво се е случило? Какво означава това, че съм си стъпил на краката?

— Цял Яслъхан говори за твоето момче. Не е имало такъв футболист откакто Яслъхан е Яслъхан. И не само Яслъхан. Казват, че в Турция не е имало такъв като него.

— Боже мили! — възкликна Реджеп и завъртя дървения си стол към Ердоган.

Хатидже и децата натъпкаха последните зальци в уста и веднага напуснаха масата. Когато Реджеп повика Мехмет с думите:

— Специално ти спри! — момчето почервеня, опита се да си поеме въздух, съвсем се смали и седна на мястото си.

До този ден винаги, когато отиваше да играе футбол, ядеше пердах от баща си. Червенокосия Реджеп никак не обичаше тези неща. Ако разбереше, че миналата седмица един ден беше кръшнал от работа, за да отиде да играе мач, боже опази, щеше да го разполови. Какви мръсотии е дошъл да забърка този педал Ердоган? Да го убие ли се опитва това долно животно? Капки пот се събраха върху челото на Мехмет, гърлото му пресъхна.

— Я ми кажи каква е тази работа с футбола, Ердоган. Кажи ни да научим какъв юначен син имаме... — рече Реджеп.

Ердоган не беше забелязал заплашителния тон в гласа му, но Мехмет подуши приближаването на бедата. „Закриляй ме, Господи мой!“

— Онзи ден твоичкият игра в един местен мач.

— Е, ние не сме чули за това... Кога ходи на мач, ти бе? — попита Реджеп, подпирайки се леко на масата срещу Мехмет.

Мехмет се дръпна уплашено назад и измънка:

— Преди четири-пет дни...

Ако на тази възраст човек може да получи инфаркт, щеше на него да му се случи.

— Ти не ходиш ли на работа, калпазанино?

— Чакай малко, бе, Реджеп, недей веднага да се ядосваш! Почакай първо да довърша това, което ти разказвам — намеси се Ердоган.

— Хайде, довършвай! — каза Червенокосия Реджеп, без да сваля поглед от Мехмет. Детето затрепери.

— Нали знаеш, има един Пезевенк Хюсам? Е, Мехмет игра в неговия отбор. Най-напред всички питаха какво прави тук това дребничко момче? После видяха как твоят прави за смях всичките най-знаменити футболисти на Яслъхан и започнаха да му ръкопляскат.

— Кучи син с кучетата! — процеди през зъби Червенокосия. — Какво каза на железаря, за да избягаш от работа, ти бе, келеш?

Не понасяше някой от семейството му, освен него, да кръшка от работа. Всички трябваше да работят като магарета.

Преди Мехмет да успее да отвори уста — всъщност нямаше и да я отвори — Ердоган отново се намеси. Този път с по-висок тон:

— Абе, Реджеп, ти не слушаш ли какво ти говоря? Пиленцето кацна на рамото ти, човече! Знаеш, че акълът ми много не отбира от тези работи, но хората, които са го видели казват, че след време това момче ще играе във „Фенер“ или „Бешикташ“,...

Реджеп внезапно спря да говори, замисли се. Погледна ту надясно, ту наляво, после се обърна към Мехмет и попита:

— Вярно ли е това, бе, ей?

— Играх добре, татко, много ръкопляскаха — каза Мехмет без да отделя поглед от масата.

— Не говоря за това, бе, момченце, можеш ли наистина да играеш добре в такъв отбор като „Фенер“, „Бешикташ“ и от този род?

Мехмет пое най-дълбокия дъх, който дробовете му бяха поемали за този ден и погледна баща си в очите за първи път, откакто беше започнал този разговор. Когато видя, че баща му не го гледа кръвнишки, изпусна въздуха, който задържаше. С пресекващ от страх глас каза:

— Един човек от Яслъханспор гледал мача и казал: „През живота си не съм виждал такъв като него“. Когато мачът свърши, дотича до мен и ме заразпитва. Каза, че щял да дойде, щял да разговаря с теб.

Дни наред сън не го хващаше Мехмет дали този човек наистина ще дойде. Умираще от ужас, че мъжът ще дойде и баща му ще научи, че е ходил да играе футбол, и ще го напердаши. Нещо повече, когато

баща му започнеше да бие, понякога боят можеше да продължи дълго време, месеци, дори години. От друга страна искаше този човек да дойде. Можеше да се случи — макар вероятността да бе толкова малка, колкото гнидите, които понякога се появяваха в главата му — мъжът да успее да убеди баща му, че синът може да стане футболист. Сърцето му бе поело едно пътуване между надеждата и страха. Беше такова, че не можеше нито поради надеждата си да забрави страха, нито да се предаде на страха и да каже сбогом на надеждата. Два дни вече изричаше молитви, които бяха толкова объркани, колкото беше умът му: Дано този човек да дойде, но нека да не идва. Нека да не идва, но дано да дойде...

— И кой беше този човек?

— Не знам, татко, каза само, че е от Яслъханспор. Каза още: Ще дойда да говоря с баща ти. Нищо друго не каза.

— Ти бе, не го ли попита кой е?

— Не, татко!

Реджеп се отпусна назад и извика:

— Хатидже, направи ни кафе! — После се обърна към Мехмет: — Хайде, ставай и ти вече. Махай ми се от очите. Имам си разговори с батко Ердоган.

Нарин и Шадийе седяха до прозореца на стаята в къщата, която гледаше към двора, и слушаха разговора. Мехмет влезе, надут от гордост, с наперена походка, и седна до тях.

— Батко, ще те бие ли тате? — попита Шадийе.

— Не знам — отвърна Мехмет. — Сигурно ще ме бие, но ако се убеди, че ще стана футболист, тогава може и да не ме бие!

— Дай боже да не те бие! — очите на Шадийе се напълниха със сълзи.

— Мисля, че няма, не плачи — успокои я Нарин.

— Закълни се! — отскоро Шадийе беше развила навика да не вярва на това, което някой ѝ казва, ако той не се закълне.

— Кълна се!

— Обаче ако го удари, ти ще пукнеш — каза Шадийе и ококори очи.

— Ако го удари, Мехмет ще пукне — изкиска се Нарин.

Като чу това, Шадийе заплака още по-силно.

— А аз ще те цапардосам сега — изсъска Мехмет срещу Нарин.

— Само го направи и ще кажа на татко как си търкаше пишката, когато надзърташе към Юмюхан над стената — отвърна Нарин.

Мехмет стана морав от гняв, стисна зъби и вдигна ръка в юмрук, но не удари Нарин. Гледаше я сякаш ще я убие, на няколко пъти се направи, че я удря, но накрая отпусна ръка.

— Ще те убия! Вярвай ми, ще те убия! — прошепна той.

Реджеп не продума, докато Хатидже слагаше на масата кафето, което бе сварила. Реджеп имаше собствено специално разбиране за пазенето на тайна, чиято логика никой не можеше да разгадае. Пред всички наоколо отваряше дума по най-невъзможни теми, а за най-безвредни неща шепнеше, сякаш бяха държавна тайна. Когато бе сигурен, че Хатидже се е отдалечила достатъчно, попита Ердоган с приглушен глас:

— Какво ще кажеш? Мислиш ли, че от този вагабонтин може да излезе футболист?

Както всички други, и Ердоган знаеше що за стока е Мехмет. Този безразсъден, необуздаем келеш Мехмет, който беше в основата на всякакви коварства и мръсни номера... Както всички съседи, така и на Ердоган му беше дошло до гуша от момчето, ако можеше би го удавил в капка вода, но пак каза това, което бе убеден, че е истина:

— Казват, че може, честно...

— Кой казва?

— Който се сетиш.

— Е, в такъв случай, ще забогатеем — и Реджеп прекара ръце през русата си коса. — И то истински. Искам да кажа, не просто да капе по малко от тук от там!

— Ще се въргаляш в пари, човече! — рече Ердоган.

Каза това отчасти защото знаеше колко разочарован беше Реджеп, след като не успя да получи наследство от тъста си. А и за да може Реджеп отново мъничко поне да се усмихва, за да може да се върне към живота... Колкото и да беше ядосан Ердоган, и макар да го критикуваше от време на време зад гърба му, той харесваше Червенокосия. Даже той беше намерил тази къща за Реджеп, той се беше пазарил с хазаина за наема. В края на краищата бяха приятели от детинство. Малко или повече се бяха подкрепяли. Може Реджеп да беше получил повече подкрепа, а Ердоган по-малко — но човек никога не правеше сметка на такива неща. Най-малко Ердоган правеше.

Ердоган знаеше, че Реджеп изпитва голямо отвращение към Черната Хатидже и съжаляваше приятеля си. Всяка нощ в леглото благодареше на Бога, че заспива, обвини закръгленото тяло на Юмюхан. Ликуваше, че беше намерил Юмюхан, че обикна Юмюхан, че Юмюхан обикна него, и че Бог ги бе предопределил един за друг. Хатидже не беше само малко грозна. Ако я видиш нощем, щеше да отскочиш назад двайсет метра. При все това, въпреки нейната грозота, Господ на инат им беше дал три прекрасни деца. Хората, които виждаха русите им глави и тъмносините очи, не можеха да отделят поглед от Мехмет, Шадийе и Нарин... Но все пак беше нужен кураж, за да си легнеш с Черната Хатидже. Само при мисълта за това косата на Ердоган се изправяше и той чукаше на дърво.

— Добре, де, но какво трябва да направим сега? — Реджеп попита Ердоган, който бе гледал всичко на всичко три мача през живота си.

— Ами, момчето каза, че някой от Яслъханспор дошъл, че щял да говори с тебе.

— И?

— Ще го чакаш. Нека да дойде и да говори, да видим какво ще каже, а?

— Чудя се кой е тоя тип?

— Какво те интересува, който и да е. Когато дойде, ще научиш. И когато дойде, не изглеждай прекадено напорист, престори се малко на незаинтересуван. Кажу „Синът ми ще учи“ и така нататък.

— Детето не е ходило на училище от две години, човече. Какво учене? Той със зор завърши началното училище. Главата му е като желязото на ей тая помпа.

— Няма значение, ти кажи така! От къде ще знаят ходи ли на училище, не ходи ли? Ако видят, че е беден, ще се опитат да вземат момчето евтино.

— Напълно си прав — съгласи се Реджеп, беше се развеселил. Изтегна се на стола и избухна в смях. — Ердоган, приятелю, как така с този акъл не си стигнал доникъде?

Реджеп беше прав, Ердоган наистина беше умен. По-скоро разумен. Не гонеше вятъра като Реджеп, не прахосваше пари за хазарт и жени, не започваше побои и не губеше работата си. Бачкаше по строежи, вършеше си добре работата, но дали защото нямаше късмет,

все нямаше пари. Или общината спираше строителните терени, където той работи, или контрагентът изчезваше без да плати. Преди две години дори мълния удари къщата му. Единствената къща в обширния район Яслъхан, ударена от мълния, беше неговата. Но въпреки това Ердоган не се бунтуваше, защото определено не се смяташе за човек без късмет. Ако беше така, щеше ли да намери Юмюхан?

Тази нощ Ердоган и Реджеп опряха глава до глава и говориха дълго. Мехмет щеше да отиде в големи отбори и да изкарва купища пари. Хората, които искаха да говорят с него, щяха да се изправят пред Реджеп, мениджъри на клубове щяха да спят пред вратата му и да го молят да им даде сина си.

Дълго след като светлините в цялата махала една по една угаснаха и всички вече сънуваха, Ердоган стана и остави Реджеп насаме с мечтите му. Реджеп се съблече, поизми се, облече пижамата, която носеше откакто се ожени преди четиринайсет години, легна по гръб до Черната Хатидже и като сложи ръце под главата си, започна да мисли за човека, който щеше да дойде от Яслъханспор. Какво ли щеше да му каже този човек?

А Мехмет, който в другата стая слушаше дишането на сестрите си и се опитваше да заспи, се тормозеше от друг въпрос, влязъл натрапливо в ума му. Въпросът, който бе спрял дъха в гърлото му и не му даваше да заспи, се умножаваше в тъмното: Ами ако този човек не дойде? Ако не дойде? Баща ми ще ме убие! Ами ако този тип не дойде?

ТРЕТА ГЛАВА

Когато хубавото време в средата на октомври изкара всички хора в Истанбул на улиците, трафикът по пътя през Босфора бавно запълзя. Нарин гледаше втренчено през стъклото на колата, скръстила ръце на гърдите си. Сгради, хора, коли, автобусни спирки, билбордове и фирмени табели бавно се плъзгаха покрай нея, но тя изобщо не ги забелязваше. Човек не може да гледа едновременно и навън, и навътре, а нейните очи бяха обърнати навътре. Цяла нощ я бяха връхлитали странни сънища. Не можеше да си ги спомни точно, но беше видяла неща, свързани с Яслъхан. Трябва да беше от пиенето, но спомени за отдавна забравени времена и хора бяха излезли от скришните си места и изпълваха ума ѝ. На няколко пъти през нощта се бе събуждала, без да знае къде се намира и в кое време. Беше усетила миризми точно под носа си, думи, прошепнати в ушите ѝ. Скритото богатство на съзнанието ѝ се беше разпростряло в един сън. Не съзнаваше, че хапе устните си, а устата ѝ е пълна с вкус на кръв, седеше до Дениз, която караше колата.

— Добре ли си? — попита Дениз.

— Добре съм.

— Дума не продумваш и...

— Потисната съм.

— Така става на другия ден след голямо пиене.

— Сънувах странни сънища през нощта.

— Какво сънува?

— От къде да знам, много объркани неща — отвърна Нарин.

— Според мен си напрегната, защото ще се срещнеш с приятеля на Ърмак. Всичко приключи, за бога, и да върви по дяволите!

— Не е заради това, но все пак предпочитам да отидем някъде другаде, само двете. Спри музиката. Главата ми не може да издържи.

— Така или иначе пристигнахме — каза Дениз, но все пак спря музиката. Нарин я погледна и не можеше да не отбележи, че пъстрите дрехи много подхождат на Дениз.

— Винаги трябва да носиш пъстри неща. Понякога слагаш бежово, кремаво и подобни цветове, но те никак не ти приличат, изглеждаш като смъртник.

— И ти днес изглеждаш като смъртник. Защо не извадиш ружа от моята чанта да си сложиш малко на лицето?

— Сега не мога да се занимавам!

— Сложи си, казвам ти!

Нарин неохотно взе чантата от задната седалка, порови вътре, откри каквото търсеше и мацна на бузите си, както ѝ бе казала Дениз. Същевременно си мислеше, че колкото по-зле изглежда, толкова по-доволна щеше да е Ърмак. Винаги, когато си намереше гадже, Ърмак придобиваше враждебно отношение към жените около себе си и успяваше да накара човек да се чувства виновен, без да е направил нищо.

— Така добре ли е?

— Сложи още малко!

Нарин се засмя:

— Аз нарочно искам да изглеждам бледа. Иначе гаджето на Ърмак няма да повярва, че през нощта наистина бях много пияна.

— Аааа! Да ми беше казала още от началото, че искаш да накараш Фърат да те съжалява? — през смях каза Дениз.

— Фърат ли било името на този мъж? — попита Нарин.

— Да, защо?

— Нищооо! — отговори Нарин и изведнъж я обзе безпричинно, странно смущение.

Чакането трая дълго. Цели две седмици, които се сториха като две години на Червенокосия, и още цели два дни, които се влачеха ли, влачеха. Реджеп се събуждаше с първите слънчеви лъчи и се послушаше към вратата, сякаш човекът от Яслъханспор щеше да дойде в ранни зори. През първите дни дори не ходеше на работа, но след като Ердоган му каза: „Чакай малко. Да не искаш да те помислят за лентяй?“, не оставаше къщи, сядаше в „Кафене на ъгъла“ и така убиваше времето. Съзнаваше, че Ердоган има право и ако покаже голямото си желание, щяха да се опитат да вземат момчето много евтино. Всеки ден, излизайки от къщи, предупреждаваше строго

Хатидже. Жената не трябваше и крачка да прави извън къщата и големите ѝ уши трябваше да са винаги към вратата. Иначе Реджеп ще я смели от бой и ще направи на кайма това нейно тъмно лице. Ясно ли е? Разбира се, че ѝ беше ясно. Щом мъжът дойде, Хатидже незабавно ще съобщи на Реджеп. А докато го прави, няма да показва пред мъжа, че се вълнува, не трябва да изглежда прекалено нетърпелива.

„Добре“, отговори Хатидже. Тя така или иначе не беше нито развълнувана, нито нетърпелива. Беше сигурна, че няма да дойде някоя объркала пътя си птица на щастието и да кацне на техните рамена. Всъщност от самото начало тя изобщо не беше убедена в цялата тази работа с футбола. Кой би изсипал пари на негодния за нищо Мехмет? Но тъй като не беше толкова глупава, че да разкрие тези мисли на мъжа си, стисна силно тънките си моравикави устни и безгласно кимна с глава на наставленията на Реджеп. Мъжът ѝ беше във весело настроение; обикаляше из къщата, тананикайки си различни песни, не викаше, не крещеше — на Хатидже това ѝ беше достатъчно.

Минаха две седмици, а от човека от Яслъхан нямаше ни вест, ни кост, и веселостта на Реджеп започна да се превръща в гняв. До гуша му бе дошло рано вечер да се прибира вкъщи, да не може да изпие една-две ракии с приятели, да стои и да чака като вол. Вечерта на петнайсетия ден се ядоса за нищо, точно като преди, и се развилня. Хвърли металната чаша на земята и удари с юмрук в гърба Шадийе, която се бе забавила с поднасянето кафето.

Лягайки си онази нощ, Хатидже каза молитва, умоляваше Бог: „Моля те, Господи мили, изпрати вече този човек“, и след като повтори много пъти молбата си, заспа. Заслужаваше си да се види радостта на Хатидже, когато на другия ден привечер на вратата се похлопа и пред нея се появи мургав, висок мъж с костюм и вратовръзка. Бог беше решил да чуе молбите ѝ. Не знаеше какво да каже и стоеше така пред мъжа срещу нея.

— Търся господин Реджеп — каза мъжът.

Хатидже изтри мокрите си ръце в полата, разтвори вратата до края и извика навътре:

— Шадийе, тичай дъще, да викнеш баща си.

— Ако не е вкъщи, мога да се отбия по-късно — предложи мъжът. — Да не го откъсвам от задълженията му сега.

— Не, не, той даже е наблизил. Веднага ще дойде — настоя Хатидже и се дръпна настрана, за да влезе мъжът.

— Не искам да ви притеснявам, ще чакам тук — и човекът седна на стола пред портата, където само преди няколко месеца беше седял Реджеп, беше пушил цигара след цигара и бе проклинал съдбата си.

Когато Шадийе изхвъркна от къщи с пълна скорост, Хатидже наля на човека чай, занесе му го и за да не се чувства неудобно, остави предната врата леко отворена. Мъжът с костюма беше изпил три чаши чай под любопитните погледи на минавачи от квартала, когато Реджеп се появи в края на улицата. Бледорозовата му риза с къси ръкави бе просмукана от пот. Причина за това можеше да е слънцето, което все още пърлеше всичко през втората седмица на октомври, или вълнението, или бързите крачки, с които се носеше едрото му тяло. Въпреки десетките предупреждения на Ердоган, не можеше да сдържи радостта си и тичаше с ликуващи стъпки към вратата. Когато мъжът видя, че Реджеп пристига, остави чаената чаша на прага, стана и протегна ръка:

— Извинете, господин Реджеп, че ви затрудних да дойдете дотук. Казват ми Джемал Ходжа, и вие ме наричайте така.

— Вие пък, каква умора... Добре дошли!

— В действителност казах на съпругата ви: „Ако не си е вкъщи мога да намина по-късно или той да се отбие към мен“, но тя не ме послуша.

— Бива ли така? Дали сте си труда да дойдете дотук, защо и аз да не направя няколко крачки? — и Реджеп покани Джемал Ходжа вкъщи. — Влезте, не стойте пред вратата.

Когато мъжът седна на пейката в двора, Реджеп наточи малко вода от помпата и плисна два пъти лицето си.

— Реджеп бей, не искам повече да отлагам разговора ни. Защото такива деца много рядко се появяват при нас, трябва да ги ценим, да ги забелязваме — подхвана Джемал Ходжа.

— Щом вие така казвате, значи е така.

— Така е, но не мога да ви накарам да разберете.

— Но аз разбирам, защо да не мога да ви разбера?

— Еее, колко седмици вече не изпращате детето на училище, чухме, че сте я изпратили да работи.

Реджеп погледна объркано Джемал Ходжа.

— Какво?

— Знаете, че Нарин е изключително умна, браво. Учителите се разтревожиха, щом махнахте момичето от училище. Вижте, Реджеп бей, хайде да измислим нещо заедно за това. Ние предлагаме, ако се налага, да я изпращате да работи през лятото, а да ходи на училище през зимата. Колко пъти ви изпращах съобщения да дойдете да поговорим, но вие не си дадохте труда да го направите.

Реджеп гледаше глупаво мъжа и се опитваше да намери връзка между думите му и Мехмет или футбола.

— Затова се вдигнах и дойдох при вас. Казах си, че ако лично ви посетя, няма да можете да ми откажете — продължи Джемал Ходжа.

Едва сега Червенокосия осъзна положението. От деня, в който научи, че наследството на тъста му се бе изплъзнало от ръцете, не беше пускал Нарин на училище, изпрати я да работи.

— Детето е само в първи клас на прогимназията, жалко, не бива да е принудено да работи на тази възраст — каза Джемал Ходжа и Реджеп побесня:

— Ти не си ли от Яслъханспор? — кресна и разгневено скочи на крака от пейката, на която току-що беше седнал.

— Яслъханспор ли? Какъв Яслъханспор? Аз съм директор на гимназията — отвърна Джемал Ходжа.

Реджеп светкавично се нахвърли на Хатидже, която се приближаваше към тях с чая, ритна я и я удари с юмрук, без да помисли за едва заздравелите кости на бедната жена. Чашите се счупиха с трясък, Реджеп крещеше:

— Глупава жено, за какви щуротии ме повика? — и едновременно с това натискаше лицето на падналата на земята Хатидже в натрошените стъкла.

Мехмет и Нарин точно в този момент влязоха, видяха както става, в първия момент замръзнаха на място, но после се втурнаха отчаяно в стаята при Шадиye, която трепереше под прозореца. Джемал Ходжа се опита да откъсне Реджеп от жената, но силата му не беше достатъчна, за да спре лудата сила на Червенокосия. Ако един мъж, по-едър от Реджеп, не беше дръпнал връвта на резето, за да влезе в двора, и не бе извикал с мощен глас:

— Стоой, спри, бе, ей! Какво правиш? — само смъртта би откъснала Хатидже от ръцете на съпруга ѝ.

Реджеп замръзна, вдигна глава и погледна дебелия мъж, който беше влязъл. Този човек, чието шкембе се смъкваше над колана към коленете, трябва да беше над метър и деветдесет на ръст. Имаше гъсти вежди, събрани гневно, които влизаха в странен контраст с огромните му ръце и плешивото му теме. Изразът на лицето му не беше на човек, който би се поколебал да се втурне в центъра на боя.

— Какво искаш, братко? — попита Червения Реджеп с обикновен тон своя неканен гост, без да изпуска Хатидже.

— Дойдох заради момчето, което играе футбол — отвърна дебелият, — но изглежда не съм дошъл в подходящ момент. Какво става, Джемал Ходжа? Вие какво правите тук?

— О, скъпи Неджати, сам Бог ли те изпрати? — рече Джемал Ходжа. — Дойдох заради дъщерята на господин Реджеп. От седмици не изпращат детето на училище, трябваше да говоря с него, така да се каже, но виж ни в какво положение сме. Направо съм разбит.

Вярно, човечецът беше пребледнял, лицето му бе добило същия цвят като на варосаните стени. Едри капки пот се стичаха по челото му, вратовръзката му се бе изкривила, ръцете му, които се опитваха да оправят изскочилата от панталона му риза, трепереха.

— Добре ли си, сестро? — попита Неджати, хвана Хатидже за ръката и я вдигна от земята. Тя се опитваше да скрие с кърпата си кръвта, която течеше от носа ѝ.

— Добре съм, добре съм. Нищичко ми няма — смотолеви Хатидже, хвърли скришом уплашен поглед към Реджеп, подбра поли и хукна навътре.

Докато Неджати и Джемал Ходжа се потупваха един друг по гърба и питаха за здравето си, Реджеп не знаеше дали трябва да е изненадан, че се познават, или да е нещастен заради конфузната ситуация. Беше кроил планове да се прави на важен, а сега посрещна човека от Яслъханспор по най-срамен начин. „Срах на метеното! Ама дано ми се усмихне съдбата...“, мърмореше на себе си. Стърчеше там и не знаеше какво да прави, в този момент Мехмет излетя от къщата и на три крачки прекоси двора.

— Татко, ето този човек беше! Този, дебелака, той беше, дето говори с мен след мача — каза момчето, като подскачаше на място. — Този човек каза, че щял да дойде, татко, честна дума, да пукна, ако не е той. Кълна се, че беше той.

— Стига си се клел с тази твоя мръсна уста, бе, мама ти стара, рогоносецо! — излезе извън себе си Реджеп. Веднага ми се махай от очите! — Реджеп всъщност се тревожеше, че Мехмет нарече дебелия мъж „дебелак“. Това момче нямаше и капка мозък в главата си. Умът му го нямаше — като на майка му. Когато Мехмет се насочи към вратата с подвита опашка, Реджеп извика: — Стой, целуни ръка на този чичко и му се извини!

Дебелият Неджати не искаше да подаде ръката си, но Мехмет я сграбчи и я целуна. Баща му беше наредил да я целуне, затова, ако беше необходимо, щеше да откъсне тази ръка и да я целуне.

— Бог да те благослови, сине! — рече Неджати и погали момчето по главата.

— Моля, елате и седнете тук! — каза Реджеп на Неджати. — И вие седнете, Джемал Ходжа. Умолявам ви да ме извините, получи се малък инцидент, не знам как стана.

Джемал Ходжа изведнъж се беше издигнал в очите на Реджеп.

— Не, в никакъв случай, няма да сядам, оставете ме, за бога! В шок съм, откакто пристъпих този праг — каза Джемал Ходжа.

Беше направил няколко крачки към портата, когато Реджеп със скоростта на пантера застана пред него и го спря.

— За бога, елате и седнете. Не ми обръщайте внимание, ето, ние сме прости хора. Бъдете милостив. Вижте, моля ви в името на бога...

След известна нерешителност Джемал Ходжа отиде и седна на пейката. Щом той седна, и Неджати също седна.

— От къде се познавате? — попита Реджеп, надявайки се да разведри напрегнатата атмосфера. Учтивостта му стоеше като костюм с два номера по-голям.

— Градът е малък като длан, Реджеп бей, хората се познават — отговори студено Джемал Ходжа. Очевидно нямаше намерение да забрави толкова бързо преживяното. — И двамата сме местни хора. Навярно вие не сте тукашен.

— Родителите ми се преместиха тук, когато бях на седем. Родом сме от Авундук. Но жена ми е тукашна. Нейните имат мандра на входа на Яслъхан, познавате ги...

— На колко години е синът ви, Реджеп бей? — прекъсна го Неджати.

Реджеп се поколеба най-напред, после подвикна към вътрешността на къщата:

— Мехмет, колко навърши, бе?

— Тринайсет, татко — извика Мехмет с всички сили.

— Ходи ли на училище? — попита Неджати.

— Не... — отвърна Реджеп, но после си спомни какво му беше казал Ердоган. — Като свърши началното училище му намерихме работа в железарията. Тогава не ни вървяха работите, не можахме да го изпратим на училище, но ако ни се оправи положението, мисля да го запиша в прогимназията догодина — беше се обърнал към Джемал Ходжа, докато казваше това.

— Малко сте закъснели да го изпращате... Как това дете ще навакса пропуснатото? — рече Джемал Ходжа. Той все още беше бял като платно заради случилото се преди малко.

Дебелият Неджати сложи десния си крак върху лявото коляно и се наведе към Реджеп:

— Е, нека ти кажа следното, момчето играе футбол прекрасно. Ако не беше толкова младо, вече щеше да е в нашия отбор. Виждаш ли, той е талант! Ние искаме момчето, има още две-три години преди да може да играе в отбора, но го пусни да дойде и да тренира при нас, ще го обучим и ще го лицензираме.

— Значи искаш да кажеш, че още не може да изкарва пари — рече презрително Червенокосия Реджеп.

— Що за човек си ти, Реджеп! Къде се е чуло и видяло момче на тази възраст да изкарва пари от футбол? Още няма да изкарва пари, но ако продължава така, занапред ще изкарва. Виж, подписвам ти се още сега, това момче ще стане голям футболист. Имай малко търпение! Стискай зъби. Възможности като тази не чукат всеки ден на вратата.

— Добре говориш, но човек издържа докдето му са силите. Нашата се вижда. Не е лесно в днешно време да се издържа семейство с три деца. Плащам наем, дърва, въглища... А ако Мехмет не може да стане футболист, какъвто казваш, какво ще правим тогава? Какво ще стане с всичките ни усилия и разноски? Кой ще ги поеме? — Реджеп се облегна назад на пейката; звукът на собствения му глас му бе възвърнал увереността. — Ако обещаете да ни дадете рамо, тогава добре, вземете момчето. В противен случай ще трябва да се издържаме сами.

— Нищо не мога да кажа преди да съм говорил с колегите. Пък и те също ще искат да видят момчето. Но нека ти обясня нещо, не очаквай прекалено много от тринайсетгодишно дете. В края на краищата ние сме отбор в малък град... Трябва да мислиш напред. Ще вземем момчето и ще го направим човек, а после ще се обадя в Истанбул да дойдат да видят колко е добър Мехмет. Вярно, казах, че сме провинциален отбор, но имаме доста връзки...

Реджеп погледна в земята, после към небето, накрая погледна обувките си, сякаш отегчен, и се произнесе:

— Добре, първо говори с колегите си, Неджати бей. Да видим те какво ще кажат, какво ще ни дадат.

Неджати и Джемал Ходжа се изправиха едновременно, за да се сбогуват.

— Реджеп бей, не съсипвай живота на Нарин. Остави детето да идва на училище — каза Джемал Ходжа на прага.

Беше разбрал от какво тесто е направен Реджеп и затова го хвана за слабото място:

— Обещавам да намеря работа на дъщеря ви през лятото. Неджати също ще помогне. Много хора познава, има влияние по тези места. Нали така, Неджати?

— Какво говориш, Джемал Ходжа. Твоето желание е заповед за мен! — отвърна Неджати. — Виж, Реджеп, Джемал Ходжа е най-скъпото нещо на Яслъхан. Най-достойният човек в този град. Той лично е дошъл да те посети...

— Наистина, не знам... — маниерничеше Реджеп. — Какво значение има дали едно момиче ще учи или не. Ако изпратя единия да играе футбол, а другия на училище, ние какво ще правим?

Джемал Ходжа тъкмо се канеше да каже: „Бъдещето на децата ви...“, но Реджеп го прекъсна:

— Богатите хора мислят за бъдещето, Джемал Ходжа, ние сме бедни, очите ни не виждат по-далече от днешния ден.

Дебелият Неджати сложи ръка на рамото на Реджеп:

— Чуй сега, Реджеп, искам да ти кажа, че човек, който оскърбява Джемал Ходжа, не се ползва с уважение сред нас. Веднъж вече го направи. Казвам ти, не го прави втори път. Ясен ли съм?

— Разбрах, Неджати бей... — прехапа устни Червенокосия. — Разбрах, не се тревожи!

След като двамата мъже напуснаха къщата, Нарин яде най-големия бой до този ден. Реджеп накара дъщеря си да съжалява за отличните оценки, които беше получавала години наред. Черната Хатидже, Мехмет и Шадийе, които не искаха гневът му да се стовари и върху тях, се свиваха в стаята и от там слушаха писъците на Нарин, огласящи всичко наоколо.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Оставиха колата на служителя от паркинга и докато вървяха към кафето, приятният, останал от лятото ветрец и веселите тълпи вдигнаха тежестта от сърцето на Нарин. Свеж морски въздух изпълваше дробовете ѝ, бризът галеше лицето и косата. Тълпата в пълното до козирката заведение се бе изляла навън и хората се бяха разположили на маси, изнесени на улицата. Насам-натам тичаха сервитьори с чай, препечен хляб и яйца със сочни наденички, смеховете се смесваха със звуци от игра на табла, чайки се извисяваха в безгрижната съботна атмосфера. Докато редовни посетители и хора, които случайно минаваха оттам, влюбени, семейства и приятели се наслаждаваха на тези двайсет и един градуса, напекли дървените столове, Нарин и Дениз претърсваха мястото с очи и накрая видяха Ърмак, която им махаше от една маса точно до брега на морето. Ърмак беше завършила гимназия и университет в Швейцария и накрая се бе устроила в Женева; беше живяла там, докато компанията, за която работеше, не я командирова в Истанбул преди шест месеца, за да открие техен офис тук. Двете сестри никак не си приличаха, може би защото бяха живели в различни страни или може би в резултат от техните характери. Единствената прилика бяха дългите им коси, но тъй като Ърмак не боядисваше косата си червена като сестра си и винаги я носеше вързана на опашка, дори тази прилика не биеше на очи. Противоположно на кафявите очи на Дениз и доста високия ѝ ръст, очите на Ърмак бяха зелени, а на височина едва достигаше един и шестдесет. Имаше по-меки черти от кака си и по-заоблени форми, но не обичаше да ги показва. Не я бяха виждали да слага високи токчета и рокли с дълги цепки, както правеше Дениз. Панталони, ризи, които прилепваха по нея като ръкавица, едноцветни рокли до коленете... Всички, които познаваха и двете сестри, единодушно смятаха, че Дениз е по-пищна, но Ърмак има по-изчистена хубост. Нарин понякога си мислеше, че вместо Дениз и Ърмак, имената им трябва да са Ден и Нощ^[1].

— Сестра ми е намерила най-добрата маса, по това се е метнала на мен — каза Дениз, сякаш беше доловила, че Нарин си мисли за тях.

Запридвижваха се с трудност, молейки хората, седнали по нагъчканите една до друга маси, да им направят път. Бяха по средата на разстоянието до там, когато мъжът, който седеше срещу Ърмак и пиеше чай, се обърна и погледна към тях. Нарин също погледна познатото лице и се вкамени. Какво правеше срещу Ърмак мъжът, който сигурно всяка нощ виждаше в сънищата си?

— Здравстии, видяхте ли, че дойдохме! — каза Дениз и целуна сестра си. — Нар въобще не помни нищо от снощи, наистина нищо не помни. Нито че пристигнахте, нито че повърна върху Фърат... Всичко се е изличило!

— Здравей — каза Фърат и подавайки ръка, погледна Нарин право в очите.

Нарин смътно си спомняше, че и миналата нощ си бяха стиснали ръцете. Хиляди различни чувства напиреха и се блъскаха в нея да излязат крачка напред, но нито едно не успя да изскочи пред останалите. Сърцето ѝ пристъпваше колебливо между паниката, удивлението, смущението, тъгата и гнева, и понеже не знаеше на чия страна да застане, остана точно по средата... Нито едното, нито другото... Пронизително цвилещи коне галопираха в гръдния ѝ кош, а „той“ стоеше точно срещу нея. След толкова години и толкова пътища... Изпитваше желание само да седне и да заплаче. Не искаше никой да я докосва, нито да я пита какво ѝ има, искаше да потъне в стола и да плаче тихичко с часове, но, разбира се, не направи това.

— Здравей. Съжалявам за снощи — рече и сложи на лицето си ледена маска.

Фърат направи знак на сервитьора да донесе столове на Нарин и Дениз, докато казваше:

— Не обръщай внимание, скъпа, случват се такива неща.

Лъжеха се онези, които казваха, че светът е малък. Светът не беше малък или нещо подобно, в действителност беше тесен. Понякога толкова тесен, че да не може да побере дори четирима души. Значи такава беше причината цяла нощ да се въргаля в сънища за Яслъхан, за детството си и нейното минало да се процежда от всяка пролука в съня ѝ. След като онова, което си мислех за сън, е действително, тогава дали е възможно това, което в този момент си мисля за реално, да е сън.

Възможно ли е? Това беше единственото, което Нарин можеше да мисли. Отчаянието кара човек да търси надеждна помощ в необикновеното.

— Знаеш ли, Нарин също е от Яслъхан — изчурулика весело Ърмак.

Нарин погледна Фърат и забеляза нещо, което я смути. Фърат не я беше познал, и то можеше да се види в очите му. Очите, обърнати към нея, бяха на някой, гледаш с любопитство току-що срещнат непознат.

— Така ли? — попита Фърат.

— Да — отвърна Нарин. Беше напрегната.

— Ходите ли си понякога в Яслъхан? — попита Фърат.

— Не, не съм си ходила, откакто влязох в университета.

Не можеше да повярва, че не я помни.

— Нарин всъщност не общува много със семейството си. Почти няма никаква връзка с тях, нали, Нар? — намеси се Дениз в разговора. Нарин кимна с глава и за да смени темата, попита Ърмак:

— Защо заминаваш за Женева? — но не чу отговора.

Чувстваше се като героиня в странно представление. Дори вкусът на кафето, сложено пред нея, нямаше вкус на кафе. За щастие, докато седяха там, Фърат почти не поглеждаше Нарин, а празното бръщолевене на Дениз държеше разговора далече от Яслъхан.

Ърмак и Фърат бяха заедно от близо четири месеца, но Нарин и Дениз научиха за връзката им само преди няколко седмици. Ърмак имаше фикс идеята, че може да се състезава с Грета Гарбо по въпроса с прикриването на личния си живот. Забулваше го сякаш всеки много го интересува живота ѝ. Между другото, на Нарин въобще не ѝ пукаше какво прави Ърмак. Колкото до Дениз, на нея и без това не ѝ пукаше за нищо. Беше видяла за първи път гаджето на сестра си на снощното парти.

Нарин знаеше много добре до каква степен приятелката ѝ обича да впечатлява хората. За Дениз хората, с които току-що се бе запознала, представляваха безкраен източник на вълнение във всяко отношение. Обожаваше да печели обичта и възхищението им. Прераждаше се с всеки нов човек, който се появяваше пред нея и Нарин намираше поведението ѝ понякога за забавно, друг път за непоносимо. Вече наизуст знаеше номерата на Дениз. Знаеше много добре, че бързо

открива слабите места на човека отсреща, чувствителността му и в съответствие с това избираше роля, преобразяваше се в тази роля, която вече бе играла много пъти преди по различни поводи. Чувствителната любителка на изкуството, жената — дете, фаталната жена, великата пътешественичка, проницателната бизнесдама или звездата на партито... Всеки път се превръщаше в това, което ѝ вършеше работа. Нарин не можеше да разбере защо пилее толкова усилия да впечатлява хората. И този ден Дениз не спираше да разказва нещо, но Нарин, освен че не ѝ обръщаше внимание, не следеше и разговора, тъй като ѝ бе трудно да диша. От време на време долавяше някои изречения с гласа на Фърат, чуваше само казаното от Фърат. Фърат бе станал помощник-управител в една банка. Невъзможно беше човек да повярва, че някога бе вървял по улиците на Яслъхан. Разбира се, същото нещо се отнасяше и за Нарин. За нея Яслъхан също беше останал далеч в миналото. Години, хора и събития бяха потопили онези дни.

— Вие какво работите? — въпросът на Фърат откъсна Нарин от мислите ѝ.

— Моля?

— Работите ли?

— Да, адвокат съм. Работя в една юридическа кантора. Занимавам се с търговски дела.

— А, вярно, Ърмак ми беше казала. Били сте приятелки с Дениз в университета, нали така?

— Ако не беше тя, нямаше да мога през живота си да завърша университет — прекъсна го Дениз. — Не гледай състоянието ѝ вчера през нощта, Нар е страшно работлива. По-точно в университета беше работлива, а сега стана работохоличка.

За Дениз, която се дотъряше в офиса на семейната компания някъде около два часа следобед и си тръгваше в пет, темпото на работа на Нарин бе неприемливо. Според нейната гледна точка хората трябваше да насочат всичките си усилия към това да могат да работят по-малко. В очите на Дениз хората като Нарин, които работят много, не знаят как трябва да се живее животът.

Фърат не зададе други въпроси. За кратко Нарин се изнерви като видя как той се протегна и хвана ръката на Ърмак, а Ърмак го погледна с обожание. Беше по-добре някои хора и свързаните с тях спомени да

си стоят в миналото. Трябваше да се оставят тихо на забвението без да се променят, без да се подменят, да не се пренаписват, и тези спомени не бива да трупат нови образи в своя албум. На никого не му достигат силите да носи на гърба си целия си живот. Не трябваше Фърат да гали косите на Ърмак в кафето в Йеникьой. Защо Бог си играе такива игри с хора, чиито умове и без това са достатъчно объркани? Опита се да се успокои сама, като си каза: „Просто съвпадение“. „Животът на другите не спира само защото ти не ги виждаш, Фърат има толкова право да седи в това кафене, колкото и ти и да гали когото си иска по косата.“ Имаше право, разбира се, че имаше, но това не отнемаше сложността на ситуацията. Някой, когото с години си носила вътре в себе си, който се бе превърнал в част от теб, а сега ти говори официално и е толкова близък с някой друг, чието име е чул едва преди няколко месеца — ето това бе доказателство, че всеки човек си има различен свят и това болеше. Чувствата, както и спомените, не можеха да бъдат реципрочни. Едни и същи дни оставяха различни отпечатьци върху всекиго и всеки си сътворяваше различни филми за една и съща история. Или още по-лошо, някой, когото познаваш много добре, те гледа с празен поглед, фъссс, фъссс, фъссс! Сърцето ти мирише на изгоряла роза.

Около час по-късно с Дениз напуснаха заведението заедно и тръгнаха към колата, а умът ѝ беше пълен с взаимноотричащи се въпроси.

— Много беше мълчалива... — забеляза Дениз.

— Ти говори вместо всички ни.

— О, не, пак ли прекалих с говоренето?

Нарин не отговори. Умът ѝ беше объркан, а мислите ѝ се въртяха непрекъснато около една-единствена тема.

Възможно ли бе изминалите години — лесно е да се каже, шестнайсет дълги години — да са я променили толкова много, че да не я познае? Дългата ѝ руса коса сега беше късичка и черна, но извън това не мислеше, че се е променила неузнаваемо. Теглото ѝ, сините очи и трапчинката на лявата буза не се бяха променили. Отново си зададе въпроса, изучавайки отражението си в отсрещна витрина, покрай която минаваха: „Аз го помня, той защо не ме помни?“ После събра кураж и отново самата тя си отговори на въпроса, който си беше задавала вероятно повече от десет пъти през последния един час:

„Ти го помниш, защото ти се влюби в него.“

Само седмица след идването на Дебелия Неджати в дома им Нарин отново беше в своето училище, а Мехмет — в Яслъханспор. Плащаха за момчето същата сума, която изкарваше в железарията и останаха глухи за молбите на Реджеп да оскубе повече. Когато Червенокосия се опита да удължи пазарлъка, Неджати поглади голата си глава и рече:

— Както искаш! Или приеми тези пари, или синът ти ще пропадне по улиците. Ти решаващ!

Заради това Реджеп бе стиснал зъби и отчаяно се беше съгласил с предложената сума. Какво щеше да прави, ако не я приемеше? Точно когато бе смятал, че е жив погребан и животът му е свършил, беше открил сламка, за която да се хване. Нощем се изтягаше в леглото, забравяше колко е черна спящата до него Черна Хатидже и мислеше за издигането на Мехмет, за клубовете, които ще се надпреварват за момчето и за снимките му до сина, които ще публикуват във вестниците. Щом докопа парите, на мига щеше да се разведе с Черната Хатидже. Щеше да остави нея и момичетата в Яслъхан и заедно с Мехмет щеше да отиде в Истанбул. Щяха да си купят апартамент на най-хубавото място и да го обзаведат. След това щеше да се облича хубаво, да живее прилично и да се забавлява. Беше по-прекрасно дори от наследство от тъста.

В действителност Реджеп обичаше и трите си деца, когато се родиха. Гледаше малките им ръчички и крачета, розово-белите личица, сините очи, бавно удължаващите се мигли, наследени от него, и не ги пускаше от прегръдките си. Когато се роди Мехмет и видя изражението на мъжа си в мига, в който акушерката го подаде на таткото, Хатидже полудя от радост и с цяло сърце повярва, че се е сбъднало онова, което ѝ бе казала една врачка: „Ще родиш момче и след това мъжът ти ще се привърже към дома и към теб, ще стане коренно различен.“ Това бяха точните думи на жената и щом Хатидже видя как Реджеп гледа сина си, как го целува, как му гука, благослови хиляда пъти парите, които бе платила на жената. Макар че в дните, които последваха, видя, че в държанието си към нея Червенокосия не се беше променил, че продължаваше да преследва пиенето, хазарта и

жените както преди, все пак раждането на Мехмет, макар и малко, бе разпръснало мрачната атмосфера в техния дом. Реджеп обичаше сина си, докато навърши три и видя в него Хатидже. Една гореща лятна сутрин момчето се бе събудило изпотено, беше се изправило в леглото и бе погледнало баща си с очите на Хатидже. Всъщност огромните сини очи на Мехмет нямаха никаква прилика с черните като въглен очи на Хатидже; но този поглед... Жена му коварно се беше промъкнала в този поглед. Още преди детето да се отърси от сънливостта си и да стане от леглото, Реджеп се беше изхлузил от любовта си както охлюв от своята черупка. Внезапно и напълно.

Преди дори да навърши една година, Шадийе получи шамар заради това, че протегна ръчички — всяка от тях точно копие на майчините — към баща си, за да я прегърне. Червенокосия Реджеп не бе отворил уста и не бе казал дума, но Хатидже бе видяла с каква омраза погледна Шадийе. И детето бе погледнал по същия начин, по който винаги гледаше нея. На мъничката бузка на момиченцето не се бяха отпечатали и петте му пръста, защото само три от огромните му пръсти можеха да се поберат на нея. Докато Шадийе врецеше със следите от трите пръста на лицето си, Реджеп блъсна вратата и излезе, като остави Хатидже да успокоява момиченцето.

Нарин беше онази от тях, която имаше късмета да задържи бащината си любов най-дълго. Ни най-малък белег от майка ѝ не се беше появил в момичето, докато навърши шест. Беше красиво като розова снежинка дете и дори Реджеп не можеше да се насити да я гледа.

Хващаше я за ръка и тръгваха по улиците на Яслъхан, а фактът, че минувачите се спираха да погледнат дъщеря му, че искаха да ѝ се порадват, изпълваше гърдите му с гордост. Ако Юмюхан не бе проявила нетактичността да каже: „Това момиче върви също като майка си“, може би Реджеп никога нямаше да забележи, че тя стъпва навътре точно като Хатидже. Но щом Юмюхан каза това, той се обърна, погледна дъщеря си и видя, че тя стъпва по същия начин като жена му. Призля му, сърцето му се изпълни с ненавист. Толкова беше свикнал да обича Нарин, че дни наред пи, без да осъзнава, че пие от мъка заради загубата на тази любов. От този ден нататък вече не поглеждаше дъщеря си в лицето. Само за един миг Нарин бе паднала в очите на баща си далеч по-долу от Мехмет, от Шадийе, дори от

Хатидже. Бедната Хатидже не можеше да разбере какво стои зад внезапната враждебност на мъжа ѝ към децата. Накрая намери обяснение за случилото се — според нейния начин на мислене — и твърдо се хвана за него: правеха магии на мъжа ѝ! Мира в дома им разрушаваха хора, които завиждаха на Реджеп за хубостта му, хора, които завиждаха, че се е оженил за Хатидже. Беше сигурна в това. Беше така сигурна, както че се казва Хатидже, нямаше да остави нещата на тях. Редовно започна да отъпква пътеки до вратите на врачки и баячки. Без Реджеп да узнае, стигна много далече и откри хора, които бяха известни специалисти по тази част, откри праведници. Нямаше нещо, което не би направила, за да задържи съпруга си вкъщи. Веднъж сложи курешки от щъркели в кюфтетата му и му ги даде да ги изяде. Като видя, че няма резултат, реши, че не са ѝ дали курешки от щъркели и повтори опита. Резултатът беше същият, но Хатидже не съжаляваше. Всеки път, когато мъжът ѝ я пребиваше, тя си мислеше как нагъва кюфтета с курешки и ѝ се повдигаше, поставяше ръце на гърдите си и си казваше: „Така ти се пада! Така ти се пада, Реджеп! Аз ям бой, ама ти ядеш лайна, така ти се пада!“

---

[1] Дениз означава море, а Ърмак — река — Б.пр. ↑

ПЕТА ГЛАВА

Работата е най-добрият начин да запазиш разума си и, слава богу, в онези дни Нарин затъна до шия в нея. Напускаше къщата си в Кабаташ в ранни зори, отиваше в офиса си в Маслак, и в късните часове на вечерта, капнала от умора, се връщаше обратно. Но дори и за секунда през главата ѝ не ѝ минаваше мисълта да се оплаква. От детските си години винаги беше работила много. На това отдаваше факта, че никога не бе изпадала в депресия, въпреки многото поводи. А и да беше изпадала, тя не го беше разбрала, защото условията налагаха веднага да се отърси от това и тя с много бързи крачки се връщаше към задълженията си. Животът не търпеше капризите на всеки. От друга страна, дори и при този обем от работа, тя намираще време да мисли за срещата си с Фърат. Не можеше да разбере защо тази среща толкова силно я беше разтърсила. Знаеше, че няма смисъл да се измъчва с огорчения и тревоги дни наред и да преувеличава инцидента до такава степен, но въпреки това не можеше да го преодолее. Всеки мъж, който видеше, ѝ напомняше за Фърат. Ръцете на всеки бяха неговите ръце, косата на всеки ставаше неговата коса. Ако някой се усмихнеше, усмихваше се Фърат, и всеки поглед сякаш беше отправен от него. Отгоре на всичко се получаваше така, че тя не беше оставила никаква следа в паметта на Фърат... Лошо е да бъдеш някой, който е забравен, но да си забравен, а ти да не можеш да забравиш, е ужасно.

Ако Дениз не я беше потърсила и не се бе развикала:

— О, хайде стига, да върви по дяволите тая твоя работа. Хайде да излезем поне да вечеряме — Нарин с радост щеше да приключи и тази вечер в леглото пред телевизора. Сменящите се образи и светлини ѝ помагаша да освободи ума си и да заспи по-лесно.

— Добре — отговори неохотно. — Но, моля те, не се опитвай след вечерята да ме завлечеш на друго място. Наистина съм уморена.

— Не се тревожи. Искам да поседим с тебе и да си поговорим. Много неща се случиха, а не можахме да разговаряме. Трябва да ти

разкажа. Нали знаеш, че не мога да живея без да говоря — засмя се Дениз.

— Аз ли не го знам... — въздъхна Нарин.

В живота на Дениз нямаше нито един ден без да се е случило някакво събитие. Приятелят ѝ, Джан, с когото постоянно се разделяха и събираха, други мъже, които се появяваха междувременно, несекващите търкания с чичо ѝ, който беше и неин шеф, нейните приятели, които с вълнение допускаше в живота си и не след дълго се отегчаваше от тях... Край няхаха темите на Дениз. Човек не можеше да бъде несправедлив към нея — не беше лошо нещо да имаш приятелка, която влиза и излиза през всички тайни ъгълчета на света, откъдето открива и разказва хиляди различни истории. Единствено, че беше малко изморително.

Срещнаха се в един наскоро отворен ресторант в Шишхане. Запазената марка на Дениз беше да открива модни места. Дори не се налагаше да ги открива, защото никой бар, ресторант или нощен клуб в Истанбул не можеше да отвори без знанието на Дениз. Не съществуваше такава възможност. Нарин осъзнаваше, че кремавият ѝ костюм с панталон и синята копринена блуза изглеждат прекалено строги за тази обстановка, и поради тази причина пожела веднага да отидат на тяхната си маса, не искаше да послуша Дениз, която настояваше да поседят малко на бара.

— Цял ден препусках, не мога да стърча на бара.

— Да изпием по едно и после ще седнем на масата — каза Дениз. Тя изпитваше потребност да се наслади изцяло от всяко място, на което се намира и на всяка секунда, в която живее.

— И на масата можем да пием — подразни се Нарин.

— Ставаш все по-сприхава.

— Винаги съм била такава.

— Не, не беше толкова лоша.

— Наистина ли?

— Кълна се! Напоследък за всяко нещо противоречиш и ставаш все по-трудна.

— Добре, сядаме на бара. Да видим дали това ще ме направи по-приятна и привлекателна.

— Вече започваш да ми изглеждаш по-симпатична — каза Дениз смеейки се.

— Да, сега ще ме посадиш тук в този костюм на класна ръководителка!

— Може пък да ти излезе късмета.

— О, да, със сигурност ще излезе! Ако нощният живот на Истанбул беше пълен с житейски късмет, днес щеше да ти се налага вече да тичаш към седмия си жених.

— Да не бъдем предубедени! Кой ти говори за брак? — каза Дениз и помахна на нейни познати в другия край на бара. — Ърмак се обади след като бях говорила с теб, извиках и тях.

— Мислех, че имаш да ми разказваш нещо. Виж, пак си започнала да събираш всички. С теб е невъзможно дори едно ядене да изядем само двете, знаех си, че така ще стане.

— Ето, за това говорех като казах, че си сприхава. Веднага се развика. Правиш сцени от всичко — каза Дениз.

— Не правя сцени или нещо подобно. И не викам!

— Пак викаш, да беше се успокоила малко! — Дениз имаше право, Нарин викаше.

— Добре, извинявай. Мислех си, че ще бъдем само двете и ще си побъбрим, но си права, не е толкова важно. Хайде, да поръчаме нещо за пиене. Аз искам мартини. Ти какво ще пиеш? — попита и махна на бармана да ги обслужи.

— Едно просеко. Гледай, още си напрегната.

Нарин поръча напитките и се направи, че не я е чула.

— Нар, чуй ме! Наистина си странна напоследък. Нищо не ти доставя удоволствие, всичко драматизираш, от сто кладенци вода ще донесеш, за да не излезеш и постоянно си нервна. Според мен трябва да отидеш на лекар.

— Да, трябва да отида на лекар, иначе ще изостана от модата да се пие Прозак^[1], и ще бъда анатемосана!

— Не говори като идиотка. Модата на Прозак приключи отдавна. Аз слушам твоите съвети, нали? Искам да кажа, вземам си бележки от твоята критика. Щом ти казвам като най-близка приятелка, че не си добре, приеми го сериозно. По дяволите, не можеш да знаеш кое е най-правилното!

— Подложена съм на стрес и съм много изморена, това не е ли естествена причина да съм раздразнителна? Докато не назначат нов човек в компанията, нищо не мога да направя по въпроса.

Сякаш не ѝ стигаше, че бе затънала до гуша в работа, ами през последния месец Нарин се занимаваше и с делата на един адвокат, който беше напуснал фирмата, за да се лекува от рак — това беше основната причина за усиленото ѝ темпо. Не ѝ оставаше време да си вдигне главата дори. Сутрин се приготвяше автоматично и изхвърчаваше от къщи, без да намери време да се погледне в огледалото. Не беше ходила на фризьор от седмици, не беше си правила маникюр, а понеже беше забравила подплатата си в един хотел в Кайзери, където ходи за някакво дело, и не бе намерила удобен момент да си купи нова, не можеше да облече нито една от трите си любими рокли.

— Не разбираш ли? Ако не се оплачеш, няма да назначат друг човек. Така стоят нещата — каза Дениз.

— Хайде де!

— Точно така е! Сигурна съм, че всичко върви гладко понеже им робуваш. Кажи ми истината, нещо да е изостанало?

— Не, слава богу, досега нямаше проблеми.

— Че защо тогава да назначават нов човек? В края на краищата ти се справяш с всичко. Ако не започнеш веднага да се оплакваш, ще поемеш върху себе си цялата работа и ще прекараш целия си живот на дванайсетия етаж на един небостъргач сред мъже и жени в костюми.

Дениз беше експерт по темата „как да работим по-малко“, Нарин обикновено не даваше ухо на съветите ѝ по въпроса, но този път казаното от приятелката ѝ по много точен начин отговаряше на истината. Така беше! Шефът ѝ усърдно започна да търси нов човек след напускането на болния адвокат, но напоследък бе спрял да повдига темата.

— Права си. Сигурно ще е добре да помрънкам малко.

— Добро утро! Моето момиче, след като такива като теб са станали магарета, много ще са тия, които ще ги яхат. Я си помисли, колко вечери през последния месец беше в състояние да излезеш? Всеки път или си уморена, или трябва да ставаш рано сутринта. А, Ърмак и Фърат дойдоха — Дениз оправи косата си с облекчение. — Говорят с някакъв мъж на входа. Чудя се кой ли е?

— Не го познавам — отговори Нарин.

— Поне да го беше погледнала преди да решиш дали го познаваш или не.

Нарин се обърна и погледна към вратата.

— Не го познавам.

Дениз въздъхна и завъртя очи, но не бе изгубила решимостта си да продължи разговора по темата:

— Фърат ми допада. Сладурче...

— Ъ-хъ.

— Мисля, че много добре се отразява на нашичката, отдавна в живота ѝ не е имало свестен мъж.

— Ъ-хъ.

— Превъзходен е и е луд по Ърмак.

— Ъ-хъ.

— И е красавец...

— Ъ-хъ.

— Може би ще се оженят... Знаеш, че Ърмак умира да се омъжи.

Нарин не отговори, глътна остатъка от питието си.

— Може ли още едно мартини Бианко?

Ърмак дойде до тях с блеснали от щастие очи, а Нарин се опитваше да овладее нервната си система. Залепи върху лицето си фалшива усмивка и целуна Ърмак; на Фърат, който изглеждаше страхотно в дънките и тъмносинята риза, върху която бе облякъл сив пуловер, се ограничи само да подаде ръка.

Докато Фърат се навеждаше да я целуне по двете бузи, Нарин не спираше да си повтаря едно и също изречение: „Няма за какво да се разстройваш, скоро ще си заминат и повече няма как да видиш този мъж“. Идеята за брак, която бе подхвърлила Дениз, я развълнува много, но тя не смяташе, че това ще се случи. Никой не можеше да изтърпи Ърмак толкова дълго. Местата върху бузите ѝ, които Фърат беше докоснал преди малко, пламнаха като жигосани, и тя се почувства в пълния смисъл на думата глупачка. Разтърка страните си с длани, опита се да се отърве от усещането.

Ърмак отиде до сестра си и започна да ѝ шепне нещо, Нарин зараглежда наоколо с престорен интерес, за да избегне погледа на Фърат, който седеше точно срещу нея. Гледаше ли гледаше тухлените стени, мраморния бар и цветята в саксии — не можеше да разбере дали са изкуствени или истински — и светлините, които си сменяха цветовете, поставени точно под растенията.

— Хубаво е тук — каза Фърат.

— О, да.

— Не съм идвал преди.

— Току-що го отвориха.

— Изглежда много работиш. Срегнахме се с Дениз няколко пъти, но ти нито веднъж не дойде.

— Да, във фирмата ни нещата са малко объркани напоследък. Не мога да излизам много.

— Как е Мехмет?

Въпросът на Фърат улучи Нарин не в ушите, в стомаха. Надявайки се, че не е чула, попита:

— Моля? — гласът ѝ прозвуча немошно.

— Мехмет... брат ти... Как е той?

Нарин първо преглътна, след това фиксира Фърат със зеници, превърнали се в айсберги, и отговори:

— Не знам.

Изправи се, остави на бара чашата, която държеше:

— Трябва да отида до тоалетната.

Яслъхан, 1989 г.

Мехмет започна да играе за Яслъханспор точно на шестнайсет. Мечтаеше за това толкова отдавна, че първият ден, когато го изкараха на игрището, подскочи като лъв, освободен от веригите си. Само за няколко седмици името му се разчу из Яслъхан и околните малки градчета. Червенокосия Реджеп сега крачеше наперено по улиците и си придаваше такива важности, сякаш беше баща на национален герой, а не на звезда в малък провинциален отбор. Много отдавна, благодарение на Дебелия Неджати, се спаси от съдбата на ратай. Сега беше шофьор на камион при един от приятелите на Неджати и разкарваше стоки до пазарите и бакалиите в околността. Самохвалството му си беше налице, и нищо повече. Не изкарваше чак толкова много пари, но както и да го погледнеш, получаваше повече, отколкото като ратай. И нещо повече, сега можеше спокойно да си прекарва следобедите в кафенето. При всяко едно положение оставаше само една година, най-много две, докато скъсат с тази дупка. Дойде ли някой от Истанбул, види ли Мехмет, и нещата се оправят! С две думи, в онези дни едва ли имаше друг, щастлив колкото Реджеп.

Единствената му грижа беше настояването на Дебелия Неджати: „Нарин ще учи“ и неговият откачен шеф, който го подкочоросваше. Ако натискът, оказван от Неджати от една страна, и на неговия шеф, от друга, не го възпираха, Нарин още щеше да работи в магазина за текстил, а собственикът щеше да брои стотинките в шепата на Реджеп. Но проклетият Неджати беше много упорит. Заради него Червенокосия Реджеп бе принуден да записва дъщеря си всяка година за следващия клас, но преди да я запише, винаги ѝ хвърляше по един хубав пердах. Ръката му беше станала по-щадяща в сравнение с миналото. Биеше за по-кратко и не стигаше дотам да удря по лицето и очите, или да чупи ръце и крака.

Шадийе, Нарин и Хатидже обичаха Мехмет като очите си и всяка вечер протягаха ръце и се молеха за неговия успех. Знаеха, че успехът на момчето е тяхното спасение. Само благодарение на бързите крака на Мехмет можеха да избягат от побоищата и бедността. И Мехмет не беше същият като преди, от известно време характерът на момчето се бе променил. Беше придобил уравновесеност. Вместо да обръща махалата с главата надолу, както правеше някога, той използваше цялото си време да тича след топката и се държеше разумно. Дните, когато биеше другите деца и причиняваше на родителите им голямо страдание, бяха останали в миналото. С доста мудния си ум беше разбрал, че първото условие да бъдеш герой е да се държиш като герой, и точно тава правеше. Вървеше бавно, когато минаваше през махалата, позволяваше хората да го проследяват с очи. Не се отнасяше лошо дори към сестрите си; след вечеря се изтягаше на кушетката като баща си, нареждаше им да му направят кафе и мълчаливо мислеше за Истанбул. Сега беше младеж с мечта, а хората с мечти не правят зло на никого.

Реджеп не изпускаше нито един от мачовете на сина си. Където е Яслъханспор, там е и Реджеп! Не разбираше чак толкова от футбол, но двете му очи му бяха достатъчни, за да знае, че Мехмет не прилича на никой друг. Мигът, в който момчето изскачаше на терена, другите играчи избледняваха и в последващите минути ставаха напълно незабележими. Момчето, което извън игрището можеше да бъде смятано за глупак, се превръщаше в съвсем различен човек докато играеше футбол. Магьосник или цар! В секундата в която дребното хлапе сложеше крак върху топката, то изглеждаше с поне двайсет

сантиметра по-голямо. Дори и зрителите на противника оставаха омагьосани от него и без да се усетят, започваха да викат: „Давай, синко, давай, момче!“ Топката като че ли заживяваше свой живот и сама търсеше Мехмет по игрището. Търсеше го и го намираще. Хора, които живееха в Яслъхан и нито веднъж не бяха гледали футболен мач, поемаха по прашния път за стадиона от любопитство, повлияни от онова, което им бяха разказали.

Вълнението бе обхванало цял Яслъхан. В кафенетата, където дремеха безделници, в търговския клуб, на пазара и даже на градското тържище за зеленчуци на едро — всички говореха за момчето, дошло от квартала Муратели. Името на Мехмет беше стигнало до жените, които смятаха всеки младеж, тичащ след топката, за „нехранимайко“. Хората, които го бяха виждали, разказваха на онези, които не бяха, правеха се залози и басове, от мишката правеха слон, бавно се раждаше първата легенда на Яслъхан.

---

[1] Търговско наименование на флуоксетина — антидепресант — Б.пр. ↑

ШЕСТА ГЛАВА

Нарин зверски бутна вратата на тоалетната, сякаш искаше да я счупи, и влезе вътре. В контраст със сумрачния ресторант, това място беше щедро осветено. Огледа бледото си лице и обърканото изражение в огледалата отсреща. Гледаше, но не виждаше. Като не знаеше какво да направи, сапуниса ръцете си два пъти едно след друго, Фърат я беше познал. Може би още първия ден, може би по-късно, но си я беше припомнил. Вълната от паника в нея вместо да се уталожии и премине, се надигаше и я заливаше все по-силно.

„Какво ще правя? Какво ще правя?“ Краката и сякаш бяха пуснали корени на мястото, където беше застанала и не я пускаха да направи необходимите крачки, за да излезе.

Нямаше да може да излезе от това място.

Вратата се отвори и в огледалото видя лицето на Фърат, краката ѝ се откъснаха от корените си и тя се обърна.

— За бога, какво правиш тук? — попита изплашена.

— Дойдох до тоалетната.

— Тази е дамската! — сопна се Нарин.

— Не, не е.

— Как така не е?

— Ето така! Това е мъжката тоалетна. На вратата има нарисувани мустаци.

— Сигурен ли си?

Фърат посочи писоарите в дъното и Нарин се хвана за главата.

— По дяволите... Направо съм откачила!

— Добре ли си? — попита Фърат.

— Добре съм. Божичко, как можах да не забележа?

Фърат се усмихна.

— Няма нищо, стават такива неща. Наистина ли си мислеше, че не съм те познал?

— Какво?

— Как можеш да си помислиш, че не съм те познал? Възможно ли е?

— Не знам. След толкова години...

— Не съм си изгубил паметта, Нарин.

— Но ти изобщо не се издаде.

— Когато ти се престори, че не ме познаваш, реших, че искаш да е така.

— Не знам — Нарин прекара ръце през косата си. — Предполагам, че не знаех какво да направя.

— И аз не знаех.

Нарин отмести поглед встрани.

— Не е ли странно? Имам предвид, да се срещнем по този начин... След толкова време, при такива обстоятелства, в този град... — каза Фърат.

— Да, малко е странно.

— Ти наистина ли не се виждаш със семейството си? Имам предвид, и новини ли не си получавала от тях?

Нарин поклати глава.

— Изобщо?

— Изобщо.

— От кога?

— Откакто дойдох в Истанбул през 92-ра.

— В такъв случай нямаш представа какво правят...

— Не.

— Тогава утре трябва да се видим — каза Фърат.

— Защо? — попита Нарин.

— Защото аз имам новини от тях.

— Какви новини?

— Не искам да говорим за това в тоалетната на някакъв бар. Трябва да се връщаме вътре, иначе другите ще се разтревожат за нас. Хайде, дай ми телефонния си номер. Ще те потърся утре.

— Каквото и да си чул, кажи ми веднага! — възкликна строго Нарин.

— Казах, дай ми номера си!

Нарин разбра, че той твърдо е решил и неохотно измърмори номера си.

— Ще ти се обадя утре. Хайде сега да вървим и да хапнем — каза Фърат.

Нямаше начин хапките да минат през гърлото и да стигнат до стомаха ѝ. Но все пак си избра ястие от менюто с пълното съзнание, че няма да го изяде. В по-късните часове на нощта масите се събираха и пространството се превръщаше в нощен клуб. За да се измъкне, трябваше да издържи до тогава. Щеше да порови в чинията с ризото, да се преструва, че се смее на остроумията, да разговаря с познати, които идваха до масата им и после да си тръгне бегом към къщи. Огледа се наоколо и се опита да отгатне колко от хората, изпълнили ресторанта, се усмихват насила и колко от тях умират от нещастие. Кои са тези хора, които вместо веселие имаха пари в джобовете си и като самата нея изпълняваха цяло представление. Хора, които се издокарваха, а всъщност дори не им се искаше да станат от леглото; които се смееха, а всъщност им се искаше да плачат; хора, които се люлееха в ритъма на музиката, а всъщност умираха от скука... Жени, които всяка вечер пращаха в архива чувствата си и намазваха с червило устните си, и мъже, които се опитваха да притъпят болката в сърцата си с алкохол. Под триумфиращата привидност повечето бяха отчаяни и наранени, колкото всичките останали хора. Каза си: „Може би греша, може би всички в ресторанта са толкова щастливи, колкото изглеждат“. Но когато очите ѝ за част от секундата уловиха погледа на Фърат, почувства, че на него му е писнало не по малко отколкото на нея. Значи има поне още един човек, който не е удовлетворен от положението си.

Веднага щом се прибра, потърси хапчетата за сън, които вземаше от време на време, намери ги, извади едно и го глътна. Срокът му на годност беше изтекъл преди година, но все пак беше сигурна, че ще подейства. Запита се дали ще ѝ навреди като взема проклетото нещо с алкохол. Лесно можеше да погледне в листовката и да разбере, но не си даде труд да го направи. За да не се успи сутринта, настрои будилника, който обикновено не използваше заради ужасния му звук, сложи го до главата си и включи телевизора. Будилникът имаше ужасен звук, напомнящ бойна тръба, вероятно бе измислен да изплаши човек до смърт, не и да го събуди. От друга страна, събуждането сутрин с подскок не беше нищо в сравнение с това да прекара цяла вечер, мислейки си как Фърат ще ѝ се обади да ѝ разкаже разни неща за

семейството ѝ и Нарин с радост настрои будилника. Налагаше се да се наспи и да си почине; нощта беше прекалено дълга, за да я прекара в обръщане ту на едната, ту на другата страна, да гледа втренчено в тавана и да се опитва да избяга от спомените на детството.

Не след дълго я обзе тежък сън без сънища, забави дишането ѝ и не я пусна от прегръдките си до сутринта. Когато металният звук на алармата огласи стаята, очите ѝ се отвориха като на кукла и видяха слънцето, греещо с целия си блясък на небето.

Яслъхан, декември 1990 г.

Дебелият Неджати бутна тежката врата на „Кафене на ъгъла“ и влезе в усойното, тъмно заведение, в което цигареният дим се спускаше като мъгла, а Реджеп хвърляше първия си дюшеш на масата, където обичайно седеше. Ако гърбът му не беше обърнат към вратата, веднага щеше да разбере по изражението върху лицето на Неджати, че ситуацията бе необикновена. Само по себе си Неджати да стъпи в бедняшко кафене, чиито клиенти не са особено почитани хора, бе изключителна ситуация. Червенокосия Реджеп се бе разгорещил заради двойната победа, която очакваше да спечели и видя Неджати, едва когато сянката му падна върху таблата.

— Ставай, сине, ставай! — Неджати разтърси силно рамото на Реджеп.

— Имай милост, Неджати бей, зарязва ли се игра на табла? Почакай две минути, пий чаша чай и си отдъхни... В края на краищата ще довърша този приятел за нула време!

— Върви по дяволите с твоята табла! Не съм дошъл от единия край на Яслъхан до другия за нищо!

Дебелият Неджати повиши глас, всички глави в кафенето се обърнаха към тях. Червенокосия се огледа, измери с колко бе спаднало реномето му и се изправи бавно. Постъпката на Неджати наистина го раздразни, но не каза нищо. Противникът му беше спасен от жестокия бой, който го очакваше, въздъхна с облекчение и се ухили, разкривайки кафеникавите си криви зъби.

— Който бяга от играта, плаща!

— Я върви на майната си!

— Няма начин! Ако си тръгнеш, плащаш! — каза мъжът. Заплашително вдигнатите му вежди оставиха дебели резки в кожата, загрубяла от многото години работа под слънцето.

Реджеп с неохота мушна ръка в джоба, избра една от мръсните банкноти, които извади, и я хвърли на масата.

— На ти, бе лепко, и си затвори устата!

Противникът му отърка парите в брадата си и рече подигравателно:

— Господ здраве да ти дава, брате Реджеп!

Въпреки че беше бесен, Реджеп два пъти каза:

— Боже мой! — и хукна към вратата след Неджати. За да не го подиграват в кафенето на връщане, изправи рамене, наду се и умишлено забави крачка.

Излезе пред вратата на кафенето в студа, невиджан в Яслъхан от години, и с тракащи зъби прокле Дебелака. Но когато Неджати отвори уста и започна да обяснява, той моментално забрави и студа, и яда си. Новината беше такава новина, че даже гол от банята да го беше изкарал Неджати, идеше да е прав. Реджеп прегърна пред вратата Дебелия толкова силно, притисна го в ръцете си така здраво, че неуправляемата пасмина в заведението само поклатиха глави и казаха:

— И таз хубава!

Реджеп се сбoguва с Неджати и, вместо да се върне в кафенето обратно, хукна да бяга. Бягаше толкова бързо, че когато пристигна на тяхната улица, нито дъх не беше останал в дробовете му, нито капчица сила в краката. Спря за няколко секунди посред улицата, събра сили и закрепця колкото му глас държи:

— Мехмееет! Хатиджееее! Ердогааан! Съседииии! Излизайте, хора! Всички да излязат! Излизайте навън, казвам ви, не чувате ли?

Хората наскочаха от местата, на които седяха, затиснаха уплашено устите си с ръце, а неколцина старци даже се изпуснаха от вълнение. Не спираха крясъците на Реджеп. Вратите и прозорците на част от квартал Долен Муратели се отвориха една по една и любопитни глави се подадоха навън, въпреки ледения студ. Някои от тях се изплашиха, че Реджеп е тежко ранен, други си рекоха, че планината се срутва върху града. Като се увери, че достатъчно хора го слушат, Реджеп хукна от врата на врата и викаше, съпровождайки виковете си със странни движения, прилични на танц, но определено

не бяха танц. Гласът му отекваше в бедните улички, в стените и стъклата на прозорците:

— Мехмет отива във Фенер! Хей, излизайте всички! Чухте ли, синът ми отива във Фенер, моят син, храброто момче на Червенокосия Реджеп ще играе в Истанбул, казвам ви. Хей, чухте ли? Спасих се от тая дупка, спасих се от тая миша дупка! Чухте ли?

— Чухме! — отговори махалата, сякаш беше възможно да не чуеш тези викове. — Чухме! Чухме! Дано има късмет!

Единствен Мехмет не чу новината, понеже не беше вкъщи и никой не знаеше къде е. Без да знае, че в негова чест е обявен празник; че хората се прегръщат и целуват; че баща му е отворил голяма бутилка с ракия; че майка му се беше завтекла при врачката в задната улица, бе целунала ръцете и краката ѝ и бе хвърлила пред нея златна монета, която едва ли можеше да си позволи да похарчи — той лежеше проснат в ръцете на една красавица с дълги черни коси в бардака малко извън Яслъхан.

На Ердоган му трябваше доста време, за да успокои Реджеп и да научи какво се случва. Реджеп бе увлечен в такъв водовъртеж от вълнение, че не чуваше въпросите и постоянно повтаряше едни и същи изречения:

— Синът ми отива във Фенер. Чуваш ли ме, Ердоган? Нали чу, за момчето ми? Синът ми заминава за Истанбул.

Едва когато седна на масата, която Хатидже и Юмюхан бяха наредили за угощението и обърна втората чашка, пулсът му се укроти и разумът му се върна в достатъчна степен, едва тогава беше в състояние да разкаже на Ердоган какво става. Незнайно откъде през това време на годината един от мениджърите на фенер беше пристигнал в Яслъхан. Човекът издирвал млади таланти и когато хората в Яслъхан споменали Мехмет, той настоял да го види. Истината беше, че мениджърът от Фенер не търсеше никакви млади таланти, нищо подобно, единствената причина в онези дни да дойде в село Акагач на 20 километра от Яслъхан, беше, че искаше да си купи стара гръцка къща в крайбрежното село. Служителите в агенцията за имоти му разказаха за Мехмет от Яслъхан и най-напред човекът не обърна никакво внимание. Беше чувал много такива неща. От години до гуша му беше дошло от семейства, които си мислеха, че синът им е изключително талантлив, и от футболни фенове, които си мислеха, че

всеки футболист, добър над средното ниво, е Пеле. Отгоре на всичко бе изкарал повече от двайсет години на тази работа и знаеше много добре колко много си падаха анадолците по създаването на легенди. Но в края на двата дни по тези места беше чул името на момчето двайсет пъти от различни хора — сред които някои изключително разумни хора — и не можа да сдържи любопитството си, обади се в Яслъханспор, представи се и каза, че иска да види играта на Мехмет. Трябваше да остане още три дни, за да може да гледа мача през уикенда, но се успокои при мисълта, че през това време ще може да отдели повече време на купената от него къща. Жена му искаше да се прибере при децата им в Истанбул колкото може по-бързо, но той я беше убедил, като каза:

— Местните са страшно мързеливи. Не им ли висиш на главата, нищо не можеш да ги накараш да свършат.

Хората, които живееха в Яслъхан и околностите определено не бяха мързеливи.

Червенокосия Реджеп беше толкова сигурен, че човекът ще вземе веднага Мехмет в Истанбул, та Ердоган просто не можа да събере кураж и да го попита:

— Ами ако човекът не хареса Мехмет?

Мехмет, който в това време се въргаляше в прегръдките на младата проститутка във вертепа и не знаеше нищо, също нямаше да може да зададе този въпрос. Загащи се, прибра се в къщи, чу страхотната новина и най-напред се зарадва, но после му дойде наум за възможността човекът да не го вземе в Истанбул и всичката летаргия, обзела го след като пет пъти едно след друго се бе изпразвал тази вечер, се изпари мигновено. Вледеняващ страх обхвана сърцето му и притисна гърдите му. Тази нощ Ердоган не можа да мигне, въпреки че с Реджеп бяха обърнали по пет чашки; бедният човек се въртеше в леглото с виновно съзнание. Той беше вкарал приятеля си в тази каша, той го беше накарал да повярва, че синът му ще стане голям футболист и благодарение на това животът му ще стане по-хубав. Какво щеше да се случи ако този мениджър не вземе Мехмет? Реджеп щеше да бъде съсипан и нямаше да се задоволи да съсипе само себе си, щеше да съсипе и целия свят. Като начало Черната Хатидже и децата... Ердоган почувства как през тялото му премина тръпка. Дяволът го беше навестил. Дяволът не идва при един човек без причина.

Горе-долу по същото време Реджеп лежеше до Черната Хатидже в съседната на Ердоган къща и допълваше удоволствието си като си биеше чекии и мислеше за Юмюхан. Как Ердоган, когото никой не би погледнал, беше направил така, че да вземе най-хубавата жена? А за него остана чворестата Хатидже, която ставаше още по-грозна, когато спи.

Поне скоро щеше да се отърве от нея. Вече беше само въпрос на време. Реджеп се изпразни в тъмното, от което леглото се разтресе, и заспа. Часове по-късно, когато се събуди, Хатидже разтриваше с оцет и вода Мехмет, който изгаряше от треска.

СЕДМА ГЛАВА

Мобилният ѝ телефон стоеше в далечния ъгъл на бюрото като бомба, готова да избухне. Погледна часовника си. Беше едва осем и трийсет, и макар да беше сигурна, че Фърат няма да позвъни в този час, видът на малкия бял телефон опъваше нервите ѝ докрай. Дали не трябваше да го сложи в чантата? Канеше се да се протегне към него, когато вратата на кабинета ѝ се отвори.

— Нарин, миличка, добро утро — засмя се шефът ѝ в тъмносиния си костюм, който му стоеше като излят. Ерол бей беше навършил шейсет преди два месеца, но все още притежаваше енергията на четиридесет годишен човек.

— Добро утро, Ерол бей.

— Купих ти геврек, защото ги обичаш; господин Зейнел ще го донесе след малко. Надявам се, че не си закусувала.

— Не, не съм, благодаря.

— Колко елегантна е тази риза.

Нарин хвърли поглед на бялата си копринена риза. Беше поне на три години и я бе обличала най-малко петдесет пъти, но си замълча.

— Благодаря.

— Добре, лека работа!

Точно когато мъжът щеше да отвори вратата, след кратко колебание, тя скочи на крака и извика:

— Ерол бей, ако имате време, мога ли да ви попитам нещо?

Шефът ѝ се обърна и я погледна:

— Разбира се, че можеш да попиташ.

— Знае ли се кой ще заеме мястото на Айхан?

— Не, още не. Продължаваме с интервютата. Има ли някакъв проблем?

— Всъщност аз...

Нарин тъкмо бе отворила уста да се оплаче от натоварването си в работата, когато телефонът иззвъня. Номерът на дисплея ѝ беше

непознат. Сърцето ѝ се сви. Докато умът ѝ трескаво прехвърляше възможностите, беше забравила, че шефът ѝ чака на вратата.

Въпросът на Ерол бей я стресна:

— Има ли друго?

Набързо измърмори:

— Не, само полюбопитствах.

Мъжът излезе и затвори вратата, Нарин вдигна телефона до ухото си.

— Ало?

— Добър ден, Нарин. Аз съм, Фърат.

Нарин отново седна на стола.

— Добър ден.

— Удобно ли ти е в обедната почивка? Да хапнем заедно.

Гласът на Фърат беше изключително спокоен. Беше спокоен сякаш канеше на обяд приятел от четирийсет години. И действително, познаваха се доста дълго, макар и да не бяха точно четирийсет години.

— Имам делови обяд.

— А кафе следобед?

— Следобед ще ходя в другата част на града.

— Довечера?

— Ще си тръгна късно.

— Занасяш ли ме?

— Не се майтапя. Аз работя. Имам много работа и нямам време да се развличам.

Нарин казваше истината.

— В такъв случай, утре сутринта на закуска в седем часа. В осем ще те оставя в офиса ти да си порботиш до насита.

— Че защо да не поговорим по телефона?

— Не говори глупости!

— Добре, нека е закуска тогава. Кажй къде?

Фърат назова едно кафене много близо до местоработата на Нарин.

— Чудесно — отговори тя. — И до офиса ми е близо.

Нарин затвори и се облегна назад. „Какво правя аз“, запита се. Каква полза да научи новини за семейството си? Ако беше имала желание, или ако се интересуваше, лесно можеше да се свърже с тях през изминалите години. Беше избрала неосведомеността и изобщо не

беше разумно да променя ситуацията. Каквито и неща да са ги сполетели, проблемът си беше техен. Все пак не вдигна телефона да отмени уговорката за закуска. Облегна се назад и изреди най-лошите догадки, които можеше да чуе на другия ден: Майка ѝ беше умряла, Шадиѐ работеше в някой вертеп, а Мехмет бе попаднал в ръцете на лихвари. „Много ми пука“, измърмори.

„Каквото и да им е положението, да са мислили!“ Нея не я засягаше.

Треската на Мехмет продължи два дена и две нощи. При друг случай, Реджеп нямаше дори да надникне през вратата или пък да се интересува от момчето, но този път и за секунда не свалеше очи от сина си. Не жалеше парите дори и за първи път в историята на семейството доведе лекар вкъщи. След инжекциите, лекарствата, меда и липовия чай, на третия ден температурата на момчето спадна. Черната Хатидже хвърли пред врачката още една златна пара в цялата си немотия. Реджеп не знаеше за тези златни монети, които преди да умре нейният баща ѝ бе дал в малка кесийка. Жената ги криеше в шалварите, които Реджеп рядко се опитваше да свали и не ги харчеше дори когато децата гладуваха. Жълтиците бяха само за гадаене и магии. За да предвижда бъдещето и да го променя. Беше съвсем наясно, че не след дълго чейрек монетите^[1] щяха да се изпарят, но не мислеше за това — в края на краищата, когато синът ѝ отиде в големия отбор, нямаше да има нужда от тях. Това бяха последните им бедняшки дни. Убедително си беше внушила това, тичаше до врачката в случаите, които смяташе за важни, изпълняваше каквото ѝ каже жената до последната подробност, и когато казаното от нея се сбъдваше, не се колебаеше да хвърли пред нея златна монета. Малко ясновидство, малко магия... Малко надежда и малко заблуда...

В деня на мача Мехмет се събуди здрав като бик. Изми лицето си с вода, стоплена от Черната Хатидже на печката, и докато закусваше, цялото семейство прикова в него очи и мълчаливо го наблюдава. После докато тъпчеше устата си с хляб и сирене и отпиваше чай, те всички въздъхнаха дълбоко и потънаха в мечти. Тежината на многобройни надежди се стовари върху плещите на момчето. С всеки залък, който слагаше в уста, той хранеше мечтите на майка си, баща си и сестрите

си. Всички заедно щяха да отидат на мача в този ден. Реджеп беше наредил така. Колкото повече хора имаше на стадиона, колкото повече гърла викаха за Мехмет, толкова по-впечатлен щеше да е мениджърът от фенер. Цялата махала щеше да дойде на мача. Никой не искаше Реджеп да си помисли, че му е враг; затова всички до един щяха да бъдат там.

Мехмет се изстреля рано, а другите изчакаха обедно време, за да излязат. Навън беше толкова студено, че Реджеп се изплаши съседите да не се откажат и изпрати набързо Нарин на улицата. Тя трябваше да почука на всяка врата и да им каже, че след час ще се срещнат пред магазина на ъгъла и всички заедно ще вървят от квартала до стадиона. Нарин беше потропала на всяка врата, както ѝ бе казал баща ѝ, и когато се прибра вкъщи, очите ѝ сълзяха, а ръцете ѝ бяха посинели от студ.

Наложи се да стои известно време лепната за печката, за да почувства отново лицето си. Щом настъпи моментът, навлякоха облеклото си едно след друго като сложиха чорапи върху чорапите и пуловери върху пуловерите. Нарин и Шадийе носеха предимно изхвърлените от Мехмет. Понеже Мехмет пък носеше изхвърлените от съседите, не беше възможно да се разбере кое на кого принадлежи. Всички неща, влезли веднъж в дома им, оставаха завинаги там. Заменяха се и преминаваха от него към нея, от нея към него. Знаеха наизуст и най-малката шарка върху всеки пуловер, върху всеки плат. Панталоните и пуловерите им не бяха дрехи, а част от самите тях. Беше нечувано една дреха да влезе в къщата и да излезе от там каквато е била. Например една риза никога не можеше да се изхвърли от дома им като риза; трябваше да изчака, докато стане парцал за пода и да си замине на дрипи. Всяко нещо се смаляваше сантиметър по сантиметър докато чаршафите се превръщаха в калъфки за възглавници, калъфките за възглавници в кухненски кърпи, покривалата на диваните в ръкавици за фурната. Нито едно парцалче не беше купено за Хатидже или децата откакто дядо им умря. Вуйчовците им подхвърляха по някоя пара само когато Хатидже отидеше да плаче и проси пред вратата им. Но дори и те отиваха за разходи по домакинството или дълговете на Червенокосия и нито стотинка не влизаше в джоба на останалите. Единствено Реджеп от всички тях се обличаше свястно. Само той имаше право да влезе в магазин и да му опаковат каквото е

харесал. От време на време Мехмет получаваше спортен екип или футболни обувки от Неджати. Другите винаги трябваше да изравят от изхвърлените дрехи тези, които им бяха по мярка.

В онзи ден Реджеп облече тъмнокафяв костюм от вълнен плат. После застана пред огледалото и се реса с часове, сякаш отиваше да иска ръката на момиче, а не на футболен мач; изстиска сока на половин лимон върху ръката си, зализа назад русата си коса и опъна дрехите си. Черната Хатидже и момичетата се наредиха до вратата и зачакаха контенето на Реджеп да приключи. Когато Реджеп беше готов, те направиха нещо съвсем необичайно и излязоха от вратата семейно. Трима или четирима души вече се бяха събрали на ъгъла на бакалията. Шадийе и Нарин подскачаха наоколо, опитвайки се да се предпазят от хапещия студ, Черната Хатидже стоеше с ръце, скръстени на корема, а Реджеп беше вперил като орел очи в улицата. Бавно се заотваряха врати и онези, които излизаха, се показаха отвън, мястото пред магазина се напълни с хора. Под стрехите с нависнали ледени висулки всички заедно поеха към стадиона Жени, мъже, младежи, старци, деца... Някои изминаваха този път само заради страха си от Реджеп, някои — от съчувствие към Хатидже, но повечето — защото не искаха да изпуснат единствената възможност, която животът им предоставяше да участват в едно чудо. Най-отпред лудият на квартала, най-отзад Реджеп, който държеше очите си отворени на четири, да не би някой да се измъкне, а помежду им — армия от странници премина по улиците на Яслъхан.

---

[1] чейрек — четвъртина, четвърт — Б.пр. ↑

ОСМА ГЛАВА

— Много си напрегната — каза Фърат на Нарин, без да съзнава, че той е още по-напрегнат.

— Неее, просто се чувствам виновна, че седя тук с теб в тъмни зори. Излиза сякаш правя нещо зад гърба на Дениз и Ърмак.

— Е, така или иначе точно това правиш, точно това правим в момента — усмихна се Фърат. От погледа ѝ не убягна, че не спираше да си играе с ключовете на колата.

— Не, не заговорнича, ти беше този, който ме покани тук. Ти ме накара да се срещнем. Така че казвай веднага каквото имаш да ми казваш и да вървим.

— Нямам нищо да ти казвам. Просто поисках да си поговоря с теб.

— Но ти каза, че имаш новини за тях!

— Беше лъжа.

— Лъжа ли беше? Ти луд ли си? От два дни стомахът ме боли заради тебе, а ти седиш насреща ми и ми казваш, че си излъгал.

— По никакъв друг начин нямаше да дойдеш да се видим.

— Разбира се, че нямаше! — извика Нарин.

— И аз нямаше да мога да узная нещата, които съм любопитен да узная.

— И какво искаш да знаеш?

— Любопитно ми е защо се направи, че не ме познаваш? — Фърат скръсти ръце и впери поглед в Нарин.

— От къде да знам, сигурно от изненада. Освен това ти направи същото. С други думи, не само аз имам вина.

— Миличка моя Нарин, никого не можем да обвиним в случая. Знаеш ли как изглеждаше лицето ти, когато ме видя за първи път вечерта на партито на Дениз? Ти се разпадна! За момент си помислих, че ще получиш инфаркт. Ако Дениз не те беше избутала към нас, изглеждаше готова да скочиш през прозореца и да избягаш. Какво можеш да направиш при това положение? Бях толкова изненадан, колкото

и ти, видях че се държиш като непозната, затова и аз продължих по този начин. Както става ясно, оставих нещата на твоята инициатива. Но днес не мисля, че постъпих правилно.

Нарин се облегна назад и помълча малко, след което попита:

— Добре, какво предлагаш? Сега да излезем и да им кажем: „Ооо, ама ние всъщност се познаваме“?

— Може да се направим, че сме си спомнили по-късно — предложи Фърат.

— Не става!

— Защо да не става, скъпа? Докато си говорим и се питаме познаваш ли този човек, познаваш ли онзи човек, в един момент може да сме открили кои сме ние самите — и толкова.

— Не става, казах — заинати се Нарин.

— За бога, защо? Никой не ни кара да навлизаме в подробности.

— Защото Дениз знае цялата история, и Ърмак я знае — Нарин се хвана за главата.

— Какво знаят?

— Знаят какво се е случило в миналото, разбра ли. Не мога след толкова време да отида при тях и да им кажа: „Има Фърат, разбира се, ето той е онзи Фърат, за когото съм ви разказвала“. Забрави! Никога няма да повярват, че съм си спомнила по-късно. И ще започнат да съдят всяко мое действие. Особено Ърмак. Не искам да си имам работа със сприхавостта ѝ и острия ѝ език.

— Добре, успокой се, нищо не те карам да правиш насила. Ще постъпим както искаш. За мен няма значение. Но Дениз не заподозря ли нещо заради еднаквите имена? В едно малко градче на егейския бряг колко хора се казват Фърат?

— Тя няма никакво понятие от география, спокойно може да обяви, че Фърат^[1] е приток на Гедиз — неуверено каза Нарин. — Надявам се скоро да скъсате и да се махнеш от живота ни. Знам, че е грубо да го пожелаая, но губя равновесие.

Фърат се засмя при тези думи и Нарин видя в очите му предишния. Сякаш времето се беше изместило и различни моменти, и различни образи се бяха припокрили. Усети пробождане в сърцето си.

— Недей така, Нарин, тогава и двамата бяхме деца, и беше преди хиляда години — каза Фърат. Гласът му прозвуча подигравателно, сякаш вярва в това, което казва и сърцето на Нарин се сви още повече.

Понякога човек засяда на някакво място и докато другите продължават, той не може да открие пътека и да излезе по нея. На нея ѝ се беше случило това — беше заседнала. Вдигна чантата си, изправи се и измърмори:

— Не виждам нищо смешно.

— Добре, добре! Моля за извинение. Чакай да платя сметката и ще те закарам.

— Не се притеснявай! Ще повървя.

— Моля те! Хайде, седни за още две минути.

Нарин неохотно седна.

— Наистина ли не се виждаш с Мехмет? — Фърат изведнъж стана сериозен.

Нарин косо изглежда Фърат.

— Теб какво те интересува?

— Не знам, ей така, любопитство.

— Щом като толкова любопитстваш, да ти кажа: не съм виждала никой от тях откакто напуснах Яслъхан заради университета. Даже не съм говорила и по телефона. Не знам къде са, нито какво правят. Може и да са умрели. Не ме интересува!

— Хората, за които говориш, са твоето семейство.

— Семейство ли? — върху лицето на Нарин се изписа отвращение. — И то какво семейство!

— Добре, никога ли не си мислила за тях? Не ти ли липсват?

— Понякога... понякога ме интересува. Трае само няколко секунди и веднага отминава.

— Не си ли си задавала въпроса дали нещо не им се е случило?

— Каквото е имало да става, вече е станало — сви Нарин рамене.

— Има ли човек, на когото не са му минали сто неща през главата?

— От къде да знам, ако бях аз, щях да се тревожа.

— Аз пък не. Че и защо да го правя? Нямам нито един хубав спомен с тях. Не се сещам поне веднъж да сме се смели и да сме разговаряли, или настроението ни да е било добро. Ние не бяхме семейство, бяхме затворници, принудени да живеят в един и същи затвор. Хора, които се ненавиждаха и брояха дните докато се спасят от онази къща...

— Добре, не се ядосвай!

— Ядосвам се, защото не ми е приятно животът ми да бъде оглеждан под лупа. Какво толкова те интересуват моето семейство и моето минало?

Нарин се облегна назад и обърна лицето си към прозореца. Градът се беше размърдал и по улиците, които до преди малко бяха тихи, започнаха да профучават коли. Нарин се чувстваше сякаш е в края на деня, а не в началото. През главата и стомаха ѝ едновременно мина пронизваща болка. От друга страна осъзнаваше, че се бе държала малко повече от грубо с Фърат.

— А ти ходиш ли в Яслъхан? Имам предвид, семейството ти още ли е там? — Този път гласът ѝ бе забележимо смекчен.

— Не, мама почина когато бях за последна година в университета. А баща ми отдавна живее в Истанбул.

Макар че не изпитваше никаква тъга за смъртта на тази жена, Нарин каза: „Бог да я прости!“. Обичаите са си обичаи и трябва да се спазват.

— Благодаря. Преди си ходех доста често, но вече няколко години и аз не съм бил в Яслъхан. Баща ми ходи от време на време, но и на него не му останаха много приятели. Продадохме фабриката, разпродадохме и повечето маслинови горички. Останаха ни само няколко имота.

— Липсва ли ти? — попита Нарин.

— Яслъхан ли? Понякога, да. Сякаш ми липсва детството. Не знам защо, но отиването там ме натъжава. Особено ако от доста време не съм ходил, и когато влизам в Яслъхан по пътя откъм реката, се усещам зле. Връщам се към времена, които никога няма да ги има отново... Не знам, сърцето ме боли. Всеки път, когато отида, много неща са се променили и това не ми се отразява добре.

— Навсякъде се променят много неща. Не само там — каза Нарин.

— Когато човек е вътре в тях, не ги усеща, тук също сме част от някаква промяна или сме нейни свидетели. Но когато там се променя...

— Спомените ни се разрушават...

— Да — Фърат погледна Нарин. — Спомените ни се разрушават. В гласа му имаше печал.

В онзи ден на стадиона за първи път Нарин видя момчето с тъмносиньото яке. Стоеше в новите си, безупречно чисти дрехи сред дрипавите другари на Мехмет. На фона на бедността богатството изпъква съвсем, така че обшитото с вълна тъмносиньо яке с кожена подплата грееше като злато на трибуната от три реда на яслъханския стадион. Старателно подстриганата му коса, шалчето в тон със синьото яке и лъснатите ботуши рязко го отделяха от другите. Беше поразително поведението му на един от тях, въпреки пълната му отлика във вида, както и ответната взаимност от тяхна страна. Шегуваше се, смееше се и разговаряше непринудено с хората наоколо, което показваше, че момчето е част от групата приятели на Мехмет от доста време. Нарин недоумяваше защо не го е виждала досега. Непременно щеше да си спомни ако беше идвал да играе в квартала. Наостри уши и се опита да чуе името на момчето, но напразно! Прерови паметта си във всяко едно кътче, опитвайки се да си припомни дали брат й и приятелите му са говорили за това богаташко хлапе. Нищо не й дойде наум. Нарин огледа съвсем правите му вежди, черната коса, падаща на челото, снежнобялата кожа, зъбите като перли и правия нос без нито една грапавина, тесните очи и дългите, тънки пръсти. Трябва да беше приблизително на същата възраст като брат й, може би малко по-голям или незначително по-малък... Опита се да отдели очи от момчето, но не успя. Искаше да го гледа до безкрай и без насита. Тя беше на шестнайсет и до този момент не й бе минавало през ума, че да гледаш някого може да те направи толкова щастлив. Нито забеляза кога започна мачът, нито видя как Мехмет излезе на игрището. В онзи ден на яслъханския стадион, докато зъбите тракаха от най-мразовития студ, реферът даде начало със свирката си, хората завикаха и закрещяха; топката отиде в корнър, излезе аут, тъч, попадна в мрежата, футболистите се сборичкаха, а Нарин се влюби.

Момчето със синьото яке я видя на полувремето. Погледна я веднъж, после пак се обърна и погледна Нарин втори път. През очите на момичето преминаха искри, но не можеше да отдели погледа си и да го насочи другаде. С божията помощ пристигаха още хора по време на мача и тълпата около тях стана толкова голяма, колкото момчето да не може да види дрехите й. Нарин беше обула орфаните стари гумени ботуши на Мехмет, които с годините от кафяви бяха станали бозави, и

отгоре на всичкото, бяха с няколко номера по-големи. Тези ботуши упорито не пропускаха дъжд или сняг, но макар че беше навлякла два чифта чорапи, на краката ѝ беше студено като в лед. Ботушите бяха дотолкова грозни, че само като ги погледне човек и се изчервява от неудобство. По никакъв начин не успя да убеди майка си, че в тези ботуши краката ѝ премръзват повече отколкото във всяка друга обувка. Имаше голяма вероятност от стискане и заради дебелията глава на майка си да пропикае кръв до вечерта, но в момента не се интересуваше от нищо друго, освен това как да размени погледи с момчето със синьото яке. Не ѝ минаваше през главата мисълта за часовете, които щеше да прекара в леденостудения и тъмен турски клозет в дъното на двора, свита на две и плачеща. В един миг реши, че момчето в синьото яке ѝ се усмихна. Не беше сигурна — Нарин може би си го бе въобразила — но това „може би“ беше повече от достатъчно да накара сърцето ѝ да затупти бързо и необуздано. Дишането ѝ бе объркало ритъма си, коленете ѝ трепереха силно, а на лицето ѝ бе застинала крива усмивка, която не можеше да спре. Тогава момчето открито ѝ намигна и не остави място за съмнение. Вниманието на Реджеп бе съсредоточено върху мача и мениджъра от Фенер, той не забеляза, че Нарин е втренчила тъпо поглед в един от приятелите на Мехмет, но Черната Хатидже силно ощипа момичето по ръката.

— Гледай напред, момиче! Гледай напред да не ти оскубя косата!

— Аз гледам напред, мамо! — от болката в ръката избиха сълзи в очите на Нарин.

— Виждам накъде гледаш — стисна устни Хатидже.

Нарин безнадеждно обърна лицето си към игрището, но с угълчето на око то виждаше, че момчето със синьото яке я гледа. Искаше този мач никога да не свършва. Нека да продължава до безкрая, даже до края на живота да го има този мач... Мина ѝ през ума защо не беше оставила косата си пусната. В началото на зимата майка ѝ беше подкъсила стигащата до кръста ѝ коса до нивото на раменете, но тя пак беше красива, когато я оставяше свободна. Изглеждаше по-добре, отколкото на конска опашка. Опомни се, когато част от хората закрепяха от местата си като едно гърло и скочиха във въздуха. Мехмет беше вкарал гол. Докато Мехмет летеше като птица от единия край на игрището до другия, Нарин се озова в прегръдките на майка

си. Всички се целуваха, и тя прегърна и целуна майка си, опита се да си представи какво ли би било да прегърне момчето със синьото яке. Сърцето ѝ отново се разтуптя.

Този ден Яслъханспор падна с три на два, но когато напускаха стадиона, Реджеп беше в прекрасно настроение. Мехмет беше играл добре и беше отбелязал гол. Вярно, мениджърът от Фенер, този прост човек, не дойде при тях да им каже и една дума, и не изръкопляска нито веднъж, но Червенокосия беше сигурен, че е изпълнен с възхищение към сина му. Беше гледал мениджъра толкова, колкото и мача, и видя, че нито за миг очите му не се отделиха от Мехмет. И Ердоган беше казал, че ако не хареса Мехмет, кого друго би харесал. Но все пак фактът, че Дебелият Неджати, който стоеше до човека като закован, не бе направил никакъв знак, изпълваше Реджеп с подозрения. Не е ли редно човек да направи някакво движение, поне едно намигване? Стигнаха до портата на стадиона и той изведнъж спря.

— Ела тук, момиче — каза на Нарин. — Върви при Дебелия Неджати и го попитай на ухо дали човекът е казал нещо за брат ти.

Момичето кимна.

— Гледай онзи да не те чуе! — предупреди Реджеп.

Дебелият Неджати и мениджърът от фенер вървяха пред тях, малко пред момчето със синьото яке и неговите приятели. Нарин не побягна, а полетя право натам. Стисна Неджати за ръката, спря го и докато казваше:

— Татко пита дали човекът е казал нещо за Мехмет? — африкански тъпани биеха в гърдите ѝ.

Неджати се наведе към ухото на момичето, едновременно с това момчето в синьото яке мина покрай тях, открито ѝ изпрати въздушна целувка, и Нарин се почувства сякаш небосводът се завъртя. Светът, който знаеше, който познаваше, си отиде и бе съграден нов, дори Яслъхан не беше вече Яслъхан, мръсотията му беше пометена и прегърбените сгради изправиха снага. Момчето в синьото яке се отдалечаваше, а на Нарин за първи път ѝ се стори, че пътищата като че ли водят нанякъде. Не беше излизала извън родния си град, не знаеше, че пътищата са свързани един с друг, че всички те се събират и преливат в още по-големи пътища и че онези големи пътища достигат до други градове и страни. По-точно — знаеше, но не го разбираше. В онзи ден, когато проследи момчето с очи, за пръв път почувства

смисъла му. Всеки, който върви, оставя след себе си път. Път, по който вървейки, тя можеше да стигне до него... Широко ококорените очи на баща ѝ се появиха на два сантиметра от лицето ѝ, тя се стресна и отстъпи крачка назад.

— Какво каза Неджати? — попита Червенокосия Реджеп.

Нарин погледна баща си. Какво беше казал Неджати?

— Какво каза, бе, кажи!

Страхът се спусна към коленете на Нарин. Умът ѝ беше отлетял и беше отнесъл със себе си думите на Неджати. Мисълта ѝ до такава степен бе спряла, че дори не можа да измисли някаква лъжа. Гърчейки се, сякаш ѝ се пишка, тя заекна:

— Забравих, татко! — и получи шамар.

---

[1] Името Фърат означава Ефрат — Б.пр. ↑

ДЕВЕТА ГЛАВА

Ърмак позвъни, но Нарин си беше тръгнала от работа и пътуваше към къщи. Трафикът беше претоварен заради дъжда, свирене на клаксони, шумът на града, забързани пешеходци, пръските вода, чистачките на колите, които работеха непрестанно и най-трескавото състояние на Истанбул... Почти от час беше като затворник в колата си и като другите хора в нейното положение се развличаше с кратки мечтания: диванът, на който ще се изтегне и ще си опъне краката, горещия душ, половин бутилка червено вино, която я чака на кухненския плот... Искаше само да се измъкне от колата възможно най-скоро и да отиде при тях.

— Не мога да открия сестра си от сутринта. Не си вдига телефона и не е ходила на работа. Чудех се дали ти не си се чувала с нея — каза Ърмак. Гласът ѝ звучеше притеснено.

— Не, и аз днес не съм говорила с нея. Звънна ли у тях?

— Най-малко десет пъти!

— И таз добра!

— О, боже, толкова се притеснявам, Нарин.

— Добре, мила, не бързай да изпадаш в паника — каза Нарин с пълното съзнание, че гласът ѝ прозвуча съвсем неубедително. В крайна сметка и двете знаеха, че имат основателни причини да се тревожат за Дениз.

— Аз съм още на работа. Имам едно глупаво безкрайно заседание, и не мога да изляза — Ърмак почти плачеше.

— Добре, добре, успокой се! Не знам колко време ще ми трябва, за да стигна дотам. Не забравяй, че тук не е Женева и се опитай да бъдеш търпелива.

— Страхотна си. Обади ми се, когато пристигнеш там.

— Не се притеснявай!

Нарин се опита да влезе в улицата към дома си, но предпочете риска да получи известен брой псувни и направи забранен забой. Между Кабаташ и Мачка имаше само няколко километра, но това

нямаше значение, защото при истанбулския трафик разстоянията не се измерваха в единици за дължина. Щеше да се връща милиметър след милиметър по пътя, от който бе дошла сантиметър по сантиметър! Сбогом, горещ душ, сбогом, вино! Ако беше някой друг, от когото нямаше ни вест, ни кост, не би се замислила, но понеже Дениз беше от хората, които живееха залепени за телефона си, това че не отговаря бе особено необичайно поведение. Даже в самолета чакаше до последната секунда, за да изключи мобилния и го включваше в секундата щом колесниците докосаха земята. В случай, че забравеше някъде телефона си, беше невъзможно да изтрае цял ден. По един или друг начин щеше да си получи телефона обратно. Познатите на Дениз до един имаха страхове за нея, въпреки че не искаха да ги изкажат гласно, а те бяха провокирани от безразсъдния ѝ начин на живот. Нарин усили музиката, за да прогони черните сценарии, които се появиха в главата ѝ.

Дъждът падаше над Истанбул като проклятие и трафикът не искаше да помръдне. Пътуването обикновено беше десет минути, а сега се добави и един закъсал на пътя пикап и го удържи до безкрайност. Спри, тръгни. Спри, тръгни. Спри, спри, спри! Беше минал почти един час, преди да остави колата си на служителя на паркинга в Мачка и беше на път да умре от глад. През това време Ърмак я беше потърсила пет пъти и при последното каза, че самата тя тръгва от анадолския разклон на пътя. Гласът на момичето, който ставаше все по-тревожен, изнерви още повече Нарин, а постоянните ѝ позвънявания не ѝ дадоха възможност да се успокои. В един момент едвам се сдържа да не извика:

— Спри вече, престани да ме търсиш!

Бързо тръгна под дъжда, който увеличаваше силата си, към кооперацията, в която живееше Дениз и натисна звънеца продължително, но никой не отвори. Къде беше това момиче? Вече беше убедена, че Дениз не си е вкъщи, но ѝ хрумна, че звънецът на входа е повреден и този път натисна звънеца на портиера. Човекът я познаваше от години, беше свикнал с нейните идвания и заминавания, отвори вратата без да зададе никакъв въпрос и Нарин влезе. От нея капеше вода и оставяше тъмни петна по стария червен килим в сградата. Влезе в асансьора и погледна в огледалото косата си — цялата подгизнала от дъжда. Синоптиците бяха прогнозирали, че ще

вали, но Нарин, вместо да повярва на белокосата новинарка по телевизията, избра да бъде заблудена от греещото навън слънце. Чукаше на вратата на Дениз и се молеше да си е вкъщи. Щеше да е истинско мъчение в такова време да върви обратно до колата си. Натисна звънеца. Отново, и отново... Тъкмо щеше да се откаже, когато отвътре чу звука от тоалетното казанче и заудря вратата с юмруци. Едновременно с това викаше:

— Дениз! Аз съм, Нарин. Отвори тази врата!

Продължи да блъска по вратата, докато чу бавните стъпки на Дениз.

Дениз отвори вратата по халат, с разрошени коси. Нарин тъкмо бе отворила уста да каже нещо, но остана зяпнала пред подпухналото лице и посинелите устни на Дениз. Приятелката ѝ повече приличаше на небрежно направена кукла, отколкото на себе си. Виждайки Нарин насреща, направи кисела физиономия, за да я накара да се досети, че не се радва да я види.

— Какво е станало с тебе? Кой направи това? По дяволите, който те удари, мила?

Нарин беше ужасена. Дениз ѝ обърна гръб, тръгна към дневната и каза:

— Ще престанеш ли да крещиш? Никой не ме е ударил, не са ме били или нещо такова.

Нарин стоеше на прага и на ум не ѝ идваше да влезе вътре.

— В такъв случай ще ми кажеш ли защо лицето ти е такова? Животното Джан го направи, нали? Това е мръсно изпълнение на този тъп задник. Хиляди пъти съм ти казвала да не се виждаш с него, този непрокопсаник. Но ти кога в живота си си послушала съвет? Ето ти на, беше очевидно, че това ще стане! — извън себе си, Нарин не спираше да дърдори.

— Ти глуха ли си? Не са ме били, казвам ти! Колко пъти да ти кажа, за да разбереш? — разкрещя се и Дениз.

— В такъв случай какво стана? Метеорит ли се удари в лицето ти?

Дениз разпери ръце и избягвайки очите на Нарин, отговори:

— Стана при доктора.

— Какъв доктор?

— Пластичен хирург.

— Правили са ти операция?

— Не. Поисках да ми инжектират нещо в бузите и устните. Казаха, че ще сложат малко и въобще няма да личи, но както виждаш...

— Добре... Ще спадне ли?

— Не мисля. Искам да кажа, ще спадне, но във всеки случай не веднага.

— И ще останеш в този вид?

— И без това се чувствам потисната, затова не ме гледай в лицето все едно съм урод божий.

— Така е, защото си като урод божий. Ти бавноразвиваща ли си? Защо го направи?

— Станалото, станало.

— Иде ми да си оскубя косата! — Нарин бясно метна чантата си на дивана.

— Лазиш ми по нервите, изчезвай!

— Кога ще мине?

— Няма да има подобрене поне шест месеца, и така нататък.

— Шест месеца? Ти луда ли си, искаш да кажеш, че ще ходиш в този вид шест месеца? Кажеш на този доктор, потърси го веднага и му кажи да извади каквото е сложил в лицето ти, веднага.

— Защо не спираш да крещиш, бе, човек, това си е моето лице!

— Но точно сега виждам това лице, превърнато на маймунски задник. Дай ми веднага телефона на този човек. Веднага ми го дай, ти казвам! Ще го дам под съд.

— Не е мъж, жена е, освен това не може да се каже, че е лекар — каза Дениз и гласът ѝ излезе като мърморене.

— Имам една приятелка, тя го направи.

— Какво?

— Моя приятелка го направи. Постоянно го прави със себе си и никога не е ставало така.

— Не съм виждала по-смахнат човек от тебе през живота си. Невежа ли си, за бога? Имаш всичките пари на света, а... — Нарин беше толкова бясна, че ако на вратата не се беше потропало, дори нямаше да се сети за Ърмак.

— А! Виж, и Ърмак пристигна, да видим какво ще каже тя за вида ти.

— Вървете и двете на майната си! — извика Дениз, излезе от дневната и отиде право в своята стая.

Вратата се хлопна. Новодошлият не беше Ърмак, беше Фърат.

— Какво става, бе? Гласовете ви се чуват из цялата сграда — попита и отърси капките вода от себе си.

— Ти какво търсиш тук?

— Дойдох да взема Ърмак, но изглежда съм пристигнал преди нея. Както и да е, Дениз добре ли е?

— Добре е, нищо й няма.

— Ако всичко е наред тогава ти защо фучиш?

Нарин сви рамене.

— Защо не си е вдигала телефона?

— Не съм сигурна дали тя би искала да знаеш. Ако ме питаш, въобще не влизай, защото точно сега преживяваме истинска криза — каза Нарин. Беше застанала пред вратата, за да не може Фърат да влезе. Точно тогава Дениз извика от стаята си:

— Нека да влезе, нека да влезе! Даже ти си върви, той да дойде!

Нарин се дръпна настрана и Фърат влезе вътре.

— Каж ми какво става.

— Правила си е пластична операция на лицето и се е превърнала в шебек. Истинска маймуна! Нещо повече, дори не е ходила при лекар — нейна приятелка го направила, представяш ли си? Сякаш няма пукната пара.

— Добре, а ти защо се ядосваш?

— Бясна съм, защото не виждам край на онова, което би могла да направи със себе си. Не ми стига въображението. Всеки ден намира начин да се забърка в някаква неприятност. Или се напива някъде и губи съзнание, или подклажда кавга, или нахлува в жилището на гаджето си или той в нейното! А накрая аз трябва да оправям нещата. Изморих се да се тревожа за нея и да се страхувам за нея. Точно когато си помислиш, че се е укротила и успокоила, и хоооо — сътворява поредния инцидент. Аз да не съм бавачка?

— Фърат, дай й да хапне нещо. Кръвната й захар е паднала, затова полудява! — провикна се Дениз от стаята си.

— Вярно ли е? Пада ли ти кръвната захар? — попита Фърат.

— Да — отговори Нарин и като отвори кутията на ниската масичка, пхна два бонбона в устата си. — Но бъди сигурен, че не това

е причината да съм бясна.

Отново се чу гласът на Дениз:

— Вижда се кой на кого е бавачка. Ти си идиотка, която дори не усеща, че ѝ е паднала кръвната захар!

Нарин не отговори, около пет минути тя и Фърат седяха на столовете един срещу друг и не си проговориха. Когато Ърмак влезе, не беше трудно да почувства наелектризираната атмосфера в дома.

— Ако Дениз е добре, тогава ти защо си в това състояние? И къде е тя? Каза ми, че била вкъщи...

— В стаята си е — троснато рече Нарин. — Затвори се там, понеже не може да се покаже пред хора.

— Защо?

— Сестра ти си е правила пластична операция — обясни Фърат. — По-скоро мисля, че са ѝ инжектирали нещо в лицето. Нали така, Нарин?

Нарин кимна. Ърмак я погледна с изненада.

— Затова ли къщата е в траур? Какво лошо има в това? Всеки го прави. Нарин, не ти вярвам. Наистина си мислех, че се е случило нещо лошо, когато те видях; направо се разтреперих от страх. Какъв странен човек си ти! Едва ли някой може като теб да прави от мухата слон. Ще прави каквото си иска, не е длъжна да те пита.

Ърмак отмести изпълнения си със съжаление поглед от Нарин и тръгна към стаята на сестра си. Нарин се цупеше, скръстила ръце и крака.

Когато Фърат каза:

— Мисля, че преувеличаваш нещата — Нарин го изгледа кръвнишки. Фърат се усмихна и ѝ прати въздушна целувка. Нарин стана аленочервена и обърна глава.

— Много е лесно човек да те притесни — каза Фърат.

— Ако не правиш такива глупости, няма да се изчервявам.

— Няма нужда да правя каквото и да е, ти се изчервяваш още като ме видиш.

— Би ли млъкнал за малко? — сопна се Нарин.

— Каж ми, защо се изчервяваш?

— Не си изчервявам.

Фърат се засмя.

— Няма значение според мен, така ставаш по-хубава.

— Ти да не флиртуваш с мен? — изсъска Нарин. — Ако е това, повече не го прави.

— Разбира се, че не — Фърат изглеждаше крайно доволен от ситуацията. — Просто се опитвам да ти кажа да не си мислиш за онова, за което си мислиш когато ме видиш. Ако постоянно се разхождаш като домат, хората ще започнат да си мислят срамни неща.

Нарин не успя да отговори, защото в този момент вратата на стаята на Дениз се отвори и Ърмак излезе с мрачна физиономия. Дойде да седне до Нарин и измърмори:

— Наистина е много зле!

Отвориха бутилка вино, поръчаха пица и много пъти хлопаха на вратата, за да изкарат Дениз от стаята ѝ. Най-накрая тя се предаде вероятно пред глада, защото излезе от стаята, седна на масата без да каже нито дума и започна да гризе изстиналите остатъци от пирата. Ако виното не бе отпуснало нервите на всички, вечерта можеше да бъде доста неприятна, но след като отвориха втората бутилка, започнаха да връзват по някое изречение, а на третата започнаха да се смеят.

Нарин беше сигурна, Дениз няма да се бави много и пак ще започне да излиза с хора, без да ѝ пука кой какво мисли за лицето ѝ. Но не беше съвсем наясно защо Фърат не отдели очи от нея през цялата вечер.

— Ние ще отидем ли с Мехмет във Фенер? — попита Нарин докато изплакваше в малкото корито под помпата дрехите, изпрани от майка ѝ.

— Разбира се, че ще отидем, защо да не отидем?

— Ами завчера чух татко като си говореше с чичо Халил и... — Нарин вдигна и последния чаршаф, простря го и мушна посинелите от студената вода ръце между краката си, за да ги стопли. Хатидже върна обратно метлата от клони, която току-що бе взела, и се обърна бавно към Нарин, сякаш се страхуваше от това, което ще чуе.

— Какво си говореха?

— Аз ще живея с Мехмет в Истанбул, каза татко. Момче на неговата възраст не бива да се оставя само в големия град, каза. Доколкото разбрах, изглежда няма да вземе и нас.

— Трябваше да попиташ.

— Да, да попитам и после да ям пердах! — рече Нарин.

— За нищо не те бива! — сопна се Черната Хатидже, грабна метлата и я хвърли по Нарин. Момичето се дръпна настрани, метлата се удари в стената и падна на земята.

— Тогава ти попитай — извика Нарин. — Нали ти е мъж, попитай го ти. Ако си толкова любопитна, попитай го и ти изяж боя!

Когато връвта на резето се дръпна и влезе Юмюхан, майка и дъщеря млъкнаха и загледаха напред.

— Хайде, стига ми се мота в краката, бягай да поиграеш малко на улицата — каза Хатидже. Колкото повече растеше това момиче, толкова по-вироглаво ставаше. На една дума отвърщаше със сто, езикът ѝ жилеше като оса.

Докато Нарин излизаше, Юмюхан викна след нея:

— Върви у нас да си поиграеш с моето момченце! — после се обърна към Хатидже и я смъмри: — Има ли някой на улицата в този студ, че да си играе детето? Ще я разболееш, бедничката.

— За бога, остана ли ми ум в главата?

Двете жени влязоха в стаята, където бумтеше печката. Докато наливаше чая, Хатидже повече не можа да се сдържи:

— Е, какво каза Ердоган?

— Какво да казва? Реджеп не е казал нищо открито, но според Ердоган... — Юмюхан впери поглед в чая си. Някак си не смееше да предаде думите на Ердоган: „Реджеп няма намерение да вземе Хатидже в Истанбул“.

— Какво каза, жено, кажи ми!

— Каза, че Реджеп е на настроения. Може да те вземе, може и да не те вземе.

Юмюхан се наведе и сложи още една бучка захар в чая си. Хатидже наведе глава. От години нямаше молитва, която да не е казала, та да отиде Мехмет в голям отбор. Беше вложила всичко, което имаше в ясновидство, магии и жертвоприношения. Как стана така да не помисли, че Реджеп ще отиде в Истанбул, а нея ще остави в Яслъхан? Сви черните си ръце в юмруци и се заудря в глава:

— Глупава жена! Да ми се бяха счупили ръцете! Ах, да ми се бяха строшили ръцете, които протягах към бога! Да се бяха строшили ръцете, с които хвърлях златни пари на врачката! Защо толкова

упорито се старах да иде Мехмет в Истанбул? Човек трябва да помисли, трябваше да се запитам този мъж ще ме вземе ли със себе си!

— Стига, Хатидже! Спри, за бога!

— Мразя бог, какво ще кажеш на това?

— Що за приказки! Виж, вършиш грях, защото си ядосана.

— Бог обича ли ме, та аз да го обичам?

— Ей богу, вършиш грях! Ей богу, грях вършиш! Освен това, какво ще прави Реджеп сам в Истанбул, ако не те вземе?

— Какво ще прави ли? Ще си намери жена и ще живее с нея — отговори Хатидже.

— Не е възможно.

— Ще ни изпраща по някоя стотинка, ако изобщо изпрати... Ще се забавлява в Истанбул.

Юмюхан тъкмо щеше да отвори уста и да възрази, когато Черната Хатидже я накара да млъкне:

— Нека да не ни вземе. Да изчезва и да си докара белята. Дано цялото зло на света да го сполети, дай боже. И всичките, които ни сториха това покой да не могат да намерят, на всичките огън да изгори къщите им!

— Кой ти причини това, Хатидже? Кого обвиняваш за характера на Реджеп?

— Всички са виновни, всички. Стига ми толкова, до гуша ми дойде от неговите побоища, от неговите залагания и жени. Да слушам всеки ден най-различни истории... „Твоят мъж е хвърлил око на тази жена; не, мъжът ти е хвърлил око на онази!“ Да върви и да пукне там. И аз да се избавя от него.

Юмюхан се смая. За пръв път чуваше такива думи от устата на Хатидже. Дори когато Реджеп я пребиваше, тя нито веднъж не беше казала лоша дума, нито веднъж не се бе оплакала от мъжа си.

— Боже опази, не говори така, Хатидже! Лесно ли е да отгледаш деца без баща? Дано бог даде да е винаги с тебе!

Юмюхан не вярваше на думите, които изрече. Както всички, и тя знаеше че Реджеп не беше нито добър баща, нито добър съпруг. С очите си бе виждала какво тегло изтърпява Хатидже, превързвала беше много пъти раните ѝ със собствените си ръце и бе чувала писъците ѝ с ушите си. Но не знаеше какво да каже на тази черна жена, чийто късмет бе още по-черен от кожата ѝ.

— Такъв бил, онакъв бил, все пак е добър човек Реджеп. Ердоган все това говори.

— Казват, че бил хвърлил око и на тебе.

Юмюхан се вледени. Тази неочаквана атака беше достатъчна, за да избие студена пот по гърба ѝ. Отвори уста, но от нея не излезе звук. За щастие прекъсването на връзката между думите и разума ѝ трая кратко, Юмюхан скочи на крака, сякаш някой ѝ бе пуснал ток под задника и извика:

— Боже, прости ѝ! Покай се, Хатидже!

— Може би в Истанбул ще вземе тебе, вместо мен. Ще можеш да миткосваш там. Няма да прекараш целия си живот с този кривундел Ердоган, иска ти се да вземеш в леглото си мъж като Реджеп. Сякаш не виждам как си търсиш удобен случай да легнеш с него. Не виждам ли как въртиш задник като видиш Реджеп да идва?

Хатидже викаше с цяло гърло и Юмюхан затисна устата си с ръка, сякаш така щеше да накара Хатидже да млъкне. Нарин се сви долу до входната врата и запуши ушите си, за да не чува какво говори майка ѝ.

— Всички сте хвърлили око на мъжа ми! — пищеше Хатидже. Трепереше като в пристъп и се мяташе насам-натам. — Курви! Аз ли не знам как всички жени в махалата въртите опашки пред мъжа ми? Аз ли не знам какви боклуци сте всички?

Когато чу дрънченето на входната врата, Хатидже се стресна, че Реджеп си идва и спря. Беше останала без дъх. Видя, че влиза Нарин, съвсем загуби контрол и се разкрещя:

— Не ти ли казах да стоиш на улицата? Върви на улицата и викай. Викай: „Курвата Юмюхан иска да спи с баща ми!“.

— Мамо... — каза Нарин.

— Върви да викаш по улиците! Нека всички да чуят що за стока е Юмюхан. Нека и сводникът Ердоган да научи! Защо ме гледаш така? На теб говоря, момиче, върви да викаш!

Нарин стоеше на прага на вратата с отпуснати ръце, неподвижна от парче лед. Думите ѝ се отрониха като стон от пълните, розови устни и се пръснаха наоколо:

— Мамо... Застреляли са Мехмет!

ДЕСЕТА ГЛАВА

Обичаше тази стая, тя беше мястото, където бе скъсала връзките си с Яслъхан и се бе превърнала в жителка на Истанбул. С влизането през вратата, точно отсреща, високо, лакирано с тъмен лак легло в американски стил стоеше опряно до стената между два прозореца. Малък гардероб, направен от същото дърво, беше поставен в ъгъла, а веднага до него беше наместен скрин. Върху нощните шкафчета от двете страни на леглото бяха поставени две доста натруфени лампи с бежови абажури. Червеникавокафявите пердета бяха стилни, а на пода коприненият килим от Хереке блестеше, сякаш беше купен едва вчера. В дома на Дениз единствено това място беше останало напълно непроменено. От предишния вид на дневната, кухнята и другите стаи не беше останала и следа, но в нейната стая времето беше спряло. От много години помещението за гости, което бе обзаведено малко преди смъртта на майката на Дениз, беше наречено „стаята на Нарин“. Въпреки, че Нарин вече не живееше в къщата, стаята все още беше стаята на Нарин и оставането ѝ да ношува в нея по разни причини правеше Дениз много щастлива. Нарин също обичаше да се събужда на това място. Обикновено тук се събуждаше след нощи, в които беше пила прекалено много, за да се прибере вкъщи, и всеки път беше с махмурлук от нощта, но пак започването на деня напомняше на Нарин най-щастливите дни в живота ѝ. Нови дни, пълни с надежда, в които миналото оставаше в мрака, а бъдещето светеше в завладяващи цветове...

През онази сутрин със събуждането си в леглото не се чувстваше добре. Срещата с Фърат предишната нощ я беше извадила от равновесие. Истината, че миналото не е останало толкова далеч, колкото си мислим, че не е могла да се отдалечи достатъчно, пораждаше у нея печал. Или с отминаването на годините човек става по-слаб, вместо да бъде по-силен? Дали, съзрявайки, не става безсъдържателен и изгубва издръжливостта си? Дали не забравя, вместо да научава, дали не се съмнява в онова, което знае? Да трепери

така като лист след десетките неща и десетките години, които беше оставила в миналото, даваше основание на усещането, че се връща към собственото се начало. Беше вървяла, вървяла, но не беше стигнала до никъде. Може би това, че светът е кръгъл, означава, че винаги се връщаш откъдето си започнал — с други думи, към себе си.

Миризмата на препечени филийки, която дойде някъде от вътрешността, я накара да се усмихне. След всяко скарване помежду им Дениз винаги правеше неочаквани за нея неща, всичко, което беше по силите ѝ и приключваше с умилюстивяването на Нарин.

— Хайде, ставай вече! Направих ти закуска.

— Добре, идвам.

Влезе в кухнята, завари Дениз седнала на масата за закуска, лицето ѝ беше зле, колкото и вечерта, но тъй като се опитваше да се усмихне, изглеждаше още по-зле.

— Добър ден.

— Добър ден. Всъщност правех палачинки, но не ми се получи. Станаха странни и аз ги изхвърлих — каза Дениз.

— Няма нищо. Това, че си станала в седем сутринта само по себе си е чудо.

— Моля ти се.

— Изобщо не ти благодаря. Дойдох тук посред нощ в дъжда, тревожих се за теб и прекарах нощта под един покрив с човек с такова лице. Закуската ми се полага.

Дениз се засмя:

— Разби ми сърцето.

— Днес искам направо да отидеш при истински лекар. Сигурно могат да направят нещо за лицето ти.

— Добре, ще отида, не се тревожи. И аз не си падам по идеята да се разхождам в този вид.

— И още нещо, нямаше нужда да ставаш толкова рано и да ме събуждаш, защото днес ще ходя по-късно на работа.

— Наистина ли? По дяволите, защо не каза? Можеше да поспим повече.

— От къде да знам, че ще приготвяш закуска. Живях в тази къща четири години, а не си спомням нито веднъж да си станала по-рано да направиш закуска.

Дълго бърбориха около масата, после Нарин влезе под душа. Когато излезе, Дениз каза с тон, който много приличаше на въпрос:

— Фърат се обади докато беше в банята.

— Какво внимателно момче!

— Не се обади на мен, обади се на теб.

— Мен ли потърси?

— Да, телефонът ти иззвъня и аз вдигнах.

За Дениз не съществуваше понятието лична неприкосновеност.

— Еее? Какво каза?

— Затвори.

Дениз запали цигара и седна във фотьойла.

— Но аз познах номера му.

Нарин не знаеше какво да отговори.

— Боже мой! Предполагам, че е искал да попита за тебе. Как е лицето на Дениз, в добро настроение ли си, нещо такова...

— Тогава защо не се обади на мен?

— Не знам — сви рамене Нарин. Видя как по лицето на Дениз премина облакът на подозрението, трябваше бързо да измисли нещо, и тя го направи: — Ааа, вярно, искаше да му дам идея за рождения ден на Ърмак, може заради това да се е обадил. Не знаеше какъв подарък да й купи. Канеше се теб да пита, но се отказа, защото не можеш да си държиш устата затворена.

— Аз ли няма да мога да го запазя в тайна?

Нарин кимна.

— Няма начин да успееш да го запазиш в тайна.

— Какво ще прави в такъв случай? Виж, кажи му да не мисли за организиране на парти, защото ще го направя аз, разбра ли?

— Добре.

— Нека да купи подарък и да дойде или ако подготви изненада, да е през деня. Да не се намесва в останалото. Каза ли ти какво има предвид?

— Не, още не сме говорили. Само каза, че иска идея за рождения ден на Ърмак, това е.

— Дай му добра идея, нека купи нещо хубаво.

— Добре.

— Даже отиди и ти да го купите. Да не вземе да купи някоя глупост!

— В никакъв случай. Скъпа, какво ме интересува какво ще купи? Хайде, вече да се приготвям.

— Помниш ли, че щеше да ходиш по-късно.

— Вече е късно.

— Нарин...

— Да?

— Този Фърат не може да е твоят Фърат от Яслъхан, нали?

— Не, разбира! Откъде ти хрумна сега пък това? — отвърна Нарин.

— Не знам, отдавна се канех да те питам, но забравих. И двамата имат едно и също име, и двамата са от Яслъхан...

— Охооо, в Яслъхан само да се огледаш и ще изскочи някой Фърат. Имаше един и в нашия клас. В онези дни сигурно е било на мода — засмя се Нарин. Все пак тя не се познаваше с друг Фърат.

Облече се набързо, небрежно се сбогува с Дениз и не разбра как се озова на улицата. Вървеше към колата, прехвърляше всичко към сметката на Фърат, караше се с него, сякаш беше застанал пред нея. Що за човек беше този? Защо ѝ звъни в ранни зори, като знае отлично, че остана да спи у Дениз? Дори не съзнаваше, че като си говори сама, привлича вниманието на минаващите покрай нея хора. Щеше да му даде на Фърат да разбере. Само веднъж да се качи в колата, първата ѝ работа щеше да е да му се обади и да му каже какво мисли.

— Какво се опитваш да направиш, за бога? Защо ми звъниш? Отгоре на всичко знаеш, че ще остана у Дениз. — Гласът ѝ бе изгубил ниските тонове, беше станал много писклив и звънеше в колата.

Фърат беше безкрайно спокоен и отговори, сякаш водеха обикновен ежедневен разговор.

— Обадох се, защото си мислех, че ходиш на работа рано. Откъде да знам, че по това време ще си още у Дениз?

— О, колко мило! И когато тя вдигна, ти ѝ затвори телефона. Не се ли сети, че ще познае номера ти?

— Познала ли го?

— Разбира се, че го е познала. Още ли не си разбрал колко е проницателна?

— Означава, че не съм разбрал.

— О, Фърат, само виж в каква ситуация ме забърка. Ако не бях измислила нещо в този момент, Дениз щеше да си помисли, че между

нас става нещо.

— Хайде де! Така ли каза? — на Нарин ѝ се стори, че чува как в този момент отпива от чая или от кафето си.

— Не, не го каза, но попита дали не си онзи Фърат, за когото съм ѝ разказвала.

— Хайде бе — Фърат се засмя.

— Много смешно!

— И ти какво каза?

— Казах и, че ще ти помагам с рождения ден на Ърмак. Ти си ме помолил да ти помогна за подаръка, ясно? Да не си посмял да ме издадеш, че излъгах!

— Какво? Скалъпила си такава ученическа лъжа? — Фърат щеше да се пръсне от смях. — Аз на такъв идиот ли ти приличам, който звъни тайно на приятелите на гаджето си, за да ѝ избере подарък?

— Защо не? Факт е, че позвъни, знаейки, че съм при Дениз.

Фърат отново се засмя.

— Добре, какво предлагаш да купя на Ърмак?

— Купувай каквото си искаш, не ми пука! Само престани да забъркваш повече нещата. Да не си посмял да ми се обадиш пак! При това изтрий моя номер!

— Но аз го знам наизуст.

— Тогава го забрави!

Нарин затвори телефона гневно и с изненада забеляза, че почти е стигнала до офиса си. Не беше разбрала как бе изминала целия този път. Точно слизаше от колата, когато телефонът ѝ позвъни отново.

— Ало?

— Аз съм — каза Фърат. — Щях да те питам нещо, но от твоето викане нямах възможност.

— Питай.

— Какво си казала на Дениз, свързано с мен? — гласът му все още звучеше подигравателно.

— Че си кретен! — каза Нарин и ядосано затвори телефона.

Черната Хатидже не спираше да повтаря едно и също нещо докато стигна до вратата на болницата:

— Оскърбих бог, оскърбих бог...

Тичаше с всички сили по калдъръмените улици, а от устата ѝ не излязоха други думи.

— Оскърбих бог — плачеше тя. — Оскърбих бог — викаше, молеше, стенеше и виеше.

Тези две думи заместиха милиарди други думи, събрани във всички езици по света, и бяха достатъчни да изразят мъката на Хатидже, даже бяха повече от достатъчни. Тичаше толкова бързо, че Нарин, която надбягваше всички в махленските състезания, остана без дъх, докато следваше майка си.

Както си бе седяла пред портата със запушени уши, за да не слуша как майка ѝ обижда Юмюхан, синът на бакалина внезапно се появи на ъгъла на улицата и извика задъхано:

— Нарин, погледни насам. Баща ти вкъщи ли е?

Нарин се изненада от развълнувания вид на момчето, каза:

— Не, по това време е в кафенето на ъгъла. Защо питаш?

Синът на бакалина извика:

— Застреляли са брат ти... Гръмнали са Мехмет... Тичай в болницата! — и хукна презглава в посоката към кафенето на ъгъла.

От този момент нататък Нарин се бе движила като в сън. Писъците на майка ѝ я бяха отдалечили от реалността. Думите се бяха превърнали в безсмислени звуци, лицата се бяха отдръпнали и нито студът, нито хората наоколо ѝ имаха значение. Ако някой беше попитал докато преминаваха през вратата на болницата как са стигнали дотам, тя нямаше да може да отговори.

Видя Дебелия Неджати и като че ли дойде на себе си. Стисна майка си за ръката и започна да я дърпа:

— Ела, мамо, виж, чичо Неджати е там.

Точно след тях влезе вътре Реджеп и като избута от пътя си Хатидже и Нарин с едрото си тяло, с две крачки се озова до Неджати.

— Мехмет мъртъв ли е? — извика така, че всички глави в коридора се обърнаха към тях.

Въпросът удари Хатидже в сърцето и тя се строполи; разтичаха се хора, с мъка успяха да я сложат да седне на един стол до стената и я накараха да помирише одеколон. В този момент Нарин разбра нещо, което преди това не беше съзнавала. Черната Хатидже скърбеше за

сина си. Това означаваше, че обича Мехмет. Майка ѝ обичаше Мехмет. Беше много изненадана.

Дебелият Неджати сложи ръка на рамото на Реджеп и каза:

— Не се бой, Реджеп, бъди спокоен. Не се тревожи, момчето ти е живо. Четири куршума са го уцелили, единият в гърдите. Състоянието му е сериозно, вярно. Сега го закараха в операционната. Ще чакаме. Запази спокойствие, виж, жена ти е съсипана.

Нарин погледна бялото като платно лице на баща си и очите му, които сякаш щяха да изскочат от орбитите. И той ли обичаше Мехмет? И той ли щеше да тъгува и плаче? Ако баща ѝ обичаше Мехмет, може би обичаше и нея.

— Къде са другите куршуми? — попита Реджеп.

— Двата в крака и един в рамото. Но не са опасни. Най-страшният е в гърдите.

Реджеп се свлече на място, стисна главата си с ръце и започна да се клати наляво-надясно. Дебелия Неджати пое дълбоко дъх и клекна до Реджеп.

— Чакай малко, Реджеп, не губи веднага надежда. Бог е велик...

— Кой е застрелял Мехмет? — попита Реджеп, и запали цигара така като си клечеше.

— Момчето ти напоследък навестявало бардака на Селиме. Мъжът на една от курвите там търсел жена си от месеци. По някакъв начин открил следите на жена си. Нахълтал в бардака, а Мехмет бил там с жената. Мъжът изпразнил в тях два пълнителя. Жената умряла на място.

— Да пукне дано мръсникът! — каза Реджеп през зъби и хвърли на земята цигарата, която току-що беше запалил.

— Вече пукна, не се тревожи. Синът на Селиме го прострелял в главата и убил този тип още там.

Реджеп скочи на крака, погледна Неджати с празен поглед и повтори:

— Да пукне дано!

— Казах ти, човече, вече пукна.

— Не той, Мехмет! — извика Реджеп.

Когато докторът излезе от операционната и каза, че Мехмет ще живее, но възстановяването му ще отнеме време, а да играе футбол вече идеше да е само мечта, Реджеп си тръгна от болницата без да

пророни дума. Дебелият Неджати избърса сълзите си. Хатидже благодари на бог, а Нарин седна на стола, от който беше станала, когато дойде докторът. Седяха около час, без да издадат звук. Дебелият Неджати, Хатидже и Нарин... Докторите не пускаха никого при Мехмет. И понеже не знаеха какво да правят, продължиха да чакат. Не можеха да помръднат: на Хатидже ѝ изглеждаше нередно да остави сина си в един тъгъл на болницата и да се върне вкъщи; Дебелият Неджати не можеше да си тръгне, защото той бе дал пари на Мехмет да иде в бардака на Селиме или може би защото не можеше да си представи да остави тази безпомощна майка и дъщеря ѝ сами, а Нарин — защото се боеше да попита майка си: „Да си ходим ли?“

От скука Нарин беше започнала да брои хората, които влизаха и излизаха от болницата, изведнъж видя момчето със синьото яке да идва към тях и забрави целия свят. Сега би стояла на този стол ако трябва до сутринта.

Момчето със синьото яке дойде до тях и попита:

— Батко Неджати, как е Мехмет? — не свалеше очите си от очите на Нарин.

— Смятат, че животът му е извън опасност, но кракът му ще остане недъгав. Това каза докторът.

— Да сме благодарни и за това. Най-напред чухме, че е умрял и много се изплашихме. После казаха, че е в болницата и веднага хукнах насам. Баща ми пита дали можем да направим нещо.

— Благодаря, синко Фърат, благодаря и на баща ти. Достатъчно е, че попита. Както виждаш, чакаме.

Значи името му е Фърат. В този момент на Нарин ѝ се стори, че на света не може да има по-красиво име. Много пъти повтори наум „Фърат, Фърат, Фърат“.

— Баща ми казва, че ако могат нещо да направят в Истанбул, да го изпратим там — каза Фърат. Все така не отделяше поглед от Нарин. А Нарин бе вдигнала глава и го гледаше така, сякаш гледа слънцето.

— Докторът казва, че и най-добрите лекари да дойдат, все тая. Направили са всичко, което може да се направи — отговори Неджати и изпусна дълга въздишка към Фърат и другите зад него.

Фърат се наведе към Хатидже, която седеше отдясно на Нарин и не беше съвсем с ума си и каза:

— Надявам се скоро да се оправи, лельо! — Нарин за първи път усети уханието му и потрепери. Възможно ли е някой човек да мирише толкова хубаво? Ако можеше да задържи тази миризма в носа си завинаги; да я поема с всеки свой дъх, първо нея да почувства, когато се събужда сутрин...

— Благодаря... — Черната Хатидже дори не погледна момчето в лицето. Сълзите ѝ капеха една по една върху скръстените ѝ ръцете. Какво ще се случи с тях след това? Нейното силно момче ще куца ли по улиците на Яслъхан? Вместо да отиде във Фенер, дали ще търси работа, която да може да върши един сакат човек? От друга страна се успокояваше, като си казваше — всяко зло за добро. Може би заради това Реджеп няма да може да отиде в Истанбул и животът им няма да бъде съсипан. Мислите ѝ се бореха една с друга — радостта с мъката, а грижата с облекчението.

Фърат неочаквано седна на стола до Нарин отляво и тя едва не припадна от радост.

— И на теб пожелавам Мехмет да се оправи бързо, ти си сестра на Мехмет, нали?

— А-ха... — отговори Нарин.

— Как се казваш?

— Нарин.

— Аз съм Фърат.

— Откъде познаваш брат ми?

— Познавам го отдавна. Отдавна идва да играе футбол в нашия квартал; той беше в началното училище, а аз в прогимназията. Тогава станахме приятели.

— Никога не съм те виждал.

— И аз не съм те виждала с него — каза Фърат. — Както и да е, сега съм в Анкара. От тази година следвам в Средноизточния технически университет. Миналата седмица започна ваканцията и се прибрах при нашите да ги видя.

Нарин кимна. Искаше разговорът им да продължи, но не се сецаше за нищо, което може да каже. Няколко минути седяха тихо и мълчаха. На Нарин ѝ се струваше, че до нея пламти печка и горещината я залива. Дори години по-късно, при всяко припомняне за Фърат, в съзнанието ѝ щеше да изплува тази излъчваща се от него топлина докато седяха един до друг.

— Излез навън за малко! — прошепна Фърат в ухото ѝ, като лекичко се наведе към Нарин. — Изчакай пет минути и после излез навън. Аз ще те чакам пред вратата.

Нарин не знаеше какво да отговори, накъде да погледне. Беше цяло чудо, че сърцето ѝ не разби гръдния кош и не изскочи отвън. Момичето затаи дъх, а Фърат се изправи и каза:

— Тръгвам, батко Неджати. Ще намина пак по-късно.

— Благодаря, скъпи! — Неджати потупа Фърат по гърба.

Известно време Нарин седя, без да мръдне. Струваше ѝ се, че цялата болница е чула какво си бяха прошепнали и че всички гледаха нея. Около минута по-късно събра смелост и тихичко отдели поглед от мръсните плочки на пода. Никой не я гледаше. Майка ѝ разсеяно си играеше с дантелата на кърпата си, а Неджати стоеше прав до стената срещу тях, и двамата бяха потънали в своя си свят. Разбра, че никой не се интересува от нея и изпусна въздуха, който беше задържала дълго време.

Тя се изправи и каза:

— Ще изляза да се разтъпча малко, краката ми се схванаха от седене.

Нито майка ѝ, нито Неджати обърнаха глави към нея. Вървеше с разтреперани от вълнение крака към вратата, имаше чувството, че вътре в нея летят безброй птици. Точно когато стигна до изхода на болницата, отскочи две крачки назад, защото се озова лице в лице с Ердоган. Бедният човек се беше зачервил до неузнаваемост и уплашеното изражение на лицето му показваше, че новината го е разтърсила сериозно.

— Как е Мехмет? — попита Ердоган и сякаш щеше да се разплаче.

— Докторът каза, че няма да умре.

— Хиляда пъти слава на бога! — каза Ердоган, вдигна ръце и погледна към тавана. — Боже, с цялата си милост, смили се и запази момчето!

— Но казват, че нямало да се оправи веднага.

— Само да оживее... Пък ако ще да се оправя дълго време. Млад е, рано или късно ще се възстанови — каза Ердоган. — Къде са майка ти и баща ти?

Нарин посочи с ръка към майка си.

— Татко си тръгна. Мама е ей там.

Очите на Ердоган светнаха от ярост, когато попита:

— Къде отиде баща ти? Какво е имал да прави, което е по-важно от сина му?

— Не знам, просто си тръгна...

Ердоган поклати глава, после попита:

— Ти къде отиваш?

— Ниийкъде. Краката ми се схванаха от седене, излизам да се разтъпча и се връщам.

Ердоган тръгна към Хатидже, без да задава повече въпроси, Нарин се успокои и излезе през вратата, откъдето преди малко беше влязъл той. Тъкмо беше започнало да се стъмва и нямаше никого наоколо. Огледа се, но не може да види къде е Фърат. Сигурно заради студа болничният двор беше съвсем пуст.

— Хей, тук съм.

Нарин тръгна в посока на гласа, а именно към дясната страна на двора на болницата и откри Фърат до едно дебело, старо дърво.

— Значи дойде... — каза Фърат.

— Дойдох — отвърна Нарин, забола очи в земята.

Фърат наруши мълчанието, което трая няколко секунди:

— Знаеш ли, ти си много красива. Не излизаш от ума ми от мача насам.

Нарин забрави всички думи, които знаеше. А заедно с думите, забрави къде се намира в този момент, как се казва майка ѝ, в коя страна живее, в коя година е умрял Ататюрк, кога беше обявена Републиката и причината да мрази куцата комшийка. Никъде в себе си не можеше да побере толкова радост, не знаеше къде да я сложи. Беше погребана под тонове от щастие и то болеше.

— На колко години си? — попита Фърат.

Нямаше отговор.

— Няма ли да разговаряш?

— Седемнайсет — каза Нарин и изрече първата си лъжа. Не знаеше защо отговори така, просто изскочи от устните ѝ. Седемнайсет звучеше по-добре от шестнайсет. Така беше по-далече от дете, по-близо до младо момиче.

— Страхувах се, че си по-малка — каза Фърат и се приближи до Нарин; очите на момичето се разтвориха широко. После Фърат се

наведе и я целуна по устните. След това нямаше друго, изплаши се, стори й се, че Фърат целуна сърцето й.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Беше свикнала телефони да звънят посред нощ, но въпреки това подскочи в леглото като ненормална. Звукът на телефона в притихналата нощ ѝ стори като вик на диво животно. Плашещ и нещастен! Вдигна телефона до нея, но понеже очите ѝ не можаха веднага да се нагодят към тъмното, натисна грешно копче и звукът спря.

Предположи, че се е обадила Дениз. В най-добрия случай се беше напила и се обаждаше, за да води един от нейните абсурдни пиянски разговори; в най-лошия случай пак се беше напила и се беше забъркала в неприятности. Телефонът иззвъня отново.

— Ало?

— Нарин, извинявай, моето момиче, ако не беше спешно, нямаше да те будя по това време — каза Ерол бей.

Не можеше да си спомни шефът ѝ да е звънял в такъв час. Нарин беше адвокат, който се занимаваше с търговски дела и никой не се нуждаеше от нея в такива странни часове.

— Дано е за добро, Ерол бей.

— Трябва веднага да отидеш в полицейското управление в Бебек.

— Аз ли?

— Да.

Синът на някакъв човек, който бил едновременно близък приятел на шефа ѝ и един от най-важните клиенти на компанията, се замесил в побой в нощен клуб и се озовал в полицията. Човекът се обадил на Ерол бей и поискал помощ, но след като Ерол бей не могъл да се свърже с адвокат, който се занимава с подобни случаи, се обадил на Нарин.

— Добре, Ерол бей, но аз какво да направя като отида там?

— Ще освободиш момчето. Ще се справиш, Нарин, мила, знам, че ще се справиш. И ме осведоми какво е станало, нали? Обади се по което и да е време.

Нарин остави телефона и извика: „По дяволите!“ Животът ѝ преминаваше в прибиране на пияници оттук или оттам. Имаше точно осем юристи, които работеха в офиса, а ходенето до Бебек по това време на нощта бе поверено на Нарин, която бе влизала в полицейско управление само три или четири пъти през живота си. Защото единствена тя от осемте юристи не знаеше как да казва „не“, и която не се сещаше да си изключи телефона, преди да си легне. Дениз беше права — който стане магаре, много ще са тия, които ще го яхат.

Понеже нямаше сили в такъв час да облича костюм, навлече черен пуловер с поло яка и черен панталон и излезе от къщи. Улицата беше пуста като гробище и студът проникна до мозъка на костите ѝ. Уви се добре в палтото и изтича към колата, паркирана от другата страна на улицата. Успя да пъкне ключа на запалването едва от третия опит, понеже все още беше сънена. Под гърмящия звук на радиото, който влизаше в странен контраст с тишината наоколо, даде на заден и излезе от мястото, на което беше паркирала. Истанбул пак се преструваше на заспал.

Когато пристигна в Бебек се оказа, че не е толкова трудно колкото си мислеше да уреди нещата, понеже инцидентът се състоеше в обикновена пиянска разправа и нямаше пострадал. Причината да задържат Атъф — така се казваше натрапеният ѝ клиент — беше, че оказал съпротива на полицаи и на Нарин не ѝ отне много време, за да убеди полицаите, на които и без това им беше писнало от пияници, да го пуснат. На излизане от полицейския участък, следвана от започналия да се свестява млад мъж, позвъни на Ерол Бей.

— Ерол бей, освободих Атъф, но е много пиян и сега ще го закарам у тях.

— Ти си чудесна, миличка Нарин. Моля те, извини ме, че те измъкнах от леглото посред нощ. Много ти благодаря, спести ми много главоболия.

— Няма нищо, шефе — отговори Нарин, но думите не отразяваха онова, което и минаваше през главата.

Атъф беше доста приятен млад мъж на двайсет и четири. Разчорлената му коса падаше върху дяволитото лице, което напомняше малко таралежче. Беше самоуверен и лесно общуваше с хората. Нарин не можеше да проумее как при тези му качества не бе успял да се измъкне от ръцете на полицията. Познаваше добре хората като Атъф;

те бяха еднакво добри майстори както в това да се забъркват в неприятности, така и да се измъкват от тях. Единствената грешка на момчето беше, че много говори. Откакто се запознаха не бе млъкнал нито за секунда и с качването им в колата молеше настойчиво: „Закарай ме в закусвалня, преди да ме оставиш в къщи“.

— Съжалявам, но аз съм само адвокат и искам да си продължа съня, който прекъснах заради тебе.

— Красива адвокатко, моля те, не ме закарвай вкъщи гладен като вълк.

— Ти наред ли си?

— Не, кълна се, не съм луд, но не можеш да си представиш колко съм гладен.

— А ти не можеш да си представиш колко ми се спи.

— Моля те...

Нарин не знаеше какво да прави с този разглезен младеж. Последното нещо, което искаше в този момент, беше да седи под луминесцентните светлини на някоя вмирисана на шкембе закусвалня.

Въпреки това каза:

— Уф, добре!

Знаеше, че с пиян човек няма смисъл да се спори. Ако не му угоди, може да не успее да го убеди да слезе от колата.

— Но след това ще те закарам право вкъщи.

— Разбрахме се — каза Атъф с доволна усмивка.

Влязоха заедно в закусвалнята в Ортакьой, Атъф бе посрещнат като филмова звезда. Нарин можеше да се досети, че този смахнат тук слага точка на всяка нощ.

— Ти какво ще ядеш? — попита смахнатият.

— Нищо — отговори Нарин.

— Аааа, тая няма да стане, моля ти се, изяж една супа. Шкембето на скара тук също е страхотно.

— Няма да ям нищо, благодаря. Не ми се яде.

За десет минути Атъф изяде две чинии супа и отгоре на всичко яде и кюфтета. Беше напълно изтрезнял, шегуваше се със сервитьорите, с хората на съседната маса и се задяваше с Нарин. На излизане от заведението Нарин си помисли, че най-неочаквано беше прекарала хубаво. Беше пет и половина, а енергията на Атъф бе

неизчерпаема. Беше точно като Дениз, преродила се в мъж. Докато влизаха в колата, тя каза през смях:

— Ти си точно копие на една моя дружка!

— Коя? — попита Атъф.

— Едва ли я познаваш. Дениз... Близка моя дружка. Също като тебе обича да скитосва и няма умора.

— Жена или мъж?

— Жена.

— Хубава ли е?

— Да.

— Запознай ме.

— Много е стара за тебе.

— Няма значение.

— Добре, ще те запозная — склони Нарин. Знаеше, че ако беше казала „Няма са те запозная“, Атъф няма да смени темата докато се приберат.

— Кога?

— Уффф, вече ме караш да съжалявам, че ти казах. Ти нямаш ли си гадже?

— Аз имам много голямо сърце.

Нарин за първи път тази вечер избухна в смях.

— Ще те заведа на вечеря някой път — каза Атъф. — Защото ме спаси и още повече, че ме заведе да хапна чорба.

— Не си прави труда, ще приема, че тази нощ си ме водил на вечеря.

— В никакъв случай, ти не яде нищо.

— Хайде, слизай от колата, а аз да се прибирам в къщи и да поспя няколко часа.

— Добре, слизам, но не си мисли, че съм се отказал да ти благодаря. Лека нощ.

— Лека нощ и на теб. Моля те, не се забърквай отново в неприятности, а ако се забъркваш, гледай да е в работно време.

— Добре — обеща Атъф и смеейки се, излезе от колата; после се наведе и й изпрати въздушна целувка. Това негово действие напомни на Нарин за Фърат.

Последният човек, видял Реджеп, беше Шадийе. На третата вечер след постъпването на Мехмет в болницата, докато Нарин и Хатидже бяха на свиждане при него, Реджеп се беше прибрал вкъщи и започнал да си събира нещата, без дори да погледне Шадийе, която без особен успех се опитвала да си напише домашното. Напълнил две стари чанти с всичко, което притежава, и след като глътнал двата пръста ракия, останала на дъното на шишето в теления шкаф и последното парче сирене от бюфета, изчезнал без следа. Без нито една дума, без сбогуване! Единственият свидетел на заминаването на Реджеп беше Шадийе, но когото и да попиташ в района на Муратели, всеки щеше да разкаже сякаш онзи ден го е видял лично. Знаеха, сякаш бяха видели с очите си, как Реджеп спокойно бе събрал нещата си; че докато правил това, навил ръкавите си; че когато свършил, глътнал двата пръста ракия и всичкото сирене в къщата, което било пред него и как, седнал върху единия си крак, беше гледал втренчено варосаната стена, а преди да излезе си бе наплискал точно пет пъти лицето със студена вода. Някои хора обграждаха Шадийе на пътя и я караха да им разкаже, други питаха Хатидже, а някои научаваха от други, на които им било преразказано — но всеки път историята съвпадаше с оригинала. Както и да го беше разказала Шадийе, всички го възпроизвеждаха с едни и същи изречения и едни и същи думи. Историята се въртеше от уста на уста, точно като поговорка, без изобщо да се променя. Двата пръста ракия си останаха два пръста. Не се увеличиха на три, нито намаляха на един. И никой не добавяше пълпеш към сиренето и не изпускаше това, че се е наплискал с вода от помпата. И към историята също така не беше добавена следваща глава — с други думи, Реджеп никога не се завърна. Когато Хатидже и Нарин излязоха от болницата и се прибраха вкъщи, завариха Шадийе седнала сама до угасналата печка. Момиченцето стоеше в тъмнината, дори не се беше сетило да запали голата крушка в края на кабела, който висеше от тавана.

— Огънят е угаснал, защо не си хвърлила малко дърва в него? Проклета да си! — възкликна Хатидже сърдито. — Оставила си ни да стоим в ледена къща по това време на нощта, чакай само баща ти да се върне и ще си получиш заслуженото!

— Татко замина! — каза Шадийе.

— Къде отиде този проклетник?

— Не знам, не каза нищо. Събра си нещата, напълни две чанти; имаше два пръста ракия, останала на дъното на шишето, седна ей там с единия крак подвит под него и я изпи, изяде сиренето в бюфета, пет пъти си наплиска лицето с вода от помпата и после тръгна.

Хатидже изпусна от ръцете си капака на печката, който беше повдигнала, за да хвърли вътре дърва, момичетата подскочиха от издрънчаването.

— Събра си нещата ли? Какви неща, момиче? — кресна Черната Хатидже.

— Събра всичко негово — отговори Шадийе и закри уплашено устата си. Очите ѝ пак се бяха налели със сълзи.

Хатидже отвори вратата на килера в дъното на стаята и погледна вътре. Нямаше и следа от дрехите на Реджеп, които винаги стояха сгънати там. Сложи ръката си на сърцето, сякаш да го спре да не излети и с мъка политна към двора. Потърси големите обувки на съпруга си сред редицата от обувки, подредени на площадката, но не можа да ги открие. Този път вдигна ръка към устата си и изпищя. Защура се от единия край на двора до другия като полудяла крава и без да издаде звук, започна да се бие, да се бие, да се бие в коленете...

И двете момичета стояха на вратата и гледаха как майка им ридае. Черната Хатидже се блъскаше като огромна черна птица. Сякаш светът беше паднал върху нея и тя бе останала заклещена под него. С голяма ярост продължаваше да удря ръцете си — кожа и кости, в мършавите си крака и в олекналата си глава. В този момент Нарин почувства, че с яростта, която извираше от нея, майка ѝ можеше да хване света и да го захвърли на една страна. Майка ѝ започна да блъска с всичка сила главата си в желязната ръчка на помпата, Нарин се опита да я задържи, но Хатидже отхвърли дъщеря си с един удар на необуздаемата си сила, която ѝ даваше скръбта. Докато се случваше всичко това, от устата на жената не се чу нито дума, нито писък. Понеже майка им мълчеше, момичетата също мълчаха. Черната Хатидже се мяташе на всички посоки, а двете сестри се държаха за ръце по-далечко от жената и наблюдаваха с ужас глухата ѝ и безмълвна агония. Заради това последвалия паметен вик на Черната Хатидже проникна през всяка стена, всяко ухо, всеки камък и всяко сърце в Муратели:

— Редже-е-е-еп! Редже-е-е-еп!

Ердоган, много уморен, се връщаше от новата си работа на държавна постройка, и тъкмо бе вдигнал ръка да почука на вратата си, когато чу вика на Хатидже. Жената беше изкрещяла толкова отчаяно, та първото нещо, което бедният човек си помисли беше, че Мехмет е умрял. Стоеше като закован на място с ръка във въздуха и само след миг едва не се сблъскаха с Хатидже, която изскочи на улицата сякаш бяга от огън. Жената изглеждаше обладана от зъл дух. На Ердоган му се струваше, че устата и носът ѝ са си разменили местата, дрехите на нея, очите и веждите ѝ се бяха смесили в нещо неразчленимо. Хатидже беше извън себе си, погледна към него, погледна към празната улица.

— Защо викаш така, Хатидже?

— Реджеп си тръгна, Ердоган. Напусна ме. — Хатидже гледаше към небето, сякаш Реджеп се беше превърнал в птица и отлетял.

— Чакай малко, къде ще ходи? Ще си дойде скоро каза Ердоган.

— Не е така, взел си е нещата и е заминал. Напусна ме. Очаквах да се случи и накрая стана. Реджеп си тръгна. Моят Реджеп го няма.

По цялата улица се наотваряха врати, показаха се глави и се изсипаха безброй въпроси: Какво става, Хатидже? Какво има, Хатидже? Ти ли извика, Хатидже? Нещо случило ли се е с Реджеп, Хатидже? Хатидже? Хатидже, момиче?

— Нищо няма! Прибирайте се по къщите си — рязко каза Ердоган. — Да не би да има танцуваща маймуна? Какво гледате?

Вратите се затвориха по-бавно, отколкото се бяха отворили и до вратите се опряха уши.

— Не давай на хората повод да говорят, Хатидже. Говорим за Реджеп, вече не си ли опознала мъжа си? Той е на настроения. Сега си тръгва завинаги, на сутринта, ще видиш, бързо се връща — прошепна Ердоган. Шалът на Черната Хатидже се беше развързал и гъстата ѝ, приличаща на ангорска вълна коса, се бе разпиляла по раменете. Ердоган дори в такъв момент не можа да не си помисли: „Не коса, а четка за тоалетна...“

— Няма да се върне — каза Хатидже. Очите ѝ бяха помътнели като блатна вода. — Замина си завинаги моят Реджеп...

— Хатидже, влез си вкъщи, виж, всички са се свили до прозорците и вратите и те слушат какво говориш. Няма да излезеш от устата им. Срам за децата ти, искаш всички да те одумват ли? Утре ще

намерим начин, ще се обадим тук-там. Гледай сега, с две ръце ти се подписвам, че Реджеп ще се върне след два-три дни с подвита опашка.

— Истината ли говориш? Ще се върне ли? Или ти е казал нещо преди да тръгне? Каза ли, че ще се върне? — Хатидже не питаше, тя молеше.

Гледаше Ердоган нещастната съпруга на своя приятел срещу него, готова всеки момент да превърти и не беше в състояние да претегля думите си или да бъде внимателен какъвто винаги е бил, но нямаше и смелост да излъже безочливо. Хвана Хатидже за ръката и я избута в двора.

— Не, не, Хатидже, не, сестро! Не ми е казал нищо, ако ми беше казал, щях ли да го пусна да върви? Но си го познавам аз Реджеп. Първо предприема нещо, после мисли дали е възможно. Акълът му идва по-късно. Затова се успокой и иди при децата си. Виж, казвам ти, след два, хайде три дни да са, Реджеп ще влезе през тази врата. И ти ще ми речеш, че е станало така, както съм ти казал.

Хатидже се вкопчи за тази сламка на надеждата, протегнатата пред нея. Ердоган каза „Хайде, лека вечер!“ и излезе от къщата, а Нарин и Шадийе, които стояха притиснати в краката на големия диван в стаята и, затаили дъх, слушаха разговора в двора, се спогледаха.

— Видя ли, татко щял да се върне — каза Шадийе. Очите ѝ бяха влажни както обикновено.

— Ще се върне друг път!

— Ще си дойде, како, ще размисли по пътя и ще се осъзнае... Чу батко Ердоган...

— Не говори глупости! За какво има да мисли, че да се осъзнае? И по-добре да не се връща. Така ще се спасим — сопна се Нарин на сестра си и не само се сопна, ами я плесна по главата.

В този момент влезе Хатидже. След като беше разговаряла с Ердоган, малко се бе поуспокоила и укротила. Избърса лицето и очите си, свали шала и го сложи на една страна, върза косата си на опашка, отиде и седна на дивана срещу момичетата. Загледа се в ръцете си в скута, от време на време въздишаше и мръщеше лице под тежестта на лошите мисли, изпълнили ума ѝ.

— Не тъгувай, мамо, ще видиш, татко ще се върне — каза Шадийе с треперещ глас. — И чичо Ердоган каза, че по-късно ще му дойде умът в главата. Ще размисли по пътя и ще си дойде.

Каза това и хвърли страничен поглед към кака си.

Хатидже бавно се клатеше напред-назад, сякаш не беше чула какво каза по-малката ѝ дъщеря.

— Ще си дойде, нали, како?

Въпросът увисна посред стаята. Мина дълго време и от Нарин не дойде отговор, Хатидже повдигна очи и впери в нея враждебен поглед. Колкото по-дълго мълчеше Нарин, толкова по-силен ставаше ядът на Хатидже. Шадийе, която почувства напрежението във въздуха и съвсем се изплаши, ръгна с лакът Нарин и повтори въпроса:

— Нали, како? Хайде, кажи де!

След като Нарин упорито остана безмълвна, Хатидже прехапа долната си устна от гняв и започна да се изправя. Намерението ѝ беше да сграбчи Нарин за косата и хубавичко да я разтърси, но един вик, който долетя от улицата, спря едновременно нея и времето:

— Юмюха-а-а-а-а-а-ан! Юмюха-а-а-а-а-а-ан! — виеше Ердоган.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

Откакто Фърат се появи отново преди очите на Нарин, тя мислеше за Яслъхан повече, отколкото бе мислила за него с години. Подробности, които смяташе за забравени, не само придобиваха цялост в съзнанието ѝ, а намираха съответствие и в тялото ѝ. Каменистите, прашни пътища тичаха под стъпалата на краката ѝ, мирисът на печките, обгърнал тесните улички през зимата, лютеше в гърлото ѝ. Нощната самота, уникална за малките градчета, я караше да потръпва, а звуците, долитащи от фурнаджийските лопати, в които бе гледала втренчено, докато чакаше реда си да купи хляб, отекваше в ушите ѝ. В сънищата си се протягаше на скамейката в двора и чуваше звука от помпата, която майка ѝ задвижваше. Сърцето ѝ тъгуваше между варосаните стени, а дървената врата се отваряше със скърцане. По всяко време на деня през порите ѝ извираха значими и безсмислени мигове — спомени. Дните, които смяташе, че е оставила зад гърба си, се бяха подредили пред нея; Черната Хатидже, Реджеп, Шадийе, Мехмет, Неджати, Ердоган и Юмюхан, хванати ръка за ръка, се бяха доближили на един дъх разстояние. Дни, които смяташе за погребани под пръстта на един съвсем различен живот, покълваха като нежни филизи и постоянно шепнеха: „Няма друг живот, няма друг живот, няма друг живот“. Дори синята блуза на бели райета, която секретарката бе облякла, напомняше на Нарин за Яслъхан. Преди години имаше рокля в подобен десен.

— Добро утро!

— Добро утро, госпожо Нарин.

— Защо се смееш така, Хюля?

— За нииищо! — отговори секретарката с тон, който изобщо не беше убедителен.

Нарин приближи до банката, където седеше Хюля и успя да улови уклончивия поглед.

— Няма да вляза в моя офис докато не ми кажеш защо се смееш.

— Не се смея.

— Не, не се смееш. Полагаш усилие да не се смееш — каза Нарин и изчака Хюля да отпусне мускулите на лицето си.

— Ставате известна, Нарин ханъм... — със смутена усмивка каза момичето.

— И как съм станала известна?

— Има ви във вестника.

— Мене ли ме има във вестника?

— Да, оставих го на бюрото ви. Идете и погледнете, ако не ми вярвате — Хюля се смалвяваше все повече и повече зад банката.

— Ти шегуваш ли се? — попита Нарин. Не можеше да се сети за нито една причина да я има във вестниците. В случаите, с които се занимаваше на този етап, нямаше нищо, което би заинтригувало пресата.

— С вашия приятел...

Нарин я прекъсна, преди Хюля да успее да довърши изречението:

— Моя приятел ли? Какъв приятел?

— Нарин ханъм, както ви казах, погледнете вестника ако искате — каза Хюля и стана още по-малка зад гишето. — Казвам ви само какво прочетох във вестника.

Нарин с бързи стъпки влезе в стаята си. Притурката на вестника беше на бюрото ѝ и на предната страница имаше огромна снимка, на която тя беше с Атъф — направена, докато излизаха от закусвалнята.

— Не може да бъде! — извика тя и вдигна вестника ужасена. Над новината с едри букви пишеше: „Няма да се вразуми!“, а отстрани имаше снимка на красива жена по бански. Наложил се Нарин да прочете статията точно три пъти, за да разбере какво точно става. Очевидно Атъф беше един от младежите с бурен нощен живот в Истанбул, а снимката по бански беше на манекенката, с която е от известно време. Според езика, използван във вестника, и двамата бяха известни хора и това, че Атъф си беше тръгнал призори от една закусвалня с никому неизвестна жена, бе доста важно събитие. Да видим какво щеше да каже по този въпрос неговата приятелка манекенката?

Нарин метна на бюрото вестника и чантата си, която все още висеше на рамото ѝ, тя се отпусна на стола. Що за глупост беше това? Как може на човек да му се случи такова нещо без причина? Онази

нощ не беше видяла някой да ги снима. Стисна в две ръце главата си и се опита да се успокои. Последното нещо, което би искала да се случи в живота ѝ, беше да се появи във вестниците с някакво разглезено богаташко хлапе. Искаше ѝ се да убие глупавото копеле и хората, изфабрикували тази история, но вместо това вдигна телефона и се обади на Ерол бей. В края на краищата всичката тази глупост се случи заради нейния шеф, и нямаше да е зле и той да се потревожи малко.

— Успокой се, мила Нарин — каза той и като доказателство за подредения си начин на мислене, започна със скоростта на картчница да изрежда какво трябва да се направи. — Ти ще напишеш изложение и ще го изпратиш, но не преувеличавай случая и не действай импулсивно, може да се нахвърлят върху тебе от инат. Новината се е появила само в един вестник, това е добре. Ще потърся мои познати в другите вестници и ще им разкажа какво всъщност се е случило. Но не можем да попречим да се появи в интернет. Затова за няколко дни може да ти създава главоболия. Не се тревожи, след една седмица никой няма да помни тази новина.

— Добре, веднага ще напиша изявление и ще го изпратя — отговори Нарин. Спокойствието на Ерол бей ѝ беше помогнало да изпусне парата.

— Но не споменавай за полицейското управление.

— Какво искате да кажете?

— Не искам инцидентът с полицията да попада в ръцете на пресата. Тогава ще бъде поставен в много трудна ситуация пред семейството на Атъф.

— Но, Ерол бей, ако не напиша това, кой ще ми повярва? Как иначе да обясня факта, че съм била с Атъф в някаква закусвалня по това време на нощта?

— Длъжни сме да защитаваме репутацията на клиента си.

— Той не ни е клиент.

— Но баща му е.

— С други думи, моята репутация няма значение? Искате ли да ме мислят за адвокат, който до сутринта купонясва с клиентите си? Ерол бей, когато напишат името ми в Гугъл, тази новина ще излиза на първо място.

— Да разочаровам ли най-добрия си приятел и най-добрия си клиент заради инцидент, който никой няма да помни след една

седмица? Моля те, покажи малко здрав разум! Не си омъжена и доколкото знам в момента нямаш приятел. Млад човек си, ще се забавляваш разбира се. Няма нужда да се прави такава драма от случката. Станалото, станало.

Колкото повече продължаваше този разговор, толкова повече на Нарин ѝ писваше и се чувстваше съвсем отчаяна.

— Добре, Ерол бей — каза и затвори слушалката като се надяваше шефът ѝ да не се досети какви проклетия изрича наум по негов адрес.

Беше изключително разстроена; телефонът не спря да звъни през целия ден, а нейните приятели, които постоянно се обаждаха, за да я дразнят, слагаха сол в раната. Най-лошата част беше осъзнаването, че многото гласове не вярват на онова, което им казва Нарин. При положение, че не можеше да убеди собствените си приятели, че им казва истината за тази ситуация, как би могла да я обясни на хора, които въобще не я познават?

Вдигна вестника и внимателно прегледа новината отново. На снимката и двамата се смееха и макар Нарин да не искаше да го признае, изглеждаха повече като двама влюбени, отколкото като адвокат и клиент. Следобед се наложи да си изключи телефона, за да може да се концентрира върху работата си. Беше се уморила на всеки да повтаря едно и също нещо. Изобщо не се изненада, когато на вратата се почука и влезе Дениз. Знаеше, че е героиня на деня в типа истории, които така допадаха на Дениз.

— Можеш да убедиш всички, че между вас няма нищо, но никога няма да убедиш мен. Какво симпатично момче! — каза Дениз. — И защо отричаш? Ако ти е гадже, значи ти е гадже, на кого му пука?

— Да, права си, на кого му пука? Добре, защо всички смятат, че лъжа в случай, в който няма нужда да се лъже?

— Не се знае как стоят нещата при теб, може да си намислила нещо.

— Не говори глупости! Знаеш ли на колко години е мъжът?

— Не, но знам, че е много малък.

— Двайсет и четири, и ти се заклеваам, че случаят е както ти го разказах току-що. Между нас няма нищо, разбра ли? Измъкнах го от полицията, той настоя да отидем да яде чорба и се наложи да го заведа. Това е всичко! Дори онази нощ обещах да го запозная с тебе.

— С мене?

— Да, държанието му и отношението му ми напомни за теб и аз му го споменах. Той поиска да се запознаете.

— Добре, тогава запознай ни.

— За бога, Дениз, ние просто бърбехме.

В този момент извъня вътрешният телефон и Нарин отговори. Затваряйки изгледа кръвнишки Дениз и каза:

— Не се тревожи, ей сега ще се запознаете. Той е дошъл тук.

Атъф влезе, носейки бяла орхидея, а Дениз вече беше сложила на лицето си своето най-подкупващо изражение.

— Здравей — каза Атъф.

— Това цвете е да благодариш или да се извиниш? — рязко попита Нарин.

— Това е, за да ти благодаря, а утре ще донеса друго за извинение — засмя се Атъф и като се обърна към Дениз попита: — Все такива красиви жени ли работят в тази фирма? — Изглеждаше в добро настроение и сърдитото лице на Нарин очевидно не му направи ни най-малко впечатление.

— Аз не работя тук. Казвам се Дениз, приятелка съм на Нарин — каза Дениз и се ръкува с Атъф.

Веселият им разговор раздразни Нарин, която и без това беше напрегната и затова не се забави да разпръсне дружеската атмосфера, а попита Атъф с възможно най-гадното си изражение:

— Ти какво правиш тук? От сутринта се мъча да обяснявам на всички, че между нас няма нищо, а ти се появяваш в офиса с цвете, сякаш искаш да ме изкараш лъжкиня.

— В такъв случай напразно си говорила до прегракване от сутринта. Казах на журналистите, че си моят адвокат и че си ме освободила от полицията снощи. Утре ще го напишат.

— Наистина ли каза това?

Атъф повдигна рамене.

— Да. Защо да не го кажа? Това е истината, нали?

— Благодаря ти, — отговори Нарин — наистина съм ти благодарна.

Изведнъж огромен товар падна от нея. Защо не се беше обадила на Атъф веднага щом видя вестника? Трябваше да се досети, че този мъж, който не се спира пред нищо, щеше да съумее да оправи нещата.

Почувства угризение, че се бе държала грубо с него и за да разведри обстановката, каза:

— Бях рязка с теб, извинявай. Цветето е красиво, благодаря ти. Нали знаеш онази приятелка, за която ти разказвах снощи, онази, с която искаше да се запознаеш... Е, ето я, Дениз. Наскоро пострада при катастрофа, затова лицето ѝ е такава.

Дениз погледна Нарин смутено. Макар че лицето ѝ беше много по-добре в сравнение с първите дни, то все още изглеждаше малко странно.

— Надявам се скоро да се оправиш и се радвам, че се запознахме — каза Атъф на Дениз. — Снощи тя постоянно повтаряше, че се теб ще си допаднем идеално.

Нарин го бе казала само веднъж, но беше толкова щастлива от това, че е отървала кожата си, та не сметна за нужно да го поправи.

Дениз се усмихна сладко и изчурулика:

— Щом тя го е казала, значи е истина, защото Нарин ме познава много добре.

Нарин премести поглед, флиртуването беше толкова естествено за това момиче, колкото храната и водата. Беше дошла на този свят да се забавлява, да организира купони и да се запознава с хора; бягаше от всичко, което беше лошо или скучно и тичаше след нещата, които обещаваха само удоволствие.

Нарин се облегна назад и започна да наблюдава как Дениз завързва ново приятелство и макар да беше ставала свидетел на това стотици пъти, не можеше да не се изненадва всеки път. Атъф и Дениз напредваха в разговора, сякаш бяха приятели от четиридесет години, бяха забравили за присъствието на Нарин.

— Нар, доведи и Атъф на партито вкъщи в петък! — каза Дениз. Очите ѝ искряха.

— Не мога да го доведа, защото и аз няма да дойда — отговори Нарин. Това ѝ идваше в повече. Не беше виждала Фърат от деня, в който се скараха по телефона, задето ѝ се беше обадил докато тя все още беше у Дениз, и нямаше намерение да го вижда.

— Дааа, ще дойдеш.

— Не, няма — процеди през зъби Нарин и погледна Дениз, сякаш ще я убие.

— Но това е рожденият ден на Ърмак.

Нарин се хвана за главата и каза:

— О, боже, този петък ли е? Кълна, се, бях забравила...

— Но ще дойдеш, нали?

— Разбира се, че ще дойда. — Знаеше, че няма друг избор.

— И ще доведеш и Атъф.

Нарин погледна Атъф, а Атъф се усмихна.

— Може да дойде и сам — отвърна Нарин. — Доколкото знам, има разрешение да излиза нощем.

По онова време бягството на Червенокосия Реджеп с Юмюхан зае място в живота на хората от цяло Муратели като незабравимо събитие. Направи безцветния им живот пъстър, а мрачните им разговори — по-сладки. Огънят изгаря мястото, където падне и осветява всичко наоколо. И този път стана така. Докато Хатидже и Ердоган изгаряха от болка в двете съседни къщи, съседите им се заеха със случката във всичките ѝ измерения, разнищваха я отвсякъде, превъртаха я и я оглеждаха отново отгоре, отдолу, отляво и отдясно. Когато видеха Ердоган, сина му, Хатидже, Шадийе или Нарин, спираха да говорят; пред тях казваха: „Уви, жалко“, а зад гърба им се смееха и разкрасяваха историята преди и след инцидента с цялата сила на въображението си. Как през последните две години Реджеп ходел в къщата на Юмюхан всеки следобед, как след като избягали от къщи, заедно заминали за Анталия. Истината в цялата работа беше, че никой не знаеше нищо. В малката като дядовата ръкавичка улица бе имало скрита за всички договорка, без дори и най-прозорливите хора да узнаят и тъкмо това никой в махалата не можеше да разгадае. Няколкото жени, които си мислеха, че Реджеп се усмихва само на тях, прехапваха устни, а няколкото мъже, които се развеселяваха, щом видеха Юмюхан, усетиха болка отвътре. Като се изключи това, нямаше много хора, които да почувстват в дълбините на сърцето си състрадание към съсипването на две семейства. Причината да продължават да се питат какво ще прави Хатидже сега, какво ще стане с Ердоган, какво ще стане с децата им, не беше тревога за изоставените, а защото не искаха историята да свърши до тук. Вземаха си слънчогледовите семки, сядаха до прозорците и тихо вперваха очи в двете къщи, застанали една до една. Филмът беше вълнуващ, а те бяха

още по-развълнувани. Гледаха жилищата — едното варосано в бяло, а другото боядисано в синьо, потъваха в мисли и пуфкаха цигарите марка Биринджи. Дърпаха настрани пердетата си и наблюдаваха как Мехмет се прибира вкъщи, куцайки със сакатия си крак. Когато идваше време за ядене, чукаха на вратата на Хатидже под някакъв предлог, за да видят какво ядат. Без Реджеп на руля двете хубави момичета изглеждаха още по-хубави в очите им, а Хатидже бе станала още по-грозна.

Хатидже усещаше очите, които я следяха, но Ердоган не беше в състояние да забележи дори и светът да се беше подпалил. Той живееше и дишаше с мисълта за Юмюхан и се опитваше да проумее как беше възможно да му дойде до главата такова нещо. Най-силно го изумяваше, че Юмюхан бе затворила сина им в бараката за дърва, когато си бе тръгнала. Просто не можеше да повярва. Тази любяща жена, която трепереше над сина си, го беше заключила като някаква безсърдечна кокетка на онова място, черно като гроб, и бе заминала без дори да се обърне назад. Беше го направила, за да не може детето да излезе и да съобщи „Мама си тръгна!“ и Ердоган да не може да тръгне след тях. Това показваше до каква степен любовта към Реджеп бе почернила сърцето на жената. Юмюхан, на която сърце не й даваше да изостави котенца да мяукат във студа, бе превърнала в камък сърцето си за своя син. Ердоган плака толкова, че очите му се разводниха. Лицето му изгаряше от солта в сълзите и бузите му станаха гнойни рани. Рида дни наред, от вечер до сутрин и от сутрин до вечер. Ставаше и плачеше, обръщаше се и плачеше, лягаше и плачеше, и даже докато си миеше лицето също плачеше. От деня, в който се роди, съществуваше една-едничка благословия на света, и тя бе Юмюхан. Без нея какъв смисъл имаше това постоянно страдание да разбърква цимент в студа и да излива бетон? Жена му караше слънцето да светне с една от нейните усмивки, а разпуснеше ли коси до кръста, птиците запяваха. В действителност нито слънце светваше, нито птици запяваха, но толкова Ердоган обичаше Юмюхан. Потърсите ли, няма да намерите един мъж дори, който да обича жена си колкото него, не само в квартал Муратели, но и в целия обширен Яслъхан. Ако не беше синът му, още в нощта, когато Юмюхан избяга с Реджеп би се хвърлил в река Яслъ и щеше да премине в другия свят преди те да пристигнат до мястото, за където бяха тръгнали. Дълго мисли за това, но не можа

да открие в сърцето си сила да остави сина си сам-самичък. По същата причина продължи да става рано всяка сутрин и да ходи на работа.

От една страна бедността парализираше Хатидже, но от друга — това ѝ пречеше по цял ден да мисли за бягството на Реджеп. Разбира се, плачеше скришом през нощта, вечер, когато всички мъже се прибираха по домовете си, тя имаше чувството, че се задушава, но все пак се справяше. Ако не чуваше как Ердоган вие на умряло по цели нощи за Юмюхан, щеше да се оправи по-бързо, но в такова малко място, това бе невъзможно. Всеки, който идваше и я питаше как е, докарваше темата до Ердоган. Огньовете избухваха вътре в Хатидже, когато казваха „Мъж, но направо е разбит от нещастие. Каква жена била, бе! Какво пък толкова има в тази Юмюхан...“ В нейните очи мъката на Ердоган беше тайна възхвала на Юмюхан и от това кръвта ѝ кипваше. И как само! Той минаваше покрай къщата ѝ с увиснали рамене, сякаш му бяха потънали гемииите, а на нея отвътре ѝ идваше да го тресне по главата с металния съд за изваряване на бельото. Винаги когато мъжът я погледнеше, на нея ѝ се струваше, че я гледа Юмюхан, с тези неверни кафяви очи. Сигурно защото с години бе съзерцавал жена си с такава непресъхваща страст, Юмюхан беше обсебила очите на Ердоган.

Подмятанията на съседите: „Сега Ердоган ще вземе Хатидже“ бяха стигнали до ушите ѝ. Тези думи я нараняваха, не защото тя не желаше подобно нещо, а защото знаеше, че дори да умира, Ердоган не би се оженил за нея. Сякаш не ѝ стигаха собствените ѝ ядове, ами трябваше да понася и присмеха на всички хора. Финансовото им положение, и без това лошо, беше станало далече по-лошо. Ако Дебелият Неджати не пъхваше от време навреме в ръката и по някоя и друга пара, щяха да си лягат гладни. Двамата братя на Хатидже ѝ бяха обърнали гръб. И то какво обръщане! Двамата вече не дори отваряха на сестра си. Пред вратата Хатидже чуваше шепотът им, долитащ отвътре, но нямаше какво да направи, освен да каже:

— Да пукнете дано!

Мехмед беше излязъл от болницата и беше изчакал възстановяването си в къщи без изобщо излиза в продължение на два месеца. Говореше малко, никога не се усмихваше. Сякаш Реджеп не бе взел гнева със себе си, когато беше заминал, а го беше оставил на сина си. Толкова раздражителен беше станал Мехмет. В края на втория

месец беше започнал работа при железаря, където беше работил преди, срещу половината от онова, което бе изкарвал по-рано и никак не беше доволен от това положение. Мършавият железар се бе възползвал от отсъствието на Реджеп и от бедността им. Мехмет с усилие се съдържаше да не го стисне за гърлото и да го убие. Тъй като не можеше да го направи, на хората вкъщи и денем, и нощем им излизаше през носа. Разбира се, не беше лесно да се озове отново сред прашните рафтове, след като бе чакал деня, в който щеше да отиде във Фенер, но на кого в този дом животът бе показал своето добро лице?

Нямаше кой да им протегне ръка, освен Неджати. Естествено, неговите средства не позволяваха да поеме напълно цялото семейство. Но все пак това, което правеше, не беше малко. Каза на Хатидже да идва веднъж седмично да помага на жена му с домакинската работа, а на Шадиye, която отдавна търсеше възможност да напусне училище, намери работа в сладкарницата, но нямаше намерение да наруши обещанието си пред Джемал ходжа и упорито не се съгласяваше Нарин да прекъсне учението си. Ако Нарин напусне училище, той ще спре да им помага — така им беше казал. Никой нямаше смелост да противоречи на Неджати.

Доброто и злото вървят ръка за ръка, може би заради това Нарин и Шадиye изживяваха най-щастливите дни в живота си. Нямаше кой да се разправя с тях и двете се възползваха в пълна степен от свободата си. Шадиye флиртуваше със сина на собственика на сладкарницата, а Нарин непрестанно мислеше за Фърат. Не го беше виждала нито веднъж след онази целувка в двора на болницата, но и без това й трябваше време да може да попие щастието, което беше изпитала. Досещаше се, че Фърат е заминал за Анкара, защото започваше вторият семестър, но разстоянието между двамата не й пречеше да мечтае за него по цял ден. Хатидже сподиряше с тревожен поглед своите израстващи, разцъфтяващи дъщери, мислеше: „Вече пораснаха“ и въздишаше. Имаше намерение да ги омъжи и двете още при първа възможност. В такова малко селище беше въпрос на време едно момиче, растящо без баща, да си спечели лоша репутация. Ако за тях отговаряше Реджеп, никой не можеше и дума да каже от страх, но сега те бяха изоставени.

Един ден, когато Нарин се върна от училище, се озова лице в лице с Мехмет. Брат й беше протегнал крака и седеше на дивана. Беше

сложил патерицата до себе си като трети крак.

— Защо не си на работа? — попита Нарин.

— Напуснах.

— Напусна ли? Защо?

— Тебе какво те интересува? Моя си работа дали да напусна или не.

— Мама ще те спуска от бой...

— Ще я спускам аз от бой! — викна Мехмет и размаха заплашително патерицата срещу Нарин. — Не трябваше да позволява наследството ни да отиде при вуйчовците ни, нито на татко да избяга от къщи. Заради нея изпаднахме в това положение.

— Добре, бе! — каза Нарин. — Прави каквото искаш, не ми пука!

— Трябва ли цял живот да слугувам на железаря за жълти стотинки, за да ви гледам? Аз да не съм ви баща? Грижете се за себе си. Вървете всички да работите. И ти работи, и мама. Не се надявайте на мене за пари.

— Браво на тебе! — отвърна раздражено Нарин. — Като че ли много ме засяга.

Щеше да каже, че Шадийе изкарва повече пари от Мехмет, но замълча.

— Аз ще направя друго.

— Какво ще работиш?

— Ще видим. Имам няколко идеи.

Хатидже се прибра вечерта, научи, че Мехмет е напуснал работата си, заудря колената си и закрепця:

— Горко ми! Ти си същият като Реджеп, този твой баща. Той не можеше да се задържи на никоя работа и ти ще си като него.

— Татко избяга от твоята грозотия. Избяга от това твое черно лице. И дядо не ти остави пари, защото си грозна — отвърна Мехмет.

Хатидже скочи от място и цапна сина си, след което го стисна силно за ушите. Държейки ушите му в шепите си, започна да друса главата на момчето напред и назад. Брат й изглеждаше толкова глупаво, че Нарин не се сдържа и се изкикоти. Точно в този момент Мехмет освободи ушите си и както беше седнал, блъсна майка си с такава сила, та беше чист късмет, че се размина на косъм с печката,

преди да се простре на пода. Нарин спря да се смее, а плашливата Шадийе както винаги сложи ръка на устата си и започна да плаче.

— И това ли трябваше да ми дойде до главата? — завайка се Хатидже на мястото, където падна. Заудря се в гърдите, започна да се люлее насам-натам, като говореше сама на себе си: — Това ли трябваше да изпитам от този, когото съм родила? Трябваше ли родният ми син да вдигне ръка срещу мене? Вземи ми живота, божичко мили, вземи го, да се спася вече.

— Не продължавай! — кресна Мехмет, но преди да успее да довърши думите си, патерицата до него се вдигна и стовари върху главата му. Нарин удряше брат си отново и отново, викайки:

— Точно си мислехме, че сме се освободили от татко, с тебе ли трябва да се разправяме, кучи сине? Ако още един път ни удариш, повярвай ми, със собствените си ръце ще взема безполезния ти живот.

От лицето, очите ѝ, от цялото ѝ същество бликаше ярост, сякаш не тя се беше смяла и забавлявала преди малко. Притиснат между стената и Нарин, Мехмет нямаше възможност да се изправи и да отвърне на ударите. Черната Хатидже увисна на кръста на Нарин, за да я отдели от брат ѝ, защото Мехмет можеше да влезе в болницата за втори път. Но когато Хатидже увисна на кръста ѝ с цялата си сила, Нарин политна назад и остана беззащитна за ударите на Мехмет. Докато брат ѝ я налагаше здраво, Хатидже не си помръдна пръста, за да спаси Нарин. Нарин се опитваше да се запази от ритниците и юмруците, които заваляха върху тялото ѝ и същевременно се опитваше да защити лицето си, за да може когато следващият път Фърат я погледне, още да я харесва. Най-сетне, когато имаше тази възможност, тя не пропусна да изкреци на Хатидже и Шадийе, които се бяха сгушили една в друга в ъгъла:

— Да ви сера в устата! Да ви сера в устата, животни такива! Ще избягам и ще се махна отук и после няма да се обърна назад, ако ще да умираете!

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Откакто пенсионираният големец, който живееше на долния етаж, стана сенилен, броят на съседите, които се оплакваха от партитата на Дениз намаля, но определено не беше стигнал нулата. Ако човек не искаше да оглушее, нямаше да пожелае да живее до Дениз, и това си беше съвсем естествено. Силната музика, която бумтеше от апартамента, падналите пред вратите, заспали или викащи пияници, дрезгавият смях и смахнати откачалки, които паркираха колите си така, че запречваха пътя на други коли... Дениз преспокойно можеше да бъде класирана като кошмарът на квартала и Нарин направо се възхищаваше на необикновенния успех на приятелката си в справянето с проблема. Ако друг беше на нейното място, той отдавна щеше да бъде даден под съд или пребит от разлютен съсед, но Дениз убеждаваше дори хора, които идваха пред вратата ѝ с пяна на уста от гняв — на колкото и години да бяха — да влязат вътре; сприятеляваше се с тях и се грижеше да напуснат дома ѝ щастливи. Някак си успяваше да спечели сърцата и на тези, които изказваха възмущението си щом я видят на улицата. Дори полицаите от участъка, на които до гуша им беше дошло години наред да бият път до вратата на този дом, вече не се помръдваха от мястото си; звъняха по телефона и я молеха да намали музиката. Удивително звучи ако някой като Дениз, който не избягва свадите по какъвто и да е повод, който има безочие да удря шамари на средно двама таксиметрови шофьори седмично, и думата „сприхав“ е твърде слаба да го опише, полага действително старание, за да поддържа гладки взаимоотношенията си със съседите. Как е възможно — не е лесно да се проумее, че успяваше да се представи толкова скромна, даже ако се наложи можеше да се подмазва. Но Нарин я разбираше, защото беше наясно колко много Дениз харесва да живее в този дом и по този начин. За да поддържа стила си на живот беше готова да лиже задниците на съседите, да подкупва полицаите от участъка, да изпраща цветя на хора, които току-що се бяха нанесли, да

се интересува от здравето на по-възрастните и да помага на слепите да пресекат улицата, ако бе необходимо.

В кухнята Нарин обясняваше това на Атъф, който беше влязъл през вратата на жилището на Дениз само пет минути след нея, а купонът още не беше започнал. Вътре бяха само осем човека и бутилките и чашите в този момент се подреждаха на масата. Нарин се беше втурнала в кухнята, за да е по-далече от Ърмак и Фърат, които избираха музика в дневната, като беше завлякла със себе си и Атъф. Когато Ърмак влезе в кухнята, те внимателно режиха краставици и моркови и едновременно с това си бърбеха.

— Изглеждаш наистина великолепно — каза Нарин на Ърмак. Атъф кимна в знак на съгласие.

— Казваш едно и също за двајсети път — отговори Ърмак и избухна в смях.

— Какво да направя, харесвам роклята ти. Много добре ти стои. — Нарин не лъжеше. В кремата мини рокля и с коса, високо вързана на конска опашка, онази вечер Ърмак наистина разпръскваше светлина наоколо. Нарин не можеше да си спомни да е виждала Ърмак толкова хубава.

— Любовта ми се отразява добре. Само виж това! — и Нарин показва китката си, на която имаше часовник Картие.

— Красив е. Фърат ли го купи?

— Стига си се преструвала, ти си му казала да ми го купи.

Нарин се усмихна и каза:

— Със здраве да си го носиш!

Ърмак обви с ръце шията на Нарин, прегърна я силно и прошепна:

— Толкова съм щастлива.

Нарин беше сигурна, че казва истината; като се има предвид, че беше прегърнала дори нея, наистина трябва да беше на седмото небе.

— Дано някой ден ти и Дениз да сте толкова щастливи, колкото мен — каза Ърмак.

— Ние не искаме да сме щастливи.

Ърмак свали ръцете си от врата на Нарин и погледна сестра си, която влизаше в кухнята.

— Ние искаме да правим купони, да пием, искаме да се напием и да изгубим нашите часовници Картие — продължи Дениз и като

посочи празната бутилка от Йегер-майстер в ръката си, добави: — Освен това не искаме празни бутилки, които се преструват на пълни. Атъф, извинявай, че те притеснявам, но можеш ли да отидеш да купиш още от тези? Иначе сестра ми ще започне следващата си година без Йегер и цялата година ще върви зле.

— Веднага! — съгласи се Атъф. — Аз също съм суеверен, затова те разбирам.

Когато всички излязоха от кухнята, Нарин отново насочи вниманието си към морковите. Беше лесно да нарежеш краставици по дължина, но се дразнеше, че Дениз бе настояла за морковите. Беше абсурдно да пиеш алкохол с галони и да ядеш моркови с него, защото било здравословно. Кой би ял моркови, когато има толкова мезета, чипс, различни видове сирена и цял куп хапки?

— Къде са пепелниците?

Нарин едва не си поряза пръста при внезапното влизане на Фърат.

— Ей там, отвори чекмеджето, там!

Фърат отвори чекмеджето, което Нарин беше посочила и като извади един пепелник, попита:

— Още ли си сърдита?

— Не, не съм. Ако искаш занеси всичките пепелници в дневната.

Ще има нужда от тях — каза Нарин.

— Този тип не е ли доста млад за теб?

— Кой тип?

— Онзи, с което се появи във вестника.

— Ти с колко години си по-голям от Ърмак?

— Седем години.

— Нямам други въпроси!

— Не е същото, той е още момче. Не виждаш ли как се държи?

Нещо като умствено недоразвит!

— Ърмак също не е Айнщайн! — сопна се Нарин. — И ти казвам за последен път, между мен и Атъф няма нищо.

— Разказвай тия на старата ми шапка!

— Стига си ял морковите, от два часа ми се разказа играта да ги режа.

— Дай, аз ще го направя — каза Фърат. Лицето му беше начумерено, когато се наведе и взе ножа от ръката ѝ.

— Благодаря ти. Ще отида поне да подреда хапките. На Дениз не ѝ пука за тази страна на нещата. Кани хора, раздава заповеди и после чака някой да свърши всичко. И този някой обикновено съм аз. Не обръщай внимание че се оплаквам, всъщност обичам да съм полезна...

Разбра, че Фърат няма намерение да говори, млъкна и двамата работиха мълчаливо. Нарин се чудеше защо не е в настроение, но не го попита. Опита се да се развлича като подреди хапките със съомга до тези със скариди, тези със скариди до другите с аншоа, тези с аншоа до предишните с рокфор, а червените — не знаеше с какво са — до онези с Рокфор. Подреждаше последната редица, когато Атъф подаде ръка покрай вратата на кухнята, показа синя бутилка и извика:

— Не можах да намеря Йегер, скъпа, затова купих нещо, което се казва Афършок.

— Добре, остави го на масата — каза Нарин.

— Скъпа, а? — тонът на Фърат беше саркастичен.

— Той така си говори. Не е специално към мен.

— Сигурен съм.

— Ще ги занеса в дневната. Морковите поверявам на теб — каза Нарин и докато излизаше от кухнята ѝ се стори, че чува Фърат да мърмори нещо през зъби. Не беше съвсем сигурен, но като че каза „Мамка му!“

В по-късните часове на нощта и Нарин разбра, че Атъф не беше казал „скъпа“ случайно. Където и да отидеше тя, той вървеше след нея и по най-дребни поводи докосваше било ръката, било кракът ѝ или се приближаваше до ухото ѝ, за да каже нещо. Забелязваше, че Фърат ги наблюдава и става все по-навъсен. По някое време Дениз дойде при нея и попита:

— Какво има, какво става с Атъф?

— Нищо не става. Не престава да ми досажда.

— Харесваш ли го?

— Майтапиш ли се!

— Не изглежда така.

— Какво да направя? Да го напляскам ли?

— Хайде! Забавлявай се, разбира се. Между другото, Фърат и Ърмак се скараха преди малко.

— Защо?

— Фърат заминава за Яслъхан утре сутринта. Баща му имал някакъв парцел земя, която щял да продава.

— И?

— Сестричката ми се цупи, че не ѝ е казал по-рано.

— Значи затова е навъсен като облак — измърмори Нарин. Беше разочарована. Бе свързвала лошото му настроение с присъствието на Атъф и тайничко бе щастлива.

— Вероятно — каза Дениз и тръгна към двамата мъже, които стояха в ъгъла на дневната. Нарин знаеше, че от известно време си пада по по-високия. Ърмак отиде при сестра си и остави Фърат сам на дивана до масата. Нарин седна до него.

— Разбрах, че ще ходиш в Яслъхан.

— Кой ти каза? — Фърат беше нервен.

— Дениз ми каза.

— Колко бързо се разпространяват тук новините.

— Защо си сърдит? Искан да те помоля за нещо.

— Какво?

— Щях да те питам дали можеш да се отбиеш към нашата улица, когато се върнеш в Яслъхан? Не знам дали са още там, може да са се преместили. Би ли поразпитал?

— Защо не отидеш да провериш?

— Не искам да се свързвам с тях или нещо от сорта, просто искам да знам. Би ли го направил?

— Не знам. Ако ми остане време, ще отида.

— Ако ти остане време ли? Говорим за една шепа град. Няма да ти отнеме дори половин час, за да идеш до там и да провериш. Не те моля за нещо трудно.

— Добре, ще отида да погледна, не се тревожи — каза Фърат, изправи се раздражено от дивана и тръгна към Ърмак. Нарин наблюдава без да откъсва очи как двамата се прегръщат. В продължение на минути стояха притиснати един до друг. Влюбената двойка се беше сдобрила.

— Нищо ли не пиеш? — Атъф неочаквано се беше появил до нея. Нарин се откъсна от мислите си, върна се в настоящия момент, усмихна се сладко и отговори:

— Ако ми донесеш нещо, ще пия.

Тази нощ имаше нужда някой да я поглези.

- Какво искаш?
- Водка с Ред Бул и малко ябълков сок. Но сложи повечко водка!
- Какво се опитваш да забравиш?
- Не се опитвам да забравя, опитвам се да си спомня.

Яслъхан, 1991 г.

В онази година, вечерта на дванадесети юли, в седем и десет на вратата се почука и когато Нарин видя, че никой, освен нея не се размърдва, стана неохотно и излезе от стаята. Щом майка ѝ и Шадийе седнеха пред телевизора, никой не можеше да ги помръдне от местата им. Стояха приковани на тях като омагьосани.

— Търся Мехмет — каза Фърат с усмивка.

Нарин беше толкова изненадана, че отвори едновременно устата и очите си. Беше живяла цели седем месеца, мечтаейки за мига, в който отново щеше да го види. Беше написала стотици различни сценарии, свързани с това, но в никой от тях Фърат не тропаше на вратата на къщата им. В някои той се появяваше неочаквано пред нея на улицата, в други я чакаше пред училището. Срещаха се в бакалница, в микробуса, на пазара. Всъщност веднъж дори си беше представила, че се срещат в офиса на Неджати, но нито веднъж не ѝ хрумна, че ще го завари да стои така на вратата. Стоеше срещу нея, облечен в поло със същия кафяв цвят като очите му, беше наклонил леко главата си надясно и на устата му имаше едва доловима усмивка.

— Мехмет не е ли тук?

— Брат ми е в кафенето — успя да каже Нарин, когато гласът ѝ се върна.

— Къде са другите? — прошепна Фърат.

— Вътре, гледат телевизия.

— Хайде, ела да се поразходим малко.

— Не, не мога да излизам по това време — каза Нарин, а същевременно бе готова да върви до края на света с него.

— Какво му е на времето? Още е светло.

— Хората от махалата ще ни видят и ще кажат на майка ми.

— Е, кога ще те видя тогава?

— Не знам.

— Ела утре у нас. В къщата няма никой.

— През деня ходя на работа — каза Нарин. Беше започнала работа във фризьорския салон за лятото.

— Ела, когато свършиш работа.

— Излизам в пет. Как да дойда след това? Мама ще ме убие, ако закъснея.

— Кажи да те пуснат от работа, кажи че ще ходиш на лекар, направи нещо. Червената къща срещу старата фабрика. Номер 11. Знаеш ли къде е?

— Знам, но не мога да дойда... — на Нарин ѝ се доплака. Едва ли имаше нещо, което да иска повече от това да се срещнат, но не знаеше как да го направи.

— Там съм в два и половина следобед. Ако дойдеш, дойдеш. Ако не — ти си знаеш! — сопна се Фърат и си замина.

Нарин гледеше след него. Трябва ли да изтича след него? Какво щеше да прави сега?

— Кой беше? — гласът на майка ѝ дойде точно зад гърба ѝ.

— Някакъв приятел на брат ми го търси.

— Вече си е тръгнал, ти защо стоиш на вратата? Затвори и влизай.

Нарин направи каквото каза майка ѝ. Щеше да намери някакъв начин да отиде утре. Изобщо не я засягаше дали фризьорът ще я уволни ако поиска, дали брат ѝ ще я пребие до смърт или майка ѝ ще я изхвърли от къщи. Завиваше ѝ се свят при мисълта, че Фърат щеше да я чака. Двамата щяха да са сами заедно в една къща. Дали сърцето ѝ ще издържи на вълнението? Щом е в такова състояние само като си мисли за това, няма ли да припадне, когато той застане пред нея? Не, не можеше да отиде за нищо на света. Ами ако Фърат се разсърди и се откаже от нея? Цяла вечер седя до майка си и Шадийе и заедно с тях гледа втречено в телевизора. Докато стоеше с поглед, вперен в екрана, без да знае какво гледа, прехвърляше две възможности в ума си. Щеше да отиде или нямаше да отиде, нямаше друг вариант, но тя продължаваше да мисли и да мисли.

Сутринта отиде на работа по-рано от обикновено, защото не бе успяла да овладее вълнението си нито в леглото, нито вкъщи. Пресече улиците с бързи стъпки — на моменти вървеше, на моменти тичаше, и когато стигна до салона, завари шефа си седнал зад касата да води

сметките с боядисаните си пръсти. От вида на тези пръсти ѝ призляваше.

— Подрани — каза шефът.

— Искан да попитам дали може днес да си тръгна по-рано. От известно време ме боли коремът, ще ходим на лекар да ме види.

Думите излизаха сами от устата ѝ. За болките в стомаха знаеше от Юмюхан. Получаваше ги от време на време, те изтощаваха жената и я изпращаха в леглото. В онези дни съжеляваше Юмюхан. Онези дни не бяха дните, когато Юмюхан избяга с баща и. За миг ѝ мина през ума, че очите на Фърат имат същия цвят като очите на Юмюхан — меко кафяви, с жълтеникави искрици или както майка ѝ казваше: „неверни кафяви очи“.

Шефът ѝ я огледа набързо от глава до пети и размисли. Знаеше, че Нарин е работлива и честна. Всъщност, тя беше най-добрият работник, който някога бе имал в магазина. Никога не я домързваше, не кръшкеше от работа и не бързаше да си тръгне колкото може по-рано. Отгоре на всичко не лъжеше и не мамеше. Когато струпа всички тези неща едно върху друго и ги събра, човекът реши да повярва на момичето:

— Кога ще тръгнеш?

— В три.

— Добре, върви тогава.

В този ден Нарин работи със сърце и душа. Пригответи спретнато всички съдчета с боя, четките, кутийките и шипките за коса, избърса легените и столовете и почисти инструментите за маникюр. Не го направи, за да се докара на шефа си, правеше го защото не я свърташе на едно място. Тичаше насам-натам, за да не спре сърцето ѝ от вълнение и се опитваше да се съсредоточи върху работата си. Не можеше да разбере какво иска — дали минутите да минават бързо или дали да спрат завинаги на място. В един миг сякаш нямаше търпение, в другия — можеше да умре от страх. Какво щяха да правят? Какво щяха да правят двамата сами в онази къща? Знаеше, че някои момичета от махалата на нейната възраст излизаха с момчета и им позволяваха да им опипват гърдите. Разказваха си една на друга, кикотейки се по ъглите. Всъщност, преди няколко месеца едно от онези момичета беше донесло списание, в което имаше снимки на чисто голи мъже и жени, които правеха секс, и това списание беше минало от ръка на ръка сред

младите хора в квартала, докато стана на парцал и изостри желанията най-вече на момчетата. Говореха, че момчето открило списанието в куфарчето на камерата, която един роднина от Германия беше донесъл. След появата на това списание, модата да ти опипат гърдите се разрази неистово сред момчетата, но още никой не беше опипвал гърдите на Нарин. Нямаше нито едно момче в квартала, от което тя би искала да бъде целувана или мачкана. Когато видя снимките, не можа да ги разглежда като останалите, защото стомахът ѝ се обръщаше. Огромните полови органи изглеждаха грозни и страшни в нейните очи. Все пак не можеше да спре чувството на любопитство, което се надигаше в нея. Щеше да дойде ден и тя щеше да се омъжи и щеше да прави нещата, които правеха жените на тези снимки. Когато гледаше жените и мъжете наоколо, не можеше да си представи, че някой от тях прави секс. Не беше възможно майка ѝ да затваря очи и да отваря уста като онези жени. Не можеше да си представи баща си и Юмюхан, и колкото повече не можеше да си го представи, толкова повече растеше любопитството ѝ.

Беше облякла синьо-бялата раирана рокля на дъщерята на Неджати, която вече не можеше да я носи, понеже беше напълняла, а в нея Нарин се чувстваше красива. Цял ден изправяше дългата си руса коса в огледалото и разглеждаше издутините, които се виждаха под роклята. Започваше да си връща самочувствието. Ако Фърат поиска да погали гърдите ѝ, щеше да му позволи.

Тръгна си от работа точно в три. Старата фабрика беше в западната част на града и там живееха повечето богати хора. Освен няколко новопостроени кооперации, като цяло имаше стари, двуетажни къщи, повечето от тях с градини отпреди и отзад. Червената тухлена къща се намираще точно срещу фабриката и Нарин беше минавала покрай нея много пъти, без да знае чия е и беше гледала с възхищение пролетните клони, които висяха през оградата на двора. Приличаше на къщичката от меденки, която беше видяла много отдавна в книжката с приказки на една своя приятелка. С детския си ум бе така запленена от тази приказна къща, че дори години по-късно не можеше да я избие от ума си. Бутна и отвори портата, премина пътеката, покрита с малки, кръгли камъчета и почука на дървената входна врата, украсена с геометрични фигури от ковано желязо. Не

приличаше на къщата, в която те живееха, Нарин не беше и помислила, че ще прилича. Когато я видя, Фърат изглеждаше наистина изненадан.

— Мислех, че няма да дойдеш — каза с усмивка. Беше широка, почти безкрайна усмивка, която се разнасяше на вълни от устните на Фърат до очите му, а от там сякаш потъваше в косата му. Нарин не можеше да повярва, че някой, който може да се усмихва така хубаво, чака нея. Последва Фърат с плахи стъпки. Помещението, в което влязоха, беше голямо фоайе с два дивана, обърнати един срещу друг и пиано до стената. Измежду многото врати, които имаше във фоайето, минаха през една двойна и влязоха в дневната. Нарин никога преди не бе виждала такава хармония между трите килима от Яджъбедир, креслата и завесите в просторната дневна, доминирана от тъмносиньото и червеното. В нейния дом никоя мебел не се поставяше на такова място, че да изглежда красиво. Всяка вещь имаше предназначение. Пердетата се окачваха, за да не се вижда отвън, килимите се постилаха, за да не им е студено на краката и да могат да седат на пода; лампата даваше светлина, в чиниите се ядеше храна. Очевидно обзавеждането, което струваше много, успоредно с основната си роля имаше и друга, като това да доставя радост на окоето. Нейните вещи изобщо не се интересуваха от този аспект на употреба.

В дома на Фърат Нарин беше най-много удивена от големината на масата за хранене и дванайсетте стола, подредени около нея. Намираше това за по-интересно от радиаторите. Защо ли си бяха купили такава огромна маса? Фърат очевидно нямаше много братя и сестри. Това бяха нещата, които видя през първите секунди от влизането си в дневната. Тъй като не искаше да зяпа и да изпадне в ролята на глупак, се намести до Фърат на големия резбован диван и наведе глава.

— Къде са родителите ти?

— Те са на вилата — отговори Фърат.

На петнайсет километра от Яслъхан, в западна посока, започваха редици от вилни градчета и се простираха по протежението на брега едно до друго. Между тях имаше селца и малки махалички, които през зимата опустяваха. Повечето от богатшите в Яслъхан прекарваха там летните месеци, а хората без пари се задоволяваха с едnodневни излети до плажа.

— Колко братя и сестри имаш? — попита Нарин.

— Николко. Единствено дете съм — каза Фърат.

Нарин замислено погледна голямата маса.

— Съжالياваш ли, че дойде тук?

— Защо?

— Седиш като наказана.

— Не съм притеснена.

Разбира се, че беше. Смуцаваше се от огромната маса и столовете, подредени около нея, дори от килимите на пода. Всички те ги гледаха с голямо внимание, наблюдаваха и двамата.

— В началото изглеждаше, че няма да дойдеш.

— Нямах да дойда.

— Добре, защо дойде?

— Дойдох, за да не се разсърдиш — каза Нарин. Този път каза истината, поне донякъде. Разбира се, довело я беше и любопитството, но не го спомена.

— Страхувах се, че ако не дойда, няма да ми проговориш отново.

Фърат докосна леко косата на Нарин, приближи се и сложи ръка през рамото ѝ.

— Разбира се, че нямах да ти говоря. Щях да си кажа, значи тя не иска да ме вижда.

Нарин не отговори.

— Каза ли на някого, че идваш тук?

— Не.

— Браво, не казвай на никого.

— Няма.

— И на никого не казвай какво правим тук — каза, след което придърпа Нарин към себе си и я целуна.

Нарин беше сигурна, че в този миг ще припадне, но не стана така. Фърат я целуна продължително и няколко пъти прошепна в ухото ѝ:

— Красива си. Никога през живота си не съм виждала по-красиво момиче от тебе.

Нарин повярва на всяка негова дума. Беше красива, много красива и Фърат не беше виждал по-голяма красавица от нея. Това на мига стана истина за Нарин. Беше изумена, че до този ден не бе осъзнала колко е красива. Не беше чула нито една приятна дума от майка си, баща си, брат си или сестра си по този въпрос. Дъщерята на

Черната Хатидже, чиято грозота бе легендарна, приписваше на любезността всичко, което Юмюхан и другите съседки казваха понякога за красотата ѝ, никога не го беше премала на сериозно. Думите на Фърат бяха като думи на Господ. Щом той казва, че е красива, значи е красива.

Тази мисъл я издигна на седмото небе. Вдигна се бавно от мястото си и върна с радост целувката на Фърат. Не каза и дума, когато синьо-бялата рокля падна от нея, нито когато Фърат ѝ се нахвърли. Един глас в нея ѝ казваше, че трябва да го спре, но тя не искаше да го спира. За първи път почувства себе си като някой много значим. За първи път бе прегръщана и галена от сърце. С чувството на благодарност, което това щастие събуждаше в нея, беше готова да направи всичко, Фърат я съблече, съблече и себе си. В очите на Нарин видът им не изглеждаше толкова грозен колкото във фотографиите.

— Разтвори си краката — каза Фърат задъхано. Тогава за миг Нарин изпита съмнение.

— Разтвори ги. Не се бой, само ще погледна.

Тези думи изплашиха Нарин. Какво щеше да гледа? Защо щеше да гледа? Трябва да е нещо срамно. Това ѝ се стори по-срамно от всичко, което бяха правили до този момент, но легна по гръб и мълчаливо разтвори крака.

Фърат хвана коленете ѝ и спря очи на онова място; гърдите му се издуваха и свиваха бързо.

— Ще те целуна там, може ли?

— Добре — каза Нарин и затвори очи. Фърат сложи главата си между краката ѝ.

— Безсрамници! Какво правите тук?

Пронизителният глас на жената накара Фърат да отскочи от единия край на дивана до другия. Опита се да нахлузи панталона, който преди малко беше свалил, и същевременно се мъчеше уплашено да се защити от огромната връзка ключове, които русата жена се канеше да хвърли към него.

— Опитваш се да ни посрамиш пред целия свят ли? Омръзна ми да вървя след тебе всеки ден. Върви си в Анкара и прави каквито искаш глупости; не ти ли казах тук да се държиш прилично?

— Мамо...

— Не ми казвай „мамо“! Не съм майка на такъв неморален човек като теб! До гуша ми дойде. Не те е срам да пълниш къщата ми с тези уличници, а? Само я погледни!

Нарин се опитваше с разтреперани ръце да прикрие срамните си части от отвратения поглед на жената, но се страхуваше да вземе роклята и белъто си, които бяха захвърлени наред стаята. Ако Бог бе поискал да вземе живота ѝ в този момент, нямаше да каже нито дума, дори щеше да е щастлива. Когато жената остави Фърат и се насочи към нея, тя съвсем се сви на дивана.

— Не те ли е срам да лягаш със синовете на хората, малка кучко! Ставай веднага! Вдигни си лайнания задник от дивана ми.

Жената сякаш беше полудяла и Фърат не казваше нищо, за да я успокои. Нарин се подчини на жената и стана от дивана. Докато отиваше да си вдигне дрехите от пода, жената я гледаше с явна погнуса и това увеличи срама ѝ стократно. Жената бе скръстила ръце и мърмореше, вперила очи в Нарин:

— Няма срам такива! Вижте я, провинциалната красавица! Родителите ѝ не са я научили на нищо, родили са я и са я пуснали на улицата. Парцал!

Нарин не знаеше на коя страна да се обърне докато обуваше гащите и закопчаваше сутиена си под бдителния поглед на жената. Това бяха най-лошите минути в живота ѝ и те никога нямаше да свършат. В мига щом облече роклята си и се опита да избяга с пълна сила, жената я хвана за косата.

— Ако те видя тук още веднъж, ще извикам полицията да те затворят за проституция, няма да излезеш от затвора с години. Ще кажа, че си ми обрала къщата, всичко ще кажа. Разбра ли ме?

Нарин кимна. Жената обърна поглед към сина си.

— А ти повече няма да водиш курви в къщата ми. Забрави ли какво изстрадахме миналата година заради теб? Забрави ли, на теб ти говоря? Не помниш ли колко си изпатихме, заради онази уличница, която остави бременна?

Фърат кимна.

— Щом не си забравил, тогава какво е това? — жената сочеше Нарин, чиято коса стискаше здраво.

Фърат гледаше надолу с лице на червени петна.

Без да пуска косата на Нарин, жената каза:

— Защо плачеш сега? Защото те хванах? Ако ще плачеш, тогава плачи заради това, че си дошла тук! Хайде, моят син е неморален, ама ти си момиче!

Нарин беше почти в конвулсии от плач. Едва успя да каже:

— Моля ви, пуснете ме да си вървя.

Жената се бе вкопчила в косата ѝ с цялата си сила и тъкмо почваше да казва: „Ако те видя пак в къщата си...“, но не можа да продължи, защото Нарин освободи косата си от ръката ѝ, сви се на земята и повърна върху синьо-червения килим от Яджъбедир.

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Самотата не е да си сам, тя е да се опитваш да избягаш от това, че си сам. Колкото повече се стремиш да го направиш, толкова по-жалко става положението ти. Удължаването на нощта, запалването на последната цигара, изпиването на още едно питие, влаченето на краката, от сто кладенци вода да докараш... Всичко това не води до нищо повече от отлагане на срещата ти с изолацията, която те очаква скрита зад вратата, и увеличава отчаянието ти. Когато си приел състоянието си със спокойствие и спреш да се бориш с нея, тогава изведнъж спиращ да си толкова самотен. Не е нужно да знаеш кой знае колко по този въпрос. В самотата няма „случайно почукване на вратата“ и самотникът не е естествено отклонение към ничий живот — за да се види с някого, той винаги си уговаря срещата по задължение. Той не допълва живота на някого и в замяна никой не допълва неговия. Някои хора са самотни, защото избират да са такива, а други — защото никой не ги избира. Самотният човек е просто аксесоар. Декоративна катарамата, елегантна огърлица, грозен колан или чифт красиви обеци... Толкова. Дори и отсъствието им да е печално, от това никой не умира.

Нарин не се оплакваше, че е самотна. Това че се прибираше сама, че си намираще нещата точно където ги е оставила, че не даваше обяснения на никого или че понякога си говореше сама, не я разстройваше. Имаше един-единствен момент, който не обичаше. При каквото и да било случай не обичаше да върви към колата си сама, за да се върне в къщи в края на деня. От работа, от вечеря или от парти... Нямахше значение откъде излиза. Всеки път разстоянието до колата я нараняваше; минутите, които прекарваше сред тълпата, я спъваха. В такъв момент беше странно усещането, че е изоставена, а не че е самотна. „Кой ме изостави? Мама? Татко? Брат ми и сестра ми? Бог?“

Тази вечер, когато си тръгна от партито на Ърмак и се прибра, беше станало три и половина. Домът ѝ не беше дом, в който се живее. Беше апартамент в Катабаш с изглед към морето, с две стаи и дневна, в която всяка вещь си оставаше там, където е поставена, а фурната

работеше толкова рядко, колкото да забрави как се работи с нея. Беше място с пестеливо обзавеждане и създаваше усещането, че собственичката в рамките на половин ден се е нанесла и ще си замине, че не живее там, а че по-скоро е приседнала за малко в някой ъгъл. Набързо изчисти грима си, сложи сивата памучна пижама и се строполи в леглото. Искаше да се смеси с милионите спящи хора, но звънът на телефона не ѝ позволи. Дълбоко в себе си помисли, че се обажда Атъф. В края на краищата за новото поколение не съществуваше вежливото правило „не звъни по всяко време“. С досада стана от леглото, в което току-що беше легнала. Беше решена да скастри Атъф. Изненада се, когато видя, че я търси Фърат.

— Ало?

— Спеше ли? — попита Фърат.

— Точно си бях легнала...

— Идвам при тебе.

— Какво?

— Току-що оставих Ърмак в апартамента ѝ и идвам. Важно е.

— О, моля те, не бъди глупав. Какво може да е толкова важно, че по това време да идваш къщи? Да не си пиян?

— Каж ми адреса.

— За нищо на света.

— Кълна се, важно е. Когато чуеш, ще разбереш, че съм прав. Виж, чуй ме, Нарин, трябва да дойда, разбираш ли? Какво, да не си мислиш, че съм извратеняк? Че ще дойда и ще те изнася?

— Не, но...

— В такъв случай кажи ми адреса си.

— Добре — отговори Нарин и неохотно му даде адреса.

Преди да минат и десет минути Фърат потроша на вратата. Не изглеждаше добре и Нарин се молеше да не е пиян. Не беше обърнала внимание колко беше изпил на партито.

— Съжалявам, че дойдох така, но бях длъжен да го направя. Може би отдавна трябваше да го направя, но не смятах, че е мое задължение. — Фърат бе започнал да говори веднага щом влезе вътре. Нарин виждаше, че е много разстроен.

— Трудно ми е да го кажа, но се чудя какво да направя още от деня, в който се видяхме — каза Фърат и покри лицето си с длани.

Нарин прекъсна рязко думите му и извика:

— Чакай малко! Няма да кажеш нещо глупаво, нали? Искам да кажа, Ърмак ми е приятелка и ако смяташ да кажеш нещо, което ще я нарани, искам да си вървиш, преди да си го казал.

Фърат погледна за кратко с празен поглед Нарин, после разпери ръце, въздъхна дълбоко и каза:

— Оффф! Не се тревожи, не съм дошъл да ти кажа, че те обичам или нещо подобно.

Нарин се изчерви. Защо не си държа устата затворена и да се примири да слуша? Беше се оказала в положението на момичетата, които си мислят, че всички ги заглеждат.

— Защо дойде тогава?

— Нарин, наистина съжалявам, но...

— Да?

— Виж, много е трудно да го кажа, но майка ти, брат ти и сестра ти не са живи. Много съжалявам. Наистина толкова съжалявам.

Земята и небето си смениха местата, но Нарин остана права. Без да си поема дъх, впери поглед в черните обувки на Фърат. Изглеждаха чисто нови.

— Починали са отдавна. Преди дванайсет или тринайсет години — каза Фърат с все по-отпадащ глас. — Аз научих доста по-късно... Години по-късно... Доколкото знам, отровили са се от печката... Тримата умрели едновременно... Ти си мислеше, че още живеят в Яслъхан и аз се опитвах да ти кажа истината, но просто не можах.

Нарин бавно протегна ръка и се хвана за рамото на Фърат. Очите ѝ продължаваха да гледат обувките му.

— Искаш ли да седнеш? — попита Фърат. Като не последва отговор, сложи ръка на рамото на Нарин и я поведе към дневната, където и помогна да седне на дивана.

— Добре ли си, Нарин? Погледни ме, моля те. Хайде, погледни ме в лицето.

Нарин вдигна очи и ги впери в неговите.

— Но ти веднъж ме беше попитал за Мехмет... Една нощ в бара каза: „Как е Мехмет...“

— Да — отговори Фърат.

— Добре, защо попита, щом си знаел, че са мъртви?

— Ти изглежда не знаеше какво е станало с тях и аз исках да съм сигурен, но когато бях сигурен, не знаех какво трябва да направя.

Вратът на Нарин увисна по собствена воля, а главата ѝ почти докосна рамото.

— Има ли нещо, което би искала да направя за теб? — попита Фърат като погали косата на момичето.

— Не!

— Искаш ли успокоително? Да отида и да купя?

— Не!

Известно време каквото и да я попиташе Фърат, каквото и да кажеше, тя отговаряше по същия начин, защото не разбираше какво я пита, в ушите си чуваше само една песен, която майка и понякога тананикаше:

*„Две яребици пеят на скалата,
не пейте, яребици, стигат ми и моите грижи...
О, боже, стигат ми и моите грижи...“*

Красивият, за разлика от лицето, глас на Черната Хатидже се беше върнал след толкова години и бе стигнал до ушите на Нарин.

„... и лоша вест стигна до майка ѝ...“

Кой знае защо не си спомняше как майка ѝ пее песента, а себе си как я слуша. Беше на пет или шест години, беше клекнала пред портата в този летен ден, и гласа на Хатидже, който идваше от двора, погали ушите ѝ. Гледаше краката си, обути в бели джапанки, покрити с прах от улицата и рисуваше линии по мършавите си крачка с тънка клечка, която бе намерила. Беше трудно да повярва, че гласът, който идваше отвътре не принадлежи на някой ангел с бяла кожа, а на жената със синкави устни и коса като слама.

*„...Кърпата на моята любима е като дантела,
обувките ѝ лъщят, имай милост, любима моя,
дълги са нощите, прегърни ме, любима,*

имай милост, прегърни ме...“

— Знаеш ли, майка ми имаше красив глас — каза на Фърат. — Беше грозна, но гласът ѝ беше красив.

Когато видя разтревоженото лице на Фърат, сякаш се събуди от сън и каза:

— Няма нужда да се притесняваш, добре съм. Не се изненадах много. Понякога ми идваха на ум такива неща. Казвах си, че ако нещо се случи с тях, аз няма да узная. Но като го чух така изведнъж... Все пак може да разтърси човек...

— Тази вечер, като дойде при мен и поиска да разбере как са, не можах да измисля какво да направя. Какво щях да ти кажа? Да застана пред теб и да ти кажа, че са добре? Да ти кажа цял куп лъжи? Реших, че е най-добре да ти съобщя истината. Не знам дали постъпих правилно, но...

Нарин не знаеше колко дълго седя на дивана. Възможно е да беше половин час, един час, два часа. Степените в промяната на времето винаги изненадват човека, непостоянството му се проявява в промяна през всеки един миг. Понякога се сгъстява като клей, а понякога се разрежда като пара. Може да стане леко като перце, или тежко като камък. Можеше да застине неподвижно като езеро, или да избухне като газ гризу. Даже ако поискаше, можеше съвсем да спре.

— Ако искаш мога да остана с теб до сутринта.

— Не, няма нужда, върви си.

— Сега ли?

— Да, така или иначе скоро ще съмне. Искам да кажа... Знаеш, ние не бяхме съвсем като семейство. Не бяхме привързани един към друг. Да кажа, че не се обичахме изглежда странно, но е така. Затова няма нужда да се тревожиш за мене. Ще го преодолея.

— Искаш да кажеш, че не изпитваш тъга?

— Не знам... В момента не мога да разбира какво чувствам. Като странен сън е...

— Добре, тогава ще вървя. Ако ти трябва нещо или, не знам, ако искаш да поговориш с някого, обади ми се.

— Добре — каза Нарин и стана да го изпрати. Вървяха към вратата и стъпките им отекваха по дървения под на тъмния хол. Когато

Фърат отвори входната врата, на Нарин ѝ се стори, че вътре влязоха черни сенки и отстъпи няколко крачки назад. Сенките се спуснаха и започнаха да я задушават. Дърпаха надолу цялото ѝ тяло, увисваха на вътрешните ѝ органи и се люлееха на тях. В тъмното видя очите на майка си. Бяха живи като пенещо се кафе.

Един вик се откъсна от устните ѝ и тя изкрещя:

— Не си отивай, за бога, не си отивай.

Фърат я прегърна и сълзите потекоха от очите на Нарин. Видя Мехмет, който куцаше с патерицата си, Шадийе, която решише косата си пред огледалото, Реджеп, който биеше Хатидже, Хатидже, която тичаше към болницата, пицеше за Мехмет и викаше с цяло гърло: „Оскърбих бог!“, Нарин тичаше след майка си, Реджеп пушеше цигара пред портата, Шадийе вдигаше уплашено ръката си към устата, Мехмет бягаше по игрището, Нарин носеше синьо-бялата рокля...

Докато стоеше вкопчена във Фърат и плачеше, лица и спомени преминаваха отдясно и отляво, отгоре и отдолу и удряха ръцете, краката и тялото ѝ като твърдо люспести влечуги. Зад всяко лице се появяваше друго лице, а зад всеки ден, друг ден. Ако Фърат не я беше завел в банята, за да измие ръцете и лицето ѝ, нямаше да се успокои. Студената вода се плисна в лицето ѝ, помогна ѝ да дойде на себе си и да осъзнае, че това бе само плод на въображението, но не можа да спре плача ѝ.

Фърат я сложи да легне в леглото, седна до нея и попита:

— Искаш ли да повикам Дениз?

— Не, моля те, не викай никого.

— Ако се притесняваш за това, че ще ме види тук, ще си тръгна. Можеш да кажеш, че си го научила от някой друг.

— Не.

— Но ако поговориш с нея може да се почувстваш по-добре. Мен не ме бива много да утешавам хората.

— Моля те, не я викай, става ли? — каза Нарин и издърпа юргана до врата си.

— Добре.

— И няма нужда да ме утешаваш. В момента не искам да говоря с никого. Искам просто някой да помълчи с мен.

Нарин заспа в стаята си, Фърат легна на дивана в дневната и затвори очи. Нощта, започнала като весел рожден ден, свършваше в

дневната на дом, в който влизаше за първи път. Добрите и лоши изненади се спотайваха навсякъде.

Когато отвори очи от докосването на една ръка до рамото му, слънцето се бе вдигнало доста високо в небето, а на светло дневната изглеждаше още по-празна. Нарин стоеше над него и сините ѝ очи го гледаха.

— Добър ден — каза Фърат и седна на дивана.

— Добър ден. Искам да те попитам нещо.

— Питай!

— Може ли днес да дойда с тебе в Яслъхан?

Седмици наред, всяка нощ Нарин се събуждаше от кошмари. Винаги сънуваше един и същи сън. Майката на Фърат стискаше косата ѝ, пицеше с цяло гърло, влачеше я чисто гола по улиците и я показваше на всички. Бедното момиче се събуждаше цялото в пот, подскачаше в леглото и пицеше. И разбира се, майка ѝ, брат ѝ и сестра ѝ също се събуждаха от този писък. Когато едно и също нещо продължи да се случва почти всяка нощ, Мехмет си взе завивките и отиде да спи на пейката в двора, а Хатидже започна да се страхува, че някой е направил магия на дъщеря ѝ. Ако бяха само кошмарите, нямаше изобщо да им обърне внимание, но напоследък Нарин започна да линее; не ядеше, не пиеше, не се смееше, не говореше. Не знаеше, че дъщеря ѝ се събужда всяка сутрин с надеждата да види Фърат и си ляга вечер разочарована, търсеше и намираше други обяснения за потиснатостта ѝ.

Очите на Нарин постоянно търсеха Фърат. Надяваше се да се появи зад някой ъгъл, да се покаже на вратата на фризьорския салон, където тя работеше или да почука на вратата. През онези дни тя научи, че да си влюбен е като да си погълнал пираня. Острите ѝ зъби правеха стомаха ѝ на кайма, но това не им стигаше и те се нахвърляха върху цялото ѝ тяло. Искаше ѝ се да вика и плаче от болката, която изпитва, но държеше сешоара, метеше коси, миеше двора или почистваше масата. Бе обзета от дълбока мъка, която никога преди не бе изпитвала, и от нея оставаше без дъх. Не беше като да си ял бой, не беше като брат ти да лежи в болницата и не беше като баща ти да избяга с някоя жена. Беше далеч по-лошо от всичко това. Беше по-лошо дори от

всичките тези неща взети заедно. Беше и много млада, не знаеше, че времето лекува и се страхуваше, че тази болка ще продължи през целия ѝ живот. На няколко пъти събра кураж и с риск да умре от вълнение, мина пред къщата на Фърат. Знаеше, че са в лятната си къща, но все пак спуснатите завеси караха очите ѝ да се пълнят със сълзи. Вилите бяха съвсем наблизо и ако Фърат искаше, можеше да дойде и да я види. Значи не иска да го направи. Може би мислеше за Нарин по същия начин като майка си. Съсипваше се от тези мисли и не можеше да намери начин да облекчи болката си. Жизнените ѝ функции бяха стигнали дъното и всеки ден, в който Фърат не идваше, се отваряше нова рана в сърцето ѝ. Краят на лятната ваканция започна да се вижда, наближи времето университетите да отворят, тя стана неузнаваемо бледа и тънка като вейка. Надеждата ѝ чезнеше, и тя чезнеше заедно с нея, а кръвта бликаше от всички рани. Фърат скоро щеше да се върне в Анкара и после всичко щеше да свърши. Щеше да си намери други момичета, щеше да забрави Нарин. Страхът стана причина да се чувства напълно отчаяна и изостри писъците, които издаваше в съня си.

В онези дни на Черната Хатидже не ѝ бяха останали златни монети, които да хвърля пред врачки, ходжи и магьосници, но някак успя да убеди един ходжа да изслуша грижата ѝ.

— Попитай дъщеря си какво вижда насън — каза човекът. — Хубаво разучи, после ела да ми кажеш.

Хатидже се прибра вкъщи и докато чистеше боб, започна да разпитва Нарин.

— Нарин, дъще, събуждаш се всяка нощ и викаш...

— Да — отговори Нарин, без да вдига глава от книгата си.

— Какво виждаш в съня си?

Нарин се облегна назад и погледна майка си. Очевидно не можеше да каже: „Виждам деня, в който майката на Фърат ни хвана чисто голи да правим любов.“

— От къде да знам, виждам много неща.

— Например?

— Например ли? — Нарин обърна поглед към тавана. — Например онзи ден видях да ме нападат кучета.

— Какво друго?

— Няколко пъти видях как падам в пропаст. Защо разпитваш?

— Нищо. Просто се чудех — каза Черната Хатидже и продължи да чисти боба от твърдите жилки.

Същата нощ Нарин отново се събуди с викове и видя майка си застанала над нея. Разчорлената къдрава коса на жената бе събрана на валма на върха на главата ѝ, а зениците ѝ бяха станали огромни. Когато Нарин я видя такава, сърцето ѝ подскочи от страх.

— Кажы какво видя? — попита Хатидже, като се наведе над дъщеря си.

— Видях змия — съчини Нарин, бутна майка си по рамото и се опита да я отпрати, но Хатидже се разтърси и се освободи. — Какво правеше змията?

— Беше се увила около крака ми. Остави ме да спя.

— Каква беше на цвят?

— Уффф! Зелена.

— Голяма ли беше?

— Стига вече!

— Кажы, дъще, беше ли голяма?

— Беше голяма, огромна беше — каза уморено Нарин и се обърна с гръб, за да се спаси от въпросите на майка си, затвори очи и се престори на заспала.

Тази нощ Черната Хатидже не мигна до сутринта и след като закуси на две на три, изчака дъщерите си да тръгнат на работа, а синът ѝ да се замече по дяволите, и изтича до къщата на ходжата.

— Видяла да я нападат кучета, видяла се да пада в пропаст и видяла зелена змия, която се увила около крака ѝ. Змията била огромна — изреди запъхтяна.

Мъжът направи кисела физиономия, потърка черната си брада с тънки, костеливи ръце, чиято кожа бе дебела като гъон и поклати глава. Хатидже разбра, че положението не е много добро и гореща вълна я заля.

— Госпожо, дъщеря ти е обладана от зли духове. Седни тук — каза ходжата.

Хатидже приседна в ъгъла на дивана и се удари по коленете точно пет пъти.

— Мили боже, зли духове, а! О, горко ми! О, милостиви боже, защо не ни съжалиш? Никога ли няма да видим подобри дни?

Когато Черната Хатидже престана да се вайка, вдигна умолителен поглед към човека:

— Е, какво ще се случи? Какво ще правим?

— Ще изпълниш каквото ти кажа до последната буква. Ако можеш да пишеш, пиши — каза ходжата и започна да изброява. Обясни и ѝ разказа най-подробно. Хатидже записа с разкривени букви всичко, каквото човекът каза.

Този ден, когато Нарин се прибра от работа, завари майка си да вари вода в тенджерата на малкия газов котлон наред двора. Всичко наоколо миришеше на белина.

— Свали си веднага дрехите, ще се изкъпеш. О, свали също и обещаните от ушите си! — възкликна Хатидже.

— Но аз се къпах скоро... Преди четири дни.

— Прави каквото ти казвам. Направи ли си абдеста^[1]?

— Абдеста ли? Не...

— Ще си направиш абдест и от сега нататък няма да излизаш, преди да си го направила.

— Но защо? Откъде ти хрумна това?

— Обладана си от зли духове.

— Не говориш сериозно! — сопна се Нарин и изгледа майка си с присвити очи. — Пак ли си ходила при ходжата? Ах, мамо, ах, казваш че нямаме пари, а все ходиш по врачки и ходжи.

— Събуждането ти с викове посред нощ, кучето в сънищата ти, змиите, които виждаш, всичко се случва по тази причина.

Нарин се опита да каже:

— Миналата година учителят в училище каза... — но Хатидже сърдито я прекъсна:

— Не ми говори за учители — мучители! Какво знаят те?

— А твоите ходжи и врачки много ли знаят? С години непрекъснато ходиш и какво стана? Каква полза имахме от тях? Вуйчовците ни взеха наследството, татко избяга, а Мехмет остана сакат... Каквото се случи, се случи с твоето злато.

— Млъкни! Гадна жълта стоножка! Млъкни и се събличай, иначе ще ти оскубя косата.

Нарин се съблече и измърмори недоволено:

— За бога, мамо.

Да си беше прехапала езика и да не беше измисляла онези сънища! Черната Хатидже здраво ми и три Нарин, увери се, че е направила абдеста и веднага след това сложи пред нея молитвите, които трябваше да прочете.

— Каква глупост! И до сутринта да го чета, пак няма да свърши това, бе! Трябва да уча.

— Училището още не е започнало, какво учене?

— Ще се явявам на тест. Подготвителен тест за университета.

В този момент Хатидже, която пръскаше стаята с розова вода, изгледа дъщеря си толкова лошо, че още миг и упоритостта на Нарин щеше да се прекърши.

— Казвай молитвите, момиче — нареди Хатидже, сви ръката си в юмрук и я сложи на кръста.

— Кълна се, че няма. Никакви зли духове и други такива не са ме обладали, нищичко ми няма. Кълна се в хляба и в Корана, че...

Хатидже се спусна срещу Нарин с думите:

— Момиче, наистина ще те посиня. — Както винаги, когато беше ядосана, кръвта нахлу в мозъка ѝ и лицето ѝ стана тъмно червено. — Ако не ги кажеш, онези духове няма да се помръднат и никога няма да можем да ги изкараме навън.

— Добре! Ще ги кажа, но само веднъж, няма да ги повтарям четиридесет пъти — заинати се Нарин.

— Ти само ги кажи, веднъж ги кажи — склони Черната Хатидже. Беше по-добре от нищо.

— Защо пръскаш тази розова вода навсякъде? Призлява ми от миризмата.

— Тя ще доведе добри духове — каза всезнаещо Хатидже.

Нарин зарови глава в молитвите и си мислеше: „Ако нещо е влязло в мен, трябва да е майката на Фърат, тази дяволска жена е влязла.“ Погледът на жената не я оставяше на мира, следваше Нарин навсякъде през целия ден. Докато се хранеше, говореше с приятели, метеше двора, переше пешкирите във фризьорския салон — тези очи сякаш винаги я гледаха. Ненавистни, презрителни и пълни с омраза — гледаха я с безмерен гняв.

В деня, в който напусна дома на Фърат в окаяно състояние, много пъти ѝ се подкосиха коленете — от там докато стигне тяхната къща, на един километър разстояние. Къщи, дървета, тротоари и хора

сякаш я притискаха. За първи път се събуди през нощта с викове и окъпана в пот. От този ден нататък сърцето ѝ изведнъж се разтуптяваше и без причина я обземаше страх. Времето ѝ минаваше нащрек и в тревога сякаш нещо лошо щеше да се случи всеки момент. Дните не следваха един след друг, а сякаш се блъскаха един друг. Почти забрави какво е да е гладна. Щом сложеше две хапки в уста, стомахът ѝ се свиваше на възел, преди да е успяла да хапне третата.

Искаше да избяга от всичко, което щеше да ѝ напомня онзи ден. Беше скрила синьо-бялата рокля на дъното на гардероба, за да не я вижда. По скоро би умряла, отколкото да я облече отново. Ще ходи в дрипи и ще носи старите дрехи на Мехмет, но от този ден нататък няма да докосне тази рокля.

Черната Хатидже разтърсваше възглавниците — ходжата беше настоял за това — и същевременно гълчеше Нарин:

— Казвай ги правилно, постарай се.

— Мамо!

— Какво?

— Аз мисля, че брат ми забърква някакви глупости.

Хатидже отупа и последната възглавничка, пусна я долу и попита:

— Какви глупости?

— Не ходи на работа, но по цял ден е в кафенето. От къде взема пари?

— Завчера каза, че Неджати му дал малко.

— Дебелия Неджати не би му дал пари, за да ходи в кафенето. По-скоро би умрял.

— Така каза Мехмет — сви рамене Хатидже. — Аз от къде да знам?

— Ти не му даваш, нали?

— Имам ли пари, дъще, че да давам на него?

— Може да взема от Шадийе... ако я е заплашил да не казва, Шадийе никога няма да каже от страх.

— Не. Шадийе ми дава всички пари, които взима от сладкарницата. Иначе как ще се поддържа тази къща?

Нарин знаеше, че майка ѝ приема с възмущение факта, че тя няма постоянна работа. Обвиняваше по-голямата си дъщеря, че използва училището като причина да се шляе. Не одобряваше малкото

пари, които изкарваше през лятото или работейки в края на седмицата във фризьорския салон и постоянно ѝ натякваше. Нарин се правеше, че не чува намека в тона на гласа ѝ. Знаеше, че спорът по този въпрос означава да се скарат.

За да не се удължава темата, каза:

— Ще прочета още няколко молитви.

Лицето на Хатидже светна.

— Браво! Колкото повече кажеш, толкова по-добре! Няма да можеш да изгониш злите духова по друг начин.

---

[1] Ритуално измиване — Б.пр. ↑

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Някой, който е свидетел само на определени части от историята, например е станал очевидец единствено на целувката между Нарин и Фърат в градината на болницата отпреди години, някой страничен, видял ги дълго след тази случка да излизат заедно от къщата в Кабаташ, би могъл да си помисли, че двамата не са се разделяли през времето и са станали любовна двойка.

След многото години, отделящи ги оттогава, заминаваха за Яслъхан в една кола, седнали един до друг. В началото на януари, в мъглива до объркване на човека атмосфера, бяха принудени да заобиколят дългия Измитски залив, защото бяха изпуснали ранния ферибот за Бандърма. Пътуването им щеше да продължи около шест часа. Малко по-кратко, или малко по-дълго в зависимост от почивките, които щяха да си разрешат. Закусиха на крак с банички, които си взеха от една сладкарница и се отбиха в къщата на Фърат. Нарин го изчака в колата, докато той нахвърли няколко от нещата си в чантата. Фърат живееше в малък, стилин жилищен комплекс, оформен от отделни къщи, на пътя от Ортакьой към Улус. Такива къщи в рекламите на агенциите за недвижими имоти ги описваха като панорамни извънградски къщи, в спокоен и изискан комплекс с басейн. Истанбулчани все повече и повече искаха да имат все по-малък допир един с друг и много харесваха комплексите, но Нарин беше озадачена, че Фърат живее в един от тях. На нея самата никога не ѝ бе минавало през ума да живее зад високи огради. Защо човек пребивава в големия град, щом иска да избяга от всички? Ако ще си създаваш собствено село, каква е логиката да изоставиш селата, малките градчета и да извървиш толкова дълги пътища? Ако човек ще чертае нови граници, защо надминава границите?

— За какво мислиш? — попита Фърат. Задаваше въпроса за втори път, въпреки че бяха едва на моста Фатих Султан Мехмет.

— Не си мисля за семейството ми, ако това те интересува — рязко отвърна Нарин. — Чудех се защо хората живеят в оградени

комплекси, но когато ме попита, пак се сетих за тях.

Този въпрос мразеше най-много на света. За какво мислиш? Мисля си: „Що за глупости...“

— Съжалявам — извини се Фърат. — Като те видях, че си на километри от тук...

— Трябва ли да изпитвам вина само защото не мисля за тях за няколко секунди?

— Не казах такава неща.

— Просто размишлявах.

— За бога, не исках нищо да намеквам!

— Добре, хубаво.

— Виж, Нарин, искам да ти кажа нещо. Знам, че в миналото преживя нещо ужасно заради мен и много съжалявам за това, наистина съжалявам. Но ти знаеш, онези дни са много назад в миналото. Мисля да забравим случката. Наистина искам да бъда твой приятел. Разреши ми да ти помогна да преодолееш тези трудни моменти и престани да ми се сърдиш.

— Не ти се сърдя.

— Според мен си сърдита. Безпокои те присъствието ми и знам, че предпочиташ да се махна от живота ти. Ако ме попиташ откъде знам, ти го каза, нали си спомняш онази сутрин, когато закусвахме заедно... От друга страна споделяме общо минало, един такъв ден споделяме... Само си помисли, това са важни неща. Аз ти донесох най-лошата новина в живота и прекарахме най-лошата нощ от живота ти заедно. Ако спреш да се цупиш всеки път, когато ме видиш, можем да бъдем много добри приятели.

Нарин не знаеше какво да отговори.

— Съгласна ли си? — попита Фърат и подаде ръката си.

— Съгласна съм — хвана протегнатата към нея ръка.

Най-притеснителната част от всичко бяха обажданията на Ърмак. Без да знае, че Нарин е в колата, бедното момиче звънеше всяка минута и Фърат ѝ отговаряше все едно Нарин не беше с него. По време на обажданията Нарин си налагаше постоянно да си напомня: „Не правя нищо лошо“. Условието понякога принуждава човека да лъже против волята си. И нейното положение се оказа идентично. Лъжкия по принуда, или по-изискано казано, беше жертва на съдбата.

— При всяко едно положение ще кажеш на Дениз какво е станало със семейството ти, нали? — попита Фърат на първото място, където спряха за почивка. — Искам да кажа, че няма никакъв смисъл да криеш такова нещо.

— Разбира се, ще ѝ кажа, но ще се преструвам, че съм научила от друг човек, а не от теб. — Знаеше, че Фърат се опитва да играе на сигурно. Не можеше да му се сърди, че постъпва така.

— Добре, я ми кажи, какво според теб ще направят ако чуят, че сме ходили заедно в Яслъхан?

— Започна да се плашиш ли?

— Неее, само попитах.

— Не знам на тебе какво ще ти направят, но мен Ърмак със сигурност ще ме убие — каза Нарин.

— Не думай!

— Да, ще ме убие, и докато ме убива, ти ще седиш и ще наблюдаваш. Както наблюдаваше майка си!

— Уффф!

— Тъй като вече сме станали приятели, си помислих, че можем да си говорим саркастично.

— Видя ли, снощи не креця — рече самодоволно ухилена Хатидже. — Значи, каквото каза ходжата, се оказа вярно.

Чаршафосваше юргана и едновременно с това говореше. Само двете бяха в къщата, въпреки че беше неделя, а Нарин не обичаше периодите, в които остава насаме с нея. Жената въртеше, сучеше темата и я докарваше или до злите духове, или до Реджеп. В действителност, казаното от Хатидже беше вярно, и действително Нарин спеше добре, откакто започна да чете молитвите. Точно пет нощи не бе сънувала нито един лош сън, изобщо не беше се будила, но за нея нямаше съмнение, че това е съвпадение. Каква полза за човека от молитви, казани набързо, прескачайки началото и края? Но щом майка ѝ иска да вярва, тогава нека си вярва.

— Тъй като съм се освободила от духовете, повече няма да ги казвам, нали? — опита се да се възползва от удобния момент.

— Неее! Злите духове не си отиват изведнъж, каза ходжата. Те се спотайвали и чакали.

— Колко още ще трябва да ги казвам? Докато умра ли?

— Каза поне четиридесет дни.

— Добре — съгласи се Нарин. Както и да е, майка ѝ не обръщаше внимание какво чете, както бе правила през първите дни. Продължи да мърда устни.

Извади малкото пари, които един клиент от фризьорския салон беше пуснал в джоба ѝ предишния ден и ги подаде на майка си.

— Вземи ги. Вчерашният бакшиш...

Черната Хатидже се протегна, взе парите и като направи гримаса, се завайка:

— И без това не печелиш като хората, а след седмица като започне училище, и тези пари ще спрат, тогава какво ще правим?

— Вчера нямаше много клиенти — отговори Нарин и опипа парите, които бе скрила в другия си джоб. През последните седмици беше започнала да заделя по малко от припечеленото за себе си. Стана и каза: — При това имаш и голям син, да беше му казала да върви да изкара нещо, вместо да кисне по цял ден в кафенето. — После подхвърли: — Отивам за малко у Хамдие — и изскочи на улицата, без да даде на майка си възможност да отговори.

Къщата на Хамдие се намиреше в дъното на улицата. Момичето, с две години по-голямо от Нарин, се беше сгодило за млад стругар от същия край преди три месеца и броеше дните до сватбата си. С Нарин бяха приятелки от детство, но напоследък не бяха имали пролука да се срещат много често. Предишната вечер се бяха видели на улицата и Хамдие я покани:

— Отбий се някой път към мен, имам да ти разказвам.

Никой не би повярвал, че такова жизнерадостно същество, което знаеше всичко, що ставаше в махалата, може да е дете на глухоними родители. Нарин дръпна връвта на резето, влезе и извика:

— Хамдие!

Момичето излезе отвътре на двора, нахлузи дървени налъми на краката си и дойде при Нарин.

— Влизай, девойко, добре дошла. Върви да седнеш, ей сега ще отида да наля чай.

Нарин прецени като най-здрав единия от четирите стола, наредени около дървената маса и седна.

— Хей, цяло щастие е да те види човек — каза Хамдие като се върна с чая в ръце, тропайки с налъмите на краката си. — Нали държиш да ходиш на училище през зимата, а на работа през лятото.

— Какво да направя, Хамдие? Знаеш ги моите.

— Намери си и ти съпруг, омъжи се и се спасявай.

— Мама се е омъжила, и твоята майка също се е омъжила, ако става въпрос всички жени в махалата са омъжени. Кажи ми, коя се е отървала като се е омъжила?

— Не говори така, момиче, рушиш ми морала. Виж, аз също ще се женя скоро.

— Не, не, при теб ще бъде добре. Всички така казват.

— Наистина ли?

— Не те лъжа. Наистина, разбира се...

Очите на Хамдие заискриха от радост:

— О, дано да е така! — а после изведнъж стана сериозна.

— Не си ли чула с какви работи се занимава Мехмет?

— Не, не съм.

— И Шадийе ли не ти е казала нищо?

— Не.

— Някой друг не ти ли е казал?

Нарин избухна:

— Не, Хамдие, кажи каквото има да казваш. Стига си увъртала!

— Виж, миличка, не си го чула от мен, но Мехмет продавал Шадийе. Така говорят.

Нарин за малко да падне от стола.

— Какви ги говориш, за бога?

— Да ослепея ако те лъжа. Виж, да не изляза виновна, това чух. Най-напред я продал на две момчета от махалата, а сега, нали знаеш шивача в Чънаралтъ, е, изпращал я при него един-два пъти в седмицата.

— Невъзможно! — възкликна Нарин. — Вярно, Мехмет може да е всякакъв, но да умре, не би направил това!

— И аз се изненадах. Във всеки случай ако е вярно, скоро ще го научиш, че в махалата нищо не остава скрито.

Нарин се изправи, лицето ѝ бе станало кървавочервено.

— Сядай, де, поне си изпий чая.

— Не, Хамдие, ще си вървя, не ми е добре. Който разпространява такива клюки, господ да го убие. Сега като нямаме баща, се чудят какво да разправят.

— На мене ли се разсърди? Казвам ти какво чух.

— Не, не се сърдя на тебе — каза. Всъщност в оня момент можеше да удави Хамдие в капка вода, но се овладя.

Черната Хатидже се изненада, че вижда Нарин да се връща, преди да са минали и пет минути.

— Не каза ли, че отиваш у Хамдие?

— Ходих.

— На пожар ли ходи, дъще? Едва излезе през вратата?

— Нямаше ги вкъщи, затова се върнах.

— Къде може да са отишли точно в неделя?

— От къде да знам — рече Нарин. — Къде каза, че е отишла Шадийе?

— Четат молитви в дома на собственика на сладкарницата и тя отиде да им сервира, нали ти казах. Нямах ли уши да ме чуеш? — сопна се Хатидже.

— Добре, а Мехмет къде отиде?

— Тресна вратата и излезе, не каза нищо. Защо питаш?

— Нищо, просто питам.

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Отделиха се от магистралата, поеха по пътя за Яслъхан и Нарин затаи дъх. Беше забравила цвета на маслиновите дървета. Беше забравила как изглеждат всичките заедно, как се простират с километри като свеж зелен килим; тънките им и дебели стволоче, здравата кора, която покрива тези стволоче, клоните в неизброими линии, листата в различен цвят от горната и вътрешна страна и осанката им, сякаш са властелините на света. Приликата им по-скоро с армия, отколкото с гора, беше единствено зрителна измама заради стройните им редици, защото всяко маслиново дърво само по себе си беше гора.

— Колко са красиви... — прошепна Нарин. Челото ѝ беше ледено, защото бе опряла главата си в стъклото на колата.

— Маслините ли?

— Да.

— Кръстът, на който разпънали Исус, бил от маслиново дърво.

— Наистина ли? — Нарин беше удивена.

— Не съм бил там, но го прочетох някъде.

— А Ноевият ковчег?

— За него не знам — усмихна се Фърат.

— Тези дървета бяха нещото, което най-много обичах в Яслъхан...

— Отсекли са повечето покрай пътя нататък, скоро и тези ще си заминат. По крайбрежната страна не са останали никакви, вместо тях са построени жилищни комплекси. Те растат много по-бързо, разбираш ли...

— Хайде да разпънем на кръст хората, които правят това — каза Нарин.

Фърат се засмя:

— Насред Яслъхан?

— Не, насред Таксим. Такъв е обичаят.

Това беше първият им приятелски разговор. Изглежда споразумението им беше задействало. Ледовете помежду им постепенно се топяха и се изпаряваха върху асфалта, който оставаше зад гърба им. Покрай тях се изнизаха дърветата, отминаха дърветата, отлетя бялата линия на пътя под тях, маслиновите дървета свършиха, появиха се къщи и пред тях изникна табела: *Яслъхан. Население: 30 000.*

Сенките, които я бяха нападнали миналата нощ, се върнаха в мига в който черното Ауди А8 мина покрай табелата. Влизането в този град беше като отваряне на врата към ада и Нарин почувства как косата ѝ пламна. Някой изливаше отгоре ѝ врящи казани. Испита огромно желание да изскочи от колата и да побегне назад по пътя, откъдето бяха дошли, сякаш не тя преди малко бе говорила спокойно и дори се беше шегувала. Лицето на майка ѝ, лицето на Мехмет, лицето на Шадийе... Погледи, усмивки, плач, молитви, проклетия... Гласове, миризми, горещината от печката, студенината на омразата...

— Добре ли си? — попита Фърат.

— Зле съм — отговори Нарин. — Изведнъж ми стана много зле. Притисна ме за миг, както вчера вечерта.

Фърат се протегна, хвана ръката ѝ и каза:

— Не се тревожи, след малко ще премине...

Прозвуча сякаш не вярва на думите си. Какво можеш да кажеш на някого, който само преди ден е научил, че майка му, брат му и сестра му са мъртви? Можеш да сътвориш само неискрени изречения с накъсани думи. Изречения, които не са лек за болката, които са полезни единствено за облекчаване тежестта на мълчанието, жалки, износени от употреба, изнемощели изречения....

Когато Нарин започна да крещи:

— Не мога да го направя. Искам да се върна, моля те, да се върнем назад — Фърат сви встрани от пътя и спря. Слязоха от колата на място, където би трябвало да има табела с надпис: „Внимание! Канавка!“, но нямаше. Нарин закричи напред и назад, погледна земята, небето, вдигна ръце и ги отпусна, поклати глава надясно, наляво. Сякаш всичко в нея искаше да изскочи навън, но не можеше да намери изхода. Фърат се облегна на колата и я погледна разтревожено, Нарин се мяташе като наранена птица. Беше напълно объркана.

— Защо, по дяволите, дойдох тук? Ще се простра на гроба на майка си ли? Ще прочета заупокойна молитва на Мехмет ли? Какво дойдох да направя тук? Никога не им се обадох да попитам как са, сега ли ще питам за вълненията на Шадийе? Ще им направя паметник от мрамор ли? Никога не съм ги обичала, сега ли ще седна да роня сълзи, когато ги няма? Кого ще заблуждавам?

— Не знам какво трябва да изпитвам — каза тя на Фърат. — Беше престанала да крачи като побъркана и остави ръцете си да висят отстрани, защото не знаеше къде да ги дene. — Ти можеш горе-долу да предположиш как се чувстват хората, изгубвайки семействата си, но аз не знам. Мигът, в който тъгувам, се чувствам двулична, а когато тъгата ми намалее, изпитвам вина. Не мога да открия как да постъпя по правилния начин.

— Не можеш да го установиш, защото няма правилен начин — отговори Фърат, протегна се, хвана ръката на Нарин и я притегли към себе си.

— Не знам дали имам право да скърбя. И не знам дали те заслужават моята скръб — каза Нарин и зарови лицето си в рамото му.

— Опитваш се да контролираш чувствата си, но не можеш да го направиш, особено в такава ситуация. Никой не може да ти каже какво трябва и какво не трябва да чувстваш. Успокой се малко. Или недей! Няма нужда да си спокойна насила. Дръж се по какъвто начин искаш да се държиш. Както ти идва отвътре...

— Аз не ги обичах.

— Може би просто си била гневна. Гневът понякога може да се обърка с омраза.

Фърат сложи ръка през рамото на Нарин и каза:

— Хайде, качвай се в колата. Трябва да им кажеш сбогом и не го ли направиш сега, няма да затвориш никога тази страница от живота си. Ако ще плачеш, плачи, ако ще викаш, викай, ако ще се гневиш, бъди гневна, но им кажи сбогом.

Качиха се в колата, наоколо лека-полека се смрачаваше, минаха покрай реката Яслъ, която бе почти пресъхнала и влязоха в Яслъхан.

— Ще ме оставиш ли в някой хотел? — попита Нарин.

— Не говори глупости, няма да разреша да се побъркваш съвсем сама в някоя отворителна хотелска стая. Госпожа Бахрие е отворила къщата ми и е почистила. Дори е оставила малко храна, защото си

идвам. Има много стаи, ще останеш в една от тях. Аз имам среща утре рано сутринта. Имаме едно парче земя извън Яслъхан, искат да го купят, работата ми няма да трае дълго. След това ще правим каквото поискаш. Става ли?

— Добре — каза Нарин. — Колко се е променило тук. Човек се затруднява да го разпознае.

Наистина, Яслъхан вече не беше мястото, което беше оставила преди петнайсет години. Главната улица беше променена спрямо това което беше, освен банката и пощата, почти всички сгради бяха съборени и на тяхно място бяха построени нови или фасадите им бяха различни. Улицата изглеждаше по-къса от преди, а тротоарите повисоки. На мястото на магазина, където продаваха евтини обувки, имаше скара, а там, където би трябвало да е оптиката, сега имаше интернет кафе. Когато оставиха назад главната улица и навлязоха в страничните улички, всичко започна да изглежда по-познато. Известният ресторант на занаятчиите беше на старото си място, но от обущарската работилница до него нямаше и следа. Ахмет, продавачът на сушени плодове и ядки, беше обновил и разширил магазина си. Един млад мъж, очевидно синът му, пушеше цигара пред магазина. С времето се беше променило само името на сладкарницата, в която работеше Шадие. Минаха покрай адвокатски кантори, имената на собствениците им бяха написани върху черни табели, покрити със стъкло, завиха наляво край ъгловия магазин, който продаваше спортни стоки и чиято витрина Нарин бе гледала с възхищение през детството си, но нито веднъж не беше влизала вътре, стигнаха улицата, която водеше до семейната къща на Фърат.

Това беше кварталът в Яслъхан, който ѝ беше най-малко познат. Преценяваха го като „богаташки район“, понеже три от четирите най-издигнати фамилии в Яслъхан имаха къщи там, макар че не беше съвсем така. Не беше идвала кой знае колко в този край, защото тук не живееше никой от нейните познати и наоколо нямаше много магазини. Очевидно беше, че околностите не бяха толкова зелени колкото някога, а височината на сградите се бе уголемила значително. Червената тухлена къща беше същата, каквато я помнеше, само изглеждаше малко по-стара.

Влязоха вътре, Фърат остави на земята чантата, която носеше и се отпусна в единия край на дивана, покрит с кадифе с цвят на

горчица, Нарин седна в другия край на дивана. От мястото, на което седеше, виждаше мястото, на което майката на Фърат я бе подложила на най-голямото унижение в живота ѝ, с други думи — дневната, но не ѝ се поглеждаше натам.

— Майка ми беше болна — каза Фърат. Гласът му прозвуча уморено.

— Как така болна?

— Душевно болна. Искам да кажа, луда.

— Наистина, не знаех.

— Никой не знаеше. Не казахме на никого. Започна постепенно, когато беше на четиридесет и пет. Най-напред никой не го проумя, но с времето се разви. В някои периоди от годината изведнъж се влошаваше и ставаше съвсем различен човек. Тогава татко я завеждаше право в Истанбул — лекарства, лекари, болници, електрошокова терапия и така нататък... Когато се подобряваше, се връщаха в Яслъхан. Известно време беше добре, после отново влизаше в тъмната фаза. Когато се нахвърли срещу теб, беше в началото на такъв период. Не можех да я спра, защото се страхувах, че ако предприема нещо, тя ще се влоши. Лекарите ни казваха да сме винаги деликатни с нея. Всъщност, когато се опитвахме да ѝ противоречим, тя съвсем превърташе.

— Лоша работа...

— Да, беше ужасно. Понякога ставаше толкова неконтролируема, че и двамата с татко не можехме да я удържим. Когато напуснах дома и отидох в университета, стана още по-зле. Постепенно лошите периоди започнаха да се удължават и накрая се наложи татко да се премести в Истанбул. Известно време след това хоспитализираха майка ми за постоянно. Почина там.

— Съжалявам.

— Благодаря. Утешаваме се с мисълта, че се спаси от мъките.

Очите му имаха най-тъжният нюанс на кафявото. На Нарин ѝ се искаше да посегне и да го погали по бузата, но не го направи. Колкото и успял да изглежда един човек, той винаги носи белезите от изгубени битки. Пари, титли, семейство, деца или слава не променяха това. Всеки се нуждаеше от съчувствие и разбиране. Дори хората, които си дават вид, че нямат необходимост от това, най-силно жадуват да бъдат обичани. Красивият син на богато семейство, успял да се издигне до

заместник-управител на банка, показваше собствените си рани на Нарин: „Виж, аз ги имам“, казваше той. Помисли си за Дениз. Дениз, катастрофирала с колата, купена от баща ѝ и станала причината за смъртта и на двамата си родители... В продължение на половин час, докато чакала да бъде извадена от колата, в която били като в капан, слушала стонове на майка си и чула последния ѝ дъх. Животът на никого не беше лесен. Нямаше такова нещо като да се родиш с късмет. Всеки роден човек е без късмет и търпеливо чака деня, в който ще го научи. Дните от детството, когато си мислеше, че всички богати хора са щастливи, останаха някъде в миналото. Седеше на дивана сред красота, каквато някога и фантазията ѝ не можеше да сътвори и си помисли, че сега в собствения ѝ дом има още по-хубав. Много пъти се беше се хранила на маси, по-големи от масата за дванадесет души на семейството на Фърат. Сега знаеше, че кристалните чаши, които стояха подредени в бюфета и сребърният самовар не се продават в Магазин на чудесата. Ако поискаше, можеше като се върне в Истанбул да си купи два от Яджъбедирските килими на пода и да ги сложи в багажника на колата си. Все още нямаше достатъчно пари да си купи голяма къща и да кара луксозна кола, но знаеше, че един ден и това ще стане и въпросът повече не я вълнуваше. Огледа се — точно като потекла спирала за очи богатството открояваше нещастията още по-ясно.

— Ти се настани в моята стая, а аз ще спя в спалнята на родителите ми — каза Фърат.

— Добре.

Една от вратите, които се отваряха към фойето, беше на стаята на Фърат и веднага до нея се намираще спалнята на родителите му. Към същото фойето се отваряха вратите на тоалетната за гости, хола и на още две стаи, в които Нарин не знаеше какво има. От последната врата в преддверието се излизаше към задната част на къщата. Там, по протежение на много дълъг коридор, бяха наредени една до друга две големи бани и просторна кухня, по няколко дървени стъпала нагоре имаше стаичка, за която Нарин предположи, че е гардеробна. Вратата в края на коридора отделяше къщата от онази ѝ част, в която живееха слугите, отдавна работещи тук, и извеждаше в задния двор.

Нарин видя в стаята на Фърат комплекта от резбовано бяло дървено легло и резбован гардероб и се усмихна. Червено-зелените завеси на цветя и флоралният бордюр на тапетите превърнаха

усмивката и в истински смях. Идеалната стая за малко момиче! Изключено беше да си представи Фърат в тази стая. Когато излезе от стаята, от очите ѝ течаха сълзи. Фърат чу смеха ѝ и изскочи в коридора.

— Какво има?

— Извинявай, нервите ми са опънати, затова се смея — каза Нарин и изтри сълзите от очите си.

— Ще ми кажеш ли защо се смееш?

— Ей така си се смея.

— Хайде, кажи ми.

— Стаята ти е като стая на момиче... Страхувам се, че ако отворя гардероба, ще видя поли.

— Оооо — каза Фърат. Той също се засмя. — Скъпа, не си имала луда майка...

Нарин спря да се смее:

— Извинявай — каза засрамено. — Ама че съм глупачка.

— Нищо — отговори Фърат. — Ето, поне те развесели.

В напредналите часове отидоха в кухнята и напълниха стомасите си със сарми от лозови листа и млечен десерт, които госпожа Бахрие беше оставила за тях. Не бяха многословни, но и не мълчаха съвсем. Нарин осъзна, че вече не се чувства неудобно в негово присъствие. Вече не искаше да изчезне от живота ѝ, както преди няколко седмици. Замисли се за дните, когато беше влюбена в него, дните, когато животът ѝ се състоеше от Фърат, от ръцете му, очите му, косата му и мириса му. Спомни си топлината, която се излъчваше от Фърат, когато седяха един до друг в болницата в деня на стрелбата по Мехмет. Погледна тъмната му коса, малко по-дълга от преди, правите вежди, блестящите му кафяви очи и дългите, тънки пръсти. Мъжът, в когото се беше влюбила преди години, седеше срещу нея, ядеше млечен десерт и обичаше Ърмак. Почувства дълбока обида.

Онази нощ до малките часове гледаха телевизия в салона и изобщо не влязоха в хола, където преди години бяха правили любов.

Нарин цели пет дни обикаля тайно сладкарницата, където работеше Шадийе. По-точно, отиваше към края на работния ден, застава в засада малко по-нататък, изчакваше сестра ѝ да излезе и я

проследяваше до къщи. Всеки път уморената до изнемога Шадийе се отправяше директно към техния квартал, Муратели, без дори да погледне встрани, без да свива по друг път. В края на петия ден Нарин изпита облекчение. Грях си слагаха на душата спрямо сестра ѝ. И напразно обвиняваха Мехмет. Ако на шестия ден не беше видяла Мехмет да чака до вратата на сладкарницата, нямаше да проследи Шадийе отново. Скри се зад един далечен ъгъл и зачака. Когато Шадийе излезе, Мехмет тръгна и момичето тръгна след него. И двамата не разговаряха, дори не се погледнаха. Шадийе следваше брат си на няколко метра. Нарин ги изчака да се отдалечат, и тя тръгна след тях. Знаеше къде отиват. Стъпка по стъпка, двамата отпред, Нарин доста след тях, вървяха направо към Чънаралтъ.

Когато Шадийе влезе в шивашкия дюкян на ъгъла на кръстовището, Мехмет спря на няколко метра от там и запали цигара. В този ден за пръв път Нарин забеляза колко много беше започнал да прилича на Реджеп. Начинът, по който държеше цигарата в ръката си, начинът, по който беше надебелял единствено в хълбоците като баща ѝ. „Пази на пост, кучият му син“, рече си наум. Докато Шадийе беше в прашния дюкян и правеше бог знае какво с онзи дъртак шивача, брат ѝ чакаше до вратата. Шивачът беше ужасен човек, който прекарваше по цял ден и цяла нощ в мръсния си дюкян. Имаше къща, там живееше сам, на три улици от нейното семейство в Муратели, но прекарваше повечето време в този дюкян. Децата в Муратели се плашеха от този opak мъж, на който едното око бе разположено четири пръста над другото, и измисляха абсурдни истории за него. Едно време Нарин, Мехмет и Шадийе също бяха от тези деца. С голото си теме, пършива брада и огромно, изкривено лице, шивачът беше кошмар и за тях. И тримата бяха израсли със заплахата: „Ще те дам на шивача“. А сега заплахата беше станала истина, брат ѝ беше дал Шадийе на шивача. Нарин тръгна с леки стъпки към дюкяна, Мехмет гледаше към другата страна на пътя, бе потънал в мисли — доколкото плиткият му мозък можеше да мисли и не забеляза сестра си. Когато разстоянието помежду им намаля на десет метра, Нарин хукна с всичка сила. Стигна до Мехмет, блъсна го на земята с целия си устрем и се втурна в дюкяна. Знаеше, че не е трудно да бутне брат си, заради сакатия му крак. Докато Мехмет редеше псувни, Нарин нахълта в шивашката стая в задната част на магазина и се озова лице в лице с Шадийе и шивача,

които бяха чули врявата и се опитваха да се стегнат. Сестра ѝ си беше свалила полата и разкопчала копчетата на блузата си, а шивачът бе разкопчал панталона си.

— Проклети да сте! — изкрещя Нарин. — Бог да ви накаже и двамата!

Ако в този момент не беше дошъл Мехмет да хване Нарин за косата, тя щеше да оскубе шивача. Обърна се и издра лицето на Мехмет с такава ярост, че Мехмет съжали, че я беше хванал. Кръв потече на тънки струйки от местата, които късичките ѝ нокти бяха разкъсали. Шадийе клечеше разтреперана в ъгъла на шивашката стая, Мехмет започна да рита Нарин. Риташе точно като Реджеп. Баща ѝ винаги риташе майка ѝ в този същия познат ритъм. Два силни ритника, един още по-силен, кратка пауза, два силни ритника, един още по-силен ритник. Дум, дум, дум, пауза дум, дум, дум, пауза.... Но имаше нещо, което Мехмет беше забравил. Насреца му не беше Черната Хатидже, беше Нарин, а Нарин не би се поколебала да грабне стъклената кана за вода със зеленясало дъно до масата и да удари брат си по главата с нея. И тя не се поколеба.

Възползвайки се от това, че Мехмет извика и се хвърли на земята, тя изхвъркна на улицата и не разбра как дотича къщи. Бутна синята дървена врата и извика на майка си, която бъркаше супата на газовия котлон до помпата.

— И това ни сполетя.

— Какво има, дъще? Искаш да получи сърдечен удар ли, че влизаш така като луда? — смърри я Хатидже. Лицето ѝ бе преbledняло, а кожата бе почти жълта.

— Брат ми е станал сводник, мамо, продава Шадийе. Хванах ги при шивача. Мъжът се опитваше да си вдигне панталоните, а сестра ми стоеше по гол задник и цици.

Тенджерата падна от котлона, а супата от тархана^[1] в нея се разля по земята, но Черната Хатидже не пусна дървената лъжица.

— Какво? Какво? — повтаряше жената. Езикът ѝ се беше схванал и не можеше да намери друга дума.

— Казаха ми, но аз не повярвах. Четири-пет дни следях Шадийе. Днес брат ми отиде до работата ѝ, взе момичето и го заведе при шивача. И този сводник, този мръсен сводник застана на вратата като чутура. Хукнах, бутнах го, влязох вътре и ги хванах двамата.

Черната Хатидже се строполи на земята все още с лъжицата в ръка, а коленете ѝ бяха в супата тархана, която беше разляла преди малко, но тя не беше в състояние да види тарханата, и каквото и да било друго. Както правеше винаги, когато беше разстроена, тя започна да се бие в коленете и да се люлее насам-натам, но не казваше нито дума. Остана в това състоянието дълго, чак докато Мехмет и Шадийе се прибраха. Лицето на Мехмет се беше променило от гняв, погледна Нарин като куче, на което едва не капе лига от устата. Главата му беше разцепена, а синкаво жълтеникавата му риза беше покрита с кръв, но онова, от което Нарин се страхуваше, не се случи; може би защото споменът за каната, разбита в главата му преди това, беше още пресен, но Мехмет не се нахвърли на Нарин. Вместо това, вдигна майка си от земята и измърмори:

— Да сера в устата на това момиче... Обещах на Шадийе, че ако ме уреди с дъщерята на собственика на сладкарницата, ще ѝ поръчам пола. Затова отидохме при шивача, а тази ненормалница дойде и направи скандал.

Хатидже обърна очи към Шадийе и попита:

— Истината ли казва батко ти?

Шадийе кимна между неконтролируемите си хлипания:

— Отидох отзад да ми направят проба, така ми дойде и ни нападна. Удари батко по главата с една кана.

— Лъжат, мамо, кълна се, че лъжат. Казвам ти, че ги хванах голи. Този сводник отдавна продавал Шадийе — развика се Нарин.

Мехмет хвърли една нечувана псувня — а в тази къща почти нямаше псувня, която да не беше чувана. Шадийе каза с хлипане:

— Кака лъже, мамо, честна дума, да пукна, тя лъже. Прави го, защото тя самата не ходи на работа.

— Не вярваш на тези животни, нали? — изкрещя Нарин на майка си. — Мамо, собственикът на сладкарницата даже няма дъщеря.

Хатидже спря и помисли, прехапа устни, погледна първо единия, после другия и каза:

— Дяволът се е вселил във вас, не са зли духове.

След това сви юмрук и удари с опаката му страна Нарин толкова силно, че от носа на момичето потече кръв, а Мехмет се нахвърли на Нарин като акула, подушила кръв. Дватама заедно, майка и брат,

пребиха Нарин. Шадийе пребледня, не можеше да гледа повече и избяга вътре.

---

[1] Трохи от изсушено тесто, замесено с квас, плодово-зеленчукова смес и кисело мляко — Б.пр. ↑

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Седяха пред телевизора вече часове, без да си говорят, а дори нямаше десет часа. В големия град времето ври и кипи, но в малки градчета като това тече бавно и спокойно, Фърат се беше излегнал във фотьойла и бе сложил дистанционното на корема си. Нарин седеше по турски и беше облегла главата си на голяма кадифена възглавница. Телефонът извъня, тя погледна дисплея и като изключи звука, го остави до себе си.

— Дениз ли е? — попита Фърат.

— Не, Атъф.

— Колко пъти те търси днес?

— Три.

— Защо не му отговаряш?

— Не ми се говори с никого.

— Хайде, кажи ми истината, този тип гадже ли ти е или не?

Нарин му хвърли убийствен поглед.

— Както се споразумяхме, като сме приятели можем да си говорим открито, затова отговори на въпроса ми — каза Фърат. — Знаеш, приятелите си говорят за такива неща.

— Не, не ми е гадже — завъртя очи Нарин.

— Но може да стане по-късно.

— Не, не може, защото не си падам по него.

— Той те харесва.

— Не знам.

— Разбира се, че те харесва. Защо не, ти си много красива, умна си и си забавна.

— Аз забавна? Витаех в облаците!

— Недоверчива си, но си забавна.

— Нито съм недоверчива, нито съм забавна. Просто съм нормален, спокоен човек.

— Към мен си недоверчива. Или по-точно беше.

— Не ми харесваше да те виждам.

— И се отнасяше зле с мен.

— Да речем, че не се отнасях добре към теб.

— Но това вече се промени, нали така? От сега нататък нещата помежду ни ще са наред.

Нарин се усмихна и каза:

— Ще са наред. Не се дразня вече като те виждам. Освен това съм ти признателна, че ме доведе тук. И защото се погрижи за мене и не ме остави сама...

Фърат се усмихна. Нарин си спомни деня, когато го видя за първи път на яслъханския стадион. В онзи ден ѝ се беше усмихнал точно така. Нарин стана, протегна се да раздвижи схванатите си крайници и попита:

— Да отидем ли да пообиколим нашия квартал? Иначе, ако гледаме телевизия, нощта няма да свърши.

— Няма да можеш да видиш нищо в тъмното — каза Фърат. — Но да отидем, щом искаш.

— Искам.

Отне им петнайсет минути да стигнат до Муратели. Улиците бяха пусти, и понеже всички отдавна се бяха прибрали в топлите си къщи, наоколо нямаше жива душа. Със стъпването им на улицата Нарин усети мириса на горящите печки. Къщата на куцата бяха боядисали в кафяво, вратата беше сменена, а мушмулата, чиито клони някога висяха навън, беше отсечена. Калдъръмената уличка сега беше асфалтирана. Бараката срещу тяхната къща, заедно с къщата до нея, се беше превърнала в триетажна кооперация. Не можеше да намери смелост да погледне към родната къща. Погледът ѝ се разхождаше по сградите от лявата страна на улицата.

— Не беше ли това вашата къща? — попита Фърат и при този въпрос тя обърна глава надясно.

Синята врата, на вратата желязното резе, под резето връвта дори, която минаваше през дупка, за да можеш да го вдигнеш — всичко беше същото. В къщата не светеше. Понеже най-близката улична лампа се намиреше на двайсет метра от тях, Нарин не можа да разбере в тъмното дали там живее някой. Тя приближи до къщата и погледна дали на прозореца има пердета. Имаше. Заболя я.

— Изглежда в къщата живеят хора — каза Фърат.

— Така изглежда, но вероятно не са си вкъщи.

В този момент вратата на съседната къща, с други думи, къщата на Юмюхан, се отвори и светлината отвътре падна върху улицата. Навън излезе възрастен мъж с бастун в ръка и като ги видя, попита рязко:

— Търсите ли някого?

— Не — отговори Нарин, без да погледне мъжа. Очите ѝ се бяха спрели на другия мъж, който излизаше през вратата да изпрати човека с бастуна.

— Е, лека вечер — рече човекът с бастуна на този зад него.

— Лека вечер, майстор Назми — отговори другият и зададе същия въпрос като приятеля си: — Кого търсите?

— Чичо Ердоган? — прошепна Нарин.

Мъжът присви очи и я погледна, и като не можа да я разпознае, каза:

— Да, аз съм. Но в тъмното не мога да видя ти коя си.

Нарин направи няколко крачки към къщата и спря щом се увери, че светлината отвътре пада върху лицето ѝ.

— Не ме ли позна?

Мъжът погледна съсредоточено Нарин. След няколко секунди очите му се разтвориха широко, не можа да скрие вълнението си и каза:

— Нарин? Ти ли си, моето момиче?

— Аз съм, чичо Ердоган.

Ердоган слезе по двете стъпала и прегърна Нарин толкова силно, че от тази здрава прегръдка сълзите на Нарин се изляха като дъжд от вътрешните ъгълчета на очите ѝ.

— О, дъще, о, Нарин, дъще! Къде се губи толкова време?

Този въпрос не беше зададен, за да получи отговор. Затова не отговори Нарин. Ердоган въздъхна, притискайки я силно до гърдите си и каза:

— Знаеш какво се случи, нали? — това беше истински въпрос, но Нарин просто не можеше да издаде и думичка. Вместо нея отговори Фърат.

— Научи вчера.

Тогава сълзите на Ердоган се смесиха с тези на Нарин.

— Станаха точно дванайсет години. Заминаха си, и тримата си заминаха... Проклети печки. Заминаха си в една нощ. Събудихме се

сутринта и видяхме, че няма никакво движение в къщата, почукахме на вратата, но нямаше кой да отвори. Накрая не издържах, счупих прозореца и влязох вътре. О, Нарин, о, дъще, аз ги намерих... Отишли са си в съня си, майчицата ти, Шадийе, Мехмет...

Ердоган галеше лицето и косата на Нарин, после се обърна към Фърат, посочи семейния дом на Нарин и каза:

— Когато бог удари, удря отвсякъде, и ето, виж какво направи с тези хорица. В тази къща един ден не огря слънце. Колко изтегли това момиче... Всички изтеглиха...

— Ти също пострада заради нас, чичо Ердоган — каза Нарин.

— И аз пострадах, разбира се, наистина пострадах — Ердоган пак обърна поглед към Фърат. — Нейният баща избяга с жена ми. Заминаха, кой знае в коя преизподня....

Фърат наведе очи.

— Ти какво направи, чичо Ердоган, ожени ли се отново?

— Не, дъще, каква женитба? Отгледах сина си, изучих го и го пратих на военна служба. А сега съм съвсем сам като бурен, поникнал на скала. Това мъжът ти ли е?

— Не, приятел.

— Не си ли се омъжила още?

— Не съм — каза Нарин.

— Тогава недей. Защо ли, по дяволите, ти трябва да се жениш...

Нарин отново прегърна Ердоган.

„Защо не бях негова дъщеря“, си помисли тя. С цялото си сърце и душа искаше това.

В далечината зави куче и духна студен вятър. Нарин и Фърат се сбогуваха с Ердоган и тръгнаха към къщи. Когато минаваха пред вратата на куцата жена, Нарин спря и плю два пъти върху дръжката.

— Защо направи това? — попита Фърат със смях.

— Няма причина — отговори Нарин. — Стар навик.

В ледения студ стъпките им отекваха сред мълчаливите улици на Яслъхан, а когато минаваха под уличните лампи, сенките им падаха върху тротоарите и Фърат хвана Нарин за ръка.

Яслъхан, 1992 г.

— За какво мислиш, Нарин? Да не ти потънаха гемиите в морето?

Нарин вдигна глава и се озова лице в лице с Ердоган, който стоеше точно над нея. Седеше сама пред портата и умът ѝ бе толкова зает, че не беше чула стъпките му.

— Не мисля за нищо, чичо Ердоган. Просто съм се унесла.

По лицето на Ердоган си пролича колко е разстроен, когато каза:

— Хей, наистина съжалявам за Неджати... Бог да даде мир на душата му, добър човек беше, взе те под крилото си. Да почива в мир.

— Амин — каза Нарин. Смяташе, че едва ли някой — включително жена му и дъщерите му — е толкова разстроен от смъртта на Дебелия Неджати, колкото беше тя. Бедният човек си беше отишъл неочаквано, без причина. След вечеря казал: „Не се чувствам добре“ и после паднал на земята в тоалетната. Понеже лошите новини бързо се разпространяват, само след два часа вестта стигна до семейството на Нарин. Всички тъгуваха, въздишаха и стенеха, но Нарин страдаше по различен начин.

— Е, довиждане — каза Ердоган и тръгна към къщата си, клатушкайки се от изтощение. Когато той се отдалечи, Нарин извади страницата от вестник, която беше в джоба ѝ и която бе направила на дрипа от отваряне и сгъване цяла сутрин и отново я погледна. Ето го, там беше нейният номер. Беше го оградила с черен молив, а кодът отсреща беше на факултета по право към университета в Истанбул. Сутринта бе притичала и купила вестника, беше кацнала на една ограда малко след бакалията и бе затърсила номера си. Видя, че е приета, откъсна страницата от вестника, сложи я в джоба си и се прибра в къщи тихо и незабележимо. Ако беше преди една седмица, нямаше да може да се сдържи, щеше да крещи от радост, да обяви на всички с най-силния си глас и за нула време да отиде в дома на Неджати с вестника в ръка. Неджати ѝ обеща, че ако я приемат, ще направи всичко възможно, наложи ли се — ще събере пари от изтъкнати граждани на Яслъхан, но ще помогне на Нарин да следва. Но точно преди една седмица беше починал Неджати, а след като той беше умрял, и обещанието беше умряло.

От случката при шивача Нарин не бе разменила нито дума с майка си, брат си или сестра си. Нито отговаряше на въпросите им, нито сядаше на масата с тях, нито ги поглеждаше в лицето. В началото

Шадийе ѝ беше досаждала деликатно, майка ѝ беше подхвърляла по някоя и друга дума, но разбраха, че Нарин упорито се е заинатила и я оставиха на мира. Мехмет не ѝ обръщаше внимание оттогава насам и постоянно повтаряше на сестра си и майка си:

— Оставете я щом не иска да говори, един ден ще разбере грешката си.

Но този ден по никакъв начин не дойде. Една седмица, един месец, три месеца, пет месеца, щеше да стане година от изпадането на Нарин в немилост. Черната Хатидже смяташе, че дъщеря ѝ е изпълнена с такава враждебност заради злите си духове, а Мехмет и Шадийе с охота потвърждаваха това. След известно време всички свикнаха Нарин да седи мълчаливо като самун хляб в ъгъла, заровила глава в книгите си. Толкова бяха свикнали, че не бяха забелязали, че Нарин седи пред портата, подпряла бузи в дланите си от сутринта. Дори Ердоган беше забелязал състоянието на момичето, а родната ѝ майка, брат ѝ и сестра ѝ не бяха се обърнали да я погледнат. Преминаваха покрай нея, без да имат представа, че Нарин е приета във факултета по право и отчаяно мисли по какъв начин да отиде в Истанбул сама като кукувица.

Ако Черната Хатидже беше разбрала, че дъщеря ѝ е приета в университет, щеше моментално да умре. Радваше, че Нарин вече е завършила гимназията и никога нямаше да ѝ прости това, което беше направила — с удоволствие би строшила всичките ѝ кости, една по една. Имаше зъб на Нарин, защото с години училището ѝ беше повод да не работи, та наистина с радост би го направила. Сега, когато Дебелият Неджати вече го нямаше, никой не можеше да измъкне Нарин от майчините ръце... За Хатидже Нарин имаше две възможности за избор — или щеше да работи като магаре, или щеше да се омъжи. Извън тези, нямаше друга алтернатива за по-голямата дъщеря на Черната Хатидже. Е, разбира се, можеше и да се пресели във вечността. Много пъти ѝ беше обяснявала това.

Най-големият страх на Нарин беше справките, свързани с изпита, да не попаднат в ръцете на някого от къщата. Нямаше никакво съмнение, че в този случай щяха с удоволствие да ги разкъсат и изхвърлят. Затова беше попълнила документите заедно с покойния вече Неджати и беше посочила адреса на неговия дом като свой адрес. Тази част от работата беше гарантирана, но нямаше представа как щеше да

се справи с финансовата част. Часове наред си блъскаше главата, но не можеше да открие пътя на решението. Това лято отново беше работила при фризьора, при когото беше работила предишното и продължаваше да заделя част от бакшишите за себе си, но изкарваше толкова малко, че не успя да събере някаква прилична сума. Ако поиска малко помощ от Ердоган, без съмнение щеше да стигне до ушите на майка ѝ. Ердоган беше добър човек, но нямаше да си затвори очите пред заминаването на Нарин за Истанбул съвсем сама. Възможно беше да отиде и при жената на Неджати, но съпругът ѝ почина така внезапно, че горката жена бе заета със собствените си грижи.

Стана от прага, на който бе седяла с часове и тръгна към края на улицата. Нямаше начин да отиде в Истанбул, но знаеше също така, че няма начин да остане в Яслъхан. Лятното слънце бе започнало да се спуска, стопли тила ѝ, тя потътри крака, вдигна прахоляк, дори не се замисли, че това би износило още повече и без това износените ѝ обувки. Стигна до вратата на куцата, забави ход и, след като изпрати огромна плюнка точно върху дръжката, продължи. Щеше да отиде в Истанбул. Каквото и да става, щеше да отиде. Прахът, който се вдигаше след нея, бавно легна към земята и пътят се върна към старото си положение, сякаш никой не бе преминал по него.

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Чу гласовете на птици. Весел хор от малки птички, поздравяващи новия ден, огласяше околността. В разногласната им хармония имаше радост, която караше човек да се чувства щастлив. Точно както слънцето никога не казва: „Днес не се чувствам добре, няма да изгрея“, така и птиците не разделят дните на добри и лоши. Какви ли птици пеят, запита се тя. Вrabчeтa? Сипки? Не знаеше нищо за птиците. Не можеше да различи австралийско папагалче от канарче в клетка или канарче от славей. Чайките бяха онези с грозните гласове, враните са черни, а гълъбите дебели... Цялото ѝ орнитоложко познание се заключаваше в това. И за първи път тази сутрин се питаше какви са птиците, които пеят отвън.

Опита да се обърне в леглото, но не успя. Нещо ѝ пречеше. Когато отвори очи, първото нещо което видя, беше мъжки часовник. Ролексът с тъмносин циферблат показваше седем и трийсет, но не това беше причината Нарин да се паникьоса. Ръката, на която бе закопчан часовникът, беше прегърнала рамото ѝ към лицето, а на края висеше длан. Ръката на Фърат! Бързо завъртя глава и се огледа назад. Бяха на дивана в салона, Фърат беше прехвърлил ръка върху Нарин и лежеше до нея. През нощта се бяха прибрали след разходката им из стария квартал, поговориха, гледаха телевизия, но определено не бяха се доближавали един към друг. След това Нарин беше казала, че иска да спи в салона, Фърат беше казал „много добре“ за това ѝ желание и си беше отишъл в стаята. Спомняше си много ясно. Вечерта, на връщане вкъщи, Фърат я беше хванал за ръка, но Нарин беше сигурна, че това е само приятелски жест. Във всеки случай, след няколко минути се бе почувствала неудобно и бе измъкнала ръката си от шепата на Фърат. Не можеше да намери обяснение защо в този момент лежат един до друг.

— Хей! — извика тя. — Събуди се.

— Добър ден — каза Фърат, без да отвори очи.

— Може ли да попитам какво правиш тук?

— Не помниш ли?

— Не.

— Започвам да си мисля, че се преструваш. Сигурно не помниш и че повърна върху мен — прозя се Фърат.

— Кълна се, не помня. Ти си отиде в стаята...

— По някое време през нощта ти се развика и аз дойдох да те видя. Каза „Нищо, имах кошмар“. После поиска да остана при теб, затова се изтегнах до тебе.

— Аз ли ти казах да ме прегърнеш? — попита раздражено Нарин.

— Не, аз добавих това.

— Можеше да постоиш малко и да си тръгнеш.

— Имах такова намерение, но съм заспал. И като се оплакваш толкова много, защо още лежиш до мен? — засмя се Фърат. И целуна Нарин. По-лошото беше, че и Нарин го целуна.

Истанбул, 1992 г.

Събуди се в мизерен апартамент, в мизерна сграда в задните улички на Бешикташ. Беше нейната двадесет и трета сутрин в същия апартамент и не се оплакваше от това положение. Тъй като не беше виждала нещо по-добро, условията, в които живееше ѝ се струваха съвсем в границите на нормалното. Нито миризмата на влага, която обгръщаше апартамента, нито виниловите плочки, които бяха пръснати навсякъде в него, я изненадаха. Рамките на прозорците бяха облепени с тиксо и винаги когато се опитваше да ги отвори, оставаха в ръцете ѝ. Вместо телените рафтове, които се бяха разпаднали преди кой знае колко години, в хладилника имаше талашит. Изкривените кухненски шкафчета от формика отдавна бяха паднали от местата, на които са били закачени някога и стояха наредени на земята. Банята с пожълтели бели плочки и черни бразди от процеждащата се с години по тях вода, караха стомаха на човека да се обръща, но най-лошото беше, че Нарин нямаше пари да плати наема за следващия месец. Дори такъв коптор беше супер луксозна класа за нея.

Първият ден, когато напусна Яслъхан и дойде в Истанбул да се запише, беше намерила това жилище на дъската с обяви в столовата на университета. Нейни съквартиранти бяха ниско, очилато момиче,

студентка във факултета по право като нея, и една фрапантна жена, която работеше като продавачка на булевард Истиклял. Апартаментът беше планиран като двустайно жилище и дневна, но те го използваша като тристаен апартамент. Истинската наемателка на апартамента беше продавачката, но тя беше взела двете студентки, за да си делят наема. Естествено, най-голямата стая беше нейната. Тъй като печката беше в стаята на продавачката, Нарин се страхуваше, че студените дни няма да отминат много весело за нея. На това отгоре беше сигурна, че жената беше наела апартамента много по-евтино, отколкото им казваше. Все пак Нарин смяташе за разумно да поделя наема за това жилище, което бе намерила около осем часа след като бе пристигнала в Истанбул. Поне, с малкото пари в джоба ѝ, се беше спасила от жалко съществуване по улиците на този непознат град.

Истанбул толкова я плашеше, че навсякъде ходеше пеша. За двайсет и три дни не бе пожелала да се качи в автобус или маршрутка. Струваше ѝ се, че тези автобуси ще я вземат, ще я закарат в непознати места и никога няма да се върнат обратно. Докато вървеше пеша, беше в безопасност. Стигаше до всяко място крачка по крачка и с питане. Сякаш колкото повече краката ѝ стъпват по улиците, толкова по-бързо ще се превърне в жителка на Истанбул. Излизаше сутрин от квартирата и вървеше до университета, след лекциите отново се връщаше на бърз ход и минаваше с широка крачка през търговския център в Бешикташ или булевард Истиклял да си търси работа. Беше чула името на този булевард от продавачката. И същата жена я беше посъветвала да отиде там да си потърси работа. Нарин направи каквото ѝ казаха, успя да намери мястото, питайки различни хора. Ако не беше длъжна да ходи в университета през деня, отдавна щеше да започне да работи. Магазините и ресторантите много искаха да дадат работа на това чисто на вид, красиво момиче, но въпросът с часовете беше голямо препятствие. Всяка вечер продавачката я питаше много загрижено дали си е открила работа, и като чуеше, че не е могла да си намери, оглеждаше Нарин с недоволна физиономия. Гледаше я, както би гледала престъпница. Жената се страхуваше, че Нарин няма да може да си плати наема и един ден щеше да си събере нещата и да избяга. Нарин го знаеше и се страхуваше от същото нещо.

Онзи ден нямаше лекции, защото беше събота. Нарин мислеше да прекара целия ден на булевард Истиклял и улиците, които го

пресичат. Единственото, което искаше, беше да си намери работа, която може да работи вечер или през почивните дни. Работа, която щеше да гарантира, че ще плати наема в началото на следващия месец, а той щеше да дойде след една седмица, и да се храни... За момента нямаше нужда от нищо повече. Изобщо не ѝ минаваше през ума да се наконти, да се разхожда, само се опитваше да оцелее. Стана от леглото, изми си лицето и ръцете, обу старите дънки, тениска и дънково яке, грижливо върза русата си коса на конска опашка и излезе. Купи си геврек от хлебарницата насреща, както правеше всяка сутрин откакто пристигна в Истанбул и като си хапваше, тръгна с бързи крачки по пътя към булевард Истиклял. Този ден щеше да направи всичко по силите си и нямаше да се прибере без да си е намерила работа. Щеше да влезе в колкото може повече лавки, ресторанти и магазини и щеше да чака до късно ако е необходимо, докато отворят баровете. Разбира се, на такава голяма улица трябваше да има място за някой нуждаеш се от работа вечер или през уикендите, и Нарин си беше наумила да открие това място.

В един от ресторантите, където влезе, възрастен мъж ѝ каза, че неговото заведение затваря вечер, но знае място, където търсят работници. След това я упъти към мястото и ѝ напомни да каже „Чичо Салих ме праща“. Ресторантът, който мъжът назова, беше в дъното на една от улиците, която Нарин беше посещавала много пъти досега. Не го беше видяла, понеже не искаше да се отдалечава много от Истиклял от страх да не се изгуби. Беше голямо заведение, предлагаше готвени турски ястия, предпочитани от туристите и също така беше много известно, съдейки по изрезките от вестници по стените. Спря един от сервитьорите и каза:

— Чух, че тук търсят персонал, чичо Салих ме праща.

Измореният сивокос сервитьор отстъпи крачка назад, огледа момичето от горе до долу и отговори:

— Шефът избира персонала. И не е тук.

— Добре, кога ще дойде?

— От къде да знам, ще дойде когато си поиска. Той е шеф. Най-добре да наминеш на свечеряване.

— Не, ще чакам.

— Може да дойде чак довечера.

— Няма нищо, ще чакам.

Сервитьорът сви рамене и каза:

— Чакай тогава.

— Да чакам ли пред вратата?

Сервитьорът погледна момичето състрадателно.

— Не се чака така пред вратата. Върви седни там засега. Но ще станеш, когато се напълни с хора.

Нарин седна на масата най-отзад, която ѝ беше посочил сервитьорът и започна да разглежда бурканите с туршии и компоти, подредени в редици до стената. Не беше виждала подобно нещо през живота си. Когато дойде обяд, ресторантът започна постепенно да се пълни, но не беше чак толкова пълен, та да се наложи тя да стане от масата. Шефът не идваше. Нарин си помисли за възможността да си тръгне с празни ръце след като е чакала до вечерта, и започна да се притеснява. Може би беше по-добре да продължи да търси работа, вместо да чака тук бездейно и да се върне вечерта, както бе предложил сервитьорът. Точно когато реши да стане, видя, че сервитьорът, с когото беше говорила, я сочи на един мъж. Беше дребен, изморен на вид мъж на около четиридесет и пет, с няколкодневна брада на лицето и без вратовръзка на ризата, която носеше под костюма. Мъжът дойде до Нарин, без да бърза и се отпусна на отсрещния стол.

— Батко Салих те е изпратил.

— Да — каза Нарин. — Търсех си работа и...

Мъжът повика на масата един от сервитьорите и той дойде тичешком.

— Донеси ми една супа, синко. После сложи в една чиния малко домати и сирене. Гладна ли си?

— Не, не съм. Благодаря. — Нарин реши, че на лицето ѝ е изписано че лъже и бузите ѝ пламнаха.

Мъжът се обърна към сервитьора и каза:

— Донеси и на нея чорба.

Нарин не протестира.

— Значи, търсиш работа...

— Да. Мога да работя вечер и през почивните дни.

— Студентка ли си?

— Да, започнах в университета.

— Какво учиш?

— Право.

— Оооо, браво! Работила ли си преди в ресторант?

— Работех през лятото към края на гимназията. В Яслъхан.

— Къде в Яслъхан?

Нарин разказа на мъжа за нейното малко градче в полите на планината Каз, така както беше разказвала на всеки, с когото се бе запознала от пристигането си в Истанбул. В Истанбул никой не знаеше за Яслъхан, който за нея беше център на света и където беше прекарала осемнайсет години от живота си.

— С други думи, ти си от Егейското крайбрежие.

Когато мъжът каза това, на Нарин ѝ се стори, че да си от Егейското крайбрежие не е хубаво нещо.

— Да.

— Тюркменка ли си?

— Не, те повечето са планинци. Ние там нямаме много туркмени.

От начина, по който мъжът я попита, личеше, че и да си туркменка не е много хубаво.

Сервитьорът им донесе супите и ги постави пред тях, а също така остави пълна догоре с домати и сирене чиния.

Мъжът кимна на Нарин да започва, не я погледна повече и не зададе други въпроси. Нарин изяде супата си и той ѝ каза:

— Ела тази вечер да те пробвам. Ако те харесаме, ще започнеш работа в понеделник.

Нарин толкова се зарадва, че очите ѝ грейнаха. Стана и като едва се съдържаше, каза:

— Благодаря, господине.

— Чакай, не бързай да ми благодариш.

— Няма нищо, поне ще ме пробвате.

За първи път по лицето на мъжа сякаш премина усмивка:

— Бъди тук в шест.

Нарин погледна часовника на стената. Наближаваше три.

— Няма къде да отида, може ли да остана? Ако започна веднага?

Мъжът сви рамене.

— Започвай тогава. Ибрахим, ела тук!

Сервитьорът, който бе настанил Нарин на масата, бързо дойде при тях.

— Да, Мурат бей.

— Заведи младата госпожица вътре. Как се казваш?

— Нарин.

— Кажу на колегите си да я сложат да мие чаши.

Нарин се изненада. Не ѝ беше минавало през ума, че ще я накарат да мие съдове, понеже беше прислужвала в ресторант в Яслъхан. Макар че каква разлика имаше? Дали ще сервираш, дали ще миеш... Важното беше, че си намери работа.

Тръгна след сервитьора, беше така изпълнена с радост, че не вървеше, а сякаш летеше. За първи път чувстваше, че сама е постигнала нещо. Беше доказала, че ще може да живее в Истанбул, беше открила място за себе си. Този ден не преброи колко чаши изми до полунощ. Вратата на умивалното помещение постоянно се отваряше и всеки път пред нея поставяха по десетина чаши. Десетки, стотици, хиляди... Концентрираше се върху работата си със сериозност и отдаденост, сякаш на света нямаше нищо по-важно от миенето на чаши. Миеше, изплакваше, подсушаваше и излъскваше, измиваше отново, от които не беше доволна и правеше всичко с голямо умение и бързина, без да счупи нито една чаша. Не вдигна глава от сапунената пяна до дванадесет часа в полунощ. Работеше и работеше, нечувствителна като дърво за болката, пренебрегвайки сигналите на тялото си и без да усеща, че краката и гърбът я боляха.

Когато работата ѝ свърши и всички клиенти си бяха заминали, бяха останали само няколко души персонал и Мурат бей, който смяташе на касата. Нарин боязливо пристъпи към него.

— Аз приключих, Мурат бей. Да дойда ли в понеделник?

Без да повдига глава, човекът каза:

— Бъди тук в шест, в понеделник вечерта.

Нарин се чудеше колко ще ѝ платят, но понеже си мислеше, че не е удобно да пита, не събра кураж да зададе въпрос. Беше изразходвала целия си кураж преди двацет и четири дни, когато в осем часа хвана вечерния автобус от Яслъхан за Истанбул. Предишният ден беше избягала тайно от къщи, беше се скрила в дома на вдовицата на Дебелия Неджати и качвайки се на автобуса с багаж от няколко нейни си неща, беше изгубила от страх част от живота си и част от душата си. Беше добавила малкото джобни пари, които ѝ даде вдовицата на Неджати към онова, което бе успяла да скрие от парите, изкарани във фризьорския салон през лятото, и безразсъдно бе дошла в Истанбул.

Когато излезе от ресторанта, в лицето я блъсна черната като катран истанбулска нощ. За първи път беше на улицата в такъв час и градът беше станал различен град. Пътищата, които бяха крайно натоварени през деня, сега бяха празни и мястото беше заето от страшни на вид хора. Като се сети за улиците, по които трябваше да мине, за да се прибере, преглътна няколко пъти, за да спре сълзите, напирани да бликнат от очите ѝ. Беше малка, толкова мъничка. Повдигна глава и погледна небето. Беше като прашинка в този град, където дори звездите ставаха невидими. Нямаше избор и започна да върви. Сякаш всеки ъгъл криеше опасност и всяка врата се отваряше към злото. Минаваше разтреперана между контейнерите, преливащи от боклук, пияниците и подсвиркващите скитници, и си пое дълбоко въздух, когато стигна до Истиклял. Тук все още навалицата от мъже и жени се разхождаше напред-назад и човешките гласове се смесваха със звуците на музика. Половината нощ бе изминала, а тези хора още бяха по улиците. Никога не беше виждала такова нещо в Яслъхан. Спускаше се от Гюмюшсую към Долмабахче, после тръгна от Долмабахче към Бешикташ и страхът си отмина. Преминаващите коли ѝ даваха чувство за сигурност. Съвсем се успокои като видя войниците, които стояха на пост пред двореца Долмабахче. Значи като пресече няколкото улички след ресторанта, няма от какво да се страхува. Стигна Бешикташ и пое по нейната улица, отново наоколо стана пусто и я изби студена пот. Бутна вратата на сградата и влезе вътре, ударите на сърцето ѝ бяха толкова силни, че се чуваха отвън. Бързо се изкачи по тъмните стъпала и когато влезе в апартамента и затвори вратата, пое дълбоко дъх. И това беше постигнала! Мислейки си как за малко повече от три седмици откакто слезе от автобуса при Топкапъ, беше намерила и дом, и истинска работа, тя удовлетворено се отпусна в леглото и за първи път, от нощта, в която бе напуснала Яслъхан, си помисли за майка си, Мехмет, Шадийе и за Реджеп, за когото не знаеше къде се намира. Не бяха семейство, приличаха на хора, чиито пътища случайно се бяха пресекли. Не бяха като хора, делили един дом, бяха като пътници, срещнали се в странноприемница. Петима души, които трябваше да бъдат свързани в кръвна връзка, страдаха от несъвместимост на кръвта... Едно огнище, обречено не да дими, а да догори... Въртейки се в леглото от едната на другата страна, се опита да потисне безпокойството в себе си. Пред

очите ѝ се появяваха лица и тя не можеше да ги изтрие. Не можеше да прогони от ума си Мехмет с неговия сакат крак, Шадийе с разплаканите очи, Хатидже, която се мъчеше да наточи вода с помпата и Реджеп, който пушеше, сложил крак върху крак. Миризмите им нахлуваха в ноздрите ѝ една по една. Не тъгата беше посетила сърцето ѝ, знаеше, че не беше това, ни най-малко не искаше да е до тях в този момент. Дръпна си ухото и почука на дърво върху рамката на прозореца. Боже опази, не искаше да бъде там, нито те да са до нея. Причината за болката, която изпитваше, за пожара в сърцето, камъкът, който седеше върху гърдите ѝ не беше копнеж — беше самота. Самота.

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Беше дълга целувка. Прекалено дълга, за да се обясни с моментна разпуснатост, направена несъзнателно или с „Не знам как се случи“. Беше толкова дълга, че продължаваха да се целуват и след като птиците отлетяха, уморени от чуруликане. Ако вратата на салона не се беше отворила внезапно и една жена с кърпа на главата и леко манто не беше влязла с тава в ръката, онова, което отровнажълтият диван видя, нямаше да се ограничи само с целувка.

Нарин и Фърат подскочиха, а жената с кърпата излезе през вратата, от която току-що беше влязла, с вик:

— О, божее!

— По дяволите! — възкликна Фърат. Спогледаха се с Нарин. Фърат скочи от дивана, а Нарин се хвана с две ръце за главата и замръзна като статуя на мястото си.

— Ето, пак ни хванаха. Да не сме орисани? — засмя се Фърат безцеремонно и извика: — Елате, госпожо Бахрие, няма нищо, не се тревожете, елате да се запознаете с годеницата ми — и намигна на Нарин.

Вратата се отвори тихо и госпожа Бахрие, която се беше спотаила до входа, влезе зачервена.

— За бога, сине, откъде да знам, че ще правите това посред къщата? Аз само влязох и... Няма ли стаи в тази къща?

Фърат взе подноса от нея и я прегърна сърдечно.

— О, красивата ми Бахрие, най-красивата жена в Яслъхан!

— Това момче е лудо. Винаги е било лудо — каза Бахрие, но изглеждаше доволна. — Отслабнал ли си? Никога не си могъл да се грижиш за себе си. Но си станал много хубав. Бахрие би направила всичко за теб.

— Виж, това е годеницата ми. Какво мислиш, красива ли е?

— Много е хубава, браво! Добре дошла, моето момиче. Каза ми, че ще идва сам, затова така нахълтах...

— Няма нищо — каза Нарин и успя да докара свенливата усмивка на младоженка на лицето си.

Докато Бахрие правеше чая и приготвяше закуската, Нарин си взе душ. Не можеше да повярва, че това се случи. Ако жената не беше влязла, бе само въпрос на време преди да отидат по-далече. „Той е гадже на Ърмак“, напомни си тя. Повтори си изречението няколко пъти: „Той е гадже на Ърмак, той е гадже на Ърмак, той е гадже на Ърмак“. Щом беше в състояние да направи нещо такова на сестрата на Дениз, тогава нямаше нещо, което не би могла да направи. Знаеше, че не е най-добрият човек на света, но смяташе Дениз за своя сестра, а тъй като Ърмак беше сестра на Дениз, тогава това, което вършеше, беше измама срещу нейната сестра, и то беше достатъчно да я направи най-лошият човек на света. „Засрами се“, измърмори тя. Беше си взела нещата в банята, за да не се разхожда из къщата по хавлия. Облече се там, среса косата си и се опита да я изсуши с някакъв допотопен сешоар.

Излезе навън и внимаваше да не поглежда Фърат в очите. Не беше трудно да го постигне, защото Фърат постоянно задаваше въпроси на госпожа Бахрие — „Как е господин Кемал? Какво стана с госпожа Айсел? Какво работи синът на господин Джеват?“ — и така нататък, а тя отговаряше. По време на закуската забеляза, че на нейните усилия има равнозначност, че Фърат също се опитва да гледа встрани от нея. Явно, той също съжаляваше за случилото се.

Веднага щом госпожа Бахрие почисти масата след закуска и си тръгна, Фърат се насочи към вратата.

— Отивам да се срещна с онзи човек. След няколко часа ще се върна и ще идем заедно на гробището — каза той.

Нарин усещаше, че и той е разтревожен.

— Добре.

— Не гледай мрачно. Ще поговорим като се върна.

— Добре.

Като знаеше, че ще говорят с Фърат, когато той се прибере, помръкна още повече. Нямаше какво да се каже за онова, което бяха направили преди малко. Нямаше какво да се каже, освен „Сгафихме и не бива да го правим отново“. Пред тях имаше още една нощ. На другата сутрин Фърат щеше да има с какво да се занимава ако въпросът с продажбата бъде разрешен, а Нарин щеше да отиде до

каменоделеца да поръча мраморни надгробни плочи за майка си, брат си и сестра си. Бяха починали преди дванайсет години, и макар да не е била там, за да види, беше сигурна, че над главата на всеки гроб има по парче дърво. Трябваше да уреди това, за да не се налага още веднъж да идва в Яслъхан. Не беше силно религиозна, но един глас в нея ѝ говореше, че има задължения, които трябва да изпълни.

Обади се на господин Ерол да каже, че няма да ходи на работа в понеделник поради семейни проблеми и мъжът се изненада. Сигурно се е чудил какви проблеми може да има Нарин със семейството си, при което не ходеше да вижда, но все пак показва вежливост и не зададе твърде много въпроси. Ще бъде ли на работа във вторник? Да, ще бъде. В такъв случай, няма проблем. Приключи разговора, реши да разгледа Яслъхан на дневна светлина и напусна къщата. Разходи се из старата борса за търговия на едро, покрай „Кафенето на ъгъла“ и пазара. Остана удивена от новите общински автобуси и микробуси. Навсякъде беше още пусто, защото беше неделя сутрин, но редиците от коли, паркирани отстрани край пътя, показваха колко много се бе увеличило населението на града. Мина бавно покрай търговците на бяла техника и магазините, и огледа грозните модерни кооперации, издигнати в центъра на града. По фасадите на повечето от тях имаше безсмислени шарки от цветна мозайка. Макар че тези части попадаха малко далече от квартал Муратели, това бяха места, които познаваше като дланта на ръката си. Малко по-нататък, точно срещу парка, на мястото, където някога се намираше къщата на дядо ѝ, се издигаше светлозелена кооперация. Трябва да беше най-грозното зелено на света. Зачуди се дали вуйчовците ѝ все още живеят там, дали сградата е тяхна, но това любопитство трая само няколко секунди. Дявол ги взел. Ако не беше тяхната алчност, семейството ѝ щеше някак да преживява. Мехмет нямаше да се депресира, че няма да бъде футболист, Шадийе нямаше да прави това, което правеше, и кой знае, Реджеп може би нямаше да избяга. Може би пак не би дошло щастието при тях — защото парите нямат връзка с щастието, а имат с нещастieto, но ако бяха получили пари от дядо си, дали щяха така да бъдат разпилявани с всеки повеи на вятъра. Поне нямаше да се отровят и да измрат като плъхове заради непочистения комин. В смъртта има благородство, в отравянето от печка няма. Има само срам от нищетата, невежеството и от това да си всъщност никой. Случилото се със семейството ѝ не беше като да

умреш от рак или да умреш, защото те е блъснала кола. Приличаше на съдбата на измръзнало от студ куче и внушаваше пълно отчаяние. Почувства, че ѝ призлява и веднага след това коленете ѝ омекнаха. Седна на оградата на парка и докато гледаше къщата на дядо си, постепенно се почувства по-добре. Нямаше начин да се разплати с миналото, защото миналото отминава. Ти си това, което остава.

В понеделник, веднага след края на лекцията, бързо събра нещата си и хукна по коридора. Имаше повече от час, за да стигне до работа, но бързаше да не закъснее още първия ден. По-добре беше да подрани, отколкото да закъснее. Краката ѝ бяха в плачевно състояние от многото вървене из Истанбул през първите дни, но вече се бяха тренирали с помощта на младостта ѝ. Сега спокойно можеше да върви почти час и половина — два. Знаеше, че това не ще продължи вечно, че Истанбул е толкова голям, че не можеш да живееш с ходене пеша и в последните дни беше започнала да проучва автобусите, номерата на автобусите и знаците, които показваха автобусните спирки, хората които слизаха и се качваха в тези автобуси. Когато има малко пари и когато се почувства готова, и тя ще се качи. Първо щеше да започне с малки разстояния, ще се качи пред университета и ще слезе малко по-нататък. Като свикне, щеше да отиде и по-далече. Зави ѝ се свят само като помисли за това. Плашеха я бутането и блъскането, тълпите, отварящите се със съскане врати.

На излизане от университета не можеше да свали очи от автобусите. Студенти, които знаеха къде отиват, просто поглеждаха номера и скачаха вътре, без да се колебаят дори за миг. Имаше даже и такива, които на групи от момичета и момчета се качваха със смях и бърборене. Нарин искаше да е една от тях. Самоуверена и весела като тях... В този момент минаваше пред автобус, в който се качваха, и се опита да забележи как младежите пъхат билетите си или показват картите си. Беше наблюдавала много пъти преди това, но ѝ харесваше да го повтаря. Беше насочила вниманието си изцяло към билетите, които слагаха в кутията до шофьора и не видя колата, която изскочи внезапно иззад автобуса. Полетя във въздуха и се блъсна в асфалта, а хората започнаха да тичат към нея. Дори тогава не разбра, че е ударена от кола. Беше шокирана какво ѝ се случва. Един мъж я хвана за рамото

и се опита да ѝ помогне, тя понечи да се изправи, но болката в крака я накара да падне обратно на земята. Когато едно момиче с дълга къдрава коса коленичи, обляно в сълзи до нея, тя беше на ръба да изгуби съзнание.

— Добре ли си? Нищо ти няма, нали? Аз... толкова съжалявам... Изскочи неочаквано зад автобуса. Не те видях — каза момичето. Влажните ѝ очи бяха изпълнени със страх и Нарин осъзна, че я познава. Беше високото момиче от университета. Ходиха на едни и същи лекции няколко пъти и всеки път момичето беше облечено с такива красиви неща, че Нарин не можеше да отлепи очи от нея. Знаеше и името ѝ: Дениз. Това беше последното нещо, което си помисли, преди да изгуби съзнание.

Когато дойде на себе си, лежеше на носилката в една линейка и към ръката ѝ беше включена система. Дениз седеше на пейката отстрани до нея сред дежурния екип и очите ѝ бяха подутти от плач.

— Вижте, отвори си очите — извика тя развълнувано. — Дойде в съзнание.

Един от мъжете в линейката поднесе светлина пред очите ѝ и попита:

— Как се чувстваш?

— Кракът ме боли.

— А някъде другаде?

— Не знам. Къде отиваме?

— В болницата.

Нарин замълча. Нямаше смисъл да казва, че трябва да отиде на работа.

— Но аз нямам никакви пари.

— Сега не мисли за това.

Тези думи на мъжа я разтревожиха още повече. Когато стреляха по Мехмет и го приеха в болницата, имаше огромни разходи. На теория болницата беше държавна, но като се сложат лекарствата и това-онова, ако Дебелият Неджати не беше платил повечето от тях, не знаеше какво щяха да правят. А сега като го нямаше Дебелия Неджати да хлътне с пари...

— Не се притеснявай, аз ще платя всичко — намеси се Дениз. — Аз те ударих, значи аз трябва да платя.

Нарин изпита такова облекчение, че за момента забрави работата си, на която не можеше да отиде. Но само за един момент. После отново сърцето ѝ се сви.

— Днес щях да започвам работа...

— Ще оправим и това, не се тревожи. Ти само се оправи, а ние ще се погрижим за всичко.

Дениз плачеше. Нарин се изуми, че едно момиче с толкова красиви дрехи плаче.

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА

Точно както се беше досетила, гробовете представляваха купчини пръст, парче дърво на всяка от тях с имената, написани с криви букви, и много бурени. Ако пожелаеше, можеше лесно да махне парчетата дърво и да размени местата на имената, за да заблуди завинаги хората относно идентичността на онези, които бяха погребани тук. Ничий дух нямаше да почувства ако го направи, но основното беше, че понеже и тримата нямаха много посетители, и следователно никакъв помен нямаше записан в тяхна памет, промяната нямаше да има значение. Беше сигурна, че вуйчовците ѝ не наминаваха; никой не иска да се изправя срещу греховете си, особено ако тези грехове са под земята. Не ѝ беше трудно да се досети, че дори Мехмет и Шадийе да имаха любими хора, то те бяха забравили починалите, тъй като отдавна са починали, и бяха отплавали към нови любви; за нещастие спомените гният по-бързо от телата.

Погледна към Фърат, който стоеше малко по-нататък и се усъмни, че мислите ѝ са верни. Пред нея стоеше споменът на живота ѝ и не изглеждаше ни най-малко прогнил. Искрящите му кафяви очи излъчваха живот и светлина. Нарин си помисли, че това бяха най-искрящите очи, които бе виждала през живота си. „Хубав мъж“, помисли в себе си и не пропусна да добави, „Дано бог да го запази за неговата собственичка“. В този случай негова собственичка беше Ърмак. Коленичи в краката на майка си, така че да бъде в средата на трите гроба и започна да се моли. Три пъти Kulhavallah, един път Elham, три пъти Kulhavallah, един път Elham, три пъти Kulhavallah, един път Elham, заедно с „в името на Аллах, състрадателния, милостивия и милосърдния“ и накрая „Амин“... Знаеше, че това би направило майка ѝ щастлива. Нищо не би могло да направи щастлив онзи простак Мехмет, но Шадийе сигурно ще е доволна. Шадийе ревлата! Какво ли прави под земята сестра ѝ, която се страхуваше от всичко? Молеше се и пак се молеше. Знаеше, че никой друг няма да дойде да се моли за тях, затова сърце не ѝ даваше да спре. Това беше

единственото нещо, което можеше да направи за тях и даваше всичко от себе си.

Тръгнаха си от гробището и се качиха в колата на Фърат. След дълго мълчание Нарин попита:

— Какво стана със земята?

— Приключих, продадохме я.

— На късмет да е.

— Благодаря.

— Къде отиваме? — попита тревожно Нарин, защото Фърат пое по един път, който извеждаше от Яслъхан.

— Реших, че не искаш да засядаш вкъщи — отговори Фърат, но Нарин не се затрудни да отгатне, че искаше да каже: „По-добре да не оставаме вкъщи сами“.

— Какво ще правим в такъв случай?

— Ще те заведа в един рибен ресторант край морето. Някога често ходехме там. Попитах и ми казаха, че още работи.

— Ще седим край морето в този студ?

— Не се тревожи, има закрыта част.

— Добре тогава, надявам се, че имат ракия.

— Е как! — засмя се Фърат.

— Знаеш ли, че за първи път видях морето, когато бях на тринайсет.

— Шегуваш се.

— Честна дума — каза Нарин.

Морето се намираще само на двадесет километра и беше сигурна, че тя е единственият човек в Яслъхан, освен слепите, който на тази възраст не беше виждал море. Наистина слепите дори може да са ходили край морето, да са вдишвали миризмата му, може би са потапяли краката си в него или може дори да са плували, но нейното положение можеше да се смята за по-лошо.

Майка й като малка беше ходила много пъти на плаж, беше се научила да плува в онези дни. Нарин се опита да си представи как е плувала майка й, когато е била дете, но не успя. В представите й майка й се разхождаше край морето, запретнала поли, но не отиваше подалече. Нямаше представа дали баща й може да плува, но знаеше, че когато е в добро настроение често ходи на брега да се напива. Мехмет и Шадийе бяха ходили край морето със съседите. Но никой не се

сецаше, че Нарин не е виждала морето. Нито приятелите ѝ, нито съседите, нито майка ѝ, нито баща ѝ, нито брат ѝ и сестра ѝ... Не я оставяха вкъщи нарочно, но просто така, не било писано. Пък и в крайна сметка и тя не ги беше подсетила: „Вземете и мен“; не ѝ беше минало през ума. За да може да поиска нещо, човек трябва да се научи да иска, а нея никой не я беше научил.

До тази възраст беше виждала морето само по телевизията и в книгите. Необятно пространство от вода, чудовищна капка вода. Пък и не беше толкова любопитна... Какво любопитно имаше в солената вода, но плуването наистина възбуди интереса ѝ. Как се движеха хората напред-назад като риби? Как се гмуркаха в толкова много вода, без да се страхуват? През един пролетен ден, когато беше на тринайсет, по настояване на Юмюхан двете семейства заедно отидоха на плажа. Бяха седнали под огромно дърво. Времето не беше достатъчно горещо, за да влязат в морето, но Нарин беше изтичала и бе потопила краката си в него, беше вървяла по плажната ивица и наблюдавала как мокрите камъни изсъхват на слънцето.

— И таз хубава! — възкликна Фърат.

— Ами, не знам, просто не ме вземаха! Но сега живея в дом, който гледа към морето, а името на най-добрата ми приятелка е Дениз — море. Да го кажем по този начин: запълнила съм празнината. Затова няма нужда да ме съжеляваш.

— Не те съжелявам, скъпа, бях изненадан.

Паркираха близо до брега, където бяха наредени необитаеми рибни ресторанти. Минаха покрай котки с проскубани опашки, които през лятото обитаваха мястото заради изобилието от храна, а през зимата поради липсата ѝ си издираха очите, увиха се добре в палтата си да се запазят от вятъра, който беше станал доста силен. Влязоха в ресторанта, посрещна ги бумтящият огън на камината. От десетината маси вътре бяха запълнени само две. Млада двойка и едно семейство, състоящо се от весела майка, плешив баща и две момчета, които започваха да се окосмяват. Клиентите на ресторанта този ден бяха шестима.

Сервитър с бяла риза ги посрещна възторжено.

— Ооо, Фърат бей, добре дошъл, оказвате ни чест. Отдавна не сте идвали по тези места. Колко време стана? Ако не греша, за последно бяхте тук преди четири години с баща си.

— Иса, каква памет имаш! Браво, идвахме точно преди четири години, прав си — каза Фърат и раздруса ръката на възрастния мъж.

Иса притежаваше гордостта на човек, който винаги върши работата си грижливо и с внимание. Грабна бутилката с вода с елегантен жест и с размах напълни двете чаши.

— Какво ще пиете? Ракия?

— Аз ще пия кока-кола — каза Нарин.

Фърат я погледна изненадано.

— Нямахте ли да пиеш ракия?

— Така казах, но всъщност е по-добре да не пия. Не ми действа добре, когато съм разстроена — каза Нарин. Не беше лъжа, вярно беше, че се напива по-лесно, когато има тревоги и тогава ставаше още по-песимистична. Беше го проверила неведнъж.

— Ще изпиеш една чаша, от толкова няма да ти стане нищо — протестира Фърат и като намигна на сервитьора, каза: — Донеси ни ракия, бай Иса. Кажй й моля те, не може да дойдеш чак до тук, и да пиеш кока-кола.

— Разбира се, че не може — Иса повдигна вежди сякаш да я засрами и изду гуша. — Когато човек види морето, трябва да отвори бутилка ракия. Ракия на брега на морето и сирене до ракията... Така казват.

Нарин не беше чувала да казват такова нещо, но не протестира; нищо нямаше да й стане от една чаша, всъщност, може би щеше да й помогне да се отпусне малко. Поръчаха от подноса с мезетата, почувства най-сетне че започва да огладнява. Гледката на съдовете върху подноса и чиниите на страничната масичка бяха достатъчни, за да изострят апетита й. Взе една от филиите препечен хляб с мащерка, потопен в зехтин, който Иса, без да губи време, донесе на масата им, и започна да гризе от него.

— Съжалявам за случката тази сутрин — каза Фърат. — Не трябваше да се случва, но се случи... Но мисля, че не бива да преувеличаваме това. Искам да кажа... Казвам, че можем да го преодолеем.

— Ние?

Фърат я погледна въпросително.

— Ами продължаваш да казваш „ние“ — напрегнато каза Нарин. — Можем да сме приятели, можем да преодолеем това, ние, ние...

— Какво лошо има в това?

— Няма нищо толкова като „ние“ — каза Нарин. — Ти си някой, когото някога познавах, и си гадже на Ърмак — това е всичко.

— В такъв случай трябва да ти напомня, че тази сутрин ти целуваше гаджето на Ърмак.

— Това беше залитане.

— Но не беше много нормално залитане.

— Добре, хубаво, ако не ме беше целунал отново, всичко си беше дотам.

— Ти също ме целуна.

— Добре, аз също те целунах. Какво да направя, да ти дам ли наградата „двадесетия мъж, когото целувам в живота си“?

— Първият мъж, когото целуна също бях аз. Тоест, мисля, че бях аз.

Нарин направи физиономия.

— Направихме нещо, което не биваше да правим и осъзнаваме, че беше грешка. Какво повече? Надявам се да не се наложи да се самоубиваме заедно или нещо толкова. Поне аз няма да го направя, за теб не знам.

— Всъщност аз казвам същото нещо, не трябва да го правим отново. Освен това не искам отново да се караме заради това — каза Фърат.

— Какво значение има ако се скараме?

— За мен има значение.

— Защо?

— Защото искам с теб да сме приятели.

— Изобщо не вярвам в това. Ако един мъж иска да е приятел с една жена, тогава със сигурност...

— Със сигурност иска да спи с нея. Това ли щеше да кажеш?

— Да, това щях да кажа.

— Не искам да спя с тебе.

— Сигурна съм.

— Луда ли си?

— Да, луда съм, затова ще е най-добре да се откажеш от идеята да бъдем приятели.

— Какво ти става?

— Продължаваш да бръщолеваш като идиот и ми лазиш по нервите. Хората не говорят за такива неща. Не казват: „Виж, повече не трябва да се целуваме“. Сякаш сме заедно и ти ме напускаш...

— Ооо, разбирам — засмя се Фърат. — Взела си присърце това, което казах. Искаше да тичам след теб и ти да ми кажеш „не“.

— И аз те разбрах. Ти си болен, и то сериозно болен. Наследил си го от майка си, предполагам — каза Нарин и веднага щом се чу, се разкая. — Съжалявам, извини ме, говоря глупости — опита се да поправи нещата, но в някои случаи това, че съжаляваш не е достатъчно.

— Няма нищо — отговори Фърат, но Нарин усети, че е нервиран. Не знаеше как можа да каже такова нещо. Изскочи от устата ѝ от гняв. Ощипа се по крака под масата. Иса дойде и докато пълнеше чашите им не размениха нито една дума, около половин час устните им не се раздвижиха с друга цел, освен да ядат и да пият.

Накрая Нарин повече не можеше да издържи и попита:

— Още ли ми се сърдиш?

— Малко — отговори искрено Фърат. — Споделих с теб нещо лично и ти при първата възможност го използваш против мен.

— Знам, съжалявам. Всъщност не правя често такива неща, дори изобщо не го правя, но днес сякаш не съм на себе си.

— Това е, защото те целунах — каза Фърат със саркастична физиономия и посегна към скаридите.

Гипсираха счупения крак на Нарин и я оставиха в болницата два дни, защото имаше леко сътресение на мозъка. Имаше шест шева на челото и натъртвания на различни места по тялото. Дениз не я остави нито за миг през тези два дни. Бяха настанени в специална стая в частна болница и лекарите се въртяха на пети около тях. Даже чичото на Дениз дойде на посещение. Беше представителен, очевидно богат и добродушен човек. Целуна Нарин по бузата, седна в края на леглото и държа ръката ѝ дълго време. Нарин беше трогната от близостта му с Дениз. Докато нейните вуйчовци не се бяха поколебали да измамат своите племенници и да ги оставят гладни, този човек се държеше с Дениз като със собствено дете и се отзоваваше на всяка нейна нужда.

През дългите часове, които прекараха заедно в болницата, Дениз ѝ разказа страшно много неща. В онзи ден Нарин научи, че преди година тя беше загубила майка си и баща си при катастрофа и заради това през последната година бе изоставила следването, че макар да е второкурсничка, имаше да навакса много уроци от първи курс, че сестра ѝ учи в гимназия в Швейцария, че живее сама в апартамент, наследен от семейството ѝ, че нейният чичо управлява семейните компании след смъртта на баща ѝ, че той се грижи за Дениз и сестра ѝ, че чичото е добър човек, но с Дениз често имат проблеми, защото той не одобрява нейния начин на живот. И също така научи, че Дениз не можеше да спре да говори и не можеше да стои на едно място.

Денят, в който излязоха от болницата и се качиха в червената мазда на Дениз, гласът на Нарин стана дрезгав от вълнение. Колата имаше черни кожени седалки и миришеше прекрасно. Нарин, която до този ден беше влизала в кола само няколко пъти, естествено не разбра, че така мирише една нова кола. Дениз щеше да я заведе първо в ресторанта, щеше да я изчака да говори с Мурат бей, и след това щеше да я остави в нейния апартамент.

— Можеш ли да ме упътиш? Чувала съм името, но не знам къде се намира ресторантът — каза Дениз.

Нарин си зарадва като чу, знае името на ресторанта и се почувства горда. Значи, беше намерила работа в наистина известно заведение. Но когато се сети за възможността да е изгубила тази работа, белите облаци се разпръснаха и вместо тях се струпяха черни.

— На две или три пресечки по Истиклял — обясни Нарин.

— Това е много дълъг булевард... Трябва да знаем точно къде е, защото не можеш да ходиш в това състояние.

— Намира се на страната откъм площад Таксим. Не знам как се отива дотам с кола. Винаги съм ходила пеша.

— Тогава ще питаме и ще го намерим.

— Кое е това място?

— Какво имаш предвид?

— Ами, как се казва кварталът, в който се намираме сега?

— Аааа, в Нишанташъ сме.

— Близо ли е до Таксим?

— Близо е.

Наистина, след като попита двама души за пътя, Дениз успя да паркира точно пред ресторанта, и като измъкна патериците, които трудно се бяха побрали в задната част на колата, подаде ги на Нарин и попита:

— Какво ще работиш тук?

— Ще мия мръсни съдове. Чаши...

— Ще миеш мръсни съдове?

— Да — отговори Нарин и ужасеният израз, покрил лицето на Дениз, я накара да се почувства неловко. — По-скоро щях да мия съдове, но вероятно няма да ми разрешат да работя в това състояние.

Понеже Дениз не знаеше какво да отговори, затвори вратите на колата и отвори вратата на ресторанта, за да влезе Нарин.

— Ще чакам отвън.

Беше само единайсет преди обяд и освен двама сервитьори, които подреждаха масите, не се виждаше никой друг.

— Господин Мурат не е ли тук? — попита Нарин.

Двамата сервитьори се спогледаха и понеже не бяха на работа в деня, когато Нарин беше работила там, не я познаваха. По-възрастният я изгледа с подозрение и каза:

— Вътре е, в неговия офис...

— Трябва да говоря с него.

— Чакай тук, ще погледна. Как се казваш? Защо искаш да говориш с него?

— Кажете, че го търси Нарин. Той ще се сети, идвах за работа онзи ден.

Човекът изчезна и Нарин погледна към Дениз, която чакаше облегната на колата пред ресторанта. Сякаш не беше достатъчно вниманието, което предизвикваше червената ѝ кола, та с високия си ръст и чупливата коса беше станала притегателен център за квартала. Минувачите забавяха стъпки, за да могат да я разгледат, някои дори спираха. Дениз обаче си пушеше цигарата невъзмутимо, сякаш не забелязваше погледите, които се лепяха по нея. Нарин беше толкова погълната да гледа Дениз, че не забеляза кога Мурат бей застана пред нея. Когато той каза:

— Сега ми стана ясно... — тя се стресна. — Какво ти се е случило, моето момиче?

— Една кола ме блъсна пред университета. Идвах насам...

— Зло да те забрави! Ай, ай, ай! Бях изненадан, че не дойде и си помислих, че си намерила по-добра работа.

— Извинявайте, че не можах да ви кажа, преди малко излязох от болницата. Държаха ме два дни, защото имах сътресение.

— Разминало ти се е на косъм.

— Да, но сега съм добре. Исках да попитам дали мога да работя.

— Моето момиче, кракът ти е в гипс, как ще работиш?

— Мога да мия чашите седнала.

— В никакъв случай, миличка. Ела и започни когато се оправиш, ще ти пазя мястото. Но така не можеш да работиш, не е възможно. Луда ли си, ще се осакатиш завинаги.

— Трябва да работя, Мурат бей.

Човекът не знаеше дали да се смее или да плаче.

— Кога ще свалят гипса?

— Казаха поне месец.

— Тогава ела след един месец. Ще ти дам парите за този месец. Ще ги удържим от заплатата ти по-късно.

— Не, не мога да го приема.

— Можеш, можеш — каза Мурат бей и без да дава възможност на Нарин да си отвори устата, извади тесте банкноти от джоба си, изтегли няколко и ѝ ги подаде. — Как стигна до тук?

— Човекът, който ме блъсна, беше така добър да ме докара. — Нарин пое парите и очите ѝ се насълзиха. — Чака ме там, пред вратата.

Мурат бей се протегна и погледна Дениз.

— Късметлийка си, в тази страна те удрят и бягат.

— Благодаря ви — каза Нарин и сълзите потекоха като ручейчета по бузите ѝ. Не можеше да си спомни кога за последно беше плакала. Не беше плакала когато баща ѝ ги остави, нито когато простреляха брат ѝ, нито когато една нощ напусна семейството си. Но сега не можеше да спре сълзите си пред този човек, който ѝ подаваше пари.

— Хайде, хайде, не плачи. Виж, имам дъщеря на твоята възраст. Тя също ще отиде в университета, ако е рекъл господ. И освен това, ти ще работиш и ще ми ги върнеш, ще ти ги отрежа от заплатата, така че това е нищо.

— Бог да ви благослови! — каза Нарин и забеляза, че изразът на лицето на Мурат бей се смени изведнъж.

Неволно обърна глава натам, накъдето гледаше той, извън ресторанта, и разбра защо господин Мурат е втрещен. Дениз биеше един мъж. Нападеше го с неконтролируема енергия, налагаше го с всичка сила. Съседните търговци бяха излезли пред вратите си и гледаха какво се случва. Мъжът, когото биеха, се бе свил на земята и се опитваше да запази с ръце главата си от ударите. Мурат бей остави Нарин и изтича отвън, двамата сервитьори го последваха.

Докато Нарин излезе от ресторанта със счупения си крак, Мурат бей и сервитьорите бяха издърпали Дениз от мъжа, но конфликтът в действителност не беше стихнал, защото Дениз се опитваше да се освободи от ръцете на двамата сервитьори, които я държаха, и същевременно бълваше нечувани псувни срещу свилия се мъж, когото Мурат бей беше уловил здраво.

— Да еба и майка ти, и жена ти, копеле! Негодник! Мръсник, и син на мръсник!

— Дъще, спри да псуваш и ни кажи направо какво ти направи този човек — намеси се Мурат бей, стискайки здраво превития мъж.

— Опипа ми задника, копелето. Кой по дяволите си мислиш, че си, бе животно, да ми пипаш задника! — гласът на Дениз кънтеше из целия квартал.

— Ахмет, извини се на дамата — каза Мурат бей.

— Какво ти извинение, бе! Той ще ми се извини, че ми е пипал задника, а аз какво да кажа после? „Добре, няма нищо“? — протестира Дениз.

— Миличка, човекът е луд, просто е луд.

Някои от търговците се подсмиваха скришом пред дюкяните си, а други подвикваха на Ахмет, който след яростния бой трепереше от страх под ръката на Мурат бей:

— Ахмет, май пак те натупаха, а?

Дениз направи няколко крачки към Ахмет, Ахмет се опита да се измъкне, но Мурат бей не го пусна.

— Хей, ти наистина ли си луд, човече? — попита Дениз.

Ахмет сложи главата си на рамото на Мурат бей.

— Ох, сърце не ми дава да ти направя нещо. Ела, хайде ела де, да се сдобрим — този път Дениз разтвори ръце широко и пристъпи към Ахмет. Под изумените погледи на всички прегърна Ахмет, потупа мъжа по гърба и каза със смях: — Бедничкият, не трябваше да те удрям

толкова по главата. Но престани да опипаш хората, малкия. Разбрахме, че си луд, но тук има хора, които са по-луди от тебе. — След това се обърна към обитателите наоколо и ги упрекна:

— Хора, грижете се за този ваш луд човек, бяхте го оставили на моята милост.

Влязоха в колата и Дениз се смя толкова много на това, което ѝ се беше случило, че Нарин се усъмни дали не ѝ се е разхлопала някоя дъска. Не спираше да повтаря:

— Ударих луд човек. Но никой не се опита да ме спре, честна дума, хората се забавляваха, стояха си и гледаха. Този, дето хвана мъжа, твоят шеф ли беше?

— Да.

— Е, какво стана? Разреша ли ти да продължиш работа?

— Да, но каза да отида след един месец.

— Правилно.

Нарин се страхуваше, че Мурат бей няма да я приеме след сцената, която направи Дениз, но не ѝ го каза. Щеше да е по-добре поне да не беше псувала така. Мурат бей изобщо не приличаше на човек, който харесва такива неща.

— Симпатяга е твоят шеф — каза Дениз.

— Мурат бей?

— Да, има вид на мъжкар.

— Какъв вид има?

— На мъжкар, мъжко момче! Нали същият код е заложен в анадолската привлекателност.

Нарин не коментира. Не разбираше това, че Дениз намира Мурат бей за симпатичен. Яслъхан беше пълен с мъже като него.

Когато стигнаха до жилището на Нарин, Дениз извика:

— Това ли е? — Гледаше, сякаш никога не беше виждала такова място.

— Да.

— На кой етаж си?

— На четвъртия.

— Има ли асансьор тука?

— Не.

— Но ти не можеш да останеш тук. Как ще се качваш и слизаш четири етажа всеки ден със счупен крак?

— Ще вървя бавно.

— Не бъди глупава, отиваме вкъщи. Ще останеш при мен докато се справиш. Сутрин ще те карам с колата до университета.

Дениз запали колата, без да изчака отговор и Нарин извика:

— Спри!

— Да пукна ако те оставя тук. Пък и живея сама в огромно жилище.

— Моят дом е на това място и искам да остана тук.

— Добре, да се качваме тогава. Като видиш какво е да вървиш по стълбите, ще се откажеш.

— Няма нужда.

— Не, не, ще ти помогна.

Слязоха от колата и влязоха във вмирисаната на влага сграда. Понеже Нарин не можеше да се качва по стъпалата с две патерици, тя сложи едната си ръка през раменете на Дениз и отпусна тежестта си на нея. Дениз не спираше да мърмори нещо като: „Ето, видя ли...“ На всеки етаж си поемаха дъх и с пристигането им на четвъртия етаж и двете бяха изтощени от умора. Дениз пое ключа, който Нарин ѝ подаде, отвори вратата и се стресна като видя, че апартаментът е в още по-лошо състояние от сградата.

— Що за дом е това?

— Ето такъв — каза Нарин и вдигна рамене. Беше толкова уморена, че нямаше сила да се обижда.

— Коя е твоята стая?

Нарин посочи стаята, която се падаше точно срещу входната врата. Помисли си как ли ще реагира Дениз, като види само един дюшек на земята и дрехите ѝ, сгънати до него.

— Добре, благодаря ти, ти слизай вече — каза на Дениз.

— Остави ме малко да си почина.

Последното нещо, което очакваше, отваряйки вратата, беше тримата човека, спящи в леглото ѝ. Нарин изпищя, тримата скочиха от леглото и се оказа, че са чисто голи. Познаваше жената в средата — беше продавачката, истинската наемателка на апартамента. Нямаше представа кои са мъжете. Вместо да прикрие гърдите си, продавачката се опита да оправи изрусената си дълга коса и се развика:

— Какво правиш тук, бе? Нямаше те няколко дни наоколо, сега ли трябваше да се появиш?

Ако Дениз не беше влязла и затворила вратата, Нарин щеше да продължи да стои на прага като статуя. Опомни се от трясъка на затварящата се врата и извика:

— Това е моята стая, какво правите тук?

Сърцето ѝ беше изхвъркнало от гърдния кош и биеше в ушите ѝ, затова не чу как Дениз измърмори:

— Опааа, попаднахме на групов секс!

С пронизителния си глас продавачката каза:

— От къде да знам, че ще дойдеш?

— Да вървим, скъпа, да се махаме от тук — каза Дениз. — Тия са луди, ще ни убият.

Нарин изглежда нямаше нужда от убеждаване. Но точно се обърнаха към вратата, тя спря и каза:

— Не тръгвам, без да си взема нещата.

— Зарежи сега нещата си.

— Всичко, което имам е в тази стая. Учебниците ми, всичко е там.

Дениз пое дълбоко въздух и изкрещя:

— Омитайте се от тук, ще вземем нещата на момичето.

— Спри се, курво нещастна! — извика продавачката.

— Виж ме, ако дойда вътре, ще съжаляваш, че си се родила! — сопна се Дениз.

На лицето ѝ се беше появил същият израз, който имаше докато биеше Ахмет. Нарин усети, че тя е на път отново да излезе от релси, затова прошепна:

— Стига, сама каза, че ще ни убият.

— Не могат нищо лошо да ни направят! — процеди през зъби Дениз.

— За бога, успокой се, ще си взема нещата и ще вървим.

— Добре, не се тревожи. Спокойна съм.

Вратата на стаята се отвори отново и продавачката в сигнално зелен комбинезон излезе навън след двамата мъже, които бяха само по гащета. Жената се канеше да отвори уста, когато Дениз я сграбчи за изрусената като лен коса.

— Чакай да видим ти на кого викаш „курва“? Хайде, ела, ела и ми го кажи в лицето! Да чуем как ще го кажеш!

Ако не бяха застанали между тях двамата полуголи мъже, нямаше да мине много време преди Дениз да повали на земята жената и да я стъпче. Мъжете явно не искаха да попадат повече центъра на такава ситуация, не позволиха конфликтът да се разрасне и избутаха неспиращата да крещи жена в нейната стая.

Всичките вещи на Нарин бяха цифром и словом четири чанти. Реджеп първи беше избягал от Яслъхан, той беше взел двата куфара и Нарин нямаше друг избор. Натъпкаха четирите чанти с учебници, дрехи, обувки, бельо, два сапуна, четката и пастата за зъби, и тръгнаха.

— Каза, че си спокойна... — отбеляза Нарин, когато влизаха в колата.

— Бях спокойна, но като видях тази жена пред мен и ме хванаха бесните.

— А аз изведнъж останах без дом.

— Във всеки случай не смяташ да продължаваш да живееш в една къща с тая ненормалница. Скъпа, не разбра ли, това място е бардак.

Нарин погледна Дениз. Не спираше да говори весело, сякаш не беше тази, която преди десет минути се беше карала с някого.

— Ще ти намерим дом, не се тревожи. Докато се подобриш оставаш при мен, а след това ще видим.

Червената мазда се носеше напред, Нарин си помисли: „Естествено, скъпа, ще намерим изход“ и започна да си гризе ноктите. „Само че как ще го направим?“

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Беше едва шест часа, когато се прибраха в къщата, но вече се беше стъмнило. На Нарин ѝ се струваше, че е полунощ — дали защото бе станала рано или пък защото през главата ѝ бяха преминали толкова неща. Извънредно много я бяха изнервили обажданията на Ърмак по телефона през целия ден и оживените весели разговори на Фърат с момичето, сякаш нищо не се беше случило. Нямахме ли срам този човек? Очевидно не.

Беше започнала да избягва дивана в салона така, както избягваше дивана в дневната. От детството си имаше такъв недостатък. Щом в харесван от нея ресторант видеше някого, когото не харесва, губеше интерес към ресторанта. По същата причина можеше да зареже любим певец или филм, по който беше луда. Като допълнение към примерите можеше да се брои, че все още не минаваше по улицата, на която живееше гадже отпреди седем или осем години. Беше забравила лицето на човека, но не и улицата. Точно както не искаше да влезе в дневната, заради преживяното преди години на тъмnochервения диван, така и събитията от тази сутрин върху жълтия диван правеха салона забранена зона. Предпочете да влезе в банята и да спечели време, защото би изглеждало странно да се затвори по това време в стаята.

Свали дрехите си и ги захвърли на пода, влезе под душа и дълго време не излезе от там. Когато затвори старомодното месингово кранче, върховете на пръстите ѝ се бяха сбръчкали. Облече се бавно и неоправдано дълго суши късата си коса. Излизайки през вратата, вече беше взела решение: ще отиде в дневната. Преди всичко спомените от там не бяха от тази сутрин, принадлежаха на минали времена.

Когато влезе в дневната, Фърат ѝ хвърли бърз поглед и каза смеейки се:

— Ти го обърна на Яслъханска баня.

Нарин се смути, но успя да го прикрие.

— Какво, да не е престъпление да си вземеш душ?

— Не, не е, но... Чакай да видя, да не би да искаш да си кажа: „Боже, какво чисто момиче“? — И Фърат избухна в смях. — Ако е така, искам да знаеш, че ме убеди. Ти си най-чистоплътният човек, когото съм виждал през живота си. Постоянно се къпеш.

Нарин го гледа мълчаливо известно време, след което заговори ясно и отчетливо:

— Имам псориазис и цялото ми тяло е покрито с язви, затова трябва да се къпя по два пъти на ден и да се мажа с лекарство. Съжалявам, че ме принуди да ти го кажа — при тези думи очите ѝ се напълниха със сълзи.

— Занасяш се. Не, не се занасяш... — Фърат стана и дойде до нея. — Нарин, съжалявам, заяждам се само. От къде да знам, че ще излезе нещо такова. Опитвах се да те разсмея. Уф, дявол да го вземе!

— Няма нужда да се извиняваш, защото си го измислих — рече Нарин и по лицето ѝ се разля пакостлива усмивка.

— Но ти щеше да се разплачеш, очите ти се насълзиха. Значи е било номер?

— Да — сви рамене Нарин. — Ако стоиш дълго време без да премигваш, очите ти започват да се насълзяват и всеки си мисли, че плачеш. Открих го в университета, когато се молах на лекторите. Макар че тогава не действаше особено, било писано да подейства днес...

— Не ти вярвам — засмя се. — А казваш, че не си забавна.

— Не съм. Твоята представа за забавност е странна. Мога ли за малко да поровя в онази библиотека вътре? Ако нямаш нищо против...

— Разбира се, че можеш, даже може заедно да поровим, защото и аз съм забравил какво има там.

Когато влязоха в стаята, Нарин посочи китарата, опряна на стената, и попита:

— Ти ли свириш?

— Не, скъпа, и на пищялка не мога да свиря. Майка ми много искаше да свиря, затова я купи, но аз дори не я докоснах. Просто си ме представи как пея „Средиземноморски ноци“...

Нарин се засмя.

Лакираните орехови шкафове покриваха три стени, а в средата на стаята имаше празна работна маса и стол точно срещу масата, пред стената с прозорците, беше поставен диван за двама, а подът беше

постлан с китайски килимчета, които бяха на мода по едно време. Мястото беше напълно откъснато от общата атмосфера на къщата.

— На баща ти ли беше това място?

— Неее... в общи линии аз работех тук. След като майка ми превърна стаята ми в стая на момиче, не исках да завеждам приятелите си там, затова обикновено сядахме тук. Фактически беше ничия, беше стаята с книгите. Майка ми вероятно си е мислила, че е лукс да имаш такава стая.

— Имали сте много книги.

— Не е така, майка ми подреждаше тук дори учебниците ми. Слагаше всичко написано тук, затова изглежда претърпкано. Може да откриеш между книгите дори гимназиални учебници по математика. Искам да кажа, не се увличай напразно, не мисля, че ще откриеш нещо интересно.

Нарин прехвърли цял куп подвързани списания и книги за подготовка за университета, погледна поредицата за рицаря Пардаян, и прегледа пълните събрани съчинения на Йомер Сейфеттин^[1]. Докато ровеше по рафтовете, Фърат седеше на дивана и разглеждаше семейните албуми.

— Виж, направена е през онази година — каза той и подаде една стара снимка на Нарин.

На снимката Фърат беше на плажа с голяма група момичета и момчета. Стоеше с кока-кола в ръка и се усмихваше. Нарин взе снимката и попита:

— Коя година?

— Годината, когато се влюбих в тебе.

Нарин преглътна.

— Нали се сещаш, лятото на годината, в която беше мача на Мехмет. В мига, в който те видях на мача, се влюбих. Върнах се в Анкара и в главата ми беше само ти.

— Лъжеш — каза Нарин и се засмя.

— Истина е.

— Не очаквай да повярвам. Ти никога не си бил влюбен в мен. Просто беше един младеж, дете го гони либидото.

— Не, бях много млад и лудо се влюбих в теб. Тогава още не разбирах, че е любов. През следващите години много мислех за теб, толкова често идваше в главата ми, че...

— И тогава ли разбра, че си влюбен в мен? — попита подигравателно Нарин.

— Не — каза Фърат. — Разбрах го онази нощ, когато те видях у Дениз. Докато вървеше към мен в онази червена рокля...

Нарин се изправи сковано. Не знаеше какво да каже. Усети, че е на път да се разплаче. Не беше хубаво, че тези думи я правеха така щастлива, че сякаш не стъпваше по земята, но не можеше да се удържи. Дойде ѝ наум да сменят темата.

— Майка ти каза, че някакво момиче забременяло от теб.

— Стават такива неща.

Нарин завъртя очи.

— Също така каза, че постоянно тичаш след момичетата и подмамваш някои вкъщи.

— След случая със забременялото момиче майка ми започна да живее в страх, че ще ги посрамя пред цял Яслъхан. И без това беше болна, а тази тема ѝ стана фикс идея. Следеше ме по цял ден. Бяха много, много лоши, адски дни... Боеше се, че ще спя с дъщерите на нейните приятелки. Че ще опозоря името ни, а след това ще се ожения за циганка... Постоянно ме обвиняваше в неща, които не съм извършил. След като ме хвана с теб, тя напълно затъна в тази история. И то как! Не искаше дори да си идвам в Яслъхан. Само си помисли — майка, готова да не вижда сина си, само заради своите страхове...

— Защо се смееш? Не е смешно!

— Сега мога да се смея. Можеш да си сигурна, че преди изобщо не ми изглеждаше смешно — каза Фърат. — Ако искаш вярвай, но аз наистина много бях влюбен в тебе тогава. Защо поглеждаш в друга посока, всеки път когато ти го кажа?

— Не знам — отвърна Нарин.

Не можеше да свали очите си от снимката, която държеше. Гледаше Фърат, който беше по-слаб и имаше доста по-къса коса от сега. Момчето със синьото яке ѝ се усмихваше по бански гащета. От много далеч, и от много близо... Протегна ръка и го погали по косата, Фърат затвори очи. Този път първа го целуна Нарин, а Фърат я прегърна. Стисна я здраво в прегръдката си. Само няколко минути по-късно лежаха на кожения диван. Устни в устни, ръце в ръце, коси в коси. Искаха да целуват, да гледат, да чувстват — всичко едновременно.

— Знаеш ли — каза Фърат. — Мисля, че любовта не е да не можеш да забравиш някого, а да си го спомняш всеки път, когато го видиш. Да изпитваш едно и също, щом се появи пред теб, колкото и години да са минали.

— Въпреки че понякога го забравяш?

— Въпреки че понякога го забравяш.

Животът се люлее като махало между правилното и грешното, и хората заедно с него се люшкат на едната страна, на другата страна. През няколкото часа, прекарани на кожения диван, в главата на Нарин не мина нито една мисъл за последиците от това, което правеше. Сякаш бяха в някакво друго време. В един от онези много, много отдавнашни дни, когато Дениз или Ърмак още не бяха дошли в живота им... Дениз не беше блъснала Нарин с колата си, приятелството им още не се бе установило и Нарин още не беше прекарала с нея дни и нощи в болничната стая. Това любене принадлежеше на миналото, но някак си историята беше съвпаднала с този ден. Един час по-късно лежаха преплетени един в друг и задъхани на дивана. Звънът на телефона отекна в тишината на къщата и Фърат прошепна:

— Виж кой е, ако искаш... Който звъни изглежда няма намерение да се откаже.

Нарин знаеше, че има предвид Атъф, но се престори, че не го разбира. Стана от Фърат, отиде в салона чисто гола и вдигна телефона, който звънеше настойчиво на масичката за кафе. Не се обаждаше Атъф, беше Дениз и миналото се приближи до настоящето с бързи стъпки.

— Колко пъти ти звъня от вчера, защо не отговаряш? — Гласът на Дениз звучеше сърдито.

— О, съжалявам, в Анкара съм. Вчера се наложи да дойда спешно. Бях доста заета.

— Човек може поне едно есемесче да изпрати, скъпа, да речем: „ще те потърся по-късно“ или нещо такова. Иначе знаеш как да се появиш на вратата ми, ако не ти вдигна телефона един ден.

— Права си, добре, аз съм магаре.

— Кога ще се върнеш?

— Връщам се утре.

— В такъв случай утре ще ти разкажа за новото ми гадже.

— Имаш ново гадже?

— Да, но ще трябва да почакаш до утре, защото не си погледна телефона, когато няхах търпение да ти кажа. Сега да се помъчиш малко и ти!

Този път Нарин въобще не се интересуваше от новото гадже на Дениз, но само за да изглежда заинтригувана, настоя:

— Много съм любопитна, хайде, кажи ми.

— Ей богу, няма да те осведомя — отговори Дениз. — Също така няма да ти кажа, че Фърат е предложил на Ърмак да се женят. Изяж се сега. Ще чакам да хукнеш след мен за подробности, когато се прибереш в Истанбул утре.

Дениз затвори, а Нарин остана втрещена насред големия салон. Светът се разшири до безкрай, стана голям, голям, а Нарин се смали, докато се превърна в малка точка.

Не си говориха докато стигнат огромната кооперация в Мачка, но това съвсем не беше достатъчно в колата да е тихо. Дениз постоянно шареше с пръстите си по касетофона и сменяше ту каналите на радиото, ту музиката. Нарин беше изтощена от преживяното през деня, както и от все по-усилващото се туптене в крака. Единственото, което искаше, беше да пристигнат колкото се може по-скоро там, за където пътуваха, и да си легне. От сградата изскочи служител, отвори вратите и занесе чантите им до асансьора. Нарин се изненада като видя проснатия като пътека червен килим в сградата. Защо ли бяха направили такова нещо? Подвоуми се дали да стъпи на килима или не и накрая предпочете да тръгне с помощта на патериците по голия мрамор отстрани. Успокои се чак като видя, че Дениз и пазачът, без да се замислят и за секунда, вървят по червения килим — значи тук обичаят е такъв.

Влизаше в асансьор за първи път през живота си и това стана причина да ѝ се свие сърцето, но много скоро разбра, че няма от какво да се страхува от него. Стигнаха до петия етаж още преди да се усети. На етажа имаше само една врата и след като Дениз я разтвори докрай, изчака Нарин да влезе вътре и извика радостно:

— Добре дошла в моя дом!

Този ден Нарин не разбра, че това всъщност означаваше: „Добре дошла в живота ми!“ Огледа се с възхищение, без да съзнава, че в по-

късни дни тя щеше да се превърне в част от този дом, че тук ще прекара много слънчеви и мрачни дни, и най-важното, че стои до човека, с когото щеше да е свързана с такава силна връзка, каквато не бе имала с никой друг преди, и си помисли, че никога в живота си не е виждала по-красиво място. Беше дори по-хубаво от дома на Фърат, беше като дворец, почти като рай...

Дениз ѝ показа стаята, в която щеше да живее и ѝ помогна да се настани. Подхождаше към Нарин с любопитството на биолог, който беше открил нов вид. Зададе ѝ безброй въпроси, искаше да научи всичко за нея и слушаше отговорите ѝ със затаен дъх. Поиска от нея дори да начертае план на къщата им в Яслъхан. След това да нарисува схема на улицата им, с две думи накара Нарин да нарисува цял Яслъхан... Нарин разбираше, че любопитството ѝ не е усилие, чрез което да е сигурна, че е прибрала в дома си човек, на когото може да има доверие. Дениз не беше предпазлива, просто беше пълна с непознаващо граници желание да учи, и нещата, които искаше да научи, не ги пишеше в книгите. Вълнуваха я хората, но не се интересуваше колко хора живеят в света. За Нарин нямаше особена разлика дали се настанява в жилището на Дениз или на Марс. Този свят беше еднакво далечен и чужд... В нейните очи хората, които се отбиваха вечер, бяха различни като неизвестни форми на живот, а темите, за които говореха бяха така нереални, че имаха значение само в една различна слънчева система. Никога не говореха за семействата си, за съседите или за пари. Ако трябваше нещо да се купи — храна, напитки или цигари — някой излизаше и купуваше, и за това дори не се говореше. Слушаха музика и пиеха до малките часове, а когато бяха сигурни, че е достатъчно късно, те се издокарваха и излизаха да се забавляват. Когато всички си лягат, те влизаха в баровете, а когато всички се събуждат, те се прибираха вкъщи. През онези дни се запозна с Гайе, Мемо, Ебру, Алтан, Тони, Ахмет, Ъшъл и много други. За тях Нарин беше, казано накратко, сянка, която от време на време се появява и изчезва, която става рано, за да отиде в университета, а след лекциите се затваря в стаята си със своя счупен крак, за да учи. Бледа, странна, напълно невидима сянка след известно време, когато кракът ѝ се оправи и започна да работи...

Те всички имаха дрехи и коли, кои от кои по-хубави. Говореха за ски ваканциите, които бяха прекарвали заедно в чужбина, или за

нощите си в Бодрум. Почти всяка сутрин Нарин се сблъскваше със следите от дългите нощи на Дениз и приятелите ѝ. Преди да излезе от къщи занасяше в кухнята празните чаши и пепелниците, пълни с фасове до ръба, отваряше прозорците широко, за да проветри жилището и отиваше в университета. Дениз я придружаваше, когато веднъж или два пъти седмично отиваше на лекции. През останалите дни Нарин я викаше през вратата на стаята и, но Дениз я отпращаше с думите:

— Ти върви, аз искам да спя — защото си беше легнала прекалено късно, за да стане рано сутринта.

През първите няколко месеца Нарин реши да стои колкото може по-далече от приятелите на Дениз, понеже не се чувстваше удобно в тяхно присъствие, и въпреки настояванията на Дениз, упорстваше да остава в стаята си и да зарови глава в уроците си. Дениз не я притискаше прекалено много, защото знаеше, че силният натиск има обратен ефект и Нарин направо подивява. Когато двете останеха сами, обаче, тя следваше Нарин като сянка, сядаше до нея и ѝ разказваше куп смислени или безсмислени истории. Говореше за безброй забавни, странни или трагични събития като побоища в нощни клубове, любовни игрички, кой кого обича, кой на кого е хвърлил око и какво се е случило предната вечер. Нарин не се усещаше, че надавайки ухо, започва да свиква с един нов свят, който ѝ беше чужд. Скоро започна да задава въпроси, свързани с разказаното от Дениз, да се интересува от развоя на събитията и с времето започна по-малко да избягва приятелите ѝ. В действителност не бяха хора, от които трябваше да се страхува. Държаха се любезно с Нарин и правеха всичко по силите им да се чувства една от тях. Гневът, който бе хранила към тях през първите дни, се стопи, когато разбра, че те не са нищо повече от шепа младежи, богати търсачи на удоволствия. Не бяха родени там, където беше родена тя, не бяха израснали по местата, където беше израснала тя, и не бяха научили за живота неща, които знаеше тя. Животът, който те познаваха, беше съвсем различен, от този, който Нарин познаваше и това не беше нечия вина или избор. Ако тя бе имала възможност да избира или ако някой бе застанал пред нея, за да ѝ предложи избор, тя несъмнено щеше да поиска да е на тяхното място. Би предпочела да израсне в изобилие и радост и да се губи в ежедневни, прости грижи. По-добре беше да е родена сред установен ред, семейството ѝ да има

планове за нейното бъдеще, да учи в колеж и да получи чисто нова кола в деня, в който завърши, беше по-добре отколкото да се бори сама и да си троши главата. През онези дни тя проклинаше късмета си повече от всякога, сърдеше се на едно от неговите проявления, наречено орис и останалото, което не знаеше как да именува. Не беше по-глупава от тези млади хора, но когато говореха на английски — защото сред тях често беше и дъщерята на един английски дипломат — гледаше тъпо и се чувстваше като истински идиот. Повечето от тях, освен английски, говореха френски и немски, а тя все още не беше преодоляла яслъханския си диалект. Въпреки всичките усилия, които беше полагала от дете вместо акцента на семейството си да възприеме този на нейните учители, понякога говореше на диалект и думите, които произнасяше, ставаха причина другите да се превиват от смях; в такива моменти толкова се срамуваше, че с цялото си сърце искаше да потъне в земята. Това бяха изречения като: „Отивам доле“ и когато Дениз я поправяше и казваше: Долу, миличка, долу! Не „доле“!, тя ставаше огнено червена. Но беше изпълнена с решителност, и както всеки човек, който беше преодолял много неща единствено с труд, знаеше, че ако желаеш нещо много силно, не може да не го постигнеш. Така както беше успяла да напусне Яслъхан, да дойде в Истанбул и да се подреди в този гигантски град, така можеше да поправи говора си. Имаше ли голямо желание, можеше да научи и английски, да се облича като хората около нея и да си придава важност. Същественото беше да иска, а тя искаше — и то много.

---

[1] Турски писател от края на 19 и началото на 20-ти век, считан за един от най-големите модерни турски писатели — Б.пр. ↑

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

— Няма ли да дойдеш? — извика Фърат.

Нарин стоеше вкаменена напред сред салона с телефона в ръка. Чу стъпките на Фърат, вдигна глава и го погледна. Беше сложил ръце на хълбоците си и я гледаше, без изобщо да се притеснява от голотата си.

— Станало ли е нещо?

— Не.

— Станало е.

— Нищо не е станало — каза Нарин и се опита да се усмихне, Фърат направи няколко крачки към нея, обвини голото ѝ тяло с две ръце и я погледна в очите:

— Не лъжи.

— Няма да е лошо да се облечем. Тук е студено — каза Нарин.

— Не е студено, а на тебе ти е студено, според мен. По-точно измръзнала си. Кой се обади?

— Дениз.

— Еее?

— Какво „еее“?

— Какво те разстрои?

— Не съм разстроена, само искам да се облека.

Фърат целуваше врата и раменете ѝ, галеше гърдите ѝ, сякаш не беше чул.

— Мисля, че сме достатъчно облечени.

Нарин го избута и рязко каза:

— Престани.

Фърат беше предложил на Търмак да се оженият. Кога ли е станало това? На рождения ден на Търмак или по-късно? Незнайно защо до този момент не си беше помисляла, че Фърат обича Търмак. Защо не беше помислила? Трябва да е влюбен в нея, щом ѝ е предложил и от това Нарин се чувстваше дълбоко наранена. Значи Фърат мислеше за Търмак, когато си лягаше нощем и правеше бъдещи планове, свързани с

нея. Беше така изпълнена с омраза и гняв, че за миг си помисли, че ще експлодира. Ще избухне и ще се пръсне на парченца наоколо.

— Кажи ми какво не е наред? Изведнъж стана друг човек.

— Не съм.

— Чакай да отгатна, говорила си с Дениз, сетила си се за Ърмак и си се почувствала зле или...

— Или? — Нарин го погледна и вдигната вежда.

— Знам ли, сетила си се за нея и ревнуваш.

— Аз да ревнувам? Това наистина е смешно. Съжалявам, но за да ревнувам, трябва да изпитвам нещо към теб — каза Нарин. Гласът ѝ прозвуча спокойно.

— Но ти не изпитваш нищо, така ли?

Нарин поклати глава и каза:

— Само правихме любов... Не е нещо, на което да се придава голямо значение.

— Лъжеш — Фърат се смееше и се чувстваше така спокойно в кожата си, сякаш не съзнаваше голотата си. — Какво искаш да кажеш, че правиш любов с всеки, който застане пред теб?

— С част от тях, да — каза Нарин и тръгна към библиотеката, за да намери дрехите, които беше съблякла. Когато влезе вътре, не знаеше какво я задушаваше, гневът или болката в сърцето. Знаеше само, че нещо я душеше и я оставяше бездиханна. Щяха да се оженят, да имат деца, а Нарин щеше да е принудена да бъде очевидец на случващото се. Сякаш всяка клетка на тялото ѝ скърбеше. Ръцете ѝ бяха пълни с тъга, краката ѝ бяха вцепенени от болка, далакът ѝ изгаряше, а докато от всяка нейна част капеше отчаяние, сърцето ѝ биеше с омраза.

— Атъф например, с него правила ли си любов? — подвикна Фърат.

— Да.

— Каза ми, че не ти е гадже — Фърат се беше облегал на вратата на библиотеката със скръстени ръце и я гледаше.

Нарин видя, че лицето му беше пребледняло и изпита облекчение, натискът върху гърлото ѝ леко отслабна.

— Казах, че не ми е гадже, не съм казала, че не съм спала с него — усмихна се Нарин, излезе от библиотеката с дрехите си в ръце и се прибра в своята стая. Когато затвори вратата, светът сякаш увеличи скоростта си на въртене. Легна и затвори очи.

Станаха три месеца, откакто се беше преместила в дома на Дениз в Мачка. Сега можеше да се качва в автобуса, говореше с хората без страх и бързо свикваше с Истанбул. Една вечер, когато се прибра от работа, завари Дениз да седи сама в дневната да чете списание.

— Здравсти, сама ли си тази вечер?

— Да — отговори Дениз, като разрошваше отегчено косата си. — Никой не пожела да излезем. Джан бил изморен, Ебру имал семейна вечеря, Мемо ще е на среща с момиче...

— Ами това е добре, и ти да си починеш малко. — Нарин седна до нея, пое дълбоко въздух и каза: — Дениз, намерих си апартамент, не се тревожи — този път не е като предишния, на това място живеят две студентки като божи кравички и е близо до университета. Утре ще отида да го огледам.

Дениз остави списанието, което държеше и попита:

— Защо, не си ли щастлива тук? — изглеждаше разочарована.

— Щастлива съм, но това е твоят дом — отговори Нарин. Изненада се, че Дениз е толкова разстроена. Почувства се виновна.

— Аз нямам никакви оплаквания от присъствието ти тук, можеш да останеш колкото искаш. Колко пъти съм ти го казвала?

— Знам, казвала си го много пъти. Бог да те благослови, живея много удобно благодарение на теб, но стоях достатъчно дълго.

— Хубаво, ти си знаеш най-добре. Върви и го огледай, може би няма да ти хареса.

— Ще ми хареса, наемът е много нисък — засмя се Нарин. — Лягам си, хайде лека нощ. Да те събудя ли сутринта? Ще идваш ли на лекции утре?

— Не, няма — отговори Дениз. Беше нацупена.

Нарин не можеше да ѝ каже, че харесва живота си в тази къща, но когато миналия месец сестрата на Дениз си беше дошла за една седмица от Швейцария, тя се бе почувствала ужасно. Наистина, когато Ърмак си дойде в Истанбул след много месеци и видя, че сестра ѝ е прибрала едно провинциално момиче в дома си, беше показала много ясно, че въобще не одобрява това положение. Почти не разговаряше с Нарин и предпочиташе да се държи така, сякаш нея я няма там. Колкото повече Дениз се стремеше да прикрие студенината на сестра

си, толкова по-неудобно се чувстваше Нарин. Още преди Ърмак да си тръгне за Швейцария, Нарин започна усилено да си търси квартира и накрая намери една. Не само това — новият апартамент беше близо до университета и наемът изглеждаше поносим. Беше спокойна, защото двете момичета, които щяха да ѝ бъдат съквартирантки, бяха от онези деца не вдигаха главите си от книгите. Легна си спокойно в леглото, макар и разстроена от състоянието на Дениз, и заспа в мига, в който затвори очи.

— Нарин! — беше все още тъмно, когато подскочи от гласа на Дениз.

— Не се бой, не се бой, аз съм! — каза Дениз и седна на ръба на леглото.

— Какво стана? Какво има? Случи ли се нещо?

— Нищо — Дениз хлипаше.

— Тогава защо плачеш?

— Защото си тръгваш и аз пак ще остана сама.

— Не си сама, имаш цял куп приятели — Нарин беше изумена.

— Моля те, не си отивай! Моля те, не ме оставяй сама! — извика Дениз. Плачеше толкова силно, че Нарин едва разбираше какво и казва. Стана бързо и светна лампата, и когато видя подпухналото лице на Дениз, разбра че беше плакала с часове. Не знаеше какво да прави. Седна до Дениз и я прегърна.

— Защо плачеш? Хайде, Дениз, пила ли си? Каж ми, защо плачеш?

— Не искам да остана сама в тази къща. На мен ми е добре, когато си тук. Но ти скоро ще си заминеш и аз ще остана сама. Ще остана с призраците.

— Призраци? За родителите си ли говориш?

— Да, когато няма никой въкъщи, и двамата идват и аз не мога да го понеса. Моля те, не си отивай, стой с мен, моля те. Откакто се нанесе тук, не са идвали. Най-сетне ме оставиха на мира.

— Няма призраци, Дениз. От мъка ги виждаш в сънищата си. Защото са мъртви...

— Аз ги убих — каза Дениз.

— Защо ти да си ги убила, миличка, било е катастрофа. Баща ти е карал колата.

— Да, той караше, но се скарахме. Толкова го ядосах, че той се обърна да ме удари и в този момент изгуби контрол над колата.

Нарин замълча. Дениз не беше споделяла това преди.

— Умряха заради мен. Не можах да кажа това дори на Ърмак. Ако знае, сигурно ще ме намрази. Толкова ги обичах, а ето, аз ги убих.

Нарин се опита да я успокои:

— Било е катастрофа. Все пак е било катастрофа.

— Те ме обвиняват. Аз във всеки случай се обвинявам, но това не им е достатъчно. Не си отивай, умолявам те. Ще направя каквото поискаш.

— Добре, няма да си отида — каза Нарин и я прегърна силно. — Ще остана тук с тебе, а ти ще идваш с мен всяка сутрин на лекции.

След онзи ден тези същества от два далечни свята постепенно ставаха все по-близки, споделяха тайните си и отваряха сърцата си една за друга. Сдърпваха се, караха се с жестоки думи, сърдеха се, прощаваха си. Не отнемаше много време, за да се превърнат от двама души, натрапени един на друг в резултат от пътен инцидент, в две близки приятелки. Тези две самотни души, две деца с разбити сърца, се уловиха едно за друго, за да пораснат. Стояха заедно двете, защото в началото нямаше друг клон, за който да се заловят, а после не желаеха да се залавят за никой друг.

Нарин ѝ разказа за Яслъхан, за майка си, баща си, Мехмет и Шадийе. Дениз не можа да сдържи сълзите си, когато научи как Мехмет е бил прострелян точно когато можеше да отиде във Фенер. И се разпсува, щом Нарин ѝ разказа как я бяха пребили като каза на майка си, че брат ѝ е продал Шадийе на шивача. Харесваше Дебелия Неджати колкото Нарин и съчувстваше на Ердоган колкото нея. По онова време не беше разказала на Дениз единствено за Фърат. Всъщност щеше да говори и за него, но не ѝ се превърташе езика да изрече името Фърат.

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Нарин стана рано сутринта и излезе от къщата, без да я види Фърат. След обаждането на Дениз и двамата бяха отишли всеки в своята си стая и прекараха нощта разделени. Бяха обърнали гърбове към ледената стена, която разделяше стаите им и бяха изчакали да изтекат часовете на нощта. Понякога правенето на любов сближава хората, но друг път ги отдалечава, а когато двама души обърнат гръб един на друг, разстоянието помежду им е равно на обиколката на света.

Нарин вървеше бавно с ръце в джобове по улиците на Яслъхан и си мислеше как само за няколко минути климатът между двама души може да премине от лято в зима. Чувствата ѝ се бяха струпали на куп като пътници в задната част на автобус, който рязко беше натиснал спирачки. Чувстваше се виновна, защото бе измамила сестрата на най-добрата си приятелка. Тъгуваше, защото Фърат обичаше Ърмак. Чувстваше се незначителна, защото Фърат не я обичаше. Беше объркана, защото не разбираше какво харесва в Ърмак. Беше изморена, защото бе пробягала разстоянието между щастието и тъгата със скорост, която можеше да бъде смятана за световен рекорд.

Най-напред се отби при Ердоган и разгледа стария квартал на дневна светлина. Хората внимателно я оглеждаха, но никой не я позна. Отидоха заедно с Ердоган при каменоделеца, Нарин избра надгробни плочи за майка си, брат си и сестра си и даде на човека малко пари. Щеше да изпрати остатъка от Истанбул, когато той ги довърши. Остави на Ердоган номера си и взе неговия, прегърнаха се дълго, прехапали устни да задушат и скрият сълзите си един от друг, и се разделиха. Пътьом се обърна и погледна Ердоган в гръб, и като видя колко е остарял преждевременно и как се е прегърбил на две, почувства болка в сърцето си, очите я заболяха и сълзите ѝ потекоха. Силният и здрав Ердоган сега ситнеше с малки стъпки като старче. Животът го беше изтощил, и не само че не му бе подарил един светъл ден, ами бе отнел и младостта му. В Истанбул мъже на същата възраст

позираха за светски списания с младите си съпруги, ходеха на ски и танцуваха по празненства.

— Чичо Ердоган! — извика тя с всичка сила. Ердоган спря и я погледна. Нарин бързо се приближи до него и отново обви врата му с ръце.

— Чичо Ердоган, какъв добър човек си ти. Някой друг на твое място щеше да обърне гръб на семейството на този, който е избягал с жена му, а ти никога не ни обиди, винаги беше добър с нас. Не прехвърли към нас омразата, която изпитваш към баща ни.

— Но аз не мразех Реджеп — каза Ердоган и оправи шапката, която Нарин беше изместила.

— Не си го мразил?

— Не съм, кълна се.

Нарин погледна с недоверие очите на Ердоган. Погледът му беше чист като на човек, който казва истината.

— Ами Юмюхан? — попита Нарин. — И нея ли не мразеше?

— И нея.

— Никак ли?

— Никак.

— Мили боже, а аз си мислех, че мразиш и двамата.

През ясният поглед на Ердоган преминаха облаци и той каза:

— Умрях, моето момиче, в онзи ден. Мъртвите мразят ли?

Нарин за първи път видя как думите изхрущяват, трошат се и падат на земята, а студът я удари в лицето като бич. И Ърмак ли щеше да умре като Ердоган, ако научи, че двамата с Фърат са правили любов? Ще отлети ли душа ѝ достатъчно далече от тялото, за да не е в състояние дори да мрази? До там ли ще се пречупи сърцето ѝ, че да не тупти повече? Както никога до сега се почувства за миг дъщеря на Ердоган. По какво се различаваше от баща си? Различаваше ли се по нещо от Реджеп, от когото се отвърщаваше? Той беше избягал с жената на най-големия си приятел, тя беше спала с Фърат. Не беше по-добра от баща си. От баща си дори! Светът първо се завъртя няколко пъти около себе си, след това около слънцето; дните се превърнаха в нощи, нощите в дни, летата в зими, а зимите отново в лета, времето потече и накрая Нарин, като всички прокълнати хора, беше заприличала на човека, към когото изпитваше най-силен гняв.

Върна се в къщата, Фърат още го нямаше наоколо. Нарин предположи, че е затънал в сложна бюрокрация. Събра пръснатите си наоколо неща в малката раница и зачака. Беше нетърпелива колкото може по-скоро да се прибере в Истанбул. Този огромен град, където всеки се губи, беше станал мястото, където тя намери себе си. От години насам за Нарин Истанбул беше Ерусалим, Мека и Ватикана. Беше мястото, където душата ѝ беше спасена, градът, в който животът ѝ се усмихна. Там беше спокойна като хората, които знаят мястото на всяко нещо върху разхвърляната маса. В Яслъхан, който беше една стотна спрямо Истанбул, беше въпрос на секунди, за да пропусне пътя или да изгуби края на доброто и злото.

— Върнала си се по-рано, много ли чака? — влезе Фърат, понесъл две двадесетлитрови тенекии със зехтин.

— Току-що дойдох, преди десет-петнадесет минути. Какво носиш?

— Зехтин, взех едно тенеке и за тебе.

— Благодаря ти, но аз не готвя вкъщи. По-добре го дай на някой друг.

— Ти го дай, ако не го искаш.

— Защо го носиш тук? Трябваше да го сложиш в багажника.

— Вярно — смути се Фърат. — Ама че съм глупав! Мозъкът ми май е спрял да работи.

— Кога тръгваме?

— Можем да тръгнем веднага.

— Добре, аз и без това съм готова.

— Нарин...

— Добре, ще забравим случилото се — прекъсна го Нарин.

— Нямахте това да кажа.

— Аз го казах.

— Защо?

— Защо ли? Нормално ли ти се струва да спиш с някой веднага щом си предложил брак на друг?

Фърат се изчерви.

— Дениз ми съобщи новината вчера вечерта, когато се обади. Поздравления.

— Съжалявам, но...

— За какво съжالياваш? Не е твоя вината, че си се родил толкова нагъл!

— Не съм предлагал на Ърмак, просто разговаряхме за брака, това е... И е направо нелепо, че е стигнало до тебе. Беше само един разговор от рода: „Какво ли ще е ако се оженим“ и разни подобни...

— Наистина си жалък. Защо не се изправиш като мъж, да кажеш: „Да, женя се“?

— А ти защо започна да се държиш като принцеса сега? Дали съм женен или не — какво променя? В края на краищата ти и Ърмак сте приятелки... Ще рече, ти спа с гаджето на приятелката си — Фърат беше повишил тон.

— Ърмак не ми е приятелка. И никога не е била. За мен тя е само сестрата на Дениз — изсъска Нарин. Забеляза, че нещата започват да стават уродливи, но не й пукаше.

— Прекрасно, според теб на Дениз ще й хареса ли ако разбере, че си спала с гаджето на сестра й?

— Вероятно искаше да кажеш с годеника на сестра й. Не, не мисля, че ще й хареса.

— В такъв случай приключваме с тази тема.

— Разбира се, че ще приключим. Какво смяташ, че ще направя? Ще се помъкна след теб ли или ще кажа на Ърмак? Върви по дяволите! Глупак, идиот! За кого се мислиш?

— Къде отиваш?

— Отивам на автогарата. Няма да мога да издържа глупавите ти дрънканици с часове.

— Аз не говоря глупости.

— Не казвай нищо повече и да не си посмял повече да се приближиш до мен.

Изразът на очите й можеше да се сравни с този на умствено болен или на убиец. Фърат беше доловил това, направи назад крачката, която смяташе да направи напред и не се опита да спре Нарин, когато тя изхвъркна през вратата, мятайки чантата си на рамо.

Нямаше нужда да тича по целия път до гарата, но Нарин тичаше. Тичаше и се заклеваше, че никога вече няма да дойде в Яслъхан и напълно ще забрави Фърат. Изреждаше в себе си цялата серия от проклетия, които знаеше. Срещу себе си, Фърат, Ърмак, съдбата и нещастieto. Влезе в улицата, където някога беше съборила Мехмет и

мина пред шивашкото ателие, където някога беше спипала Шадийе. Гърбавият шивач седеше в ателието си, което се бе превърнало в истинска развалина и зловещото му лице беше заровено в парцала пред него. Обеща си от сега нататък да не мисли за когото и да е от тях. През последните дни беше видяла колко струва ровенето в миналото. Зарадва се като видя, че автогарата е на същото място, на което я помнеше. Най-малкото беше се случило нещо хубаво в края. Не се натъжи, че има два часа до първия автобус за Истанбул; отпусна се на един от столовете в чакалнята, където дремеше младолик мъж. Прекара двата часа в чакане автобусът да дойде, пътниците да се съберат и в гризане на ноктите си. Най-послед моментът дойде и всеки си седна на мястото.

Искаше да наблюдава отлитащите покрай прозореца дървета, пътища, постепенно разреждащите се къщи и хора, но трябваше да затвори очи, защото жената със зеления пуловер до нея беше толкова бърлива, че да му прилошее на човек. Веднага щом напуснаха Яслъхан, тя извади от чантата си пакетче, пълно с бисквити и почерпи Нарин, а тя беше направила огромната грешка да си вземе една бисквита. От този миг нататък жената започна да говори. Не бе малко постижение да запълни първите двадесет километра от пътуването с нейния съпруг, който преди две години се беше пенсионирил като служител в Управлението на горите, синът ѝ, който се занимавал с електричество, снахата, която сутрин пращала внучето ѝ на училище без да му даде закуска и дъщеря ѝ, която се била омъжила за човек, който притежавал фабрика за юргани в Германия. Макар че онази част за юрганджийската фабрика прозвуча странно на Нарин, тя не беше задавала никакви въпроси, за да не даде възможност на жената още повече да разхлопа ченето си. Жената в зеления пуловер очевидно не страдаше от липса на теми; като скачаше от една в друга, тя водеше едностранния си разговор в широк обхват — от инжекциите, които ѝ бяха слагали заради болките в гърба, до пилафа, който се приготвя със зехтин. Чифт устни, които мърдаха непрестанно, един език, който се въртеше неспирно в устата, пръскаща слюнки, и вежди, които подскачаха нагоре-надолу... Това беше цената, която Нарин трябваше да плати за една бисквита. Жената продължаваше да разказва, без да обръща внимание на трохите, които бяха нападали по зеления пуловер, стегнал здраво огромните ѝ гърди. Тъкмо се канеше да вдигне пръст

срещу Нарин и да я предупреди никога да не слага зехтина, преди да е завряла водата за пилафа, когато Нарин повече не издържа и я прекъсна:

— Ако ме извините, аз малко ще поспя, нощес изобщо не заспах.

Жената разбира се не беше доволна от тази ситуация, но Нарин мигновено сгъна палтото си, намести го между главата си и студения прозорец и затвори очи. Не промени позата си дори когато чу сигнала, че е получила съобщение на телефона — уж продължаваше да спи. Условията, в които беше попаднала, бяха наистина смущаващи, но Нарин предпочиташе да изтърпи това неудобство, вместо да прекара часове на меката седалка в луксозното Ауди на Фърат. Това беше мястото на Ърмак, а когато седиш на чуждо място, животът знае как да те избута от него.

Преди да отвори очи изчака спътничката и да слезе от автобуса на мястото за почивка. Жената беше станала от седалката си с пъшкане и пуфтене и беше започнала да си мърмори нещо, докато си обличаше палтото. Беше ясно, че смяната на мястото за спиране от страна на автобусната компания я беше разочаровала. Нарин не трепна дори с клепач, жената слезе мърморейки и сумтейки. Отвори очи, когато се увери, че жената се е отдалечила достатъчно и първото нещо, което направи, беше да провери съобщенията на телефона. Никое не беше от Фърат. До този момент не знаеше, че именно това чака. Не знаеше колко много иска да идват от Фърат. Ядоса се на себе си, че залита и е разочарована. Чувствата ѝ бяха като възел и нещата, които изпитваше не бяха онези, които би трябвало да изпитва. Прокле деня, в който отново беше срещнала Фърат, прокле деня, в който я бяха запознали с Ърмак и прокле съдбата, която бе станала причина двамата заедно да отидат в Яслъхан. Прокле мига, в който го целуна, прокле и себе си, и Фърат. Човек не решаваше дали ще бъде добър или лош, всичко се случваше в резултат на случайност. Беше изменила на приятелката си без никакво усилие. В този миг думата „предателство“ ѝ звучеше по-сурово от „измяна“. Помежду им имаше разлика колкото от земята до небето. „Предателка“ беше по-лошо. Но най-лоша беше думата „любовница“, защото тези девет букви бяха натоварени с много значения, включително „предателство“.

Слезе и се разтъпка малко, за да си раздвижи краката. Мина покрай мъже, които миеха автобусите и се загледа в сапунените ивици,

които оставаха по стъклата от четките с дълги дръжки, закрепени на края на маркучите. От мястото, на което стоеше, можеше да види жената, която се хранеше в ресторантската част. Щеше да се върне и да затвори очи доста преди спътничката ѝ да стане от масата и да стигне до автобуса. Все още не знаеше, че жената скоро щеше да се сближи с хората от съседните седалки.

След осем часа стигна до вратата на своята кооперация, чувстваше се замаяна от преживяното през последните три дни, а в главата и все още кънтеше гласът на жената със зеления пуловер. Изкачи стълбите с горчив вкус в устата и спря, когато видя голямата тенекия със зехтин пред нейната врата. Какво се опитва да направи този човек? Огледа се тревожно наоколо и се отпусна, когато видя, че Фърат не е там. Заобиколи тенекията, влезе в апартамента си и затвори вратата. Нямаше да мисли за него повече и нямаше да позволи пак да я обърква. Първата ѝ работа, когато се събуди сутринта, щеше да бъде да каже на портиера да вземе тенекията със зехтина и да го използва. Така и направи.

Нарин спази обещанието, което беше дала на Дениз и остана при нея в апартамента в Мачка, но Дениз, разбира се, не ходеше с нея всеки ден в университета. Споразуменията винаги трябва да са отворени за пазарлък в определени граници; под въздействието на тази мисъл Нарин си затвори очите за това, че понякога Дениз пропуска лекциите. В края на краищата не можеше да се отрече, че в сравнение с миналото, Дениз повече приличаше на студентка. Момичето беше намалило нощните си излети и беше започнала да учи, макар и не много прилежно. Да се очаква повече от нея надминаваше всякакви фантазии. Нарин знаеше, че тя няма да може да завърши университета в определеното време, но това не беше важно, понеже много малко от студентите успяваха да завършат истанбулския факултет по право за четири години. Самата тя се съмняваше да успее, така че притискането на Дениз на тази тема нямаше да има друг резултат освен да внуши страх на момичето.

— Довечера ще излезеш с нас, не приемам откази.

Дениз се появи на вратата на стаята ѝ и завари Нарин да учи, изтегната в леглото.

— Не, не мога да дойда. Вчера вечерта ресторантът беше претъпкан. Бях толкова изморена, че Мурат бей ме съжали и ми разреши да почивам тази вечер.

— Ще дойдеш, ще дойдеш.

— Кълна се, не мога.

— Ще отидеш в банята, ще си пуснеш косата и аз ще я направя много хубава с четката, ще ти дам да облечеш нещо и излизаме. Не забравяй, че купонът е най-добрият начин за почивка.

— Може и така да е, когато не си толкова уморен, но...

— Искаш да умра!

— Не говори така!

— Искаш да умра!

Дениз беше открила преди три дни колко чувствителна е Нарин към този израз и оттогава насам постоянно го използваше.

Нарин разбра, че Дениз е твърдо решена и няма да излезе от стаята, без да е спечелила победа и се предаде. Роптаейки отиде в банята, позволи на Дениз да ѝ направи косата, без да протестира облече черна блуза със скрити копчета и черна мини пола, които ѝ беше донесла и оставила на леглото. Категорично отказа да отстъпи по въпроса с обуването на високи токчета. Нямахше намерение да прекара първата си среща с нощния живот на Истанбул търкулната на земята заради обувки, с които не може да стъпва. Тогава Дениз ѝ даде чифт равни обувки и натъпка отпред памук, за да ѝ станат на краката. От една страна Нарин се чувстваше много развълнувана, а от друга ѝ беше неспокойно. Беше любопитна на какви места ще ходят, от друга страна се страхуваше до полуда. Но все пак един глас в нея ѝ казваше да се довери на приятелката си. Дениз нямаше да разреши да я унижат. Сърцето на Нарин бе изпълнено с благодарност. Какво несравнимо блаженство беше да се довериш на някой човек ей така. Това чувство не беше изпитвала до този ден. Разликата между това да се довериш на някого сто процента и да му се довериш деветдесет и девет беше от земята до небето. Това е защото не знаеш с намаляващият един процент точно какво става по-малко и всичките измами на света можеше да се крият в това мъничко „един“. Затова деветдесет и девет процента беше по-близо до нула, отколкото до сто процента. Нарин си мислеше това докато Дениз оглеждаше своето произведение с гордост и казваше:

— Изглеждаш прекрасно. Сега си истинско бисерче!

— Няма да ме оставиш сама, нали? — попита тя.

— Кълна се, няма да те оставя и за минута. Във всеки случай там ще бъдат всички хора, които познаваш. Гайе, Ебру, Шехназ, Йозлем, Алтан, Тони, Осман... Те са все хора, които идват в тази къща, познаваш всички. Представи си, че сме у дома!

Нарин кимна, зарадва се, като разбра, че и те ще бъдат там.

— Всички ще си паднат по тебе тази нощ — каза Дениз, оглеждайки я с възхищение.

— Преувеличаваш както винаги.

— Според мен винаги си носи косата така, стига си я връзвала като слугиня.

— Не знам, не съм свикнала. Според теб наистина ли стана добре?

— Какво „добре“, миличка? Изглежда супер, ти си супер! И най-важното, никога досега не си излизала, затова ще любопитстват. Ще има много досадници около теб тази нощ — каза Дениз.

— Не ме плаши!

— Добре, добре. Не се тревожи!

Качиха се заедно в колата и потеглиха към нощния клуб в Етилер. Нарин непрекъснато оправяше дългата си руса коса и гледаше краката си, които се виждаха под късата пола. Струваше и се, че към нея бяха прикачени чужди крака, тъй като никога не ги бе виждала под къса пола. Протегна ръка и лекичко се докосна по коляното, за да се убеди, че са нейните крака.

— Защо не искаш да си имаш приятел? — попита Дениз между другото. — Този живот не минава, скъпа, от къщи в училище, от училище на работа и от работа — вкъщи. Виж, ако си си намерила някой в университета и не ми казваш, много ще се разсърдя за това. Аз ти казвам всичко за мен.

— Не, честна дума, не съм си намерила никого — отговори Нарин и същевременно се почувства виновна, защото не беше казала на Дениз нищо за Фърат. — Но има един в Яслъхан... — изрече с отслабнал глас.

— Не думай! Наистина ли? Как се казва?

— Фърат.

Гласът ѝ замря, след като каза името му.

— Добре, виждате ли се?

— Не, как да се виждаме. Аз съм в Истанбул, той е в Анкара.

Дениз я погледна удивено и каза:

— Охооо, в такъв случай не сте се виждали около шест месеца.

— Ще станат някъде около две години.

— Каквооо? Две години? Хей, как може да сте гаджета?

— Не сме точно гаджета... Искам да кажа, аз го обичам, но...

— Извинявай, но нищо не разбирах от всичкото това. Вие не сте гаджета, не си го виждала две години и продължаваш да мислиш за него? — попита Дениз. Гледаше Нарин недоумяващо. Кой знае какво щеше да каже, ако знаеше, че е виждала Фърат само три-четири пъти?

— Да, понякога мисля — отговори Нарин, без да отделя поглед от коленете си. — Даже понякога го сънувам.

— Ох, тогава наистина си влюбена.

— Не знам...

— Хайде кажи ми, много ли си влюбена?

Нарин се изчерви и наведе очи.

— Ако ме попита някой има ли по-красив човек на света, ще кажа, че няма. Ако ме попитат какво най-много искам на света, ще кажа, че искам него. Ако ми кажат, даваме ти го, но след три дни ще умреш, и на това ще кажа „добре“ — каза тя. — Ти прецени сега малко ли съм влюбена, много ли съм влюбена...

— Много си чиста, ти бе! — каза Дениз и очите ѝ се насълзиха. — С такава невинност много ще ни е трудно с теб в Истанбул.

В онази нощ Нарин щеше да преживее много неща за първи път. За първи път щеше да отиде в бар, щеше да изпие първата си напитка, и за първи път щеше да се напие. Всичките тези неща малко или повече предвиждаше, но дори през ум не ѝ бе минало, че ще види самолет за първи път в живота си. Когато влезе в нощния клуб на най-широката улица в Етилер, най-напред не разбра какво е жълтото нещо, което влиза вътре откъм задния край на сградата. Устата ѝ остана отворена от удивление, когато Дениз ѝ каза, че е истински самолет, че може по-добре да го види от ресторантската част на горния етаж, и че ако иска може да го разгледа от там. Въобще не можеше да проумее защо самолетът беше там.

— Самолетът върху сградата ли е паднал? — попита тя.

— Какво ти падане, това е част от декора, скъпа, сложили са го там, за да е по-оригинално — засмя се Дениз.

Никой не гледаше самолета освен нея, хората се трупаха около двата бара, единият от които беше голям, люлееха се под звуците на музиката и се опитваха да разговарят, като си викаха един на друг в ушите. Приятелите на Дениз се бяха събрали в ъгъла на големия бар. Нарин се почувства по-добре, когато отидоха при тях, защото, както беше казала Дениз, вече познаваше повечето. Ако можеш да влезеш в един от най-популярните нощни клубове в Истанбул и да кажеш здрасти на много хора там, няма от какво да се страхуваш. Отпи от чашата, която Дениз пъкна в ръката ѝ и направи гримаса:

— Какво е това?

— Водка с тоник — отговори Дениз.

— Как го пиете това?

— Ще свикнеш!

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Мрак, мрак. Пълен мрак.

Понякога душата се обръща с лице към нощта, а после слънцето изобщо не изгрява. Денят вече не е цикъл, а приема формата на еднообразна линия и превръщайки света в свършено равен лист хартия, животът спира да бъде неравен, превръща се в самата неравност. Такива периоди ги наричат лоши дни. В действителност трябва да се наричат мъртви дни, това са дни като блато, в което всеки човек попада през различни моменти от живота си. В спомените заемат място като много черни, малко бели или съвсем безцветни, периоди, в които съжеляваш, че си се родил... Дни, нощи, познати само на изживелите ги, подценявани от гледащите ги отстрани... Никой не може да види колко е черен твоят мрак, тъй като второто пришествие за всеки се стоварва върху него самия и пожарът за всеки се подпалва за него самия. „Ще мине“, казват от позицията на разбиращи, „ще мине, не се тревожи“. Това което казват е истина, наистина ще мине, но едва след като си бродил толкова сам, достатъчно дълго през мрака.

Нарин вървя цели петнадесет дни по този равен път. Петнадесет дни минаха така. През това време беше едновременно и щастлива, и нещастна, че Дениз е на почивка в Америка. Беше добре, че с отсъствието на Дениз, нямаше новини от Ърмак и Фърат. Благодарение на това не беше принудена да слуша истории за тях, нито да ходи на места, които те двамата посещаваха. Последното, от което имаше нужда, беше да се окаже някъде, където Ърмак и Фърат ще влязат хванати за ръце или пък да ги гледа как се целуват и си гукат. Трябва да има граници на злото, което човек може сам да си причини, а всичко това беше напълно извън границите на Нарин. Можеха да си живеят щастливо до безкрай в някой далечен ъгъл на света, стига да са далече от нея. Например в дъното на пъкъла.

Лошата страна на това, че Дениз я нямаше в Истанбул беше, че без нея Нарин се чувстваше съвсем сама. След двата дни, прекарани с

Фърат в Яслъхан, беше успяла да види Дениз само веднъж, и понеже не знаеше как да ѝ каже, как да ѝ съобщи новината, че майка ѝ, Мехмет и Шадийе са мъртви, бе изчакала тя да замине за Америка. Беше ѝ казала по телефона за случилото се, докато се намираха на хиляди километри разстояние една от друга. Малко лъжа, малко истина... Частта за това, че го е научила от някакъв човек, когото случайно срещнала, беше лъжа, останалото беше истина. Дениз беше пиццала по телефона, викайки с цяло гърло бе плакала вместо Нарин. Поиска да се качи на първия самолет, който намери и да дойде, но Нарин я спря:

— Да не си посмяла! Да не си посмяла да се връщаш! Добре съм, не се тревожи.

За първи път дори работата не беше лек за терзанията ѝ. Не можеше както обикновено да потъне в работата и да забрави всичко останало. Като че не ѝ стигаха мъртвата майка, брат и сестра, ами Фърат също не излизаше от главата ѝ. Постоянно си повтаряше, че е най-добре изобщо да не се виждат, но дълбоко в себе си не можеше да се откаже да чака обаждането му. Разболяваше се от мисълта, че той разменя думи на различно място, с различни хора, усмихва се, шегува се или се ядосва. Опитваше се да не навлиза във фрагментите, в които Фърат и Ърмак се хранят, гледат филми, разхождат се по улиците, плътно прегърнати и правят любов, защото, ако си спомняте, трябва да има граници на злото, което човек може сам да си причини. Продавачът на гевреци на ъгъла, продавачът в магазина и дори сервитьорът в ресторанта можеха да говорят с Фърат, само Нарин не можеше. Фърат можеше да се обажда на всекиго, само номерът на Нарин не можеше да избере. Понякога хората жадуваха само за едно изречение; ето така се чувстваше Нарин, жадна за едно изречение, доволна и на една дума... Умираще да го види. Не го виждаше, за да не умре.

Мисълта, която ѝ мина през главата, я накара да вдигне глава от компютъра. Беше открила решение. В рамките на няколко минути идеята започна да ѝ се струва още по-възхитителна. Защо не се беше сетила по-рано? Възможно ли е да е толкова лесно? Стана и се заразхожда из стаята. Отново щеше да направи нещо, което беше правила преди. След като бе успяла веднъж, нямаше причина да не успее пак? За първи път от дни насам сърцето ѝ затуптя лудо: щеше да

отиде в друг град! Анкара, Измир, където и да е... Знаеше, че ще може да си намери работа там. Щеше да говори с Ерол бей и за няколко месеца щеше да успее да си подреди живота на новото място. Така нямаше да се налага да прекарва всяка минута от живота си лице в лице с Ърмак и Фърат, да се усмихва на сватбата им, да тича да подари златна монета, когато им се роди дете. Щеше да си създаде блестящ живот в нов град, с нови хора. Какво я обвързваше с Истанбул? Единствено Дениз. Намръщи се и раменете, изправени преди минута, се приведоха. Как може да остави Дениз в Истанбул и да замине? Опита да се успокои, като си каза, че хората се разделят с децата си, но не успя. Дениз беше всичко за нея. Нейна приятелка, майка, баща, дете, психотерапевт, пациент, учителя ѝ, ученика ѝ, кафето, водата, виното, душата ѝ, дробовете ѝ. Във всяка добра идея си има слабо място и слабото място на идеята за Анкара беше Дениз. Има телефони, самолети, няма да се разделям с Дениз. А може би ще се върна отново като мине малко време и се стабилизирам.

Мислите ѝ се пръснаха във всички посоки щом телефонът започна да звъни. А когато на екрана видя номера на Фърат, сърцето ѝ се разтуптя от радост и ужас. Посегна, вдигна телефона и го опря до ухото си.

— Ало?

— Здравей, как си? — попита Фърат.

— Добре, благодаря. Ти как си? — гласът на Нарин прозвуча така рязко, че дори сама се изненада.

— Не съм добре.

Последва дълго мълчание. Нарин се страхуваше да задава въпроси, а Фърат някак си не можа да продължи изречението.

— Нарин, не знам какво да правя — най-сетне изрече с мъка. — И също така не знам как нещата излязоха от релси. Изморих се толкова дни да се възпирам да ти се обадя. От Яслъхан насам в главата ми си само ти.

В този миг целият гняв и обида на Нарин се изпариха, сърцето ѝ омекна, но знаеше, че ако каже нещо нередно, то би могло да ги завлече още по-дълбоко в тресавището.

— Не говори така! — каза тя. — Не е хубаво така да се говори.

— Искам да те видя.

— По-добре да не ме виждаш.

— Не така... Наистина, искам само да те видя... Моля те, ела и ти у Дениз в събота вечерта. Всички щели да бъдат там. Поне нека те видя сред хората, виж, не казвам двамата да се срещнем. Искам да видя лицето ти, Нарин... — Фърат помълча няколко секунди, после продължи: — Защото ако не те видя пак, имам чувството, че ще умра.

Нарин се задушаваше, беше притисната между това, което би трябвало да каже и онова, което искаше да каже. Когато от нея не се чу звук, Фърат настоя:

— Ще дойдеш ли?

— Не знам.

— Липсваше ми. Не мога да ти кажа колко много ми липсваше.

Очите на Нарин се напълниха със сълзи. Затвори здраво уста, за да не отговори, но този път не можа да попречи на думите да се излеят от сърцето ѝ, да се отронят от устните и каза сякаш изстена:

— И аз те желая...

Светът се завъртя.

Затвори телефона, опря чело в бюрото, сложи глава между ръцете си и остана така неподвижно много дълго. Знаеше, че върши нещо лошо, но в сърцето си не можеше да се почувства тъжна или засрамена от това. Имаше само едно име на чувството, което бушуваше в нея: щастие. Това е единственото чувство, което не може да се срещне у някой, който е влюбен в неправилния човек.

На следващия ден за първи път не можа да се събуди и изпусна първата лекция. Не можеше да си спомни кога си бяха легнали, бяха посетили три различни бара през нощта, а накрая бяха ходили да ядат шкембе чорба. Тя беше изпила далеч по-малко от другите и на никое от местата, където бяха ходили, не беше довършила чашата си, но изпитото беше достатъчно да я повали, понеже организъмът ѝ не беше свикнал с алкохола. На сутринта главата ѝ се разцепваше от главоболие. С мъка отвори очи, видя колко е часът, скочи ужасена от леглото и изтича в стаята на Дениз. Намери я на леглото в дрехите от вечерта, спеше с отворена уста, беше се строполила пияна без дори да се пъкне под юргана.

— Изпуснахме лекцията, хайде, ставай! — развика се тя разтревожено.

Дениз нямаше намерение да се събужда и даде ясно да се разбере това чрез странните звуци, които издаде. Тъй като усилията да я събуди щяха да са само загуба на време, Нарин се облече набързо, върза косата си на опашка и изхвъркна навън. Нямаше достатъчно време да върви до Бешикташ, събра кураж и спря едно такси — за първи път в Истанбул щеше да пътува сама с такси — и отиде до Бешикташ, откъдето скочи в един претъпкан автобус. Може би щеше да успее да стигне на време за втората лекция. Протегна се покрай едрият мъж, застанал пред нея, сложи билета си в кутията и почувства странно безпокойство. Ръката на мъжа, която беше хванала лоста, ѝ изглеждаше странно позната. За миг сякаш всичката сила се изцеди от краката ѝ и остана права единствено благодарение на хората отзад, които я подпираха. Това беше най-хубавата страна на един претъпкан автобус — и да искаш, не можеш да паднеш. Нарин знаеше кой е едрият мъж, дори и да не беше помръднал и завъртял главата си наляво, за да погледне през прозореца. Тя позна Червенокосия Реджеп по огромната лапа, стиснала лоста още преди да види лицето му. Баща ѝ стоеше пред нея, обърнат с гръб. Под натиска на хората отзад Нарин се беше опряла в неговото кафяво кожено яке и долавяше миризмата му, която въобще не се беше променила за последните три години. Няколко сиви кичура се бяха появили сред русолявата коса на Реджеп и изглеждаше малко по-едър, отколкото го помнеше Нарин — може би беше напълнял. По ръцете му се бяха появили едно-две петънца, които по-рано ги нямаше. Малки, кафяви старчески петна, които хората наричаха „гробещни цветя“... Тъй като човек може да крещи и без да издава звук, никой не чу вика, който се надигна в Нарин. Стисна здраво устни, та никой да не чуе виковете на сърцето ѝ, на ума ѝ, на дробовете, коленете и стомаха ѝ. Кошмарите не са само в сънищата, човек преживява най-ужасните от тях с отворени очи, защото въображението на живота е много по-силно и жестоко от това на човешкия ум. Погледна брачната халка, която блестеше на лявата ръка на баща ѝ. Интересно как я беше сложил на пръста си, без да се разведе с майка ѝ. Въпреки че, каже ли се Червенокосия Реджеп, може да се очаква всичко. Баща ѝ надминаваше Сатаната и вероятно с всякакви средства беше успял да се разведе с майка ѝ. Трафикът се заинати и не помръдваше. Страхът и вълнението на Нарин от първите минути постепенно отстъпиха пред любопитството.

И тъкмо заради това любопитство пропусна спирката, където трябваше да слезе и се помъкна след Реджеп.

Този ден вечерта Дениз се върна в къщи и щом видя Нарин, която гледаше телевизия в дневната, изпищя:

— Какво си направила с косата си?

Нарин спокойно обърна поглед от екрана към Дениз и прекара ръка през късичката си черна коса:

— Отрязвах я и я боядисах, но май не съм се справила много добре с боядисването.

Наистина не се беше справила. Заедно с косата си беше боядисала с черно челото, тила, и най-лошото, ушите.

— Много ли е зле?

— Не, не е заради това. Аз само... Не знам, ако ми беше казала, щях да те заведа при фризьор — каза Дениз. Не можеше да повярва, че Нарин бе пожертвала дългата си руса коса, но не каза нищо повече, за да не я разстрои. — Всъщност е хубаво, синият цвят на очите ти изпъква повече, но... Не знам, ако го беше направил фризьор, щеше да е много по-добре.

— О, няма нищо, на мен ми харесва. Имаш ли цигара?

— И таз добра, започна да пушиш ли?

— Не, с пепелта ще изчистя потеклата боята. В нашата махала така правеха жените.

„Жените“ бяха Юмюхан. Жената понякога боядисваше косата си, а друг път си слагаше къна и съобщаваше на Нарин, защото знаеше, че тя обича да гледа, да седне срещу нея и да гледа.

Дениз измъкна цигара от пакетчето, запали я и каза:

— Аз ще я изпуша вместо теб. Добре, казвай сега, откъде ти хрумна тази идея да си промениш косата?

— От къде да знам, няма конкретна причина, беше ми скучно. А когато я отрязвах, реших и да я боядисам.

Нарин не спомена на Дениз, че в този ден беше срещнала баща си и го беше проследила до магазинчето в Тахтакале, където продаваше дрънкулки. Реджеп не беше забелязал Нарин, но Нарин се страхуваше, че всеки миг може да я види. Беше вървяла след него със свито сърце. Не спря да се безпокои, докато не купи един индийски шал от магазина на отсрещния ъгъл и не го уви на главата си. Едва

след това се почувства уверена, спокойна, осмели се да мине няколко пъти покрай магазина на баща си и да погледне тайно вътре.

Видя каквото можа да види, но вече не беше в състояние да се върне в университета. Единственото което искаше, беше да се прибере по най-бързия начин вкъщи и да се завие презглава с юргана. През целия път се ядосваше на себе си. Защо беше проследила баща си? Ами ако Реджеп я беше видял? Баща ѝ действаше импулсивно, можеше да подмине, без да каже дума, а можеше да сграбчи Нарин за ръката и да я върне право в Яслъхан. Беше достатъчно само да си помисли за тази възможност, за да настръхне цялата. Ако знаеше, че си е намерила работа и си е устроила живота, Реджеп даже щеше да иска пари от дъщеря си. Като последната глупачка се бе изложила на опасността да го проследи.

Потънала в мисли, мина покрай една аптека, спря, след кратко колебание влезе и си купи боя за коса. Ако не беше видяла Юмюхан да бърше и подрежда рафтовете в магазина на баща си, никога нямаше да ѝ мине през главата мисълта да си боядиса косата.

ДВАДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Когато Дениз премина през входа за пристигащи от чужбина, бутайки трите си огромни куфара, тя изглеждаше повече като филмова звезда, току-що излязла от салон за красота, отколкото като човек, който е пътувал половин денонощие. В тъмните, прилепнали дънки, бялата блузка, тъмносиния блейзър и обувки на висок ток, бе невъзможно да се повярва, че пристига чак от Ню Йорк. Присви очи, огледа тълпата, събрана пред входа, и се усмихна, когато видя махачата й Нарин. Нарин приближи до нея и прегърна приятелката си.

— Колко си отслабнала — тъжно я погледна Дениз.

— Предполагам, че съм свалила едно-две кила.

Беше отслабнала с пет килограма за три седмици.

— Повече от едно-две — отбеляза Дениз, докато заедно бутяха количката с куфарите. — Съжалявам, че не бях до теб в такъв момент. Не трябваше да те слушам, трябваше веднага да се върна в Истанбул.

— Нямахме какво да се направи — каза Нарин и сви рамене. — Случило се е преди години. Колко много неща си накупила.

— Малко напазарувах.

— Няма да се поберат в багажника, ще сложим единия на задната седалка.

— Нарин, добре ли си? Кажи ми истината.

— Не знам. Понякога съм добре, друг път съм зле.

— Значи така.

— Точно когато си мисля, че ми е минало, започва отново, а точно когато си мисля, че няма да ми мине, ми олеква.

Двете с мъка наместиха куфарите в старото Волво на Нарин. През целия път Дениз отрупваше с въпроси Нарин. Как е станал инцидентът, от кого е научила, как е отишла в Яслъхан, била ли е къщата същата като по-рано, видяла ли е някой познат, какво е почувствала, когато е отишла там, какво е гробището, как се е прибрала и къде е нощувала. Въпроси, въпроси, въпроси... След половин час Нарин беше изморена от измисляне на лъжа след лъжа.

— Да приключим с тази тема — каза тя. — Сега ти ми разкажи за Ню Йорк.

— Толкова съм недосетлива, нали? Разстроих те веднага щом пристигнах.

— Не, не съм разстроена. Да си кажа право, добре ми се отразява да поговоря за тях. Жестоко е да погребеш някого и да го забравиш.

Дениз помълча малко и намери начин да смени темата набързо.

— Има ли някой вкъщи?

— В момента няма никой, но доколкото знам Търмак събира всички довечера.

— Отлично! Липсвахте ми всички.

— Можеш да си вземеш душ и да си починеш, докато пристигнат.

— Не съм уморена, спях по време на цялото пътуване. Хайде да отидем някъде да хапнем.

— Добре, какво ти се яде?

— Лефер.

Отидоха в претъпкан рибен ресторант в Истиние. Дениз не обичаше тихите места. Поръчаха си риба и ракия и потънаха в разговор. Нарин си помисли колко самотна се бе чувствала в нейно отсъствие. Знаеше, че ако беше възможно да ѝ разкаже всичко така, както се беше случило, нямаше да потъне в такава дупка. Ако Търмак не беше сестра на Дениз, а на някой друг! В такъв случай Дениз нямаше да я съди, а щеше да направи всичко по силите си да я накара да се почувства по-добре. Но сега щеше да я загуби. Не само нея, щеше да изгуби всичко, за което се беше борила. Дениз, приятелите си, работата си, дома си, този град... Застрашаваше всичко това заради човек, когото не можеше да спечели: Фърат! Щеше да се лиши от целия си начин на живот за нищо.

— Слушаш ли ме? — попита Дениз и се наведе през масата към нея.

— Да — отговори Нарин.

— В такъв случай защо не отговаряш на въпроса ми?

— Извинявай, какво ме попита?

— Попитах те защо плачеш?

— Не знам. Сълзите просто така си текат...

Без да обръща внимание на хората в ресторанта, Дениз стана от мястото си, седна до Нарин и я прегърна силно.

— Не го прави. Всички ни гледат — пошепна Нарин и се опита да се усмихне.

— Кой гледа?

— Съседната маса. Заради тебе ще ни вземат за лесбийки.

Дениз се обърна към тримата мъже, седнали на съседната маса, и каза:

— Не сме лесбийки — и мъжете смутено обърнаха погледите си към чиниите пред тях.

Нарин скри лице в ръка и каза на Дениз, която продължаваше да я прегръща:

— Не мога да повярвам, че го направи.

— Ти също ме прегърни!

Нарин направи каквото й казаха и за кратко обви с ръце врата на Дениз.

— Добре, прегърнах те, хайде сега, върви си на мястото.

— Защо се срамуваш от всичко? — попита Дениз и я пусна.

— Не се срамувам.

— Винаги се тревожиш какво ще си помислят другите хора. Какво значение има за нас? Виж, мисли по този начин: само ние имаме значение, става ли? Другите хора са само фигуранти. Всъщност, дори не са фигуранти, те не съществуват. Никой от тях не е реален.

Нарин се засмя. Идеята й допадна. Може би дори Фърат не беше реален; представляваше само илюзия, изградена от Нарин. Може би коминът никога не се беше запушвал и нейната майка, брат и сестра не бяха отровени от печката. Кой знае, може би всичката тази тъга, агония и обърканост са резултат от изградени от самите нас съновидения?

— Бих искала да повярвам в това — каза Нарин.

— В кое?

— Че всичко е само сън. Че можем да виждаме сънища от плът и кръв.

— В каквото вярваш, то е истината. Причината да са значими останалите хора е това, че ти ги цениш.

— Ти сякаш си се върнала от Индия, а не от Америка — каза Нарин през смях.

— Хайде да тръгваме вече. Ърмак изпрати съобщение, че ни чакат вкъщи.

Когато платиха сметката и станаха, лицето на Нарин отново помръкна.

По целия път се бореше със себе си да не започне да гризе ноктите си и накара Дениз да повтаря всеки въпрос по два пъти. Щеше да види Фърат за първи път от седмици насам и не знаеше какво ще се случи. До какъв край щеше да ги доведе всичко това? Когато влезе през вратата с разгуптяно сърце, цялото ѝ тяло бе отпаднало, но успя да изглежда спокойна. Ърмак отвори вратата, прегърна сестра си като пицеше театрално, сякаш не три седмици, а три години не се бяха виждали. Любвеобилността ѝ стана причина Нарин да смръщи лице. Държеше се така, сякаш не беше живяла в чужбина с години и не беше свикнала да се разделя със сестра си. Какво намира Фърат в тази идиотка? Мина покрай двете сестри, влезе в дневната и се озова лице в лице с Фърат, който разговаряше с Алтан на дивана точно срещу вратата. Завръщането на Дениз изглежда беше върнало настроението на всички. От всяко кътче на жилището се извисяваха смехове и весели звуци. Нарин целуна първо Алтан, после Ебру, който седеше непосредствено до тях. Когато дойде ред на Фърат, почувства, че цялата пламва и след бърза целувка се настани в най-далечния от него ъгъл, намери си едно местенце до Мемо. Дългата маса в дневната отдавна беше сложена и всички очакваха поръчаната от китайски ресторант храна. Нарин усещаше, че Фърат постоянно я гледа, но понеже се страхуваше, че някой ще забележи, не можеше да обърне очи към него. Чу звука от телефона за получено съобщение, вдигна чантата си и отиде в тоалетната. Знаеше от кого е, беше видяла Фърат да пише на телефона си. „Не мога да го преодоля, обичам те“, гласеше съобщението. Нарин седна на ръба на тоалетната, без да сваля панталона си и дълго гледа съобщението. В отговор написа: „И аз теб“, пусна водата в казанчето, излезе и се оприличи на хладнокръвна убийца. Когато срещна в коридора жертвата си и ѝ се усмихна, почувства същото.

— Оправи си косата! — каза Ърмак на минаване и като се протегна, дръпна настрани бретона, който беше паднал върху лицето на Нарин.

Седна, улови погледа на Фърат и поклати глава, сякаш искаше да каже: „Загубени сме!“

Фърат погледна надолу и се усмихна леко.

Цялата вечер двамата си разменяха есемеси. Пишеха си по време на вечерята, когато вечерята свърши и докато седяха сред групичките от хора.

„Чудесно е, че те виждам“ — написа Фърат.

„И аз теб“.

„Какво ще правим?“ — попита Фърат.

„Не знам“ — отговори Нарин. Наистина не знаеше.

Бяха минали две години, откакто дойде в Истанбул. Стреснатата птичка бе свикнала с града, в който беше кацнала, беше разучила кварталите му и се беше научила да живее. Дните, в които бе дишала страх вместо кислород бяха останали назад в миналото, бяха се превърнали в избледнели измислици. Беше събрала достатъчно смелост, за да направи всичко, можеше да говори с всеки, да отиде навсякъде. От известно време не се чувстваше вече като прикрепена с неподходяща безопасна игла към единия край на града — бе успяла да се превърне в част от течащия трафик, пешеходците и изблиците смях. Вървеше по собствени улици, не по тротоари, дадени на заем, дишаше свой собствен въздух, не останалия от другите, трепереше от собствен студ и се печеше на собствено слънце. Когато нощем повдигнеш глава към небето, там виждаше своите собствени звезди. В края на двете години разбра, че ако принадлежиш на един град, тогава и той ти принадлежи. Все още живееше заедно с Дениз и работеше в същия ресторант. През последната година Мурат бей й беше позволил да сервира. За Нарин беше добре да избяга от смесената миризма на препарати за миене и пара в умивалното помещение. Беше единствената жена, която работеше там и макар през първите дни клиентите да го намираха за странно, скоро свикнаха с присъствието й. Мурат бей беше толкова доволен от нейното усърдие и дисциплина, че сериозно се замисли да наеме повече жени на работа.

В петъчните вечери ресторантът беше много претъпкан и този петък не правеше изключение. Макар че сложиха допълнително столове на всяка маса, все пак имаше пет-шест души до вратата, които

чакаха да се освободи място. В такива дни Нарин беше много доволна. Колкото повече пари изкарваше Мурат бей, толкова по-щастлива беше тя. Искаше бизнесът да се разраства все повече и всичко, до което Мурат бей се докосне, да се превръща в злато. Обаче през онзи ден Мурат бей беше странен. Мина няколко пъти покрай Нарин, но дори не я поздрави. Той, който винаги се интересуваше от нея или поне ѝ кимаше за поздрав. Ето защо се разтревожи, когато майстор Байрам ѝ каза, че шефът иска да я види. Беше притеснена, когато влезе в стаята на Мурат бей. Чудеше дали не е направила нещо, което да го разсърди, но не се сещаше какво.

— Викали сте ме — рече плахо, когато влезе.

— Затвори вратата, моето момиче!

Когато Нарин изпълни нареждането му, тревогата ѝ се превърна в паника. Дали нямаше да я уволни?

— Ако ти давам отпуска по време на изпитната сесия, не ти я давам, за да скиташ по улиците с момчета под ръка — каза строго Мурат бей. — Един приятел те видял завчера. Вървяла си по Истиклял с някакво момче. Аз мисля, че учиш вкъщи, а ти се развличаш.

— Съжалявам — каза Нарин с изчервено лице. — Онзи ден беше последната ми заверка. Бях готова за изпита и за няколко часа се поразходих по Истиклял, преди да се явя. Не го правя обикновено, всъщност никога не го правя. Просто така се случи...

— Не го приемам. Съзнаваш ли в какво положение ме поставяш пред останалия персонал?

— Съжалявам, Мурат бей, не помислих.

— Смятам те за чиста млада жена, която се тревожи за хляба си, бори се с живота, подкрепям те. А ти...

— Няма да се повтори, Мурат бей — каза Нарин. Ситуацията, в която беше — застанала пред шефа си с наведена глава като ученичка от началното училище, която предстои да накажат и която мъмрят — нарани силно чувствата ѝ. Беше само въпрос на време да се разплаче ако остане по-дълго в тази стая.

— Внимавай с кого излизаш! Това е Истанбул, не прилича на градчето, от което си дошла. Тук използват хората, после ги захвърлят. Дори няма да разбереш какво ти се е случило. Чу ли ме?

— Да, чух — рече Нарин и първата капка бавно се търкулна по бузата към устната ѝ. — Мога ли да си тръгна?

— Тръгни си! — каза мъжът.

Нарин изскочи от стаята и се втурна в тоалетната на персонала. Изми си лицето и изчака цветът му да се върне към нормалния. В такива моменти се мразеше се, че не може да е като Дениз. Дениз изобщо не забелязваше такива неща, подминаваше ги с усмивка. Защо тя не можеше да се усмихне и да отmine? Какво ако я хванат с приятел? Не забелязваше ли Мурат бей как тя се бързаше ежедневно, тича наоколо да върши работа, която дори не е нейно задължение и не пести усилията си? Винаги ли борбата за съществуване е страдание? Трябваше ли да изживее младостта си, без да хване любимия си за ръка и да се разходи поне за един ден? Чувството за вина олекна и червенината около очите ѝ се отдръпна. Какво ли щеше да си помисли Мурат бей, който я съди, че миткосва по улиците, ако знаеше, че нощем с Дениз скитат от бар на бар? Все още беше далеч от усвояване на темпото на Дениз, но от известно време беше започнала да излиза с нея по две или три вечери в месеца — обикновено в събота вечер — прилепваше се към нея и заедно се прибираха вкъщи с първите лъчи на утрото. Харесваше нощния живот, ако имаше пари и време би излизала по-често. Имаше право на всичко, след като работеше толкова много. Излезе от тоалетната и се върна на работа, направи се, че не забелязва любопитните погледи след нея.

От три седмици имаше приятел, казваше се Тунч. Беше симпатичен младеж с червена, къдрава коса. Учеше право в четвърти курс на Юридическия факултет и от доста отдавна се навърташе около Нарин. Докарваше ѝ се и благодарение на своята приветливост и инициативност бе успял да привлече вниманието на Нарин. Дениз беше толкова доволна от тази новина, че веднага организира парти, за да се запознае с Тунч. Според приятелите на Дениз новото гадже на Нарин беше доста обикновена личност, но все пак успя да се впише в кръга им. Дениз хареса Тунч. Тя толкова много искаше Нарин да си има гадже, че който и да ѝ доведеше, беше готова да го прегърне.

Нарин приключи работа към полунощ. Както винаги изминаха безлюдната част от пътя, с други думи, разстоянието до Истиклял, заедно с майстор Байрам. От там беше лесно да върви до Мачка, само когато минаваше през Елмадаа клиентите, които се пазаряха с травестити, малко я притесняваха, но и с това беше свикнала. Вдигаше си качулката на главата и вървеше с бързи стъпки, без да повдига глава.

Някои от травеститите бяха свикнали с нея, защото я виждаха по пет ноци в седмицата и дори бяха започнали да я поздравяват.

Когато се прибра, Дениз и Ърмак седяха в дневната. Сестрата на Дениз учеше в Швейцария и си идваше в Турция само за лятната и зимната ваканция — през лятото оставаше по-дълго, а през зимата само няколко седмици. Дениз ходеше в Швейцария по два-три пъти в годината, за да види сестра си. Изглеждаха привързани една към друга, но Нарин можеше да усети дистанцията помежду им. Периодите, когато Ърмак беше в Турция, бяха трудни за Нарин. Знаеше, че Ърмак не я харесва, полагаше усилие да не се мотае наоколо и се отбиваше в къщи колкото може по-малко. Но все пак усещаше, че при всяка тяхна среща спокойствието на Ърмак се нарушава. Може би се дразнеше, че сестра ѝ е близка с някого толкова, колкото с нея или заради това, че чужд човек се е настанил в къщата им. Кой знае, може би разглеждаше Нарин като паразит, който се възползва от дадените му възможности. Каквато и да беше причината, резултатът беше еднакъв: Нарин се притесняваше, че е в тази къща, когато Ърмак беше там.

— Добре дошла — подвикна Дениз към Нарин, когато тя влезе.

— Здравсти! Как сте?

— Добре сме. Прием и клюкарстваме. Ела и ти се присъедини към нас. След като ти минаха заверките, нямаш да учиш уроци.

— Не, няма — отговори Нарин и след като взе една празна бутилка от вино и я занесе в кухнята, седна на фотьойла срещу тях. Не искаше да изглежда, че отбягва Ърмак.

— Потисната ли си? — попита Дениз, наливайки чаша с вино за Нарин.

— Малко. Днес шефът ме смъмри.

— Мурат ли?

— Да. Видели ме да се разхождам с Тунч онзи ден, когато си взех отпуск да уча. Кой ли ме е издал?

— Какво лошо има в това? — попита Дениз и подаде чашата на Нарин. — Трябва ли да учиш двацет и четири часа, защото си взела отпуск?

— Извинявай, но човекът е прав — намеси се Ърмак.

Нарин ѝ хвърли лош поглед и каза:

— Не съм казала, че няма право.

— Човекът те съжалява и ти дава работа...

— Винаги съм работила много. Като ме е съжалил и ми е дал работа, не съм лентяйствала.

— Не се сърди, скъпа... Помислил си е, че си от онези, които бързо прекрачват границата на приличието, след като прекарат известно време в Истанбул.

— Какво искаш да кажеш?

— Нали знаеш, идват в Истанбул малки селянки, а после започват да вирят нос...

Нарин почервения. Дениз стана и прекъсна Ърмак:

— Какво общо има това с цялата работа?

— Не беше ли Нарин такава, когато дойде в тази къща, спомни си! Дори не можеше да говори с хората. Дрехите й, говорът й, всичко се е променило.

— Не съм прекрачила границата на приличието — рязко отвърна Нарин.

— Не излизаш от нощните клубове, обличаш се като Дениз, сприятеляваш се с нейните приятелки. Не, изобщо не си се разхайтила. Такава си дойде от село!

— Мисля, че си пила много, щом можеш да говориш такива глупости! И какво лошо има в това? Какво лошо, че е добила увереност? — Гласът на Дениз ставаше все по-висок. Нарин разбра, че скоро щеше да се разбеснее, протегна се и я докосна по ръката, сякаш да каже: Успокой се.

— Това е нещо повече от добиване на увереност — каза Ърмак провлачвайки леко. Нямаше намерение да отстъпва. — Освен това изобщо не е редно да живеете заедно. Караш я да свикне с един начин на живот, който не е за нея. В бъдеще тя няма да може да има същите неща! Нима ще се разхожда навсякъде с твоята чанта за хиляда долара на рамото?

— Аз... — започна Нарин, но не успя да продължи.

— Майната ти, Ърмак! — извика Дениз.

— Това е моят дом. Не можеш да ме изхвърлиш от собствения ми дом заради нея. Тя да се маха и да си ходи. Писна ми да виждам твоята храненица всеки път, когато идвам тук.

— Добре, тръгвам си — каза Нарин, но Дениз я хвана за ръката и я спря.

— Ти няма да ходиш никъде. Госпожа Ърмак ще си тръгне, защото тук вече не е нейният дом.

Дениз направи крачка към Ърмак, без да изпуска ръката на Нарин.

— Разделихме си наследството, скъпа. Ти каза, че не искаш тази къща и аз ти платих за нея.

— Но ти каза, че това не означава нищо, и че това е мой дом за цял живот — скочи Ърмак.

— Да, но сега промених решението си. Изчезвай!

ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

Имаха връзка. На Нарин ѝ беше трудно да го признае, но беше принудена да го приеме. Всеки ден си говореха многократно по телефона, звъняха си веднага щом се събудят, мислеха един за друг и се мятаха в една и съща бездна. Беше минал цял месец, откакто Дениз се върна от Америка, от този ден насам не се бяха виждали, и въпреки това помежду им имаше връзка. Невъзможно беше да се отрече. Докато си обуваше дънките, Нарин мислеше, че трябва да приключи с всичко това. През последните седмици наистина се беше увлякла и бе оставила нещата на собственото им течение. Въпреки че не се срещаха, Фърат постепенно ставате все по-важна част от живота и, а чувствата и, вместо да затихват, ставаха се по-силни. Всяка сутрин, отивайки на работа, си обещаваха, че този ден ще говори с Ерол бей по въпроса с преместването ѝ в Анкара, но всеки път го отлагаше с някакво извинение. Обу високите обувки, които току-що беше купила, и червената копринена блуза, застана пред огледалото и извика:

— Приготвяш се за Фърат! Хем казваш: „Ще сложа край на всичко и ще се преместя в Анкара“, хем се контиш за него. Сега се вземи в ръце!

Ако можеше да се нахвърли на образа в огледалото, ако можеше да го удари! Вместо това се наведе напред и си сложи червило. Изглеждаше прекрасно. Малко по-късно щеше да излезе от апартамента, да се срещне с Дениз, Ърмак и Фърат и да отидат на кино. След това щяха заедно да вечерят. Щеше да види Фърат за първи път след един месец и вълнението от това беше така силно, че помиташе гнева, който изпитва към себе си. Като много хора, свикнали да живеят сами, имаше навика да си говори на глас със себе си, но днес думите влизаха в едното ухо и излизаха през другото. Канеше да излезе, но си спомни, че е забравила да си сложи парфюм и се върна. Взе шишенцето с парфюма, който беше носила нощта, когато правиха любов с Фърат в Яслъхан, напръска се и изхвърча от дома.

Филмът беше лош, но беше хубаво да седи до Фърат. Макар че Ърмак седеше от другата страна на мъжа и го държеше за ръката, на Нарин ѝ стигаше дори докосването на раменете им. Беше сигурна, че по-късно няма да помни нито един кадър от филма, защото умът ѝ постоянно беше другаде. Непосредствено до нея. Беше сигурна, че и неговите мисли са за нея. Чувстваше го. Точно както преди години на футболния мач на Мехмет, в онзи ден ѝ се бе искало времето никога да не спира, да стоят така един до друг до безкрая, но времето не взе на сериозно това желание, секундите ставаха минути, минутите часове и филмът свърши.

— Да се откажем от вечерята и да вървим вкъщи — предложи Дениз. — Отвориха една фантастична турска пицария, ще си поръчаме нещо от там.

— Значи напразно се издокарахме — протестира Ърмак.

— Как така сме се издокарвали напразно? Аз организирам в тази къща най-елегантните партита в Истанбул — засмя се Дениз. — Пък и така ще прекарате вечерта с мен.

— Аз нямам нищо против — повдигна рамене Нарин.

— В такъв случай и аз нямам нищо против — каза Фърат.

Никой, освен Нарин не беше забелязал ударението върху „в такъв случай“ в изречението на Фърат, но тези три думи бяха достатъчни, за да подскочи сърцето ѝ в гърлото. Погледна замислено Фърат.

В жилището влязоха четирима души, но мина само час, за да станат десет. Докато пътуваха Дениз започна да се обажда на приятелите си. Ърмак се намръщи, а Нарин се засмя в себе си. Отлично знаеше, че скромните планове и тихите вечери след кино не бяха по вкуса на Дениз. Още преди да тръгне от къщи беше сигурна, че вечерта ще завърши по този начин. Звукът от музиката се усили, цигареният дим покри всяко ъгълче, питиетата напълниха чашите и за Дениз беше започнала една от поредните вечери. Когато Нарин чу звука за получено съобщение, стана и отиде в кухнята.

„Когато си тръгнем от тук, мога ли да дойде при теб?“ — питаше Фърат.

„Не говори глупости!“ — бързо написа тя.

„Моля те!“

„НЕ!“

„Краката ти са красиви.“
„Фърат, моля те, недей!“
„Не мога да спра да мисля за тебе. Моля те, нека да дойда!“
„Не, толкова е жестоко.“
„Влюбените стават жестоки.“
„Знам.“
„От къде знаеш?“
„От баща ми.“
„Сега не ме интересува баща ти. Хайде, кажи «ела»!“
„Ела!“

Ето как всичко излезе от контрол. Цялата нощ флиртуваха с пръсти, възбуждаха се, фантазираха и подготвяха както умовете си, така и телата си за неизбежния финал. След определен момент станаха слепи за всичко, Фърат се стараеше да стои далече от Ърмак, непрекъснато говореше с други хора и доколкото му е възможно не даваше повод на Ърмак да се приближава до него. От една страна Нарин се страхуваше, че Ърмак може да заподозре нещо, а от друга изпитваше огромна радост от дистанцията между тях двамата. Разумът ѝ постоянно биеше тревога и се опитваше да я предупреди. „Луда ли си? Къде ще свърши всичко това?“ Известно е колко далече можем да стигнем, а след това няма връщане назад. Дори да се раздели с Ърмак, какво си мислиш, че ще се промени? При никакви условия не можеш да си с него. Какво ще правиш ако Дениз разбере? Помисли си колко нещастна ще бъде Ърмак!

Все още не беше изгубила способността си да мисли правилно и знаеше, че всяко изречение, което се просмуква през филтъра на нейната логика, е абсолютно правилно. Обаче не му обръщаше внимание. Наближаваше полунощ, когато вдигна чантата си и каза:

— Аз вече да тръгвам.

— Най-добре всички да вървим — каза Фърат, скочи прав и като се обърна към Ърмак, рече: — Хайде!

— Аз оставам тук. Нали ти казах, сутринта с Дениз ще ходим на закуска при чичо ми.

— Ооо, вярно! — каза Фърат.

— Още е рано, не си тръгвай и ти — каза тя и протегна ръка към Фърат от мястото, където бе седнала.

— Рано сутринта имам заседание — и Фърат се обърна към Нарин. — Ще те закарам до вас.

— Няма нужда.

— Нека те закара, скъпа — каза Ърмак, стана от дивана, където се беше разположила, дойде до вратата след Фърат и го целуна силно по устните. Нарин не видя това, тъй като в този момент си вземаше довиждане с другите, всъщност причината толкова дълго да се сбогува с всеки беше, че не искаше да ги види как се целуват.

Качиха се заедно в асансьора и се усмигнаха на Дениз и Ърмак, които им махаха от вратата. В мига, в който вратата се затвори, устните им се намериха. Нарин усети едва доловимия вкус на ягода в устата му. Вкусът от червилото на Ърмак...

Беше шест сутринта, когато се събуди от дрънченето на прозорците под поривите на югозападния бурен вятър. Слуша известно време дишането на мъжа до нея, без да отваря очи. Дърветата навън се огъваха във всички посоки, а в стаята беше пълен покой. Знаеше, че след малко този покой ще бъде нарушен, градът ще се събуди, истината ще се събуди и Фърат щеше да се събуди. Но дотогава нищо не можеше да ѝ попречи да се наслади на момента, който преживява. Използва подходящия случай, че Фърат още спи и впери поглед в него. Без да бърза, подробно, с възхищение огледа веждите, миглите, носа, устните, бузите и голата му ръка, която лежеше върху белия юрган, пръстите му. Човек можеше да извърши убийство заради една такава сутрин, и можеше да умре от копнеж за това утро. Не помръдна докато Фърат не я погледна и не се усмигна. Отново не помръдна, когато той застана върху нея. Легнал отгоре ѝ, Фърат обгърна лицето ѝ в дланите си и попита:

— Какво ще стане с нас, Нарин? Виж как ни повлече.

— Нищо няма да стане — отчаяно отговори Нарин.

— Ще се разделя с Ърмак. Трябваше да го приключа отдавна.

— Не.

— Защо не?

— Можеш да се разделиш ако искаш, но това няма да промени нищо за нас.

— Ще промени. Тоест, ако ти искаш, разбира се.

— Не мога да го направя, Фърат. Само си помисли, ще напуснеш Ърмак и тя ще страда. И после ние ще бъдем заедно? Не мога да го направя.

— Не можеш ли?

— Не, не мога.

Фърат се отмести от нея, легна отстрани и каза:

— Знаеш ли, съсипа ми живота.

— Какво? — Нарин го погледна изумена, Фърат се беше събудил, истината се беше събудила, спокойствието бе разрушено!

— Много просто, съсипа ми живота. Заради теб се превърнах в човек, който не знае какво да направи.

— Съсипах ти живота, така ли?

— Мислех да се оженя, Ърмак и аз бяхме добре, всичко си идваше на мястото, а сега я ме погледни. Мислиш ли, че след всички обещания, които съм дал на Ърмак, не ме боли да я зарежа хей така?

— Значи ти съсипах живота? — Нарин се бе вкопчила в това изречение. Беше най-лошата фраза, която бе чула през живота си. Беше по-обидна от повечето обидни псувни, като проклятие, беше все едно ти казват: „Дано да умреш“.

— Отивай си тогава! — изкрещя тя. — След като съм ти съсипала живота, махай се тогава от тук! Ти беше този, който ме потърси. Аз не ти се обадох нито веднъж, нали така? Исках да ти се обадя, но се възпрях, а ти не можа. Ти настояваше снощи да дойдеш, а сега заставаш насреща ми и ми казваш, че съм ти съсипала живота.

— Защо се ядоса толкова? Какво казах сега?

— Каза, че съм ти съсипала живота. Какво повече ще кажеш. Ако не си тръгнеш веднага, ще те ударя по главата с нощната лампа.

Докато ставаше неохотно от леглото, Фърат каза:

— Не разбрах какво толкова има да се ядосваш. Ти съсипа моя живот, а аз твоя.

Нарин обърна главата си към стената.

— Нарин, нали знаеш, че след всичко, което се случи, аз няма да отида да се оженя за Ърмак?

— Не ми пука! Дали ще се ожениш за нея или не, аз няма да съм с теб. Ето я последната точка, до която можем да стигнем. Леглото!

— О, искаш да кажеш, че всичко стига дотук, така ли? — каза Фърат. — Ще ме изгониш, защото не можеш да намериш смелост да кажеш на Дениз или Ърмак, че излизаш с мен?

— Ти полудя ли? Как мога да им кажа такова нещо?

— Знаеш ли какво ще си помисли Ърмак за мен, когато чуе за това? Че съм най-презреният мъж, най-големия педераст на света! Но аз мога да поема този риск. Какво да направя, каквото иска да си мисли, това мога да кажа.

— Аз не мога да го направя. Ще ги изгубя, или по-скоро ще изгубя Дениз, не ми пука за Ърмак.

— Аз ще изгубя приятелката си заради тебе, а ти не се отказваш от своята приятелка заради мен. Ето, това беше като казах, че ми съсипа живота.

— Ако твоята приятелка беше толкова ценна, нямаше да спиш с мен.

Фърат се хвана с две ръце за главата и закри из спалнята.

— Можеш да побъркаш човек. Проблемът не е, че спях с тебе, а че съм влюбен в теб. Не го ли разбра вече?

— Каза, че съм ти съсипала живота.

— Ти ми съсипа живота, но това е друго нещо.

— В такъв случай се научи да не се влюбваш в други, когато си имаш приятелка!

— Защо се държиш така странно? Ти търсиш начин да се обидиш за несъществени неща. Не съм те принудил да спиш с мен.

— Изчезвай!

— Отивам си, не се притеснявай!

Фърат си тръгна, а Нарин остана седнала на ръба на леглото. Беше ѝ казал: „Ти съсипа живота ми. Ти съсипа моя живот, а аз съсипах твоя.“ И все пак Нарин не си беше помислила нито веднъж, че Фърат е съсипал живота ѝ. Дори и в най-ужасните дни не ѝ беше минало през ума. Фърат не беше съсипал живота ѝ, въпреки че майката на Фърат, стискайки я за косата, бе изливала върху нея обиди, или при мисълта да се премести в Анкара. Точно обратното, за нея беше станал живот.

Истанбул беше пропит от дъжда, който не спря три дни. Валеше обилно не само от небето, а от покривите, от дърветата, от стрехите, електрическите стълбове и билбордовете. В края на тези три дни пътищата се бяха превърнали в реки, тротоарите в блата, а хората в плъхове. Заради пороя, обхванал бедните квартали, двама покойника все още не бяха погребани. На излизане от супермаркета Нарин се огледа: градът беше като замаян. Жива душа не се виждаше по улиците на Бешикташ, които винаги бяха многолюдни, хората се страхуваха да си подадат носовете навън заради дъжда. Знаеше, че е невъзможно да намери такси. В този град още с първата паднала капчица дъжд, таксиметровите шофьори побягваха като Пепеляшка от бала и потъваха вдън земя. Стегна качулката на анорака си, дръпна ципа и хукна да бяга въпреки двете тежки чанти в ръката ѝ. На половината път ѝ хрумна, че тича напразно. Каква е разликата дали върху човек ще се изсипе един тон вода или ще се изсипят два тона? По-мокра не можете да станете, така че нямаше нужда повече да се изморява като бяга. Забави крачка, успокоена от тази мисъл, и се опита да усети вкуса на капките, които се стичаха по лицето ѝ. Представи си, че природата я гали. Защо толкова се страхуваме да не се намокрим?

Червеният килим в кооперацията джвакаше от водата, стичаща се от хората, които влизаха и излизаха, а портиерът, бог знае откога се опитваше да поддържа мястото чисто, като бършеше с изтривалка. Влезе в жилището, Дениз беше в дневната. Нарин подаде главата си от антрето и подвижна:

— Здравсти! Няма да влизам, защото съм мокра до кости.

— Тревожих се за тебе — каза Дениз.

— Вървах дотук от Бешикташ. Няма нито едно такси в целия град.

— Върви да си вземеш гореща вана, иначе ще се разболееш.

— Така и ще направя — каза Нарин и влезе в банята. Остави дрехите си на земята и тъкмо да пусне душа, чу тропане на вратата. Кой можеше да дойде в такова време? Естествено някой от лудите приятели на Дениз. Най-напред не повярва на ушите си, когато чу гласа на Ърмак. Ърмак не беше идвала в дома на сестра си от деня, в който се бяха скарали заради Нарин. От случката бяха минали осем месеца и оттогава не си говореха двете сестри. Нарин тихичко откряна вратата и подаде глава, за да се убеди, че пристигналият е

Ърмак. Определено беше чула гласа на Ърмак. Не разбираше какво си говорят, но гласовете и на двете звучаха спокойно. Специално гласът на Дениз звучеше много спокойно. Влезе под душа, за да спечели време. Какво щеше да прави? Да излезе от банята и да си отиде в стаята, без да се появява изобщо... Такъв беше вътрешният ѝ импулс, но пък Дениз можеше да се разстрои, като реши, че това е реакция срещу Ърмак. Приключи в банята, отиде в стаята си и се облече. Направи го колкото може по-бавно, за да им даде време да се видят. Влезе в дневната, а очите и на Ърмак и на Дениз бяха силно зачервени. Като ги видя в това състояние, Нарин също се просълзи.

— Виж кой дойде! — каза Дениз и посочи Ърмак.

— Добре дошла! — Нарин отиде до Ърмак и ѝ позволи да я прегърне. Правеше го единствено заради Дениз.

— Здравей — каза хлипащата Ърмак. — Сестра ми толкова ми липсваше.

— Ще ви оставя сами — отговори Нарин. — Много се радвам, че те видях.

Нарин излезе от дневната и отиде в стаята си. Сдобряването между Ърмак и Дениз вдигна от плещите ѝ голямо бреме. Половин час по-късно, когато на вратата се почука и влезе Ърмак, тя се изправи от леглото.

— Не ставай! — каза Ърмак. — Дължа ти извинение. Нещата, които казах онзи ден бяха наистина противни.

— Беше пила...

— Бях се напила, за да мога да ги кажа. Знам, че се грижиш за Дениз и ѝ влияеш добре. Ако не беше ти, сестра ми отдавна щеше да пропадне. Нахвърлих се срещу тебе защото ревнувах, вместо да ти благодаря... Ревнувах близостта ти с Дениз. Аз съм в Швейцария, а вие и двете сте тук. Тя споделя всичко с тебе и много те обича. А ти знаеш, че нямам никой друг, освен нея.

— И аз нямам никой друг — каза Нарин.

— Знам... Прости ли ми? — Ърмак отново се беше разплакала.

— Разбира се! — отговори Нарин. Но не ѝ беше простила.

Двете приятелки живяха заедно в дома в Мачка докато завършиха университета. Те не съзнаваха, че преживяват най-хубавите дни в живота си, но времето безмилостно изтече. Нарин си намери работа в правна кантора веднага след дипломирането си и с решението

й да си наеме апартамента в Кабаташ, беше настъпил краят на щастливите дни. Най-напред решението на Нарин да се премести натъжи Дениз, но тя не вдигна много шум заради това, защото приятелят й, към когото беше много емоционално привързана, в този момент живееше при тях в Мачка. Дойде денят да се разделят и двете плакаха. Особено Дениз — тя не престана да поглежда към празната гостна стая и да плаче. Плака докато събираха заедно багажа и го занесоха в малкото жилище в Кабаташ, където нямаше други мебели, освен легло и диван, плачеше и когато напусна малкия апартамент. Беше изминала година, откакто Дениз смени червената си Мазда с черно Алфа Ромео.

Нарин също беше тъжна, когато напускаше Мачка. Беше живяла толкова щастливо там. Беше се смяла и забавлявала повече от когато и да било в живота си и се беше запознала с безброй хора.

След като Дениз и Ърмак се разбраха, напрежението помежду им беше намаляло, отношението на Ърмак към нея беше значително омекотено. Мнението на Нарин обаче не се беше променило. Още от деня, в който се запознаха, за нея Ърмак си остана сестрата на единствения човек, когото би взела със себе си на необитаем остров и единственият човек, когото не би взела със себе си.

Тя видя Червенокосия Реджеп много пъти след хиляда деветстотин деветдесет и трета година, в която се срещна с баща си и го проследи до магазина му в Тахтакале. Понякога минаваше покрай магазина веднъж годишно, а понякога веднъж на две години. Баща й винаги беше там — понякога с Юмюхан, понякога без нея. Когато отиде до Тахтакале през зимата на хиляда деветстотин деветдесет и седма, не завари на мястото им нито баща си, нито магазина. Реджеп си беше отишъл, а на негово място бяха отворили магазин за детски дрешки. Помисли си, че е изгубила дирите на Червенокосия Реджеп, но го видя на улицата малко по-нататък. Беше сменил бизнеса и беше станал продавач на порцелан и стъкло баща и. Минаваше покрай магазина много рядко през годините, които последваха. Тъй като хвърляше поглед напред без да спира, понякога виждаше само гърба на баща си, понякога само чуваше гласа му. Червенокосия Реджеп изобщо не видя Нарин, та чак до есента на две хиляди и шеста година.

ДВАДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

Беше ядосана. Беше ядосана на всичко, ама на всичко — на птиците, цветята, автобусите, хората, новините, облаците, на стълбите, на раждащия се ден, на удължаващата се нощ, на усмихнатите лица, на зададените въпроси, на получените отговори, на изговорените изречения, на мъжете, жените, децата, животните, на думите, идеите. Гневът я заливаше от главата до петите като лава от вулкан и обгръщаше цялото ѝ тялото отгоре до долу. Сутрин ставаше с буца в гърлото и се сърдеше през целия ден за най-невъзможни неща, не искаше да вижда дори любимите си хора. Разпръскваше около себе си ужас, подобно на бомба със закъснител. Ужас, който се увеличаваше от ден на ден и ставаше непоносим... Нервите ѝ се разбиха, а новината, която очакваше, изобщо не идваше. Фърат по никакъв начин не се разделяше с Ърмак. При всеки разговор с Дениз, очакваше да чуе за това, но всеки път затваряше телефона разочарована. Фърат и Ърмак са много добре, изпращаха ѝ много поздравии и питаха как е Нарин.

С всеки изминал ден Нарин все повече се поддаваше на страха. Винаги когато си помислеше: „Ами ако не се разделят?“, тя чувстваше, че се задушаваше. Какво щеше да прави тогава? Единственото ѝ желание беше Фърат да остави Ърмак и тя да изчезне от живота им — после щеше да мисли за последствията. Можеше да се справи с останалото, можеше да го забрави с времето, но нямаше начин да живее с Ърмак и Фърат. Не можеше да го направи. Никога нямаше да може да го направи. Предпочиташе да попадне в ръцете на мафията за органи.

Влезе в кабинета на Ерол бей, вече беше обмислила какво ще му каже.

— Ерол бей, искам да се преместя в Анкара. Всъщност, става и в Измир. Можете ли да ми помогнете? Искам да кажа, сигурно там има правни кантори, които познавате...

— Спри, спри, спри, спри, спри! Малко по-бавно, Нарин! — прекъсна я Ерол бей. — Каква Анкара, какъв Измир, за бога?

— Имам някои проблеми, свързани с личния ми живот... Големи проблеми и не искам да оставам в този град. Ако остана, мога да загубя цялата си концентрация заради тези проблеми и да се превърна в най-лошия адвокат на света.

— Виждам, че напоследък умът ти е някъде другаде. Но човек не може да бяга от всеки проблем, Нарин. Трябва да се научиш да се бориш.

— Знам как да се боря, Ерол бей. Но също така знам с кое мога и с кое не мога да се преборя. Този път нещата са свърх силите ми. Това ще ме погуби, затова ми помогнете, моля ви. Не казвам, че ще тръгна утре и ще ви зарежа, но предлагам поне да направим план, за да мога в рамките на шест месеца да организирам живота си на друго място. Ако виждам изход пред себе си, ще мога да издържа. Ако знам, че ще замина след шест месеца... Ще е страхотно.

Часове наред Ерол бей се опитваше да я разубеди. Обясни й, че бъдещето й в Истанбул е много блестящо, че й има огромно доверие, че мисли да я направи съдружник след няколко години, но не успя да убеди Нарин. Тя знаеше, че е добра в работата си и това нямаше да се промени, където и да отиде. Не искаше да остава в Истанбул, да страда всеки ден и да прекарва живота си в опити да стои далече от обкръжението на Дениз. Накрая Ерол бей се предаде и Нарин се почувства горда, че успя да убеди в правотата си човек като него. Когато излизаше от кабинета, тя имаше обещанието да получи помощта на шефа си, поне щеше да види какво може да направи, така каза той. Същата вечер на връщане към къщи позвъни на Дениз.

— Знам, че ще ми се разсърдиш, но ще се местя в Анкара — каза й тя.

— Ей, какви ги говориш? — извика Дениз.

— Не веднага, не се тревожи! Може би след шест месеца ще замина, но исках да знаеш предварително.

— Луда ли си, миличка? Защо е всичко това?

— Получих много добро предложение.

Дениз помълча няколко секунди, после попита:

— Нарин, какъв е проблемът? Бягаш ли от нещо?

— От какво да бягам?

— Бягаш от нещо, усещам го, не съм глупава. Не излизаш навън, не идваш, когато те поканя, казваш, че имаш работа, но когато позвъня,

те намирам вкъщи. А сега ми обявяваш: „Ще се местя в Анкара.“ Познавам те, Нар, и знам, че имаш проблем. Има ти нещо от месеци насам... Проблемът не е, че изгуби семейството си, странностите ти започнаха преди това. Има ли нещо общо с баща ти? Има ли нещо общо с мен?

— Няма проблем! Честна дума няма, просто получих добро предложение.

— Тогава защо изчезна?

— Не съм изчезнала.

— Никъде не идваш.

— Обещавам, че ще дойда на първото място, където ме поканиш.

— Уф, Нарин... Не искам да заминаваш в Анкара. Не ме оставяй тук сама.

— Недей така!

— Защо?

— Защото като говориш така ме разстройваш.

Истанбул, 2006 г. — есента

По улиците на Тахтакале хората течаха като потоп. Виковеите на уличните търговци се смесваха с клаксоните на колите, виковеите на занаятчиите, опитващи се да разтоварят стоката от своите микробуси — със сърдитото мърморене на майки, разтърсващи децата, които държаха за ръце. В крайна сметка Тахтакале беше място, където всичко се смесваше... Странно място, където топовете платове се смесваха с разноцветната вълна, фалшивите телефони — с евтин парфюм, детските обувки — със запалки, които нямаше да запалят повече от три пъти и всякакви други дреболии... Един удивителен свят, където всички търчаха насам-натам сякаш бързат, където един от всеки трима души питаше този пред него за посоката и където улиците, които търсиш, не могат да бъдат намерени. Столица на хаоса, център на врявата и сърце на Истанбул, всичките артерии на което са запушени.

Нарин беше оставила колата си на паркинга до портата Нуруосмание на Капъль Чаршия и вървеше пеша. Времето беше хубаво, макар да беше краят на септември, слънцето грееше ярко в небето и напомняше за август. Беше се смесила с голямата тълпа, в

която човек трудно намираше място да стъпи, и се придвижваше бавно напред заедно с всички. Беше си създала навика да идва приблизително веднъж в годината и да хвърли набързо поглед към магазина на Реджеп. Понякога виждаше баща си само за две секунди, най-дълго го беше виждала за не повече от десет секунди, но все пак продължаваше да идва. През първите години тези посещения от разстояние я караха да изпитва необичайно вълнение и всеки нерв в тялото ѝ се напрягаше до крайна степен, но вече беше свикнала. Понякога привързаността му към Юмюхан ѝ изглеждаше странна. Реджеп, който не искаше да размени и една дума с Черната Хатидже, в Истанбул наистина се беше променил. Дивият му нрав си беше отишъл и той беше станал сериозен. Разбира се, това бяха неща, които Нарин виждаше отдалече, но нейният баща се беше променил, знаеше го, преди всичко походката му се беше променила. Не чувстваше необходимост от него или обич, само го виждаше. Кой знае защо, но чувстваше облекчение, когато го вижда. Не че щеше да хукне при баща си да го помоли за помощ, ако нещо ѝ се случи, боже опази, никога не ѝ беше минавало през ума да направи такова нещо, но ей така, идваше и поглеждаше.

В този ден се случи нещо, което не се беше случвало преди и Реджеп неочаквано се оказа на улицата пред нея, не в магазина. Докато Нарин с мъка си пробиваше път по претъпкания тротоар, тя се вкамени като видя баща си да идва право насреща ѝ. Реджеп беше облякъл кафява риза с къс ръкав и беше невъзможно човек да не забележи едрата му фигура. Баща ѝ крачеше бавно срещу нея, а на Нарин ѝ се стори за миг, че сънува. Очите ѝ се разшириха и станаха колкото лицето ѝ. Баща ѝ държеше за ръката тринадесет или четиринадесетгодишно момиче, а непосредствено зад него вървеше момче, малко по голямо. Шадийе и Мехмет! Шадийе и Мехмет идваха към нея с русите им, къдрави коси и яркосини очи. За щастие, точно в този момент си спомни, че Мехмет беше с една година по-голям от нея, а Шадийе беше с две години по-малка и това попречи на сърцето ѝ да спре на мига. Червенокосия Реджеп държеше за ръката малкото момиче и се смееше на нещо, което то говореше. Момчето следваше баща си с дъвка в устата и ръце в джобовете. Реджеп никога не беше държал за ръката нея, Мехмет или Шадийе, никога не им се беше усмихвал така, че да се виждат всичките му трийсет и два зъба.

Децата, които идваха срещу нея, бяха много красиви, почти толкова красиви, колкото Мехмет и Шадийе. Единствената разлика между тях беше, че те бяха просто деца, а Шадийе и Мехмет никога не са били деца като тях. За първи път Нарин изпита болка в сърцето си за своите брат и сестра, които беше оставила някъде в миналото, една безкрайна объркваща болка, която я прониза и разкъса...

Оставаха най-много десетина метра разстояние, когато Реджеп видя Нарин. В същия миг се надигна и изпъна врат, за да може да я огледа. Нарин изпадна в такава паника, че не се сещаше нито да прекоси на отсрещния тротоар, нито да се върне назад. Реджеп наистина гледаше нея, беше сигурна. Бяха уловени от тълпата и вървяха един срещу друг, а Реджеп не сваляше очи от нея. „Добре, ще вървя напред, пък каквото ще да става“, каза си Нарин. „Няма да ме бие, нито ще ме върне в Яслъхан след всичкото това време.“ Въпреки че си мислеше така, очите ѝ зад слънчевите очила не можаха да се извърнат към него. Секундите се удължиха, разтегнаха се, разшириха се и не свършваха, а Нарин плувна в студена пот. Направо към нея вървеше Реджеп и Нарин наведе главата си. Русото момиченце я докосна на минаване, точно в този момент Нарин вдигна очи и погледна към Реджеп. Погледна към Реджеп и видя, че той всъщност не гледа нея. Към гърдите ѝ, които се виждаха между копчетата на блузата, гледаше баща ѝ, не към Нарин.

Този ден вървя по улиците на Тахтакале както никога не беше ходила досега, пое по улички, които не познаваше и изгуби ориентация, не знаеше къде се намира. Беше като някой, който никога не знае къде иска да отиде, но не може да отиде. Стъпка по стъпка бягаше от момента, в който сините очи на баща ѝ жадно бяха пожелали гърдите ѝ, но където и да отидеше, тези очи вървяха след нея. След тях идваха прилошаването и срама. Чувстваше се като болна от морска болест, но всъщност беше болна от живота. Когато отвори вратата на колата си, вече не грееше слънце в небето. Докато плащаше за паркинга се закле, че никога повече няма да дойде в Тахтакале. Беше видяла, каквото искаше да види. Червенокосия Реджеп също беше видял каквото искаше да види, беше си напълнил очите с гърдите на дъщеря си.

Прибра се вкъщи и като облече късата червена рокля за партито, хвана пътя към Мачка. Още никога не беше пристигнал и Дениз се

зарадва, щом я видя.

— Добре стана, че дойде, страшно много ми е нужна помощ. Знаеш ли, че довечера ще дойде и Ърмак, с новия си приятел? Как се казваше, Фърат. Ти си имала някога такъв приятел, нали? Както и да е, казах ли ти, че са в Рим? Прибират се тази вечер, веднага щом кацнат, ще дойдат тук. Трябва да чуеш гласа на нашата. Тя е осезаемо пияна от любов.

Нарин не чуваше и една дума от това, което ѝ говореше Дениз.

— Много съм зле, Дениз.

Дениз я погледна внимателно, радостното настроение в гласа ѝ мигом замря.

— Какво е станало? Какво ти има?

— Видях баща ми.

— Пак ли си ходила в Тахтакале? Защо по дяволите ходиш там, не разбирам. О, Нар! Както и да е, чакай, най-напред ела и седни!

Кухнята, както става преди всяко парти, беше пълна с бутилки алкохол и торби от супермаркета. Нарин вдигна чантата с кока-кола от един стол, сложи я на кухненския плот и каза:

— Ако искаш, дай първо да разтребим.

— Не се притеснявай за това сега, сервитьорите ще дойдат скоро, те ще се погрижат, ти седни и ми разкажи веднага.

Нарин послуша съвета на Дениз и се отпусна на стола, а Дениз се подпря на края на масата и запали цигара.

— Да не би този път да те е видял?

— Не, не ме видя — каза Нарин и, без да пропусне и най-малката подробност, сякаш всяка дума, която би забравила да каже, щеше да остане в нея и да я отрови, разказа внимателно и детайлно за случилото се. Изля всичко, едно по едно, на онази маса — от децата, които изглеждаха като близнаци на Мехмет и Шадийе, до топлото време, от хаоса в Тахтакале до това как Реджеп се усмихваше на момиченцето, от пищенето на клаксоните до последния поглед на баща ѝ. Историята ѝ получи завършек с клетвата, която беше изрекла, когато бе платила за паркинга.

— За бога, какво толкова се е случило? Да не би днес да научаваш, че баща ти е копеле? — каза Дениз. — Няма да преувеличаваш случките, няма да седнеш сега и да мислиш до края на живота си. Забрави го. Това е твоят живот, скъпа, другите не

съществуват. Важното нещо е ти да си щастлива. Баща ти имал деца? О, боже, много важно. Баща ти ги обичал? Голяма работа. Кой е баща ти, Нар? Какво място заема в живота ти? Ти трябва да се грижиш за себе си. А когато не можеш да се грижиш за себе си, аз ще се грижа за тебе. Това е всичко!

Дениз стана и прегърна здраво Нарин и каза:

— Мисля, че е точният момент за една водка.

— Преживях го сякаш са умрели — каза Нарин, като че ли се събуждаше по средата на сън.

— Кой ти се стори като умрял?

— Шадийе и Мехмет... искам да кажа, че се чувствах сякаш те са умрели и на тяхно място са се родили нови... При това ми се стори сякаш и майка ми беше умряла.

— Не говори глупости, никой не е умрял — каза Дениз и отвори бутилка с водка.

Нарин се изправи от мястото си и взе чашата, която Дениз ѝ подаде.

— Какво ми говореше, когато дойдох? Съжалявам, не бях в състояние да те слушам.

— Нищо важно. Казах, ти, че Ърмак ще дойде с нейния приятел. Нали знаеш, бях ти казала, че си е намерила някакъв банкиер...

— Добре, разбрах — отговори Нарин разсеяно и отпи от водката си. — Нека да дойдат тогава.

Дениз отиде в дневната, докосна уредбата и гласът на Лорина Маккенит изпълни къщата, но в ушите на Нарин една друга жена пееше различна песен:

„Две яребици пеят на скалата...“

ДВАДЕСЕТ И ОСМА ГЛАВА

Нарин свали палтото си, каза на всички вкупом около масата „здравейте“, и седна на празния стол до Дениз, най-далече от Ърмак и Фърат. Известната кръчма в Бейоглу беше пълна догоре както във всяка петъчна вечер, а сервитьорите, въпреки всичкия си майсторлък, едва се придвижваха между масите с отрупани с мезета табли в ръцете си. Шумната тълпа се състоеше от журналисти, спортни критици, литератори, рекламни агенти и туристи, гласовете и чашите често се надигаха... Ако не се броят няколкото жени, които пиеха вино и няколко туристи, които не изпусаха от ръце бутилките си с бира, почти всички отпиваха от чашите си твърд алкохол.

— Ракия, моля — каза Нарин на сервитьора, който закръжи над нея. Полагаше усилие да не поглежда към другия край на масата и погледът ѝ да не се среща с този на Фърат.

— Късно ли си тръгна от работа? — попита Дениз.

— Не, не си тръгнах късно, но се отбих къщи, преди да дойда.

Нарин не каза на Дениз, че за да дойде, в продължение на половин час къщи бе събирала кураж и беше прибегнала до помощта на чаша водка, за да го докара до успешен край. Всъщност нямаше да може да дойде, ако не беше силата, която ѝ даде мисълта, че ще замине за Анкара. Освен Ърмак, Фърат, Дениз и Нарин, на масата имаше още осем души. Всички бяха приятели на Дениз. Познаваше Ебру и Мемо още от първите дни след запознанството си с Дениз, а останалите бяха дошли и заели място в живота им с годините. Нарин разговаряше с хората близо до нея и същевременно се поздравяваше за решението си да се пресели в Анкара. Точно преди да тръгне от къщи беше хвърлила поглед на обявите за апартаменти в Анкара, за да укрепи силата, която получи благодарение на него. Всеки път, когато забелязваше Ърмак да докосва Фърат, да оправя косата му или да го целува по бузата, се поздравяваше отново и отново и за първи път от седмици насам настроението ѝ се върна щом долови, че Фърат се чувства неловко. Петте ѝ сетива бяха спрели да работят и бяха обърнали всичките си

сензори към Фърат — те казваха на Нарин, че той също е потиснат до крайна степен.

— Каза, че и Атъф ще идва. Няма ли да дойде? — попита тя Дениз.

— Ще се присъедини към нас след вечерята. Скъсал е с онази манекенка.

— Така ли?

— Прочетох го във вестниците. Мисля, че харесва тебе.

— Той харесва всички.

Дениз се засмя, защото ѝ беше ясно, че Нарин има право.

— Да, но тебе те харесва повече.

— Съжалявам, въобще не ме интересува! Той е мило момче и е забавен... Ето, всички се шляем заедно, няма нужда от нещо повече.

Когато се нахраниха, всички заедно излязоха от кръчмата и отидоха пеша до малък бар наблизо. Вътре игла да пуснеш, нямаше къде да падне, но всеки свикнал да излизат нощем в Истанбул, знае как да си направи място в претъпкано заведение. С помощта на познати сервитьори успяха да се настанят в най-задънената част на бара. Вратата на бара, в който имаше хора от всякакви прослойки, от момичета с рошави коси и обеци на носовете до хубавици с чанти Прада, от професионалисти в костюми до татуирани рокери — непрестанно се отваряше и затваряше и хора влизаха или излизаха. Въпреки студеното време, отвън имаше толкова хора, колкото и вътре и никой не си стоеше на мястото. Навътре, навън... Ърмак, която стоеше точно срещу Нарин, танцуваше в ритъма на музиката. Напоследък беше започнала да се облича провокативно, изоставяйки консервативния си стил, и се издокарваше в крещящи дрехи с големи цепки. Докато тя се полюляваше и прегръщаше Фърат, Дениз разсъждаваше колко щастлива изглежда и изпита болка. Дали пък Фърат не иска този път да прегърне Нарин вместо Ърмак? Обърна глава и видя Атъф, който влезе през вратата на бара, и му махна. Атъф весело се приближи до тях, поръчаха се нови питиета, светлините светваха и угасваха, чашите се пълнеха, чашите се изпразваха, излизаше се пред вратата за глътка чист въздух, влизаше се, танцуваше се и се поръчваше ново пиене.

Ърмак видя една приятелка и се отдалечи от тях, Фърат сграбчи Нарин за ръката, дръпна я до себе си и прошепна в ухото ѝ:

— Чух, че заминаваш за Анкара.

Нарин се усмихна. Опита се отстрани да изглежда сякаш не е нищо повече от приятелски разговор.

— Да, получих добро предложение. Доколкото виждам, между вас с Ърмак всичко върви добре. Много се зарадвах.

— Не говори глупости — каза Фърат.

— Каза, че ще се разделите и...

— Ако я напусна, как ще те виждам?

Фърат я гледаше така мило, че Нарин имаше желание да го прегърне и да го целува много дълго. Беше наклонил главата си на една страна и я гледаше съвсем като дете.

— Дали ще се разделите или не, за нас резултатът е едни и същ... — каза унило Нарин.

— В такъв случай няма да я оставя и ти ще се побъркаш.

Нарин не можа да разбере дали се шегува, или говори истината.

— Няма ли да се върнеш?

— Няма, защото се пренасям в Анкара.

Видя, че Фърат стана бял като платно и блясъкът в очите му угасна.

— Добре, защо?

— За да се отърва от тебе и Ърмак, разбра ли? Защото вече те ненавиждам.

— Аз много те обичам.

— Ако остана тук или ще се побъркам или ще изгубя Дениз. Тя никога няма да ми прости.

— Не можеш ли да пренебрегнеш това заради мен?

Нарин погледна Дениз, която беше пияна и танцуваше близо пред нея. Червената ѝ коса падаше върху дългите и бели ръце, а тънкото тяло се огъваше и усукваше като клонка, готова да се прекърши.

— Не мога — тъжно отговори тя.

— В такъв случай ще се ожения за Ърмак и ще обикалям около теб до края на живота ти. Нито ден няма да те оставя на спокойствие. Всъщност, може да се преместим в Анкара.

Нарин беше втрещена.

— Ти шегуваш ли се?

— Не.

Нарин не успя да намери подходящ момент да каже на Фърат, че ще го убие, защото в този момент Атъф дойде при тях, праметна ръка през раменете ѝ и я отведе настрана. Бяха направили няколко крачки и Атъф силно прегърна Нарин.

— Какво правиш, за бога? — рязко каза Нарин.

— Спасявам ти живота. Няма да е лошо и ти да ме прегърнеш, защото току-що чух Ебру да казва на Дениз нещо за тебе и Фърат.

Нарин като робот обви ръцете си около врата на Атъф и попита:

— Какво каза?

— Каза, че подозира, че между вас може да има нещо.

— А Дениз какво каза?

— Каза нещо от сорта „Невъзможно“, но в този момент вие изглеждахте сякаш...

— Сякаш какво?

— Сякаш между вас има нещо.

Нарин се почувства все едно някой я е ударил с юмрук в стомаха, коленете ѝ бяха омекнали изведнъж и тялото ѝ беше натежало.

— Какви глупости! Не мога да повярвам, че Ебру ще си помисли такова нещо. Той е приятел на Ърмак, за бога.

— Добре, но преди малко приятелят на Ърмак беше на косъм да те целуне.

Нарин го изгледа враждебно.

— Моето момиче, ние също не сме слепи.

— Няма такова нещо, престани на тази тема.

— Добре, добре. На мен ми е все едно. Благодарение на това мога да те прегърна, това ме устройва. Искам да кажа, ако ти е нужен параван, не се колебай да ме използваш. Ако искаш можем да се престорим на влюбени или мога с радост да те целувам... — Атъф се смееше докато говореше. Очевидно ситуацията много го забавляваше. — Искаш ли да те целуна? Честна дума, за мен не е проблем.

— Атъф, млъкни, за бога.

— Добре, млъквам.

Когато Дениз дойде до тях, Нарин с облекчение забеляза, че в държанието ѝ към нея няма нищо странно. Или въобще не бе взела думите на Ебру на сериозно или се беше успокоила, когато видя интимността между Нарин и Атъф. Ръката на Атъф още беше на рамото на Нарин, а нейната — около кръста му.

— Ще направя всичко, за да не се преместиш в Анкара — каза Дениз, навеждайки се към ухото на Нарин.

— И какво можеш да направиш?

— Ще направя всичко, ще видиш!

Нарин се засмя и каза:

— Добре, постарай се!

— Ще го направя, а ти най-добре се приготви — прегърна я Дениз. — Няма да можеш да ме изоставиш. Между другото, каза, че не се интересува от Атъф, а... В момента не ми изглежда съвсем така.

Нарин повдигна рамене.

— Ти ми каза да се забавлявам и аз се забавлявам.

Когато Атъф целуна Нарин по врата, Дениз избухна в смях.

— Охооо, вие наистина напредвате!

Тримата не забелязаха, че в този момент има раздвижване от другата страна на бара. Не Видяха, че Фърат идва към тях, разбутвайки хората пред себе си и по тази причина питието, което едното от момичетата държеше, се разля върху приятелката ѝ до нея. Не чуха как момичето, което се намокри, изпищя, нито как тази, чиято напитка беше разлята, се развика ядосано. Затова внезапното нахвърляне на Фърат върху Атъф беше изненада за всички. Най-напред си помислиха, че в бара е станало меле и Фърат се е строполил върху му, докато Фърат не сграбчи Атъф за яката и не започна да го бутва към вратата... От една страна се опитваше да извлече Атъф навън, от друга непрекъснато сипеше нечувани псувни. Нарин не беше забелязала, че е толкова пиян докато бяха разговаряли. Всичко се бе случило в рамките на изтеклия половин час. Атъф се държеше кротко и направи всичко възможно инцидентът да не се превърне в юмручен бой, но ругатните на Фърат бяха прекалени. Излязоха навън по настояване на сервитьорите, ситуацията още беше напрегната. Ърмак, която през цялото време не беше разбрала какво става, се беше вкопчила в ръката на Фърат и го молеше да се успокои, а Атъф, който стоеше на десетина метра пред тях между Дениз и Нарин, викаше:

— Човече, ти полудя ли?

— Защо досаждаш на момичето, бе, негоднико?

— Не досаждам на никого. Попитай я, ето я. Досаждах ли ти, Нарин?

Нарин поклати глава:

— Не.

— И какво като ѝ досажда, тебе какво те интересува? — намеси се Дениз. — Не ти е приятелка, никаква не ти е.

— Хей, ти, тя е моята приятелка! Тя е моята приятелка. Нарин ми е приятелка, разбра ли?

Дениз и Ърмак едновременно погледнаха Нарин.

— Какви ги говори той. Нар? — попита Дениз.

— От къде да знам! — паникьоса се Нарин. — Много е пиян, вижте го в какво състояние е! Не е на себе си...

— Не лъжи! — изкрещя Фърат. — Тогава къде беше в края на седмицата, когато каза на Дениз, че си в Анкара? Хайде, кажи им, за да чуят всички. С кого беше в края на онази седмица? И още, искаш ли да опиша твоя апартамент? Твоята спалня? Да разкажа ли за твоята кафява нощна лампа?

Нарин затвори очи за няколко секунди. Не можеше да повярва какво става. Ърмак стоеше закована на място и се опитваше да осъзнае положението. Мемо и Ебру се бяха свили, сгушени един в друг. Тълпа от хора се беше събрала в кръг и гледаше разпрата, а друга група вътре в бара се беше прилепила за прозореца и гледаше навън.

— Това кошмар ли е?

Гласът на Дениз бе изгубил естественото си звучене и се беше превърнал в нещо като фалцет на евнух.

— Гади ми се от вас! — каза тя и се нахвърли на Нарин. — От тебе най-много ми се гади! Нищожество!

Реакцията на сестра ѝ разбуди Ърмак.

— Какво искаш да кажеш? Вярно ли е? Има ли нещо между вас? — попита тя с пребледняло лице. — Приличаше на някой, който всеки момент ще предаде богу дух.

— Не! — каза Нарин.

— Да! — каза Фърат.

— Курва! — изпищя Ърмак и в момента, в който щеше да скочи и да сграбчи Нарин за косата, вместо да предаде богу дух, Ебру се хвърли и я хвана, като ѝ говореше:

— Недей, Ърмак, моля те, запази спокойствие, скъпа. Не прави скандал наред улицата.

Ърмак се разпищя:

— Те направиха скандал! — като същевременно риташе и тропаше с крака, за да се освободи от Ебру. Щом разбра, че Ебру няма намерение да я пусне, тя се отказа от борбата и заплака невъздържано, а хлипанията ѝ накараха Дениз окончателно да превърти. Беше достатъчно гневна, за да се хвърли да бие Нарин така, както преди години беше пребила Лудия Ахмет на улицата, ако Мемо не я беше хванал здраво за кръста. Тя не преставаше да повтаря:

— Как можа да ми сториш това?

Непрекъснато въртеше едно и също изречение, променяше го в различни форми и отново, и отново питаше:

— Как можа да ми причиниш такова нещо? Как ти можа да ми го причиниш на мен?

— Хайде Дениз, миличка, да вървим, нека да си вървим, каквото и да е. Не си струва, повярвай ми, тя не го заслужава! — Мемо с всички сили се опитваше да отведе Дениз, но тя не чуваше.

Атъф хвана Нарин за ръката, наведе се и ѝ прошепна:

— Бягай. Да се махаме от тук, иначе ще стане страшно.

Двамата хукнаха заедно и скочиха в едно такси на ъгъла. Ругатните на Ърмак продължиха да огласят улицата, докато флегматичният шофьор, който стоеше подпрян на колата си, не запали цигара и не подкара колата. Никога преди това Нарин не бе ставала свидетел на такова поведение на Дениз, пред нея се бе появила една нова Дениз.

— Вероятно не искаш да говориш — каза Атъф след няколко минути.

— Не искам. — Нарин отвори чантата си, извади телефона си и каза: — Ще си изключа телефона, и ти изключи твоя!

— Остани при мен. Тези две луди сестри ще те нападнат в дома ти посред нощ.

— Това е сигурно — каза Нарин.

Атъф живееше на шестдесет и петия етаж на една наскоро построена шестдесет и пет етажна сграда в квартал Левент. На входа махнаха на човека от охраната и се качиха в асансьора. Нарин знаеше къде живее, защото нощта, в която го измъкна от полицейското управление, го беше закарала до дома му.

— Странно е да живееш в небостъргач!

— Не е небостъргач, просто е висока сграда.

— Така ли?

— Изисквало се височина по-голяма от триста метра, за да е небостъргач.

— Наистина ли?

— Сигурна ли си, че искаш да говорим за небостъргачи? — попита Атъф, докато отваряше вратата.

— Опитвам се да си ангажирам ума, иначе може да се побъркам — каза Нарин и огледа огромната дневна, която се разкри пред нея и великолепната панорама на Истанбул, която се разстилаше докъдето очите можеха да видят през широките прозорци.

— Колко е красиво тук, вижда се целия град — добави тя.

— Да, не е лошо. Веднага ли искаш да спиш или да ти дам да пийнеш нещо?

— Пихме достатъчно — измърмори Нарин и седна в един от фотьойлите точно срещу огромните прозорци.

— Какво ще правя сега? — попита тя и прикова поглед в очакване на отговор от Атъф.

— Не знам... Като нямам представа за нищо, как мога да ти помогна?

— Всичко провалих. Беше там, видя!

— Искаш да кажеш, че всичко което Фърат каза, е истина, така ли?

Нарин кимна да потвърди.

— Уха! Никога не би ми дошло наум, че ще направиш нещо такова — засмя се Атъф. — А си мислех, че си ангел.

— Страхувай се от онези, които приличат на ангели! — Нарин се изправи, скръсти ръце и започна да се разхожда из дневната.

— Когато белята е станала, няма какво да се направи — Атъф вървеше след нея и се опитваше да я утеши.

— Ще убия този идиот. Кълна се, че ще го убия.

— Фърат ли?

— Да. Кажу ми, знаеш ли защо някой би направил това?

— Беше пиан... — сви рамене Атъф.

— Не беше пиан — извика Нарин. — Бях с него десет минути преди случката и нищо му нямаше. През целия път си мислех за това. Когато разговаряше с мен не фъфлеше и беше напълно трезвен.

— Мислиш, че го е изиграл?

— Не мисля, сигурна съм.

След известно време Атъф отиде да си легне, а Нарин прекара цялата нощ във фотьойла. Гледа изгрева, угасването на светлините една след друга, промяната на града от бижу в блед силует. Коли поемаха по пътищата, параходите започнаха да се мяркат по-често, Истанбул се размърда и отвори очи. Дениз и Ърмак скоро щяха да се събудят и с тях щеше да се събуди и омразата им. Техният гняв, тяхното разочарование, тревогите им, пукнатините в сърцата им и празнотата в тях също щяха да се събудят. Колкото повече се вдигаше слънцето, толкова повече се засилваше тревогата на Нарин. Можеше да почувства как хората, станали свидетели на снощния инцидент, си звънят един на друг и започват да говорят за случилото се. Всичките онези думи, изречения се натрупваха и ставаха лавина, която се стоварва с цялата си тежест върху Нарин.

— Не се натъжавай повече, всички накрая ще умрем и нищо от това няма да има значение — каза Атъф и седна до нея. Беше по къси гащета и тениска, тъкмо се беше събудил.

— Добро утро — каза Нарин. — Много ти благодаря за всичко. Наистина съм ти благодарна за това, което направи снощи.

— Не го споменавай. Ти пък ме измъкна от полицията.

— Най-добре да си вървя.

— Можеш да останеш тук, докато нещата отзвучат малко.

Нарин поклати глава.

— Искам да си отида вкъщи.

— В такъв случай ще те закарам.

— Нямах ли си друга работа?

— Днес е неделя, каква работа да имам?

— Обличай се тогава и да вървим.

— Нарин, виж, ако останеш тук, ще бъда наистина щастлив.

— Бягането не е решение... Знаеш, че трябва да работя, пък и даже да остана при теб, ще дойдат тук и ще ме намерят. Бягането не е решение. Трябва да се изправя лице в лице с тях и да понеса обидите им. Нещо повече, заслужавам си ги.

— Не можеш ли да си вземеш два дни отпуск? Можеш да се изправиш лице в лице, когато малко се поуспокоят.

— Не мога. Занимавам се с един договор от две хиляди страници и трябва да приключа с това задължение до четвъртък. Всъщност, мога

да го довърша и от къщи.

— В такъв случай направи точно това.

Нарин се обади на Ерол бей и като обясни, че мисли да свърши работата вкъщи, понеже няма да губи време в ходене и прибиране от офиса, успя да си издейства два дни отпуск. Желанието ѝ да не губи време дори в трафика беше зарадвало Ерол бей.

— Разреш ми. Но трябва да се отбия в офиса и да взема документите по договора.

Веднага щом каза това, лицето ѝ се изкриви от тревога. Вдигна две ръце към гърдите си и ги притисна нагоре, сякаш искаше да повдигне сърцето си. Цветът се бе отдръпнал от лицето ѝ, а бузите станаха почти бели.

— Добре ли си? Нарин, какво ти е? — попита Атъф.

— Нищо, малко ми призля.

ДВАДЕСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

Юмюхан клечеше до Червенокосия Реджеп, който лежеше прострян на пода в спалнята в апартамент номер седем на сивата кооперация „Гюл“ в квартал Чаршамба на градския район Фатих. Обитателите на блока се бяха стекли, чувайки виковете на Юмюхан и бяха напълнили жилището.

Сълзите, които падаха от очите на Юмюхан, капеха върху гърдите на мъжа като наниз от перли, а тя му говореше:

— Дръж се, Реджеп. Линеяката идва. Дръж се, моля те, дръж се.

Плешивият дебел мъж, който живееше в апартамент на долния етаж, поднесе към устата на Реджеп огледалцето, което държеше и като почака малко, прошепна:

— Съжалявам, сестро, Реджеп бей си отиде.

Юмюхан изблъска човека:

— Как така си е отишъл, бе! Линеяката сега ще дойде — тя така извика, че плешивият мъж замълча, изправи се от мястото си до Реджеп и се смеси с тълпата, която чакаше на входа.

Очите на всички се обърнаха към човека и той прошепна на погледите, насочени към него:

— Отиде си, отиде си.

Съседите въздъхнаха, поклатаха глави, прибраха ръце до коремите си, наведоха очи към пода и замърмориха:

— Бог да прости греховете му!

Новината бързо се разчу и виковете на двете малки деца, държани насила в дневната, огласиха цялото жилище. Децата пищяха „Татко! Татко!“, Юмюхан шепнеше мили думи на Реджеп, целуваше ръцете му и викаше на децата:

— Баща ви не е умрял, не викайте така — но никой не я чуваше.

Тази сутрин Реджеп се беше събудил, беше хапнал добре на закуска и си беше изпил кафето, известно време беше погледал новини по телевизията и после беше отишъл в спалнята, казвайки:

— Ще полегна малко.

Юмюхан, която отреждаше в кухнята на киснатия от вечерта зрял боб, беше приписала шума, който чу, на непохватността на децата, но когато ги завари седнали кротко пред телевизора, беше хукнала към спалнята. Беше намерила Реджеп на пода, ризата му отпред беше разтворена както се е опитвал да си разкъса потника. Очите му бяха изскочили от орбитите, а лицето му се беше променило така, сякаш е видял дявола. Опитваше се да каже нещо, но поради болката не успяваше. С едно движение Юмюхан разкъса предницата на потника му, но конвулсиите на Реджеп не престанаха. Бедната жена беше изтичала до вратата с разтреперани крака и беше изкрещяла с всичката си сила към коридорите и етажите на блока:

— Помогнете, съседи, помогнете! За бога, помогнете, мъжът ми умира.

Оттогава бяха минали точно двадесет минути и Реджеп вече не се движеше. Юмюхан го приписваше на това, че мъжът ѝ е по-добре, но всички в стаята знаеха, че е мъртъв Реджеп. Една дебела възрастна жена сложи ръка на рамото на Юмюхан и каза:

— Съжалявам, момичето ми. Съпругът ти е мъртъв. Такава е волята божия, нищо не може да се направи.

Юмюхан вдигна глава, погледна жената и изсъска сърдито през зъбите си:

— Линеяката идва.

Точно в този момент някой отвътре извика:

— Направете път, линеяката дойде.

Четири медицински лица от Бърза помощ влязоха и няколко минути по-късно изнесоха от жилището едрото безжизнено тяло на Червенокосия Реджеп, който преди беше вдъхвал страх у всички наоколо.

Когато вратата на линеяката се затвори, писъците на Юмюхан се изляха от кооперацията и прокълтяха в целия район Чаршамба.

— Реджееееееп! Мой Реджееееееееп!

ТРИДЕСЕТА ГЛАВА

Колата ѝ беше многократно издраскана отвсякъде, чистачките и страничните огледала бяха счупени, но тя не беше в състояние да се тревожи за това. Знаеше, че Ърмак и Дениз го бяха направили, но дори да бяха изгорили цялата ѝ кола, нямаше да си отвори устата и да каже и една дума. Затова когато Атъф каза:

— Опустили са колата ти — тя се задоволи само да повдигне рамене.

Не беше излизала от къщи два дни и използваше нов телефонен номер, изпратен ѝ от компанията. Беше измъкнала от контакта жицата на домашния телефон и не отваряше вратата на нито едно почукване. Щеше да се появи, след като предаде договора, върху който работеше. След това щеше да се изправи лице в лице срещу Дениз и Ърмак, а после щеше да се обади на Фърат да му поиска сметка за това, което беше направил. От секретарката Хюля беше научила, че по време на отсъствието ѝ Дениз е идвала веднъж в офиса, а Фърат — два пъти. Както беше поръчала, горкото момиче бе обяснило, че тя е извън страната, но Нарин беше сигурна, че и двамата нямаше да повярват. На вратата ѝ някой многократно беше чукал и тропал. Нарин можеше да се досети, че Дениз е чакала в засада часове наред пред вратата ѝ. Затова нито отваряше прозорците, които бяха от страната към улицата, нито запалваше лампите вечер. Беше изпразнила някои от нещата си в малкия бокс, който използваше за склад, и там работеше. Нямаше нужда да излиза навън, понеже имаше запас от храна.

Тъкмо се беше събудила и едва сядаше пред компютъра си, когато по телефона се обади Атъф и каза:

— Аз съм, отвори вратата.

— Не ти ли казах да не идваш тук?

— Отвън няма никой, не се притеснявай. Ще остана само две минути.

Нарин завърза домашния си халат и с бързи стъпки отиде до вратата. Докато превърташе ключа, измърмори:

— Сега съжалявам, че ти дадох този номер.

Атъф се усмихна и рече:

— Но го даде — само че Нарин не видя това, защото гледаше стоящия до него Фърат.

— Ти какво правиш тук? Атъф, как можа да го доведеш, да не си откачил? — извика тя.

— Може ли да влезем? — попита спокойно Фърат.

— Не, не може да влезете. Смяташ ли, че е достатъчно да дойдеш тук и да се извиниш, след всичко което направи? Не знам как си убедил този идиот, но мен не можеш да измамиш. Мразя те и Господ ще те накаже!

Нарин се опита да затвори вратата, но двамата мъже се облегнаха на нея и я спряха. Вече бяха влезли.

— Съжалявам — каза Фърат.

Нарин поклати глава, влезе в дневната и седна. Не искаше да казва нито една дума. Лицето на Дениз от онази вечер я преследваше вече дни наред. Онези очи, които я гледаха с изумление и разочарование, не излизаха от ума ѝ, сякаш бяха врязани там.

— Съжалявал...

— Нарин... Повярвай ми, ти не ми остави друга възможност. Наистина се опитах да стоя далече от теб, но не можах. Направих всичко възможно да не ти се обаждам и да не те виждам, но не можах да си забраня да мисля постоянно за теб. Искам да бъда с теб, Нарин. Ако имаш желание, можеш да съсипеш целия ми живот, но аз все пак искам да бъда с теб. Разбра ли ме!

— Не.

— Знам, че в момента си ми сърдита, но...

— Винаги ще съм ти сърдита. До края на живота си все толкова много ще съм ти сърдита — каза Нарин.

— Недей!

— Не беше пиян онази вечер, нали?

Фърат помълча няколко секунди, после призна:

— Не бях.

Нарин повдигна глава и погледна Атъф, който се беше опрял на перваза на прозореца. Атъф отклони очи.

— Искаш да кажеш, че го направи нарочно? — попита Нарин, обръщайки отново към Фърат празен поглед.

— Да.

— Искаш да кажеш, че нарочно ме унижи пред всички, така ли?

— Да.

— И нарочно направи така, че да гарантираш омразата на Дениз към мен. Умишлено отне най-важния човек в моя живот, този, който ми заместваше семейството. Нарочно, умишлено, целенасочено. Така ли е?

Гласът на Нарин беше започнал да се повишава.

— Не е точно така! — възкликна Фърат.

— Кое не е точно така? Ти си направил всичко нарочно и не ти е минало през ума, че Дениз ще ме намрази?

— Не знам как точно да го обясня.

— А аз искам да ми обясниш. Не помисли ли за това? Въпреки че съм ти го казвала милион пъти?

— Нарин, моля те, успокой се малко. Идеята беше нейна, разбираш ли?

— Кое беше идея на кого?

— Всичко, което се случи онази нощ, беше идея на Дениз. Поточно една част... За останалото импровизирах.

— За бога, какви ги говориш?

— Преди няколко седмици отидох при нея и ѝ разказах всичко от самото начало. Всичко, като се започне с деня, в който се срещнахме на стадиона... Цялата история... Казах ѝ, че ще напусна Ърмак и причината за това си ти. Казах ѝ, че дори и след като прекратя връзката, аз не мога да съм с теб, защото ти обичаш нея повече от мен.

Нарин подскочи изумена:

— Защо си го направил? Ти нормален ли си? О, как може да го направиш! Боже мили, запази ми разсъдъка. Всъщност, направи това да е сън. Кълна се, че никога повече няма да върша такива работи, ще стана най-добрият човек на света.

— Чуй ме, де! Опитах се да намеря изход, разбери ме.

— И какво, тя ли ти каза да направиш сцена онази нощ? Не, измисляш си го, категорично. Не видя ли как тя крещеше срещу мене? Беше готова да ме пребие.

— Онази нощ трябваше да се държи по този начин. Имам предвид пред Ърмак...

— Е, кажи ми тя какво ти каза?

— Опозори се, така ми каза. Опозори се, за да не остане причина Нарин да избяга. Иначе наистина няма да бъде с тебе. Ще се усмихва и ще търпи, но няма да разкрие нищо, така каза.

— Не мога да повярвам...

— И каза, че те обича. Също каза и: „Фактът, че не сме сестри, не означава, че не сме сестри.“

— Така ли каза? — попита Нарин и прехапа устна. Опита се да спре сълзите, които нахлуха в очите ѝ. Знаеше, че ако заплаче, това ще продължи до сутринта. Прехапа уста, намръщи се, преглътна, затвори очи, но не успя. Една капка, две капки — и преди да усети, сълзите потекоха на струйки от очите ѝ.

— Лъжеш!

— Не лъже — каза Атъф.

— И ти ли си замесен? — подсмръкна Нарин.

— Не. Научих всичко, когато Дениз ми се обади преди малко и ми разказа.

— Наложих се да му кажем, за да стигнем до тебе — обясни Фърат.

Нарин погледна единствената снимка в дневната. Беше направена преди три години на рождения ден на Нарин. И двете с Дениз бяха усмихнати и се прегръщаха една друга през рамо. „Спомен от военната служба“ — така наричаха тази снимка. Животът ѝ беше изпратил Дениз в замяна на всичко, което ѝ беше отнел. Това беше наградата за цялата бедност, липса на обич, самота, безизходица, които беше преживяла. И ако даже с просто математическо действие извадеше всичките онези лоши неща от значимостта на Дениз, пак ѝ оставаше цял океан. За първи път през живота си тя си помисли, че е голяма късметлийка. Може би най-голямата късметлийка в света.

— Добре, защо Дениз не дойде? При Търмак ли е? — попита тя.

Фърат и Атъф се спогледаха. После Фърат измърмори тихо:

— Има някаква работа, която трябва да оправи, ще дойде по-късно.

ТРИДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Седяха отвън благодарение на нагревателите, които бяха поставени пред ресторанта и дебелите шалове, които бяха метнали върху гърбовете си. Беше известно заведение, в което приготвяха османски ястия, особено популярно сред туристите, но причината Нарин, Фърат и Атъф да са там, определено не беше желанието им да опитат вкуса на храната. Искаха да се срещнат на място, което не е много посещавано, а старата част на града определено не беше сред често посещаваните места от хората в техния кръг.

— Менюто на ресторанта, където работех докато учех в университета, беше почти същото като това — каза Нарин.

— Какво си работила там? — попита Атъф.

— Започнах с миене на мръсни съдове, вършех всякаква работа.

— Искаш да кажеш, че можеш да готвиш такива ястия?

— Не, не работех в кухнята. Собственикът на ресторанта, Мурат бей, лека му пръст, беше много добър човек. Стават две години откакто почина. Погребението му беше в тази джамия. Спомних си за него, когато дойдохме тук.

Фърат и Атъф едновременно погледнаха джамията, която се намираще малко по-нататък.

— Какво стана с Дениз? — попита Нарин.

— На път е — отговори Фърат. — Скоро ще дойде.

— Тя изобщо не познава тези части на града, не знам как ще ни намери. — Нарин хапеше устни и в същото време гледаше в посоката, откъдето се очакваше да дойде Дениз. — Каква работа имаше тя за оправяне, кажете ми.

— Всъщност не е работа... — започна Фърат. — Ърмак видяла съобщенията, които ти изпраща още от онази нощ.

— Какво? Какви съобщения?

— Съобщенията, които Дениз ти изпращала, но ти не си видяла, защото не си си включила телефона. Разбираш ли, тя се опитала да ти обясни ситуацията, за да се почувстваш по-добре.

Нарин се хвана за главата.

— По дяволите, искате да кажете, че Ърмак също знае. Че всичко, което сте направили, е номер... Знае, че сте нагласили преживяното от онази нощ.

— Дениз не е нагласила нищо от случилото се — каза Фърат. — Тя само каза: „Разкрий по някакъв начин връзката си с Нарин и ако е необходимо, опозори себе си“. Тя нямаше представа, че ще направя нещо такова онази вечер, но, разбира се, разбра, когато го направих.

— Каква е разликата? В края на краищата Ърмак знае, че тя има пръст в цялата работа.

— Била много сърдита на Дениз. Направо откачила и се обадила на чичо си, цялата фамилия се събрала и наговорили някои много болезнени неща на твоята приятелка — каза Фърат.

— Господ да ги накаже...

— Там изглежда има погребение — каза Атъф, опитвайки се да смени темата.

Тримата едновременно обърнаха глави и погледнаха тълпата от мъже и жени, които влизаха в двора на джамията.

В този момент изнесоха тялото на Червенокосия Реджеп от помещението, където измиват мъртвите и го поставиха върху един от двата дълги камъка в двора на джамията. Върху другия камък, в помалък от неговия ковчег, лежеше възрастен мъж и голяма част от тълпата в двора на храма всъщност се беше събрала да изпрати възрастния човек. Хората, дошли да изпратят Реджеп, бяха малка група измежду търговците в Тахтакале и около двайсетина души обитатели на кооперацията, в която беше живял. Юмюхан стоеше до ковчега с двете й деца до нея, галеше зеления покров и тихо мърмореше нещо. Когато дойде ходжата, тя хвана децата за ръцете и отиде до мястото малко по-назад, определено за жените. Съседките я потупаха по гърба и погалиха двамата сираци по главите.

Когато силният глас на ходжата отекна от мегафона на джамията и изпълни улицата, Атъф каза:

— Ей богу, не е ли страотно. Казахме, че ще си починем, натъкнахме се на погребение.

— Ти беше този, който каза, че всички ще умрем — засмя се Нарин, после се обърна към Фърат и попита: — Онази нощ наистина ли изревнува от Атъф?

— Не, не ревнувах, защото Дениз ми беше казала, че между вас няма нищо. Но разбира се, нищо днес не означава, че между вас утре няма да има нещо. Предполагам, че може и да съм бил малко нервен — каза Фърат през смях.

Замълчаха, защото силният глас на ходжата не им позволяваше да разговарят. Нямаха представа, че Юмюхан всеки момент щеше да припадне в двора. Не знаеха, че малкото момиче не преставаше да гледа ковчега на баща си и да въздиша, а момчето три пъти се опитва неуспешно да преброи до сто наум, за да не се разплаче. Докато четяха погребалните молитви, жените забелязаха, че Юмюхан се олюлява и ѝ помогнаха да седне на края на стената, после напръскаха лицето на овдовялата с вода, която наляха в шепи. Юмюхан отвори очи, видя молещите се хора и пак ги затвори.

— Ах, Реджеп, ах, любими! — изстена тя. Когато вятърът духна в лицето ѝ, тя като че ли се посъвзе, но след това отново ѝ се зави свят.

— Идва! — възкликна Атъф.

Наистина идваше Дениз. Вървеше изморено към тях с огромни слънчеви очила на очите, дългата ѝ коса се развяваше с вятъра. Когато Нарин я видя, не можа да задържи сълзите си.

— Не плачи... — прегърна я Дениз. — Сътворихме всичките тези гадости, та ти да се усмихваш.

Нарин зарови лицето си в красивата ѝ коса. Остана известно време така. Накрая Дениз успя да се освободи от ръцете на Нарин и седна.

— Как беше? — попита Атъф Дениз.

— Как да е? Ърмак, чичо и леля застанаха срещу мен и не спираха да ми повтарят какъв омразен човек съм. Ърмак хвърли пепелник по главата ми, каза, че повече няма да ми говори и си замина. Чичо ми през цялото време говореше за морал. Леля нито за секунда не отдели укорителния си поглед от мене. Господи, как можело човек да стори това на сестра си, що за човек съм била....

— Ти какво им каза? — попита Атъф.

— Какво мога да кажа? Така или иначе знаят всичко.

— Какво? — настоя Атъф.

— Че Нарин е най-важният човек в живота ми и за нея бих направила всичко, добро или лошо.

Дениз млъкна и последва дълго мълчание. Няколко минути по-късно пак Дениз наруши мълчанието:

— Нарин, не искам да прекъсвам твоето циврене, но ще те помоля за нещо. Може да ти прозвучи откачено, но за мен е важно.

— Какво?

— Моля те, повече не си боядисвай косата черна, остави я руса, каквато си беше.

Нарин я погледна с удивление и каза:

— Добре, но откъде ти хрумна точно сега?

— Не знам, дойде ми отвътре — каза Дениз и се оплака, че за тридесети път се опитва, но все не успява да си запали цигарата: — Ама че духа!

Наистина, вятърът духаше с всичка сила, вдигайки прах и мръсотия от земята и пълнеше очите и лицата на хората. Беше се наложило на няколко пъти да оправят покрова върху ковчега на Реджеп. Когато Юмюхан влезе с децата си в микробуса, който чакаше пред джамията, тя се запита дали този вятър не е някакъв знак. Ако валеше дъжд, щеше да се успокои, че е божие благоволение и милост, но като не можа да открие във вятъра нищо, което можеше да изтълкува благоприятно, тя въздъхна.

Докато Червенокосия Реджеп пътуваше със скорост от четиридесет километра в час към трапа, приготвен в гробището за него, Нарин погледна Фърат в очите, които бяха кафяви като мокра пръст и си помисли за онзи ден на яслъханския стадион.

Понякога трябва да пропътуваш целия свят, за да можеш да се върнеш на мястото, откъдето си започнал.

Издание:

Ханде Алтайлъ. Неверни кафяви очи

Турска. Първо издание

ИК „Делакорт“, София, 2013

Редактор: Мария Йоцова

ISBN: 978-954-690-041-8

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.